

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Anders VICTOR Gustafsson, 19920523-0437
Albrektsvägen 165 Lgh 1201
603 53 Norrköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Edward Lundqvist
Norrköpings Advokatbyrå HB
Saltängsgatan 15
602 22 Norrköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten

- dömer Victor Gustafsson för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, vid sammanlagt 76 tillfällen, i stället för 73 tillfällen, 2016-08-31–2018-04-14,
- dömer Victor Gustafsson för penningtvättsbrott enligt 4 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott vid sammanlagt 12 tillfällen, i stället för 13 tillfällen, 2017-01-01–2017-12-31,
- frikänner Victor Gustafsson från åtalet för övergrepp i rättssak, och
- bestämmer beloppet för beslutet om kvarstad till 1 230 316 kr.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om förverkande, beslag och förverkande av utbyte av brottslig verksamhet ska fortfarande gälla. Detsamma gäller hovrättens beslut den 2 juli 2020 om beslag av personbilen TKW 923.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelser även i fortsättningen ska vara tillämplig på motsvarande uppgifter, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar. Detsamma förordnas vidare gälla handlingarna i hovrättens aktbilagor 335 och 371.

Hovrätten avslår Victor Gustafssons yrkande om ersättning för rättsutlåtanden.

Edward Lundqvist får ersättning av staten med 430 186 kr. Av beloppet avser 327 750 kr arbete, 10 440 kr tidsspillan, 5 959 kr utlägg och 86 037 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Carl OSCAR Gustafsson, 19950404-0636
Gruvfogdevägen 10
617 90 Skärblacka

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Martin Larsson
Advokatfirman Salomonsson & Jovicic AB
Karlavägen 41
114 31 Stockholm

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten

- dömer Oscar Gustafsson för medhjälp till osann försäkrar, grovt brott, vid sammanlagt 76 tillfällen, i stället för 73 tillfällen, 2016-08-31–2018-04-14,
- frikänner Oscar Gustafsson från åtalerna för bokföringsbrott och grovt bokföringsbrott,
- frikänner Oscar Gustafsson från åtalerna för skattebrott och grovt skattebrott,
- ogillar yrkandet om skattetillägg,
- ogillar yrkandet om näringsförbud varvid tidigare meddelat tillfälligt förbud inte längre ska gälla, och
- bestämmer påföljden till fängelse ett år två månader.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om förverkande, beslag, förverkande av utbyte av brottslig verksamhet och kvarstad ska fortfarande gälla.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelser även i fortsättningen ska vara tillämpliga på motsvarande uppgifter, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar. Detsamma förordnas vidare gälla handlingarna i hovrättens aktbilagor 335, 371 och 409.

Martin Larsson får ersättning av staten med 449 043 kr. Av beloppet avser 312 788 kr arbete, 35 381 kr tidsspillan, 11 065 kr utlägg och 89 809 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaderna i hovrätten för försvararen och tidigare försvarare Carla Pantzar.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

LUCAS André Viking Kjellin Gardebrand, 19970310-0819
Kämnärsvägen 29 F Lgh 1204
226 46 Lund

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Hans Sundberg
Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Östra Storgatan 3
611 43 Nyköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten

- dömer Lucas Gardebrand för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, vid sammanlagt 76 tillfällen, i stället för 73 tillfällen, 2016-08-31–2018-04-14,
- i stället för grovt skattebrott avseende inkomst av näringsverksamhet, dömer Lucas Gardebrand för grovt skattebrott enligt 4 § skattebrottslagen (1971:69) avseende inkomst av tjänst,
- frikänner Lucas Gardebrand från åtalerna för bokföringsbrott och grovt bokföringsbrott,
- frikänner Lucas Gardebrand från skattebrott enligt 2 § skattebrottslagen (1971:69),
- ogillar yrkandet om näringsförbud varvid tidigare meddelat tillfälligt förbud inte längre ska gälla, och
- bestämmer påföljden till fängelse ett år fyra månader.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om förverkande, beslag, förverkande av utbyte av brott och kvarstad ska fortfarande gälla.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelser även i fortsättningen ska vara tillämplig på motsvarande uppgifter, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar. Detsamma förordnas vidare gälla handlingarna i hovrättens aktbilagor 335 och 371.

Hans Sundberg får ersättning av staten med 578 265 kr. Av beloppet avser 427 500 kr arbete, 26 910 kr tidsspillan, 8 202 kr utlägg och 115 653 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaderna i hovrätten för försvararen och tidigare försvarare Leif Silbersky.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande och motpart (Tilltalad)

Nils LENNART Gustafsson, 19620807-2030
Vånga Midgård
617 90 Skärblacka

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Mikael Abrahamsson
Advokaterna Abrahamsson i Norrköping AB
Bråddgatan 14
602 22 Norrköping

SAKEN

Grovt bokföringsbrott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut endast på så sätt att hovrätten dömer Lennart Gustafsson för medhjälp till osann försäkras, grovt brott, vid sammanlagt 75 tillfällen, i stället för 72 tillfällen, 2016-11-01–2018-04-14.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelser även i fortsättningen ska vara tillämplig på motsvarande uppgifter, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar. Detsamma förordnas vidare gälla handlingarna i hovrättens aktbilagor 335 och 371.

Mikael Abrahamsson får ersättning av staten med 155 669 kr. Av beloppet avser 109 013 kr arbete, 9 788 kr tidsspillan, 5 734 kr utlägg och 31 134 kr mervärdesskatt.

Lennart Gustafsson ska betala 5 000 kr av kostnaden i hovrätten för försvararen till staten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Ingrid Marija-Elena Dahm, 19870419-1942
Albrektsvägen 165 Lgh 1201
603 53 Norrköping

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Thomas Wasteson
Advokatfirman Thomas Wasteson AB
Strandvägen 269
618 35 Kolmården

SAKEN

Penningtvättsbrott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Thomas Wasteson får ersättning av staten med 86 201 kr. Av beloppet avser 64 125 kr
arbete, 3 915 kr tidsspillan, 921 kr utlägg och 17 240 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Besarta Gashi, 19880715-4789
Planetvägen 9
281 43 Hässleholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Filip Savic
Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

SAKEN

Osann försäkrar, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om beslag ska fortfarande gälla.

Filip Savic får ersättning av staten med 41 103 kr. Av beloppet avser 28 334 kr arbete,
4 548 kr tidsspillan och 8 221 kr mervärdesskatt.

Besarta Gashi ska betala 10 000 kr av kostnaden i hovrätten för försvararen till staten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Diana Sadeghei Fazel, 19960305-7127
Vävtolsvägen 13
215 80 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö och Lund HB
Själbodgatan 10
211 35 Malmö

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Maria Persson får ersättning av staten med 46 979 kr. Av beloppet avser 35 625 kr arbete,
1 958 kr tidsspillan och 9 396 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

CIMONE Jimo Beuret, 19861009-1244
c/o Per Törnquist
Kungsgatan 46 A Lgh 1301
903 26 Umeå

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Mats Tornéus
Advokatfirman Tornéus AB
Brigadgatan 19
587 58 Linköping

SAKEN

Osann försäkrar, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Mats Tornéus får ersättning av staten med 63 156 kr. Av beloppet avser 39 900 kr arbete,
7 380 kr tidspillan, 3 245 kr utlägg och 12 631 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Archavir Amini Hajbashi, 19960407-0053
c/o Mohseni
Birger Jarlsgatan 109 A Lgh 1002
113 56 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Karl Harling
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 24164
104 51 Stockholm

SAKEN

Osann försäkrar, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Karl Harling får ersättning av staten med 54 769 kr. Av beloppet avser 39 900 kr arbete,
3 915 kr tidspillan och 10 954 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

NELLY Claudia Carola Edin, 19971030-4602
Norra Evlinge Gårdsväg 10
139 53 Värmdö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Jonas Tamm
Advokat Jonas Tamm AB
Kungsgatan 35, 6 tr
111 56 Stockholm

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Jonas Tamm får ersättning av staten med 74 594 kr. Av beloppet avser 39 900 kr arbete,
15 660 kr tidsspillan, 4 115 kr utlägg och 14 919 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

MOHAMED Ibrahim Mohamed, 19971021-2870
c/o Shide
Kärrhagsvägen 3 B Lgh 1103
632 31 Eskilstuna

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Sargon De Basso
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

SAKEN

Osann försäkrar, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten

- frikänner Mohamed Mohamed, och
- upphäver beslutet om avgift till brottsofferfonden.

Sargon De Basso får ersättning av staten med 40 622 kr. Av beloppet avser 26 363 kr arbete, 5 220 kr tidspillan, 915 kr utlägg och 8 124 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Norhaan Ahmad, 19960625-7948
Bures Gata 16 Lgh 1102
215 33 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Roland Tidén får ersättning av staten med 41 634 kr. Av beloppet avser 31 350 kr arbete,
1 957 kr tidsspillan och 8 327 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

EVYLYN Maud Manestam, 19960331-6101
Earyds Gård 1
331 96 Värnamo

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Tolke
Jönköpings Advokatbyrå HB
Östra Storgatan 10
553 21 Jönköping

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Anders Tolke får ersättning av staten med 39 188 kr. Av beloppet avser 31 350 kr arbete och 7 838 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

SARA Rojan Hamaamin, 19940527-0803
Lilla Regementsvägen 10 Lgh 1212
415 27 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Hans Dahlström
Swedbergs Advokatbyrå HB
Viktoriagatan 16
411 25 Göteborg

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens domslut på så sätt att hovrätten

- bestämmer varje dagsbot till 80 kr, och
- beslutar att Sara Hamaamin ska betala 8 000 kr av kostnaden vid tingsrätten för försvararen.

I övrigt gäller tingsrättens domslut.

Hans Dahlström får ersättning av staten med 49 781 kr. Av beloppet avser 35 910 kr arbete, 3 915 kr tidspillan och 9 956 kr mervärdesskatt.

Sara Hamaamin ska betala 5 000 kr av kostnaden i hovrätten för försvararen till staten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom den 8 april 2020 i mål nr B 2042-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Motpart (Åklagare)

Chefsåklagare Eva-Lena Wessman och vice chefsåklagare Gunilla Arph-Malmberg
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping

Klagande (Tilltalad)

Darya Aziz, 19930416-3109
Glöstorps Röseväg 8 Lgh 1204
417 44 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Cecilia Kongbäck
Odevall Advokatbyrå AB
Södra Vägen 12
412 54 Göteborg

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Cecilia Kongbäck får ersättning av staten med 45 671 kr. Av beloppet avser 32 062 kr arbete, 3 915 kr tidsspillan, 560 kr utlägg och 9 134 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

INNEHÅLL

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN	21
ÅBEROPAD BEVISNING.....	25
HOVRÄTTENS DOMSKÄL	27
Åtalet för osann försäkran	27
Ska åtalet mot provskrivarna avvisas pga. förbudet mot dubbelbestraffning?	27
Har tingsrätten använt sig av en otillåten uteslutningsmetod?	28
Bristande uppsåt, straffrättsvillfarelse?	28
Ansvar för de provskrivare som överklagat	29
Gärningarnas rubricering.....	29
Åtalet för medhjälp till osann försäkran.....	30
Föreligger en straffbar gärning?.....	30
Brister det i gärningsbeskrivningens utformning?	32
De tilltalades uppsåt	33
Medhjälp till osann försäkran beträffande de provskrivare som överklagat tingsrättens dom.....	34
Medhjälp till osann försäkran beträffande de provskrivare som inte överklagat tingsrättens dom, respektive återkallat sitt överklagande.....	34
Medhjälp till osann försäkran enligt åtalpunkterna 24.2, 24.3, 24.4 och 24.5	34
Åtalet för bokföringsbrott.....	38
Har det bedrivits näringsverksamhet under namnet HP-hjälpen?.....	38
Bokföringsskyldighet respektive skattskyldighet vid olaglig verksamhet? Bundenhet till förvaltningsrättens ställningstaganden?.....	39
Vem eller vilka har drivit verksamheten? Har det skett i ett enkelt bolag?	41
Slutsatser i fråga om ansvar för respektive tilltalad	45
Åtalet för skattebrott avseende mervärdeskatt.....	46
Åtalet för skattebrott avseende inkomstskatt.....	47
Åtalet för penningtvättsbrott.....	49
Åtalet för övergrepp i rättssak	52
Talan om förverkande, beslag, utvidgat förverkande och kvarstad	53
Skattetillägg	55
Näringsförbud	55
Påföljder	55
Övriga frågor	61

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Victor Gustafsson

Victor Gustafsson har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet i dess helhet liksom yrkandena om kvarstad, förverkande, beslag och näringsförbud.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska bifalla åtalet mot Victor Gustafsson i dess helhet – med undantag för dels åtalet för medhjälp till osann försäkran enligt åtalspunkt 24.5 avseende provskrivare nr 19 hösten 2017 och provskrivare nr 19 och 30 våren 2018, dels åtalet för penningtvättsbrott, gärning G, avseende tredje stycket i gärningsbeskrivningen – samt att hovrätten under alla förhållanden ska skärpa straffet.

Part har motsatt sig bifall till andra partens yrkanden.

Oscar Gustafsson

Oscar Gustafsson har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet i dess helhet liksom yrkandena om beslag, kvarstad, förverkande, skattetillägg och näringsförbud. Han har i vart fall yrkat straffflinring.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska bifalla åtalet mot Oscar Gustafsson i dess helhet – med undantag för dels åtalet för medhjälp till osann försäkran enligt åtalspunkt 24.4 avseende provskrivare nr 19 hösten 2017 och provskrivare nr 19 och 30 våren 2018, dels åtalet för penningtvättsbrott, gärning G, avseende tredje stycket i gärningsbeskrivningen – samt att hovrätten under alla förhållanden ska skärpa straffet.

Part har motsatt sig bifall till andra partens yrkanden.

Lucas Gardebrand

Lucas Gardebrand har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet i dess helhet, med undantag för skattebrott av normalgraden till den del åtalet avser inkomst av tjänst för beskattningsåret 2017 som uppgått till 900 000 kr och fara för att inkomstskatt felaktigt undandragits det allmänna med 364 000 kr samt att hovrätten även ska ogilla yrkandena om kvarstad, förverkande, skattetillägg och näringsförbud.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Lucas Gardebrand för grovt bokföringsbrott och skattebrott i enlighet med förstahandsyrkandena samt bifalla åtalet för medhjälp till osann försäkran enligt åtalpunkt 24.2 i dess helhet – med undantag för provskrivare nr 19 hösten 2017 och provskrivare nr 19 och 30 våren 2018 – samt att hovrätten under alla förhållanden ska skärpa straffet.

Åklagaren har vidare *justerat gärningsbeskrivningen* avseende åtalet för grovt skattebrott för inkomstskatt, punkt E, där åklagaren har skjutit in ett nytt tredje stycke enligt följande:

I andra hand har Lucas Kjellin Gardebrand i sin inkomstdeklaration för beskattningsåret 2017 (taxeringsår 2018), vilken ingivits till Skatteverket i Lund eller på annan plats i riket i maj 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin *inkomst av tjänst* som uppgått till ca 2 110 133 kr (beräknat på de oredovisade inkomsterna exkl moms). Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt felaktigt undandras det allmänna med 1 079 037 kr. Alternativt har han uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa *inkomst av tjänst* som uppgått till ca 1 469 000 kronor för inkomståret 2017. Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt felaktigt undandras det allmänna med ca 717 366 kr.

Part har motsatt sig bifall till andra partens yrkanden, med det undantag beträffande Lucas Gardebrand som angetts ovan.

Lennart Gustafsson

Lennart Gustafsson har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet i dess helhet.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Lennart Gustafsson för medhjälp till osann försäkran enligt åtalpunkt 24.3 i dess helhet, med undantag för provskrivare nr 19 hösten 2017 och provskrivare nr 19 och 30 våren 2018, samt att hovrätten under alla förhållanden ska skärpa straffet och bestämma påföljden till fängelse.

Part har motsatt sig bifall till andra partens yrkanden.

Marija Dahm

Marija Dahm har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Besarta Gashi

Besarta Gashi har yrkat att hovrätten ska avvisa åtalet alternativt frikänna henne från ansvar, eller åtminstone rubricera gärningen som brott av normalgraden och lindra påföljden. Hon har också yrkat att hon ska befrias från skyldigheten att betala del av kostnaden från försvaren vid tingsrätten.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Diana Sadeghei Fazel

Diana Sadeghei Fazel har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet eller åtminstone rubricera gärningen som brott av normalgraden och under alla förhållanden lindra påföljden.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Cimone Beuret

Cimone Beuret har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet. I andra hand har hon yrkat att gärningen ska rubriceras som brott av normalgraden och att påföljden under alla förhållanden ska lindras.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Archavir Amini Hajbashi

Archavir Amini Hajbashi har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet eller åtminstone rubricera gärningen som brott av normalgraden och, under alla förhållanden, lindra påföljden.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Nelly Edin

Nelly Edin har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Mohamed Mohamed

Mohamed Mohamed har yrkat att hovrätten ska avvisa åtalet. I andra hand har han yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar, eller åtminstone lindra straffet.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Norhaan Ahmad

Norhaan Ahmad har yrkat att hovrätten ska frikänna henne från ansvar och därmed åtföljande förpliktelser, eller åtminstone rubricera gärningen som brott av normalgraden och, under alla förhållanden, bestämma påföljden till böter.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Evylyn Manestam

Evylyn Manestam har yrkat att hovrätten ska avvisa åtalet. I andra hand har hon yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Sara Hamaamin

Sara Hamaamin har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet och befria henne från samtliga därtill hörande förpliktelser. I andra hand har hon under alla förhållanden yrkat strafflindring och att hovrätten ska sätta ner skyldigheten att betala del av försvararkostnaden till noll kr.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Darya Aziz

Darya Aziz har yrkat att hovrätten ska ogilla åtalet eller åtminstone rubricera gärningen som brott av normalgraden och bestämma påföljden till böter.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

ÅBEROPAD BEVISNING

Parterna har åberopat i huvudsak samma muntliga och skriftliga bevisning som vid tingsrätten. Vid tingsrätten inspelade förhör har beträffande överklagade åtalpunkter spelats upp med ljud och bild. Uppspelning av förhören från den tidigare rättegången (mål B 1296-18) har därvid skett i huvudsak i samma utsträckning som vid tingsrätten. Några provskrivare har inte överklagat, respektive har överklagat men sedermera återkallat sina överklaganden. Åklagaren har då inte åberopat förhör med dessa personer men väl den skriftliga bevisningen under dessa punkter. Beträffande åtalpunkten 24 har åklagaren, utöver samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten, åberopat en sammanställning (se hovrättens aktbilaga 335) över hur åtal mot dessa provskrivare har avlöpt, i flertalet fall genom lagakraftvunna fällande domar. Domarna i sig har inte åberopats.

Victor Gustafsson har åberopat en dom från förvaltningsrätten i Linköping rörande honom själv och handlingar i det målet, de senare handlingarna dock utan att åberopa dem som bevisning eller annat. Han har också åberopat ett yttrande från Bokföringsnämnden. Han har vidare åberopat en anmälan från UHR till Åklagarmyndigheten avseende en annan dömd person ”Tintin”, jämte fotografier hämtade från förundersökningen i det målet. Han har menat att ”modus operandi” för dessa fotografier skiljer sig åt från dem som har förekommit i detta mål, och att den nu åberopade bevisningen medför att det inte kan uteslutas att en eller flera andra kan ha tillgodogjort sig verksamhetens överskott. Slutligen har han gett in fem rättsutlåtanden författade av professorerna Claes Lernestedt, Torsten Sandström respektive Jan Kellgren.

Oscar Gustafsson har åberopat en dom från förvaltningsrätten i Linköping som rör honom. Han har också åberopat viss bevisning som avser frågan om de pengar han haft i sin bostad har kommit från försäljning av kryptovaluta, och bevisning för att belysa värdeutvecklingen av kryptovaluta under aktuell tid.

Mohamed Mohamed har åberopat ett beslut om avstängning från UHR varav framgår att han vid det tillfälle som åtalet avser fick 22 poäng på utprövningsdelen, i stället för tidigare angivna nio poäng. Han har vidare åberopat ett intyg om att han våren 2021

skrev högskoleprovet på nytt och då fick resultatet 1,75. Han har också angett att han under gymnasietiden fick mycket goda gymnasiebetyg. Med anledning av Mohameds uppgifter om att polisen genomförde husrannsakan när den påstådda brottsligheten uppdagades har åklagaren åberopat handlingar till styrkande att sådana husrannsakingar inte har förekommit.

Nelly Edin har, utöver det som åberopats redan vid tingsrätten, i hovrätten åberopat ett flertal handlingar utvisande bl.a. mycket goda betyg för hennes studier under senare år. Hon har även åberopat ytterligare kontoutdrag avseende hennes fars bankkonton.

I hovrätten har på åklagarens begäran nytt förhör hållits med tidigare dömd *Alexander Zahari*. Han har haft svårt att minnas i detalj vilket föranlett parterna att åberopa delar av förhöret med honom från den första rättegången 2018, respektive förundersökningsuppgifter. Han har i sitt förhör i hovrätten beskrivit att han under de år han deltog, 2015, 2016 och 2018, hade en tämligen underordnad roll i HP-hjälpen, främst att på provdagarna övervaka och kontrollera de telefoner med vilka svaren på frågorna förmedlades till provskrivarna, för att se till att de hela tiden var uppkopplade, men 2015 lyssnade han på provsvar från en annan organisation. Detta skedde varje gång i Victor Gustafssons lägenhet på Slottsgatan, varvid Oscar Gustafsson var en av de personer som han träffade vid dessa tillfällen och som då läste upp provsvaren för provskrivarna. Han har angett att det i början bara var en handfull telefoner men att det hela tiden ökade så att det 2018 var så många som framgår av polisutredningen. Ersättningen för hans arbete ökade från 10 000 kr första gången till 25 000 kr sista gången. Han har förklarat att den enda person som han hade kontakt med angående arbetet för HP-hjälpen var Victor Gustafsson, som således var den som anlidade honom, som beskrev tekniken, berättade vad han skulle göra m.m. och från hans perspektiv var det denne som skötte verksamheten. Han vill minnas att Victor Gustafsson fick proven tidigt på morgonen på provdagen samt fotograferade och skickade sedan bilderna till dem som löste proven. Lennart Gustafsson träffade han inte förrän på provdagen 2018. Han känner inte till Lucas Gardebrand. - När Alexander Zahari konfronterats med tidigare lämnade uppgifter, t.ex. att det kan ha funnits andra inblandade, har han inte uteslutit att Victor Gustafsson kan ha sagt något sådant.

Tilläggsförhör har också hållits med *Lucas Gardebrand* med anledning av tingsrättens domskäl på sidan 140, där Lucas Gardebrand menar att han har blivit missförstådd.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Åtalet för osann försäkran

Hovrätten väljer att först ta ställning till frågan om ansvar för de provskrivare som har överklagat tingsrättens fällande domar till hovrätten (åtalspunkterna 3.1, 10.1, 11.1, 12.1, 14.1, 15.1, 17.1, 20.1, 21.1 och 22.1).

Ska åtalet mot provskrivarna avvisas pga. förbudet mot dubbelbestraffning?

Liksom vid tingsrätten har flera tilltalade hävdade att åtalet ska avvisas eftersom provskrivarens resultat på högskoleprovet återkallats och provskrivaren dessutom har blivit avstängd från att få göra provet i två år. Hänvisning har gjorts till bl.a. ett beslut av Hovrätten över Skåne och Blekinge den 4 mars 2021 i mål B 2058-20, där den hovrätten fann att beslutet om avstängning var en åtgärd av straffrättslig karaktär och förhindrade en prövning av ett åtal för osann försäkran. Beslutet är överklagat av Riksåklagaren och Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd, Högsta domstolens mål Ö 2091-21.

Tingsrätten har behandlat frågan på sidan 144 ff. Hovrätten kan i allt väsentligt ansluta sig till tingsrättens bedömning. Som framgår av EU-domstolens avgöranden är det främst tre kriterier som avgör frågan om avstängningen från att skriva högskoleprovet ska anses ha straffrättslig karaktär, och därmed utgöra hinder för ett åtal för osann försäkran. Det är 1) den rättsliga kvalificeringen av överträdelsen i nationell rätt, 2) överträdelsens art samt 3) arten av och strängheten i den sanktion som den enskilde kan åläggas. För hovrätten framstår UHR:s handläggning och beslut även i europarättslig mening mera som ett administrativt förfarande än som en lagföring med straffrättslig karaktär. Även om en annan bedömning skulle göras i den frågan, kan hovrätten dels notera att grunden för UHR:s beslut är att respektive provskrivare har fuskat, inte att provskrivaren har begått ett brott genom att lämna en osann försäkran och att det därmed inte bör vara fråga om samma ”brott” som här prövas, dels konstatera att mycket talar för att de skäl som Högsta domstolen är inne på i rättsfallet NJA 2015 s. 587, som gällde

körkortsåterkallelse och trafikbrott, är tillämpliga även i detta fall (jfr Riksåklagarens överklagande i Högsta domstolens mål Ö 2019-21). Därtill kommer, som tingsrätten anfört, att beslutet om avstängning i två år framstår som en inte särskilt ingripande reaktion. Lika med tingsrätten finner alltså hovrätten att UHR:s beslut om återkallelse av provresultat och avstängning från provet inte hindrar en prövning av åtalet för osann försäkran respektive medhjälp till detta brott.

Har tingsrätten använt sig av en otillåten uteslutningsmetod?

Några tilltalade har menat att tingsrättens domskäl starkt tyder på att domstolen har använt sig av en otillåten uteslutningsmetod i sina bedömningar. Hovrätten kan konstatera att det av Högsta domstolens praxis, bl.a. rättsfallet NJA 1991 s. 56, framgår att det endast i undantagsfall kan komma i fråga att grunda en fällande dom på enbart den omständigheten att utredningen inte synes ge utrymme för någon alternativ förklaring till gärningspåståendet, och att det som regel måste krävas åtminstone stödjande bevisning som klargör de väsentliga delarna av händelseförloppet och som positivt knyter den tilltalade vid brottet. I de fall som nu är aktuella är det hovrättens bedömning att det genomgående finns sådan stödjande bevisning, och att det även har varit tingsrättens utgångspunkt.

Bristande uppsåt, straffrättsvillfarelse?

Flera provskrivare har hävdat att de under alla förhållanden varit övertygade om att deras agerande var straffritt. I fråga om straffrättsvillfarelse kan hovrätten hänvisa till vad som skrivs nedan under rubriken *Åtalet för medhjälp till osann försäkran, de tilltalades uppsåt*.

Tingsrätten har behandlat frågan om uppsåt för varje provskrivare, och hovrätten ansluter sig till vad som anförts beträffande respektive provskrivares uppsåt. Den i hovrätten tillkomna bevisningen för några provskrivare ändrar inte denna bedömning. Därutöver är det enligt hovrättens bedömning uteslutet att någon som enligt hovrättens bedömning har deltagit på sätt åklagaren har beskrivit, dvs. i hemlighet införskaffat och använt i princip osynlig utrustning som erhållits från anonyma okända personer, betalning som erlagts kontant i förvaringsboxar och motsvarande agerande med

utrustningen, ett uppenbart oriktigt intygande av att fusk inte förekommit m.m., skulle tro sig agera lagligt. Utredningen visar att samtliga provskrivare har agerat med erforderligt uppsåt.

Ansvar för de provskrivare som överklagat

Tingsrätten har för varje provskrivare redovisat bevisningen liksom åberopade invändningar och grunder för bestridandet. Viss ny bevisning har tillkommit i hovrätten, såsom har angetts under rubriken *Åberopad bevisning*.

Flera provskrivare har framhållit faran av att tillmäta uppgifter, som bygger på statistiska erfarenheter, betydelse för domstolens ställningstaganden till vad som är styrkt i ett enskilt fall. Hovrätten kan hålla med om att sådana uppgifter får behandlas med en betydande försiktighet och inte ensamma kan läggas till grund för en fällande dom.

Även med sådana utgångspunkter och med beaktande av i hovrätten tillkommande bevisning, finner hovrätten av de skäl som anförts ovan och vad tingsrätten i övrigt har anfört, att åklagaren har styrkt åtalet mot var och en av nu aktuella provskrivare, med undantag för *Mohamed Mohamed* (åtalspunkt 15.1). Beträffande honom väcker den i hovrätten tillkommande bevisningen sådant tvivel om hans skuld att hovrätten inte finner åtalet tillförlitligen styrkt. Han ska därför frikännas.

Gärningarnas rubricering

Flera av de nu dömda har menat att omständigheterna i deras fall har varit sådana att det är befogat att bedöma brottet som brott av normalgraden. Högsta domstolen har numera prövat rubriceringsfrågan i rättsfallet NJA 2021 s. 56. Det framgår att osann försäkran är ett instrumentellt brott och att det i aktuellt fall har funnits en otillbörlig avsikt, vilket talar för att bedöma det som grovt brott. Högsta domstolen har också framhållit att den osanna försäkran har inneburit en mycket påtaglig avvikelse från de verkliga förhållandena, och att man också måste beakta de negativa effekter som handlandet skulle kunna föra med sig, liksom att fusk på högskoleprovet syftar till att skaffa sig en otillbörlig fördel vid antagningen till högskola, vilket skulle leda till att den fuskande tar

i anspråk en plats på någon annans bekostnad. Högsta domstolen fann därför att gärningen skulle bedömas som grovt brott.

Enligt hovrättens bedömning är Högsta domstolens ställningstaganden tillämpliga på var och en av de provskrivare som hovrätten nu har att pröva, innebärande att för var och en av dem ska gärningen rubriceras så som tingsrätten har gjort, dvs. som grovt brott.

Vad gäller *Besarta Gashi* (åtalspunkt 3.1) avbröt hon provet när utsändningen av de rätta svaren upphörde till följd av polisens ingripande. Det skulle i hennes fall kunna hävdas att hon därmed har undanröjt åtminstone risken för de negativa effekter som Högsta domstolen har varit inne på. Hennes avsikt har emellertid fram till dess varit lika klandervärd. Hovrätten finner inte skäl att bedöma det av henne begångna och fullbordade brottet på annat sätt än vad tingsrätten gjort.

Angående påföljd, se nedan under rubriken *Påföljder*.

Åtalet för medhjälp till osann försäkran

Föreligger en straffbar gärning?

Flera tilltalade, däribland Victor Gustafsson, har framhållit vikten av att hålla isär medhjälp till fusk och medhjälp till osann försäkran. Med stöd i ett av Victor Gustafsson ingivet rättsutlåtande från professor Claes Lernestedt har man framhållit att den gärning som provskrivarna är åtalade för är osann försäkran, inte att man fuskat under högskoleprovet, eftersom det inte i sig är straffbart. Åtalet för medhjälp till osann försäkran tar däremot sikte på medhjälp till fusk, och eftersom det inte är straffbelagt är inte heller medhjälp till sådant fusk straffbart, trots det i tid och rum nära sambandet med respektive provskrivares försäkran om att sådant fusk inte har förekommit. Ett uttalande i SOU 2019:37, som talar i annan riktning, har Lernestedt ansett saknar stöd. Man har också hänvisat till bl.a. det tidigare nämnda överklagandet till Högsta domstolen från Riksåklagaren. Det avser, som framgått, frågan om en avstängning från högskoleprovet är ett straff i Europakonventionens mening och därmed utgör hinder för

att dessutom åtalas för osann försäkran. I överklagandet argumenterar Riksåklagaren för att det inte finns gärningsidentitet mellan dessa två förfaranden.

Lucas Gardebrand har även åberopat delar av en dom från Patent- och marknadsöverdomstolen den 20 juli 2021 i mål B 5557-21, liksom rättsfallet NJA 2002 s. 489 angående förutsättningar, på individnivå, för att döma för medhjälp till brott. Victor Gustafsson har även åberopat rättsfallen NJA 2006 s. 535, NJA 2012 s. 826 och RH 2013:27.

Hovrätten konstaterar att bestämmelsen om medverkan till brott har ett tämligen brett tillämpningsområde. Det har ibland uttryckts så, att ett straffbart främjande föreligger om gärningsmannen – med erforderligt uppsåt – genom sin handling har skapat möjlighet eller underlättat för annan att begå den brottsliga gärningen. Ordet främja skulle då kunna översättas med ord som förbättra, höja, påskynda, underlätta, gagna eller gynnsamt påverka den brottsliga gärningen (Hoflund, Medverkan, s. 61 ff). Ett exempel är rättsfallet NJA 1963 s. 574, där en man dömdes för medhjälp till misshandel när han inte gjort annat än att underlätta den tilltänkta misshandeln genom att ta hand om gärningsmannens rock. Också ett än mer passivt agerande kan vara straffbart, t.ex. att med sin blotta närvaro på brottsplatsen stärka någon i avsikten att begå ett brott.

I rättsfallet NJA 2007 s. 929 hade Högsta domstolen att bedöma om den som bl.a. upprättat falska fakturor, och därmed skapat möjlighet för en annan person att begå skattebrott, kunde dömas för medhjälp till det skattebrottet. Högsta domstolen fann att så var fallet och anförde angående kraven på gärningsmannens uppsåt att det måste täcka inte bara de omständigheter som utgjort främjandet, utan även att skattebrottet skulle komma till stånd, dvs. att det skulle lämnas oriktiga uppgifter till Skatteverket.

Vid skattebrott är den straffbara gärningen i allmänhet att någon i sin deklaration till Skatteverket utelämnat vissa uppgifter eller lämnat felaktiga sådana, ofta förenat med ett skriftligt intygande av att lämnade uppgifter är fullständiga och korrekta. I rättsfallet hade den som åtalats för medhjälp inte på något sätt medverkat när deklarationen upprättades och undertecknades utan dennes åtgärder låg i tiden dessförinnan. Enligt hovrättens bedömning är det inte helt olikt det som hovrätten har att pröva i detta mål.

Hovrätten menar mot den nu anförda bakgrunden att ett åtal för medhjälp till osann försäkran kan bifallas för den eller de personer som har gjort det möjligt för en provskrivare att fuskas på ett högskoleprov, när gärningsmannen har gjort det genom att tillhandahålla såväl svårupptäckt utrustning som de rätta svaren på frågorna, och gärningsmannens syfte med sina åtgärder har omfattat att göra det möjligt för provskrivaren att vid varje delprov felaktigt kunna försäkra att fusk inte har förekommit. Victor Gustafssons invändning om att en sådan tolkning av begreppet främja skulle innebära att det är frågan om ett otillåtet blankettstraffbud, är enligt hovrättens bedömning felaktig.

Brister det i gärningsbeskrivningens utformning?

Flera av de tilltalade har hävdade att det som respektive gärningsbeskrivning för medhjälp till osann försäkran innehåller inte motsvaras av något som kan läggas en enskild medverkande till last, varför åtalet ska ogillas redan på den grunden.

I respektive gärningsbeskrivning anges att de som åtalats för medhjälp till osann försäkran tillsammans och i samförstånd, med råd och dåd, har främjat respektive provskrivares osanna försäkran genom att dels förse provskrivaren med teknisk utrustning, och dels sända ut de rätta svaren till provskrivaren.

Frågan om vilka krav som ska ställas på en gärningsbeskrivning har behandlats i bl.a. rättsfallen NJA 2003 s. 486, NJA 2014 s. 664 och NJA 2019 s. 909. I förevarande fall handlar åtalet om en verksamhet där de åtalade påstås ha handlat gemensamt och i samförstånd, även om de inom ramen för verksamheten haft skilda roller och uppgifter. Det som gärningsbeskrivningen uttryckligen anger är vad den bedrivna verksamheten sammantaget har tillhandahållit för att främja respektive provskrivares osanna försäkran. Vad som mera i detalj har lagts respektive åtalad till last inom ramen för denna verksamhet har behandlats utförligt under rättegången, med goda möjligheter för respektive åtalad att försvara sig mot det. Enligt hovrättens bedömning finns inte någon sådan brist i gärningsbeskrivningen som är av beskaffenhet att påverka hovrättens ställningstaganden.

De tilltalades uppsåt

Samtliga åtalade under denna punkt har menat att de har varit övertygade om att det förfarande som bedrevs under namnet HP-hjälpen var lagligt. Lennart Gustafsson har tillagt att han inte visste så mycket om verksamheten eftersom han bara deltog i punktinsatser, och att han inte ens visste att provskrivarna skulle underteckna en försäkran, dvs. en faktisk villfarelse som under alla förhållanden bör innebära att han inte kan dömas.

Enligt hovrättens bedömning talar redan formerna för verksamheten med styrka för att de inblandade har agerat med erforderligt uppsåt. Därtill kan, som tingsrätten redan har varit inne på, konstateras att okunnighet om innehållet i straffbestämmelser i allmänhet inte fritar från ansvar. Undantag har gjorts vid t.ex. felaktig publicering av ett straffbud, om straffbudet är otydligt till sitt innehåll, eller om den brottsmisstänkte fått felaktiga besked från en myndighet som är behörig att ge ett auktoritativt besked. De uppgifter som de tilltalade åberopat, t.ex. att de fått garantier från en av de medåtalade respektive att de funnit stöd för sin uppfattning i massmedia, som bl.a. omfattat en intervju med en minister, medför enligt hovrättens bedömning inte att det har förelegat en sådan straffrättsvillfarelse som kan frita från ansvar (jfr t.ex. rättsfallet NJA 2004 s. 786).

Vad gäller *Lennart Gustafsson* visar utredningen, enligt hovrättens bedömning av utredningen i sak, att han under mer än ett års tid återkommande har hjälpt HP-hjälpen och sina två söner, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson, med olika uppgifter i den bedrivna verksamheten, väl medveten om att en av sönerna var provledare på högskoleprovet. Senast när han sett TV-programmet Dold och känt igen en av sina söner, har han blivit fullständigt införstådd med vad verksamheten som bedrevs under namnet HP-hjälpen gick ut på. En av grundstenarna i denna verksamhet har, åtminstone alltsedan augusti 2016 då kravet på att provskrivarna skulle lämna en försäkran infördes, enligt hovrättens bedömning varit att tillhandahålla en utrustning som var så osynlig att provskrivaren inte skulle avslöjas utan felaktigt kunde skriftligen försäkra att denne inte fuskat. Påståendet att detta skulle vara obekant för Lennart Gustafsson menar hovrätten – mot bakgrund av den tid han varit involverad i verksamheten och de åtgärder han vidtagit – är av sådan karaktär att invändningen kan lämnas utan avseende.

Medhjälp till osann försäkran beträffande de provskrivare som överklagat tingsrättens dom

I fråga om medhjälp till osann försäkran beträffande de provskrivare som överklagat tingsrättens dom (åtalpunkterna 3.2, 10.2, 11.2, 12.2, 14.2, 15.2, 17.2, 20.2, 21.2 och 22.2) gör hovrätten följande bedömning.

Med hänvisning till hovrättens skäl enligt ovan, och vad tingsrätten i övrigt har anfört, finner hovrätten att var och en av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson har tagit sådan aktiv del i den ovan beskrivna straffbara medhjälpen till osann försäkran, att de i enlighet med vad åklagaren har påstått i samtliga fall, med undantag för åtalpunkt 15.2, också har agerat tillsammans och i samförstånd. Var och en av dem ska därför i nu aktuella fall dömas som gärningsmän för medhjälp till osann försäkran, grovt brott.

Medhjälp till osann försäkran beträffande de provskrivare som inte överklagat tingsrättens dom, respektive återkallat sitt överklagande

Utredningen i hovrätten föranleder ingen annan bedömning än den som tingsrätten har gjort beträffande åtalpunkterna 1.2, 2.2, 4.2, 5.2, 6.2, 7.2, 8.2, 9.2, 13.2, 16.2, 18.2, 19.2 och 23.2.

Sammanfattningsvis beträffande åtalpunkterna 1.2–23.2 finner hovrätten att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand har gjort sig skyldiga till 22 fall och Lennart Gustafsson till 21 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott.

Medhjälp till osann försäkran enligt åtalpunkterna 24.2, 24.3, 24.4 och 24.5

Bl.a. Lucas Gardebrand har riktat kritik mot gärningsbeskrivningen och ansett att den innehåller alltför tydliga brister för att kunna läggas till grund för en fällande dom. För hovrätten framstår det onekligen som mindre vanligt att de personer vars brott de nu tilltalade är åtalade för att ha gjort sig skyldiga till medhjälp av, inte ens nämns vid namn i gärningsbeskrivningen. Åklagaren har emellertid kompletterat gärningsbeskrivningen med en förteckning där dessa uppgifter preciseras, och under rättegången har var och en av dessa personer behandlats relativt ingående. Enligt hovrättens bedömning medför det

samlade förfarandet att gärningsbeskrivningens utformning inte hindrar en sedvanlig prövning.

Åtalet avser numera 27 personer för höstprovet 2017 och 34 personer för vårprovet 2018. Av hovrättens aktbilaga 371, med förklaring i aktbilaga 370, tillsammans med tingsrättens dom framgår vilka personer det är och vilken bevisning som åberopas beträffande respektive person. Som redan angetts har det därutöver tillkommit att åklagaren i en inläga har angett om det finns en fällande dom för osann försäkran och om denna dom har vunnit laga kraft, eller om det finns ett godkänt strafföreläggande, respektive i några fall om åtal aldrig har väckts m.m.

Som hovrätten har påpekat redan i ett beslut i detta mål den 4 februari 2021 har en lagakraftvunnen dom mot en medåtalad inte positiv rättskraft vid en prövning av ett åtal mot annan person för medhjälp till den dömdes brottslighet. Däremot har domen bevisverkan. Styrkan av denna bevisverkan beror på omständigheterna i det enskilda fallet. En omständighet som kan påverka hur omfattande bevisning som, vid ett åtal för medhjälp till brott, krävs i fråga om det redan rättskraftigt avgjorda brottet, är vilka invändningar som de tilltalade har i denna fråga. Finns en lagakraftvunnen dom, och de tilltalade inte i sig har satt den domen i fråga, talar det för att domstolens prövning av annans brott kan göras mer begränsad. Liknande bedömningar förekommer t.ex. när någon är åtalad för häleri. Utredningen om att det finns ett sådant förbrott som häleri förutsätter, kan då ofta vara relativt knapphändig.

Med det som utgångspunkt gör hovrätten följande bedömning.

Höstprovet 2017

Hovrätten har att pröva frågan om medhjälp till osann försäkran, grovt brott, beträffande personerna som anges som nr 1–2, 4–16, 20–22, 24–27 och 29–34 i åklagarens uppställning. När det gäller personerna nr 1–2, 4–16, 21–22, 24–26 och 29–34 gör hovrätten ingen annan bedömning än den som tingsrätten har gjort.

Person nr 20 – Förundersökningen är numera nedlagd. Hovrätten anser att det som finns i övrigt inte är tillräckligt för att bifalla åtalet för medhjälp till osann försäkran.

Person nr 27 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till brott – finna styrkt att person nr 27 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Vårprovet 2018

Hovrätten har att pröva frågan om medhjälp till osann försäkran, grovt brott, beträffande personerna som anges som nr 1–6, 9–16, 20–29 och 31–40 i åklagarens uppställning. När det gäller personerna nr 1–3, 5–6, 9–11, 14–16, 20–23, 26–29, 32–34, 36 och 38 gör hovrätten ingen annan bedömning än den som tingsrätten har gjort.

Person nr 4 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 4 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 12 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 12 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 13 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 13 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 24 – Denna person har godkänt ett strafföreläggande för osann försäkran. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 24 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 25 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 25 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 31 – Förundersökningen är nedlagd. Hovrätten anser att det som finns i övrigt inte är tillräckligt för att bifalla åtalet för medhjälp till osann försäkran.

Person nr 35 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 35 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Person nr 37 – Åtal har inte väckts eftersom det på objektiva grunder inte kan väntas en fällande dom. Hovrätten anser att det som finns i övrigt inte är tillräckligt för att bifalla åtalet för medhjälp till osann försäkran.

Person nr 39 – Personen är okänd för polisen, varför förundersökning mot denne inte har kunnat inledas, och åtal inte heller väckts. Även om de omständigheter som åklagaren har åberopat ger stöd för åklagarens påstående finner hovrätten att den angivna bristen är sådan att ett åtal för medhjälp till brott inte kan anses styrkt.

Person nr 40 – Det finns numera en lagakraftvunnen fällande dom. Det tillsammans med den övriga utredningen är enligt hovrättens bedömning tillräckligt för att – vid ett åtal för medhjälp till detta brott – finna styrkt att person nr 40 har gjort sig skyldig till osann försäkran.

Sammanfattningsvis är det enligt hovrättens bedömning visat att – vid prövningen av åtalet för medhjälp till detta brott – av de personer som åtalet avser i denna del är det 25 personer hösten 2017 och 29 personer våren 2018 (totalt 54 personer) som gjort sig skyldiga till osann försäkran.

Är det HP-hjälpen som har bistått med fusket?

I samtliga de fall där hovrätten finner styrkt att provskrivaren har fuskat, och lämnat en osann försäkran om detta, finner hovrätten vidare att åklagarens åberopade bevisning har sådan styrka att det är visat att det är HP-hjälpen i form av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson som har bistått respektive provskrivare vid fusket på högskoleprovet.

Ska de åtalade dömas enligt åtalspunkterna 24.2–24.5?

Med hänvisning till hovrättens skäl enligt ovan, och vad tingsrätten i övrigt har anfört, finner hovrätten att var och en av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson har tagit sådan del i den ovan beskrivna straffbara medhjälpen, och att de i enlighet med åklagarens gärningspåstående i samtliga fall har

agerat tillsammans och i samförstånd, varför de ska dömas som gärningsmän för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i nu angivna fall.

Sammanfattningsvis är det enligt hovrättens bedömning visat att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson i denna del gjort sig skyldiga till 54 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott.

Åtalet för bokföringsbrott

Innan hovrätten tar ställning till i vilka former det åtalade förfarandet ska anses vara bedrivet, och hur ansvaret för en eventuell bokföringsplikt ska behandlas för en enskild person, väljer hovrätten att först ta ställning om det som förekommit över huvud taget kan anses utgöra näringsverksamhet och om den är av sådant slag att den i princip medför bokföringsplikt.

Har det bedrivits näringsverksamhet under namnet HP-hjälpen?

Innebörden av begreppet näringsverksamhet kan skilja sig något åt beroende på vilken lagstiftning som tillämpas. En vanlig uppfattning är dock att näringsverksamhet präglas av att den bedrivs yrkesmässigt och självständigt syftande till att ge ett ekonomiskt utbyte, dvs. att den har ett vinstsyfte. I begreppet yrkesmässigt ligger också ett krav på varaktighet och att verksamheten har en viss omfattning. Vid näringsverksamhet förekommer ofta även ett flertal kunder.

Vad gäller omständigheterna i detta fall kan hovrätten konstatera att det under flera år yrkesmässigt har bedrivits en väl sammanhållen och med tiden rätt omfattande affärsverksamhet under namnet HP-hjälpen. Utredningen talar med styrka för att det har funnits såväl ett flertal ”anställda” med lön som även andra omkostnader, t.ex. inköp av relativt omfattande teknisk utrustning. Verksamheten har också innefattat en avancerad logistik av distribution av utrustning och pengar. Verksamheten har varje år genererat betydande intäkter när man till ett flertal kunder har sålt en avancerad tjänst, en tjänst som man gjort reklam för till en bred potentiell kundkrets, allt i ambitionen att varje år öka omsättningen och kunna sälja den professionellt uppbyggda och genomförda tjänsten till än fler kunder. Det uppenbara syftet har varit att göra vinst. Någon bokföring

har inte funnits men det har funnits t.ex. detaljerade kundregister och andra handlingar där inkomster, utgifter m.m. har antecknats. Enligt hovrättens bedömning uppfyller verksamheten alla de rekvisit som anses prägla en näringsverksamhet.

Bokföringsskyldighet respektive skattskyldighet vid olaglig verksamhet? Bundenhet till förvaltningsrättens ställningstaganden?

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand har menat att om hovrätten anser att det i och för sig har varit frågan om en näringsverksamhet, har den verksamheten varit alltigenom kriminell och har inte konkurrerat med någon laglig verksamhet, med följd att det inte föreligger vare sig bokförings- eller skattskyldighet. Man har i den delen anfört sammanfattningsvis att huvudregeln visserligen är att alla inkomster är skattepliktiga men att ett undantag från detta görs när en verksamhet i sin helhet är brottslig, såsom vid handel med narkotika. Då föreligger varken bokföringsplikt eller skattskyldighet. I ett åberopat rättsutlåtande från professorn Claes Lernestedt behandlas denna fråga ingående och slutsatsen är att bokförings- eller skatteplikt inte bör anses föreligga. Såväl Victor Gustafsson som de andra tilltalade har hänfört sig till ett stort antal äldre avgöranden från skilda domstolar där frågan behandlats, i såväl förvaltningsdomstolar som allmänna domstolar.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har även åberopat färskas avgöranden från Förvaltningsrätten i Linköping, där domstolen har bedömt att den verksamhet som bedrivits under namnet HP-hjälpen inte kan anses konkurrera med någon laglig verksamhet utan har varit allt igenom olaglig, med följd att det inte har förelegat skattskyldighet för mervärdeskatt eller inkomst av näringsverksamhet.

Förvaltningsrätten anförde bl.a. följande. ”Även om kundernas målsättning med att anlita såväl de olagliga som de lagliga tjänsterna är att likställa med varandra så är verksamheterna, enligt förvaltningsrättens mening, av så olika karaktär att de inte kan anses konkurrera med varandra i faktiskt mening. Förvaltningsrätten har vid denna bedömning särskilt beaktat att de legala tjänster som erbjuds på marknaden kräver en betydande egen arbetsinsats från kunderna, inte utlovar ett visst resultat samt bygger på att förbättra kundens egna möjligheter att nå en god prestationsnivå. Mot denna bakgrund anser inte förvaltningsrätten att den verksamhet som Victor Gustafsson m.fl. bedrivit medför skattskyldighet för mervärdeskatt.”

Åklagaren har pekat på att förvaltningsrättens avgöranden inte har vunnit laga kraft utan kan komma att överklagas av Skatteverket, och har menat att hovrätten har att självständigt pröva frågan. Bl.a. Victor Gustafsson har däremot anført att en förvaltningsrätts avgörande av en skattefråga i regel binder allmän domstol, och har hänfört sig till bl.a. prop. 1982/83:134 s. 9 ff., prop. 1995/96:170 s. 92 och har även berört rättsfallet NJA 2016 s. 891.

Hovrätten gör följande bedömning.

Hovrätten kan konstatera att frågan om allmän domstols bundenhet till förvaltningsdomstols ställningstaganden har prövats i ett flertal avgöranden under senare år, se t.ex. rättsfallen NJA 2016 s. 891, NJA 2016 s. 933 och NJA 2020 s. 832. Enligt hovrättens bedömning följer av praxis att åtminstone sedan skattebrott omvandlades till ett farebrott är grundprincipen klar, nämligen att allmän domstol självständigt ska ta ställning till frågor om skattskyldighet, innebärande att det inte finns en skyldighet att följa en allmän förvaltningsdomstols skatterättsliga bedömningar, än mindre bedömningar i bevisfrågor. Hovrätten finner inte skäl att i detta mål göra någon annan bedömning. Hovrätten ska alltså självständigt pröva frågan om bokföringsskyldighet respektive skatteplikt vid olaglig verksamhet.

Högsta domstolen har prövat frågan om bokföringsskyldighet respektive skatteplikt vid olaglig verksamhet i flera rättsfall, senast i rättsfallet NJA 2021 s. 99. Högsta domstolens ställningstaganden bygger på EU-domstolens bedömningar i bl.a. målet C-455/98, Kaupo Salumets m.fl. rörande mervärdesskattskyldighet. Enligt EU-domstolens avgöranden är huvudregeln klar, nämligen att all ekonomisk verksamhet ska beskattas, vare sig den är laglig eller olaglig. Undantag får enligt EU-domstolen göras endast i speciella situationer, varvid en första förutsättning för att olaglig verksamhet ska falla utanför mervärdesskattesystemet är att all konkurrens med en laglig sektor är utesluten. Avgörande för den bedömningen är i sin tur om den olagliga verksamheten har kunnat påverka efterfrågan på lagligt tillgängliga varor och tjänster. Endast om en sådan påverkan kan uteslutas kan verksamheten falla utanför.

Med bl.a. det som utgångspunkt har Högsta domstolen i NJA 2021 s. 99 uttalat att även olaglig omsättning av varor är skattepliktiga, såvida det inte är frågan om varor som, på grund av sina särdrag, *inte på något sätt* (hovrättens kursivering) konkurrerar med verksamhet inom en laglig sektor. Det aktuella fallet avsåg olaglig försäljning av ett medel som vid tiden för domstolens prövning inte fick säljas på den svenska marknaden. Högsta domstolen ansåg emellertid att det på den legala marknaden fanns andra varor och tjänster som syftade till att åstadkomma samma slag av effekter som det förbjudna medlet, och den olagliga försäljningen var därmed *ägnad att påverka efterfrågan på lagligt tillgängliga varor och tjänster* (återigen hovrättens kursivering). All konkurrens med en laglig ekonomisk sektor ansågs därmed inte utesluten. Eftersom verksamheten utgjorde näringsverksamhet i inkomstskattelagens mening, och hade karaktär av näringsverksamhet i bokföringslagens mening, skulle den åtalade även betala inkomstskatt och var även bokföringsskyldig (se även punkt 17 och 21 i Högsta domstolens dom i fråga om inkomstskatt och bokföringsskyldighet i olaglig verksamhet).

Enligt hovrättens bedömning finns det klara likheter med den verksamhet som har bedrivits under namnet HP-hjälpen. I målet har upplysts att det finns lagliga verksamheter som mot betalning tillhandahåller hjälp åt tilltänkta provskrivare, med det uttalade syftet att de vid provet ska kunna få ett bra resultat. För hovrätten är det tydligt att HP-hjälpens sätt att bidra till höga resultat på högskoleprovet, dvs. utan att provskrivaren behöver lägga ner tid och arbete på att förbereda sig, är ägnat att påverka efterfrågan på lagligt tillhandahållna tjänster. I enlighet med vad som var fallet i Högsta domstolens avgörande finner alltså hovrätten att det förhållandet att verksamheten i HP-hjälpen får bedömas som olaglig inte påverkar bokföringsskyldighet eller skattskyldighet.

Vem eller vilka har drivit verksamheten? Har det skett i ett enkelt bolag?

Åklagaren har i första hand gjort gällande att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand tillsammans har bedrivit bokföringspliktig näringsverksamhet och att alla tre har varit ansvariga för att fullgöra bokföringsskyldigheten (beträffande åren 2015–2018 för de två förstnämnda och åren 2017–2018 för den sist nämnde). Åklagaren har hävdatt att detta har skett i form av ett enkelt bolag där de tre haft ett gemensamt

ansvar för rörelsens bokföring. I andra hand har åklagaren hävdade att var och en av de tre åtminstone haft ett motsvarande ansvar för sin andel i det enkla bolaget. Åklagaren har även alternativt gjort gällande att var och en av de tre har bedrivit enskild näringsverksamhet och varit bokföringsskyldig för denna.

Som framgår av tingsrättens dom har den domstolen ansett att associationsrättsliga bedömningar i princip saknar betydelse. Som hovrätten förstår domskälen har man likväl haft ett enkelt bolag som utgångspunkt, varvid man ansett att de åtalade, de är alla tre bedömdes ha deltagit, fick anses ha lika stora delar av verksamheten, och att var och en skulle ha bokfört sin del av verksamheten.

I de rättsutlåtanden som Victor Gustafsson har gett in i hovrätten har tingsrättens bedömningar kritiserats. Professor Torsten Sandström har bl.a. pekat på att ett enkelt bolag endast är en funktionsfördelning mellan två eller flera samarbetande men i övrigt fristående subjekt, där var och en sköter sina uppgifter, sin ekonomi och sin redovisning.

Professor Jan Kellgren har pekat på att ett bifall till åtalet mot Victor Gustafsson kräver att ett enkelt bolag visas föreligga, att det också måste visas vara avtalat att Victor Gustafsson är en av bolagsmännen i detta enkla bolag, och att de aktuella transaktionerna är hänförliga till det enkla bolaget. Han har också angett att tillgänglig utredning talar för att Victor Gustafsson har haft en fast ersättning för sitt arbete, att det då inte är frågan om en vinstandel och att det därmed inte finns något som talar för att Victor Gustafsson är bolagsman i ett enkelt bolag. Professor Kellgren har ansett att förhållandena i målet i stället är kännetecknande för ett anställningsförhållande, varför beskattning av det Victor Gustafsson mottagit kontant i så fall borde ha skett i inkomstslaget tjänst.

Hovrätten gör följande bedömning.

Lika med tingsrätten anser sig hovrätten kunna utesluta att någon okänd person skulle ha styrt och ansvarat för den näringsverksamhet som har bedrivits under namnet HP-hjälpen. Av de skäl som tingsrätten har anfört finner även hovrätten att den eller de ansvariga finns att söka inom gruppen Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand.

Eftersom ett enkelt bolag bara är en samarbetsform, inte en juridisk person, gäller att ett enkelt bolag inte kan ha någon egen förmögenhet, rättigheter eller skyldigheter. I den mån frågan inte påverkas av vad som avtalats mellan delägarna är det i stället respektive delägare som har att sköta bokföring, betala skatt o.s.v. för sin del av verksamheten. Mot den bakgrunden är det hovrättens utgångspunkt att när fysiska personer samverkar i ett enkelt bolag, och gör det för att driva näringsverksamhet, förutsätter det att var och en av de samverkande självständigt uppfyller kraven för att ses som näringsidkare. Eftersom Lucas Gardebrand, men åtminstone indirekt även övriga två tilltalade, menat att de bör jämföras med anställda, blir även avgränsningen mellan en anställd och en person som självständigt driver näringsverksamhet av betydelse.

Enligt hovrättens bedömning av bevisningen kan de tre åtalade sägas ha haft ett gemensamt bolagsändamål – att de skulle tjäna pengar på sitt arbete inom HP-hjälpen – och utredningen talar för att de två (2016) respektive de tre (2017) har delat på överskottet av verksamheten sedan omkostnader har dragits av. Att det på ett excelark har återfunnits uppgifter om att Victor Gustafsson skulle få en fast ersättning medan de andra två därefter skulle dela på överskottet, anser hovrätten däremot inte vara avgörande för bedömningen. Enbart existensen av en utfäst vinstandel, eller att en av dem skulle få sin andel i form av fast ersättning, anser hovrätten inte avgörande för att i detta fall göra de tilltalades inbördes rättsförhållande till ett enkelt bolag drivet av tre näringsidkare.

Hovrätten kan vidare konstatera att det inte finns något som visar att de tre skulle ha träffat någon form av avtal, varken uttryckligen eller konkludent, om att man skulle driva bolag tillsammans, eller att man i övrigt har reglerat de frågor som drift av verksamhet i enkelt bolag förutsätter, t.ex. hur beslut skulle fattas i bolaget, bolagsmännens ansvar vid avtal med tredje man, frågor om medbestämmande/kontrollrätt, eventuella gemensamma tillgångar, hur en förlust skulle hanteras, om man skulle ha gemensam bokföring o.s.v. Detta talar emot att anse att det har bedrivits verksamhet i form av ett enkelt bolag.

Vid gränsdragningen mellan drift av egen näringsverksamhet och att ses som anställd i någon annans näringsverksamhet brukar självständighetsrekvisitet komma i centrum. Bedriver personen sin verksamhet självständigt, har personen ett eget beslutsfattande,

bestämmer personen själv omfattningen av arbetsinsatserna, står personen själv för omkostnader, tar personen en affärsmässig egen risk, har personen egna lokaler och egen utrustning, hur bunden är personen av uppdragsgivarens instruktioner och direktiv m.m. För avgränsningen se vidare t.ex. Lexinos digitala kommentar till inkomstskattelagen, avsnitt 2.3 och där åberopade avgöranden (jfr även rättsfallet NJA 2017 s. 690 om vad som krävs för att en delägare ska anses vara faktisk företrädare för ett aktiebolag).

I frågan hur relationerna mellan Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand har varit i verksamheten finns ett visst stöd för bedömningen i åberopade handlingar, däribland en Kik-chatt. Det ovan nämnda excel-arket kan också nämnas, men vissa slutsatser kan också dras av det övriga material som har påträffats i de tilltalades respektive datorer. I övrigt förekommer uppgifter från de tre åtalade, varvid det främst är Lucas Gardebrand som lämnat uppgifter, men det finns också uppgifter från Alexander Zahiri, Agnes Lithberg och Emma Sjöland. Även om samtligas uppgifter måste behandlas med viss försiktighet, bl.a. eftersom de alla är eller har varit åtalade för brott i samband med den verksamhet som har bedrivits under namnet HP-hjälpen, menar hovrätten att den sammantagna utredningen är övertygande och visar följande.

Victor Gustafsson har varit med sedan starten och han är den som har byggt upp verksamheten, bestämt inriktningen av den, deltagit i att utforma den tekniska grunden liksom övriga delar såsom reklamutskick, instruktionshandlingar, användande av förvaringsboxar m.m. Det är i huvudsak han som har "anställt" personal och avtalat om deras ersättningar, bestämt vilken utrustning som ska köpas in, det är han som har tillhandahållit en verksamhetslokal, och det är enligt hovrättens bedömning av bevisningen han som haft den slutliga beslutanderätten i verksamheten, både i stort och smått. Enligt hovrättens bedömning gäller det också för år 2017, även om han då förefaller att i någon mån ha dragit ner på sina mera utåtriktade aktiviteter i verksamheten. Och som hovrätten ser det är det, trots nämnda excelark, övertygande visat att han har förbehållit och tillförsäkrat sig en inte oväsentlig andel av verksamhetens intäkter. Enligt hovrättens bedömning är det visat att han har drivit näringsverksamhet under namnet HP-hjälpen.

Vad därefter avser Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand har båda haft viktiga och centrala uppgifter inom verksamheten, såsom tingsrätten har varit inne på i sina domskäl.

Att de i straffrättslig mening ska ses som två av gärningsmännen till medhjälp till osann försäkran som har begåtts i HP-hjälpens namn är klart. Men avgörande nu är om de självständigt har bedrivit näringsverksamhet i den mening detta har i bokföringslagen.

Det som redan skrivits angående andel av vinsten är en omständighet som ger stöd för att de kan ses som näringsidkare. Samtidigt kan hovrätten konstatera att även en anställd kan ha del i ett bolags vinst, t.ex. i form av s.k. tantiem. Övrig utredning om deras roll i verksamheten bedömer hovrätten som osäker. Enligt hovrättens bedömning är det inte styrkt att de uppfyller de ovan berörda kraven för att ses som självständiga näringsidkare. Hovrätten kan inte bortse från möjligheten att de, i en av Victor Gustafsson bedriven näringsverksamhet, kan ha haft en roll som mera liknar den som en inflytelserik och för verksamheten viktig anställd kan ha.

Slutsatser i fråga om ansvar för respektive tilltalad

Vid den nu gjorda bedömningen är det inte styrkt att Oscar Gustafsson eller Lucas Gardebrand kan hållas straffrättsligt ansvariga för att det inte har funnits någon bokföring i den verksamhet som har bedrivits under namnet HP-hjälpen. Åtalet mot dem för bokföringsbrott ska därför lämnas utan bifall.

Vad gäller Victor Gustafsson följer av hovrättens bedömningar att han har varit bokföringspliktig. För år 2015 och 2016 finner hovrätten inte skäl att frångå tingsrättens bedömning, dvs. att åtalet för grovt bokföringsbrott beträffande räkenskapsåret 2015 ska ogillas men att Victor Gustafsson ska dömas för grovt bokföringsbrott beträffande inkomståret 2016. Åklagarens gärningsbeskrivningar för övriga år bygger i första hand på att tre personer har drivit verksamhet i enkelt bolag och att de haft ett gemensamt ansvar för den verksamheten. Något enkelt bolag har hovrätten inte funnit styrkt och med föreliggande gärningsbeskrivningar är det hovrättens bedömning att för 2017 och 2018 kan Victor Gustafsson inte åläggas ansvar enligt förstahandsyrkandet, och inte heller enligt andrahandsyrkandet. Däremot kan han åläggas ansvar enligt tredjehandsyrkandet i så motto att åtminstone han har drivit enskild näringsverksamhet. Hovrätten instämmer alltså inte i Victor Gustafssons ståndpunkt att ett bifall till åtalet förutsätter att det anses ha förelegat ett enkelt bolag. Med föreliggande utformning av

gärningsbeskrivningen, och med tanke på hur bevisbördan ligger när Victor Gustafssons ansvar ska prövas, kan han emellertid enligt hovrättens bedömning inte åläggas bokföringsansvar för samtliga transaktioner i verksamheten. Vid en prövning utifrån enbart Victor Gustafssons perspektiv får hovrätten i enlighet med tredjehandsyrkandet i gärningsbeskrivningen utgå från att det skulle kunna vara så att det har funnits tre självständigt ansvariga näringsidkare, trots hovrättens ovan gjorda bedömning av vad åklagaren lyckats bevisa beträffande Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand. Victor Gustafsson kan då åläggas ansvar endast för den del som motsvarar vad som, vid ett tänkt tillstånd med tre självständiga näringsidkare, kan anses åvila honom. Hovrätten finner inte skäl att formulera omfattningen av detta ansvar på annat sätt än tingsrätten gjort, trots att tingsrättens bedömning grundar sig på delvis andra utgångspunkter.

Åtalet för skattebrott avseende mervärdeskatt

Den bedömning som har gjorts beträffande bokföringsskyldighet har enligt hovrättens bedömning en motsvarande tillämpning beträffande åtalet för skattebrott avseende mervärdeskatt. Av tidigare anförda skäl ska alltså Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand inte dömas för skattebrott avseende mervärdeskatt, utan det åtalet ska ogillas.

Vad gäller Victor Gustafsson läser hovrätten gärningsbeskrivningen så att åklagaren, liksom i fråga om bokföringsskyldigheten, i sista hand gör gällande att var och en ska anses ha varit enskilda näringsidkare och skattemässigt ska svara för sin del av verksamheten. Liksom i fråga om bokföringsskyldigheten bedömer hovrätten att frågan om Victor Gustafssons ansvar då får bedömas med utgångspunkt i ett tänkt tillstånd med två respektive tre självständiga näringsidkare och vad som då kan anses åvila Victor Gustafsson.

Skatteverkets beräkningar, liksom tingsrättens uppskattningar, har kritiserats av de tilltalade som rena gissningar utifrån ett knapphändigt och ofullständigt underlag, och har i vissa delar påståtts vara direkt felaktiga. De skulle också vara felaktiga på så sätt att det inte går att dela upp ansvaret efter huvudtalet utan endast utifrån de transaktioner som respektive person ansvarar för och därmed skulle ha tagit upp till beskattning. Åklagaren å sin sida har menat att Skatteverket med råge har tagit höjd för samtliga de

felkällor som kan förekomma och har haft sådana marginaler i sina beräkningar att det inte finns någon anledning att underkänna beräkningarna.

Hovrätten finner inte skäl att ifrågasätta hur Skatteverkets beräkningar är gjorda eller det som dessa beräkningar har kommit fram till. När det gäller storleken av den del som, inom ramen för gärningsbeskrivningen, kan anses åvila Victor Gustafsson nöjer sig hovrätten med att uttala att skattskyldighet har uppgått till åtminstone de belopp som tingsrätten har kommit fram till för respektive år. Sammantaget ska Victor Gustafsson, som tingsrätten funnit, frikännas från skattebrott avseende mervärdesskatt beträffande beskattningsår 2015, men dömas för detta brott beträffande 2016 och 2017.

Åtalet för skattebrott avseende inkomstskatt

Som redan framgått har åklagaren beträffande Lucas Gardebrand lagt till ett andrahandsyrkande för skattebrott avseende inkomst av tjänst. Någon motsvarande justering har åklagaren förklarat sig inte göra beträffande övriga tilltalade, som alltså inte har behövt försvara sig mot ett påstående om oredovisad inkomst av tjänst. Mot denna bakgrund kommer det inte i fråga att beträffande åtalet mot Victor Gustafsson respektive Oscar Gustafsson överväga om gärningsbeskrivningens utformning skulle kunna anses innefatta något annat skattebrott än avseende inkomstslaget näringsverksamhet (jfr rättsfallet NJA 2013 s. 7).

För *Oscar Gustafsson* innebär detta, mot bakgrund av de bedömningar som hovrätten har gjort i frågan om han drivit näringsverksamhet, att åtalet för skattebrott avseende inkomstskatt ska ogillas.

Vad därefter gäller *Lucas Gardebrand* följer av den ovan gjorda bedömningen att åtalet för skattebrott avseende inkomst av näringsverksamhet ska ogillas. Däremot finns det enligt hovrättens bedömning förutsättningar att bifalla andrahandsyrkandet avseende oredovisad inkomst i inkomstslaget tjänst för år 2017.

När det gäller storleken av denna inkomst har åklagaren hänfört sig till två alternativa beräkningar som Skatteverket har gjort. Den ena bygger på ett överskott för Lucas

Gardebrands del om 1 469 720 kr och enligt detta alternativ skulle skatten vid en överflyttning till inkomstslaget tjänst uppgå till 717 366 kr. I den andra beräkningen anges att om oredovisade intäkter om 2 110 133 kr läggs till tjänst höjs sådan inkomst med detta belopp, och leder till en skatt på höjningen om 1 079 037 kr.

Lucas Gardebrand har riktat kritik mot Skatteverkets beräkningar och menat att de såvitt gäller honom bygger på osäkra antaganden. Han har vidare, beträffande de nergrävda pengarna om 1 642 500 kr, invänt att 400 000 kr härrör från försäljning av kryptovaluta. Han har också invänt att av de pengar som grävdes ner i april 2018 skulle 900 000 kr avse inkomster 2017, medan resten, ca 355 000 kr, är ersättningar som han uppbar i början av 2018 och som hänför sig till det året. Han har pekat på att det belopp som han enligt detta totalt har uppburit från HP-hjälpen stämmer tämligen väl överens med det belopp om 1 151 000 kr som nämns i ett excelark.

Hovrätten är beträffande Lucas Gardebrand inte beredd att utan vidare lägga någon av Skatteverkets i denna del gjorda beräkningar till grund för bedömningen. Trots att hovrätten beträffande andra av Skatteverket gjorda beräkningar har godtagit dessa, anser hovrätten att vad gäller beräkningarna av hans inkomst av tjänst kan de inte tas för goda.

Hovrätten, som bortser från invändningen om att delar av de nedgrävda pengarna skulle härröra från laglig försäljning av kryptovaluta, stannar vid den nu gjorda bedömningen för att åtminstone de pengar som har grävts ner, dvs. 1 642 500 kr, är ersättningar som uppburits från HP-hjälpen och som i enlighet med det anförda får anses vara att hänföra till inkomstslaget tjänst. Pengarna ska vid det andra tillfället ha grävts ner i april 2018. Hovrätten kan då inte bortse från möjligheten att viss del skulle kunna avse ersättning för arbete som utförts 2018. Hovrätten godtar därför uppgiften att 355 000 kr inte hänför sig till inkomståret 2017.

Vid denna bedömning skulle alltså Lucas Gardebrand ha deklarerat inkomst av tjänst med ytterligare 1 287 500 kr. Risken för undandragen skatt kan, vid en översiktlig beräkning, uppskattas till att vara i storleksordningen drygt 550 000 kr. I enlighet med vad åklagaren har gjort gällande, ska brottet rubriceras som grovt skattebrott.

Vad slutligen gäller *Victor Gustafsson* ska han dömas för de år som framgår av tingsrättens dom, dvs. frikännas beträffande inkomståret 2015, men dömas beträffande inkomståren 2016 och 2017. Hovrätten har inte kunnat utesluta möjligheten av att *Oscar Gustafsson* och *Lucas Gardebrand* varit att se som anställda i *Victor Gustafssons* näringsverksamhet. En följd av det skulle kunna vara att man vid den beloppsmässiga beräkningen av faran för undandragen skatt får göra förbehåll för ytterligare lönekostnader. Å andra sidan skulle en sådan bedömning även leda till ytterligare obetalda arbetsgivaravgifter m.m., och hovrätten stannar för att vid fareberäkningen för undandragen skatt inte beakta dessa omständigheter särskilt.

Victor Gustafsson har vidare framhållit att Skatteverket, i det mål som Förvaltningsrätten i Linköping har avgjort, har medgivit att avsättningar till periodiseringsfond får göras. Hovrätten kan emellertid konstatera att det nu handlar om att bedöma faran för undandragen skatt under de år som åtalet avser, och det i en verksamhet som inte haft någon som helst bokföring och som inte heller har tagits upp i någon skattedeklaration. I enlighet med vad åklagaren har fört fram anser hovrätten att det vid farebedömningen inte finns anledning att beakta strikt skattemässiga dispositioner som flera år senare har begärts och godtagits i skatteprocessen.

Sammantaget finner hovrätten att *Victor Gustafssons* oredovisade nettoinkomst av näringsverksamhet för respektive år, liksom faran för undandragen skatt, kan beräknas till belopp i den storleksordning som tingsrätten har angett. Gärningarna bör rubriceras så som tingsrätten har gjort.

Åtalet för penningtvättsbrott

Även beträffande denna åtalspunkt har *Victor Gustafsson* åberopat ett rättsutlåtande där professorn *Claes Lernestedt* på närmare anförda skäl synes anse bl.a. att penningtvättsbrott i form av "självtvätt" i ett fall som det förevarande bör anses utgöra en straffri efterhandling. *Victor Gustafsson* har också ansett att vid bedömningen av detta åtal måste utgångspunkten vara att det är hans legala inkomster som har varit föremål för de av åklagaren påstådda åtgärderna. Han har dessutom hävdad att om han döms för skattebrott, är hantering av sådant utbyte straffritt såvitt avser inkomståren 2017 och 2018, eftersom skattebrotten för dessa år inte är fullbordade när penningtvättsåtgärderna

vidtas. Han har menat att sådant brott fullbordas först när en felaktig debitering av skatt har skett.

Hovrätten kan konstatera att penningtvättsbrott kräver ett fullbordat förbrott som har gett ett utbyte, och det är detta utbyte som ”tvättas” genom sådana handlingar som lagen om penningtvätt syftar till att straffbelägga. Även den som själv har begått förbrottet kan numera dömas för handlingar som syftar till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet. Allmänna straffrättsliga principer om konkurrens är emellertid tillämpliga vilket innebär att sådan efterkommande brottslighet som huvudregel konsumeras av och anses medbestraffat med förbrottet. Denna regel är emellertid inte utan undantag utan ett ansvar kan aktualiseras i bl.a. situationer då penningtvättsåtgärderna går klart utöver vad som får anses utgöra sedvanlig hantering av brottsutbyte (prop. 2013/14:121, s. 54 ff. och s. 112). Högsta domstolen har behandlat penningtvättsbrott i bl.a. rättsfallen NJA 2018 s. 1010 och NJA 2019 s. 305.

Med detta som utgångspunkt gör hovrätten följande bedömning.

Victor Gustafssons invändning om att det är legala inkomster som har behandlats på det sätt som gärningarna A–G beskriver, lämnar hovrätten utan avseende. Lika med tingsrätten finner hovrätten i stället styrkt att det har handlat om pengar som utgjort utbyte av brott.

Vad gäller Victor Gustafssons invändning om att hantering av utbyte av skattebrott inte skulle vara straffbart för åren 2017 och 2018, anser hovrätten i och för sig att det saknar betydelse i ett fall som det förevarande, där det finns andra brott som har genererat ett erforderligt utbyte. Därutöver kan hovrätten konstatera att skattebrott är konstruerat som ett farebrott som fullbordas när en oriktig uppgift lämnas till myndighet eller när tidpunkten för att lämna en föreskriven uppgift inträder utan att skyldigheten har fullgjorts. Som hovrätten uppfattar åtalerna för penningtvättsbrott görs inte gällande att utbytet av brott till någon del skulle härröra från ett ännu ej fullbordat skattebrott. Däremot har åklagaren hävdad bl.a. att ett ytterligare fullbordat förbrott skulle kunna vara att Victor Gustafsson enligt egna uppgifter flera år tidigare har bedrivit vedförsäljning i stor skala, utan att det har tagits upp till beskattning.

Beträffande de enskilda åtalpunkterna får hovrätten anföra följande.

Gärningarna A och B – Hovrätten anser att brotten så som de beskrivs i respektive gärningsbeskrivning är i sin helhet straffbara och att omständigheterna inte motiverar att låta någon del av brottsligheten konsumeras. Bortsett från det gör hovrätten ingen annan bedömning än den som tingsrätten gjort. Gärning B bör, som tingsrätten funnit, rubriceras som grovt penningtvättsbrott. Hovrätten återkommer nedan till frågan om rubricering av gärning A.

Gärning C – Till skillnad från tingsrätten anser hovrätten att Victor Gustafssons åtgärd att för ett brottsutbyte köpa en bil till familjen, även om sambon kommit att antecknas som köpare och för en tid registrerats som ägare, får anses utgöra en sådan sedvanlig hantering av ett brottsutbyte att Victor Gustafsson, som döms för förbrottet, inte ska dömas särskilt för den åtgärden. Detta åtal ska ogillas.

Åklagaren har beträffande Marija Dahm förklarat sig acceptera tingsrättens bedömning att Marija Dahm ska dömas enligt 4 § lagen om straff för penningtvättsbrott. Det som läggs *Marija Dahm* till last är alltså inte att hon haft som syfte att dölja att pengar härrör från brott, utan att hon på ett otillbörligt sätt har främjat Victor Gustafssons möjligheter att omsätta pengar som härrör från brott, genom att ha låtit sig skrivas som köpare på ett köpeavtal och för en period låtit sig skrivas som ägare till en familjebil som köpts för utbyte av brott. Såvitt framkommit har bilen varit familjens bruksbil intill dess att den togs av myndigheterna. Marija Dahm har enligt åtalen inte deltagit i något förbrott varför de ovan berörda reglerna om självtvätt inte aktualiseras. Hovrätten delar tingsrättens bedömning att hon åtminstone haft ett s.k. likgiltighetsuppsåt till omständigheten att bilen köpts för pengar som utgjorde utbyte av brott. I förarbetena (ovan anförd prop. s 57) har beträffande begreppet ”otillbörligt främjar” angetts att det bör handla om förfaranden som på ett påtagligt sätt förbättrar möjligheten att omsätta något som inte är enkelt att omsätta, t.ex. stora mängder kontanter, medan kriminaliseringen inte bör omfatta sedvanliga transaktioner. Även med beaktande av att det här har handlat om kontant inköp av en familjebil bedömer hovrätten att omständigheterna är sådana att Marija Dahm ska dömas så som tingsrätten har angett.

Gärningarna D och E – Hovrätten gör ingen annan bedömning än den som tingsrätten har gjort.

Gärning G – Som redan nämnts gör åklagaren i denna punkt gällande ansvar endast enligt första och andra styckena. Hovrätten gör i denna del ingen annan bedömning än den som tingsrätten gjort. Tingsrättens ogillande dom ska alltså stå fast.

Tingsrätten har bedömt åtgärderna enligt åtalspunkterna A, D och E som brott av normalgraden. Det har stöd i hur Högsta domstolen har brukat behandla upprepade brott av samma slag. Högsta domstolen har iakttagit en betydande återhållsamhet när det gäller att bedöma brott som grova med hänvisning till att de har skett systematiskt och har föregåtts av särskild planering (se t.ex. rättsfallen NJA 2016 s. 1143, NJA 2018 s. 378 och NJA 2018 s. 634). Även om det finns stöd för åklagarens val av rubricering stannar hovrätten, mot bakgrund av Högsta domstolens mycket restriktiva praxis, för att rubricera varje enskild gärning så som tingsrätten har gjort.

Åtalet för övergrepp i rättssak

Det råder ingen tvekan om att Victor Gustafsson med sitt meddelande har strävat efter att påverka Lucas Gardebrand så att denne inte skulle lämna uppgifter till polis om verksamheten i HP-hjälpen. Denna ambition har dock inte förstärkts med ett uttryckligt eller underförstått hot om våld. Enligt hovrättens mening har meddelandet inte heller innehållit ett åtminstone underförstått hot om att vidta annan gärning som skulle medföra lidande, skada eller olägenhet för Lucas Gardebrand.

Som hovrätten förstår åtalet är det egentligen inte heller det som påstås, utan påståendet synes vara att omständigheterna kring hur meddelandet skickades till Lucas Gardebrand, som då var intagen i häkte, innebär att åtgärden att skicka meddelandet – trots att det inte innehållit sådant hot eller underförstått hot som hovrätten nu berört – ska anses i sig ha utgjort ”annan gärning som medfört lidande skada eller olägenhet” i lagstiftningens mening, och därmed har utgjort ett straffbart angrepp.

Som Högsta domstolen har framhållit i bl.a. rättsfallet NJA 2012 s. 614 räcker det inte att mottagaren av ett meddelande blivit rädd och känt obehag utan det krävs att agerandet

från objektiva utgångspunkter svarar mot lagens krav på att det ska vara frågan om lidande eller olägenhet. Dessutom måste handlandet i sig ha innefattat antingen ett angrepp eller ett hot om angrepp, och för att det ska anses vara av karaktär som medför lidande eller olägenhet måste det finnas anledning att uppfatta situationen som ett sådant angrepp eller hot om angrepp. Enligt hovrättens bedömning är dessa förutsättningar inte uppfyllda i detta fall. Åtalet ska därför ogillas.

Talan om förverkande, beslag, utvidgat förverkande och kvarstad

Förverkande och beslag

Utredningen i hovrätten föranleder ingen annan bedömning än den som tingsrätten gjort. Hovrättens interimistiskt beslutade beslag av en personbil ska bestå.

Utvidgat förverkande

Även i denna punkt har de tilltalade riktat kritik mot de beräkningar som ligger till grund för åklagarens ansvarsyrkanden.

Oscar Gustafsson har vidhållit att han med god vinst har sålt kryptovaluta mot slutet av år 2017, och har åberopat viss bevisning som han menar ger stöd för det. Innebörden av det han åberopat kan sammanfattas så, att bitcoins ökade extremt i värde under aktuell tid varför han ville sälja av en del av de bitcoins som han hade, men att trycket på vedertagna säljplattformar var så hårt att han istället har fått sälja till icke namngivna personer som han träffat möte med på allmänna platser i bl.a. Göteborg, varvid han fick kontant betalning. Han har också pekat på bl.a. att en ”wallet” har funnits i hans dator, att elförbrukningen sjönk för fadern när *Oscar Gustafsson* flyttade därifrån, och han har vidhållit att transaktionshistoriken för hans förvärv och försäljningar gick förlorad i samband med polisingripandet, eftersom den krypterade koden till denna historik framgick av sedlar som polisen tog i beslag och som inte finns kvar. Han har beträffande åklagarens beräkningar påtalat att dessa inte har beaktat bl.a. att han bodde i föräldrahemmet och alltså inte hade några kostnader för mat eller boende utan kunde lägga undan sådana pengar.

Även *Lucas Gardebrand* har menat att han tjänat mycket pengar på försäljning av kryptovalutor och har hänvisat till bl.a. den deklaration som han gav in i maj 2018, efter att polisen hade ingripit mot HP-hjälpens verksamhet. Beträffande de nedgrävda pengarna har han vidhållit att omkring 400 000 kr av dem är att hänföra till laglig försäljning av kryptovalutor.

Victor Gustafsson har vidhållit de invändningar som han förde fram vid tingsrätten, bl.a. om sina lagliga inkomster under aktuell tid och åren före, och hur inköp av lägenhet har finansierats.

Även med beaktande av att hovrätten ogillar vissa åtal för såväl *Oscar Gustafsson* som för *Lucas Gardebrand* finner hovrätten, väsentligen av de skäl som tingsrätten har fört fram, att det är klart mera sannolikt att den egendom och de pengar som åklagarens förverkandeyrkanden i första hand avser, utgör utbyte av brottslig verksamhet.

Som tingsrätten har varit inne på i sin dom syftar förverkandereglererna till att den tilltalade inte ska ha någon ekonomisk fördel av sin brottslighet. Det är nettoutbytet som förverkas, innebärande att kostnader i form av t.ex. skattetillägg, inkomstskatt eller mervärdeskatt kan få avräknas (jfr prop. 2007/08:68 s. 77 – 78, se även t.ex. NJA s 2001 s 129). Beträffande *Victor Gustafsson* och *Oscar Gustafsson* finns för närvarande inga sådana avdragsgilla kostnader. Beträffande *Lucas Gardebrand* finns ett beslut från Skatteverket men beslutet är överklagat och anstånd beviljat. Som tingsrätten konstaterat kan ett beslut om betalningsskyldighet med anledning av brott beaktas i skatteprocessen. Mot den bakgrunden finner hovrätten lika med tingsrätten att det inte heller för *Lucas Gardebrand* finns något sådant avdrag att beakta.

Kvarstad

Vad gäller kvarstad för *Victor Gustafsson* har hovrätten i beslut den 2 juli 2020 justerat beloppet till 1 230 316 kr med hänvisning till att bilen har tagits i beslag. Bortsett från den justeringen finner hovrätten inte skäl att ändra tingsrättens beslut om kvarstad.

Inte heller vad gäller kvarstad för Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand finner hovrätten skäl att frångå tingsrättens bedömning.

Skattetillägg

Med den utgång målet fått för Oscar Gustafsson i åtalade hänseenden får yrkandet om skattetillägg ogillas. Beträffande Lucas Gardebrand finner hovrätten inte skäl att frångå tingsrättens bedömning, med det tillägget att även oredovisad inkomst av tjänst kan leda till skattetillägg, samt att utformningen av yrkandet om skattetillägg inte hindrar en sådan bedömning. Någon ändrad beräkning finns det inte anledning till eftersom skattetillägget är jämkat till noll.

Näringsförbud

Med den utgång målet fått för Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand ska yrkandet om näringsförbud ogillas.

I fråga om näringsförbud för Victor Gustafsson finner hovrätten inte skäl att frångå tingsrättens bedömning.

Påföljder

Sen lagföring/långsam handläggning – allmänt

Flera åtalade har invänt att en eventuell påföljd ska reduceras p.g.a. den tid som gått sedan respektive gärning begicks.

Högsta domstolen har prövat sådana frågor i bl.a. rättsfallen NJA 2012 s. 1038, NJA 2013 s. 63 och NJA 2015 s. 417. Nyligen har Högsta domstolen också prövat frågan i dom den 11 november 2021 i mål B 6092-20. Det framgår att *sen lagföring* – tiden från brottet till slutlig dom – kan motivera en straffreduktion om den tiden varit ovanligt lång (jfr 29 kap. 5 § 1 st 3 brottsbalken). I förarbetena (prop. 1987/88:120 s. 95) har uttalats att vid en stöld kan fyra år vara en lång tid som ska beaktas, medan så ofta inte är fallet vid skattebrott, där ju regelmässigt långa tider förflyter.

Av rättsfallen framgår vidare att dömande domstol dessutom har att beakta *långsam handläggning*, varmed menas tiden från det att den brottsmisstänkte delgavs misstanke om brott fram till dom. Det kan ibland avse delvis samma tid som vid sen lagföring men får bedömas med delvis andra utgångspunkter eftersom det som ska prövas är om handläggningen hos brottsutredande myndigheter eller domstol i något skede har fördröjts på ett sådant sätt att den brottsmisstänkte inte har fått en rättegång inom skälig tid. Om dröjsmålet överstiger ett år kan det motivera en strafflindring motsvarande en månads fängelse eller mer, beroende på dröjsmålets längd.

Även en längre tids häktning med restriktioner kan motivera en strafflindring. Som framgår av bl.a. rättsfallet NJA 2018 s. 150 kommer det ifråga först om häktningstiden varat längre än sex månader.

I det ovan berörda avgörandet från november i år har Högsta domstolen framhållit att perioder av stillestånd i handläggningen kan påverka bedömningen. Som en utgångspunkt har domstolen dock angett att upp till två år per instans kan vara en godtagbar handläggningstid i relativt okomplicerade mål. I det mål som hovrätten nu har att avgöra kan noteras att tingsrättens andra dom kom inom två år från det att åtal väcktes, och att även hovrätten har avgjort målet inom två år från det att målet överklagades till hovrätten, varvid är att märka att detta mål inte är ett sådant okomplicerat mål som Högsta domstolen har talat om.

En fråga av intresse är om bedömningen av sen lagföring påverkas av det förhållandet att tidsutdräkten från brottet fram till dom delvis har sin grund i att den tilltalade aktivt har försökt dölja brottet. Högsta domstolen har varit inne på denna fråga i det ovan nämnda rättsfallet NJA 2013 s. 63, pp 9–11, och det framgår att det krävs ett mer aktivt förfarande från gärningsmannens sida för att det ska påverka bedömningen av sen lagföring.

Några av de tilltalade döms för brott som är begångna 2016–2017. Förundersökning inleddes beträffande de tidigaste brotten först våren 2018. Enligt hovrättens bedömning är det emellertid helt en följd av att de tilltalade på ett aktivt och förslaget sätt har dolt

att de deltog i den verksamhet som bedrevs under namnet HP-hjälpen. Även provskrivarna har på ett aktivt och förslaget sätt dolt att de fuskade och lögnaktigt försäkrade att de inte fuskat. Enligt hovrättens mening får tidsutdräkt före våren 2018 i någon mån beaktas men bör inte tillmätas riktigt samma betydelse som den annars kunnat göra.

Sen lagföring/långsam handläggning – provskrivarna

Med det ovan anförda som bakgrund gör hovrätten följande bedömning. Den tid som gått från respektive brott/delgivning av misstanke om brott och fram till tingsrättens senaste dom respektive hovrättens dom, har enligt hovrättens bedömning inte i sig varit så lång att det av det skälet finns anledning att reducera straffet.

Inom ramen för den nu berörda tiden har målet till en tid av uppskattningsvis ett år fördröjts av att målet kom att återförvisas till tingsrätten, vilket möjligen skulle kunna åberopas som skäl för jämkning av utdömda böter (jfr Högsta domstolens dom den 11 november 2021 i mål B 6092-20 och rättsfallet NJA 2015 s. 1097). Så länge den totala tiden har varit rimlig är det emellertid hovrättens bedömning att det inte finns grund för jämkning. Hovrättens handläggning sedan tingsrättens avgörande överklagats en andra gång har vidare varit något längre än vanligt, men med tanke på antalet inblandade parter, och de talrika yrkanden och invändningar som har förekommit under hovrättens handläggning, framstår inte den tiden som så lång att den motiverar en reduktion av någon tilltalads påföljd.

Hovrätten stannar alltså för att det inte finns skäl att p.g.a. sen lagföring/långsam handläggning bestämma lindrigare påföljder än de relativt måttfulla påföljder som tingsrätten bestämt.

Sen lagföring/långsam handläggning, häktning med restriktioner – Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson

Det har varit en omfattande brottslighet som har tagit avsevärda resurser i anspråk för att utreda. Målet får i det hänseendet anses förete tydliga likheter med andra mål rörande ekonomisk brottslighet och den tid som gått anser hovrätten inte motivera någon särskild

reduktion av påföljderna. Hovrätten kan i övrigt hänvisa till bedömningen i föregående avsnitt.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har varit berövade friheten som häktade med restriktioner i omkring åtta månader, Lucas Gardebrand i fyra månader och Lennart Gustafsson i två månader.

Högsta domstolen har prövat betydelsen av längre frihetsberövanden med restriktioner i bl.a. rättsfallen NJA 2015 s. 769 och NJA 2018 s. 150. De kan sammanfattas så, att vid häktningstider med restriktioner som understiger sex månader är huvudregeln att detta inte påverkar straffmätningen, men att undantag från detta kan göras t.ex. för en ung person där häktningstiden visserligen något understiger sex månader, men där den har inneburit en särskilt påfrestande isolering. Vid en häktningstid med restriktioner som varat omkring ett år har straffet satts ner med två månader.

Med detta som utgångspunkt stannar hovrätten för att vid bestämmande av påföljd för Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson får häktningstiden med restriktioner anses vara så lång att den bör medföra en reduktion av ett fängelsestraff med drygt en månad. Även Lucas Gardebrand har suttit häktad med restriktioner men häktningstiden med restriktioner har med ett par månader understigit sex månader och det finns då inte tillräckliga skäl för att beakta detta vid straffmätningen. Detsamma gäller Lennart Gustafsson.

Påföljd för provskrivarna

Hovrätten finner inte skäl att för någon av provskrivarna frångå tingsrättens val av påföljd och antalet dagsböter. *Besarta Gashi* har numera en högre lön än tidigare, vilket skulle kunna tala för en höjning av dagsbotens storlek, men på talan endast av henne ska någon sådan höjning inte ske. *Sara Hamaamin* har börjat studera och arbetar endast under vissa perioder, men tjänar då som förut. Hennes inkomst ska därmed ha sjunkit till omkring 90 000–120 000 kr per år efter skatt. Dagsbotens storlek bör justeras till 80 kr.

Påföljd för Victor Gustafsson

Någon annan påföljd än fängelse kommer inte i fråga.

Victor Gustafsson döms nu för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i 76 fall. Han har bedrivit en professionellt organiserad kriminell verksamhet som har pågått i flera år och som har genererat mycket stora intäkter. Det är försvårande att han har dragit in andra i verksamheten. Hovrätten bedömer att dessa 76 fall av brott tillsammans har ett straffvärde klart över 1,5 års fängelse. När därtill läggs övrig brottslighet finner hovrätten, trots att åtalet för övergrepp i rättssak och ett fall av penningtvättsbrott ogillas, att gärningarnas samlade straffvärde är något högre än vad tingsrätten har bestämt.

Som hovrätten redan angett ska straffet reduceras något p.g.a. den långa häktningstiden med restriktioner. Victor Gustafsson har även åberopat att beslutet om näringsförbud ska beaktas. Hovrätten kan konstatera att det är en sådan omständighet som Högsta domstolen ibland har beaktat vid straffmätningen, men inte alltid (se t.ex. å ena sidan NJA 2018 s. 634, men å den andra NJA 2020 s. 734, se också NJA 2012 s. 826). Enligt hovrättens bedömning kan näringsförbudet i detta fall endast i begränsad utsträckning påverka straffmätningen.

Sammantaget finner hovrätten att tingsrättens påföljdsbestämning ska stå fast.

Påföljd för Oscar Gustafsson

Även Oscar Gustafsson döms för 76 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Han har haft en viktig roll i verksamheten, men vid en jämförelse med Victor Gustafsson är straffvärdet för Oscar Gustafssons del något lägre. Hovrätten bedömer straffvärdet i denna del till något överstigande ett år. Därtill kommer penningtvättsbrottet. Vad som framkommit om Oscar Gustafsson i personaliadelen är enligt hovrättens bedömning inte ägnat att påverka straffmätningen på något mera avgörande sätt. Även för Oscar Gustafsson ska straffet reduceras något p.g.a. den långa häktningstiden med restriktioner. Oscar Gustafsson har vidare menat att det interimistiska näringsförbudet har medfört olägenheter för honom, främst att han inte kunnat arbeta i sin fars företag. Liksom för Victor Gustafsson (se ovan) menar hovrätten att detta ska beaktas endast i

begränsad utsträckning. Sammantaget finner hovrätten att det samlade straffmättningsvärdet kan bedömas till ett år två månader, och att påföljden ska bestämmas i enlighet härmed. Påföljden torde till större delen vara verkställd genom det frihetsberövande som har förekommit i målet, men det får bli en fråga för kriminalvården. Hovrätten anser alltså att 3 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande inte ska tillämpas.

Påföljd för Lucas Gardebrand

Liksom Oscar Gustafsson har Lucas Gardebrand haft en viktig roll i den verksamhet där han nu döms för 76 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott. På samma sätt som för Oscar Gustafsson bedömer hovrätten straffvärdet för honom i denna del till något överstigande ett år. Till det kommer straffvärdet av det grova skattebrottet. Lucas Gardebrand var bara 19 år gammal när hans brottslighet inleddes och någon hänsyn får tas till det vid påföljdsbestämningen. När därutöver tillämpas sedvanliga principer för straffmätning vid flerfaldig brottslighet bestämmer hovrätten påföljden till fängelse i ett år fyra månader.

Påföljd för Lennart Gustafsson

Lennart Gustafsson har i påföljdsfrågan invänt, utöver andra tidigare berörda invändningar, att brottsmisstankarna i detta mål, liksom den abrupta häktningen, har påverkat hans förhållanden oerhört negativt. Hans rykte förstördes över en natt, han förlorade sin halvtidsanställning och hans företag gick nästan omkull samt genererar fortfarande rätt blygsamma inkomster.

Lennart Gustafsson döms för 75 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Såvitt framkommit har hans roll i verksamheten inte varit lika central och sammanhängande som de andras, men han har likväl haft viktiga uppgifter, inte minst vid vårprovet 2018. Enligt hovrättens bedömning kan straffvärdet för hans del bedömas till motsvarande åtta månaders fängelse.

Osann försäkran, grovt brott, är inte ett brott av sådan art att det finns en presumtion för fängelse, och straffvärdet är inte så högt att det utgör ett skäl för en frihetsberövande

påföljd. Som tingsrätten funnit ska påföljden därför bestämmas till villkorlig dom. Med hänsyn till den tid Lennart Gustafsson har suttit häktad ska den villkorliga domen inte förenas med ett bötesstraff (jfr rättsfallet NJA 2020 s. 216). Det som Lennart Gustafsson har anfört om delvis förlorad sysselsättning föranleder inte någon ytterligare nedsättning av påföljden.

Påföljd för Marija Dahm

Det som förekommit i hovrätten föranleder ingen annan bedömning än den som tingsrätten har gjort.

Övriga frågor

Ersättningar till försvarare

Åklagaren har fått möjlighet att yttra sig över Edward Lundqvists, Martin Larssons, Hans Sundbergs, Mikael Abrahamssons och Thomas Wastesons kostnadsräkningar. Åklagaren har anfört bl.a. följande. Förevarande mål är omfattande och komplext. Advokaterna Larsson och Sundberg har båda förordnats inför huvudförhandlingen i hovrätten. Deras klienter är åtalade för huvudsakligen samma gärningar och förundersökningsmaterialet är detsamma för båda deras respektive klienter. Det kan därför ifrågasättas skäligheten av att advokat Sundberg har lagt ner drygt 100 timmar mer än advokat Larsson på försvaret av sin klient. Beträffande advokat Lundqvist ifrågasätter åklagaren skäligheten av en så omfattande inläsnings- och förberedelsetid som 200 timmar mot bakgrund av att det nu är tredje gången som målet företagits till huvudförhandling. Åklagaren ifrågasätter också behovet av de inhämtade rättsutlåtandena, liksom att advokat Lundqvist lagt ner närmare 20 timmar på att informera professorerna. Slutligen ifrågasätter åklagaren beträffande advokat Wasteson skäligheten av en så omfattande förberedelse, 50 timmars arbete avseende förberedelse och närvaro vid huvudförhandling, eftersom hans klient är åtalad för en liten del av det stora målet.

Edward Lundqvist har yrkat ersättning för 257 timmars arbete med 366 225 kr. Av dessa timmar anges 60 timmar avse huvudförhandlingen. Enligt hovrättens anteckningar har han deltagit i huvudförhandling i hovrätten i sammanlagt drygt 45 timmar. Av Edward

Lundqvists kostnadsräkning framgår att han lagt ner närmare 22 timmars arbete med anledning av de rättsutlåtanden som hans klient Victor Gustafsson har åberopat och bekostat. Det kan tyckas att sådana rättsutlåtanden inte borde ha orsakat ett merarbete för försvararen, utan snarare borde ha begränsat behovet av insatser från advokatens sida. Det finns emellertid exempel i praxis på att existensen av sådana rättsutlåtanden ansetts motivera en i någon mån förhöjd ersättning till försvararen, och hovrätten stannar för att ett visst merarbete får godtas, om än inte fullt ut i den omfattning som kostnadsräkningen ger uttryck för. Även i övrigt finner hovrätten skäl att i viss mån frångå det som Edward Lundqvist har yrkat. Skälen för detta är att han har lagt ned väl mycket tid på vissa moment, särskilt mot bakgrund av att han har deltagit från målets början. Det moment som anges avse deltagande i huvudförhandlingen överstiger dessutom med omkring 15 timmar den verkliga förhandlingstiden. Hovrätten finner med utgångspunkt i kostnadsräkningens innehåll och hovrättens kännedom om målet och dess handläggning, att skälig ersättning arbete för Edward Lundqvists del inte överstiger motsvarande 230 timmar.

Martin Larsson har yrkat ersättning för knappt 220 timmars arbete. Han har vidare yrkat ersättning för tidsspillan, varvid han i första hand har menat att det finns särskilda skäl att ersätta merkostnader för tidsspillan och utlägg.

Hans Sundberg har yrkat ersättning för drygt 324 timmars arbete med 465 262,50 kr. Han har framhållit bl.a. att han t.ex. lagt ner 75 timmar på den mycket omfattande förundersökningen jämte ”slasken”, och av den rätt detaljerade tidredovisningen framgår att han bl.a. lyssnat på inspelade förhör i mer än 12 timmar. Enligt hovrättens anteckningar har han deltagit i huvudförhandling i sammanlagt omkring 45 timmar.

Både Martin Larsson och Hans Sundberg har varit nya i hovrätten med det extra inläsningsarbete som detta måste ha föranlett. Som tingsrätten framhållit i sin dom har det varit ett mål med ett mycket omfattande material i form av förundersökningsprotokoll m.m., och med ett flertal rätt komplicerade sak- och rättsfrågor. Även med sådana utgångspunkter finner hovrätten, utifrån upprättade kostnadsräkningar och hovrättens kunskap om målet och dess handläggning, att skälig ersättning för arbete för Hans Sundbergs del inte överstiger motsvarande 300 timmar med tillämpning av

ordinarie timtaxa. Den av Martin Larsson yrkade ersättningen är däremot skälig, och hovrätten finner beträffande tidsspillan och utlägg att det finns förutsättningar att bifalla hans förstahandsyrkande.

Mikael Abrahamsson har yrkat ersättning för drygt 76 timmars arbete. Han har deltagit vid sju dagars huvudförhandling, varav två genom substitution, sammanlagt cirka 35 timmar. Även om hans klient inte har varit en av huvudmännen finner hovrätten, mot bakgrund av omfattningen av målet, att yrkad ersättning är skälig.

Thomas Wasteson har yrkat ersättning för 58 timmars arbete. Kostnadsräkningen är knapphändigt utformad. En av de mycket kortfattade delposter som tidsangivits avser 50 timmars arbete. Detta försvårar hovrättens bedömning av vad som kan anses utgöra skälig ersättning. *Thomas Wasteson* har deltagit i omkring 16 timmars huvudförhandling varav två dagars förhandling, som i huvudsak gällt andras brottslighet, endast indirekt kan sägas ha varit av intresse för den brottslighet som hans klient har varit åtalad för. Den tiden är naturligtvis ersättningsgill men med utgångspunkt i den knapphändiga kostnadsräkningen och vad som i övrigt är känt för hovrätten, finner hovrätten att skälig ersättning inte överstiger motsvarande 45 timmars arbete.

Mats Tornéus har yrkat ersättning för 35 timmars arbete. Han har deltagit i tre dagars huvudförhandlingar, sammanlagt cirka 12 timmar, varav ett fåtal timmar mera direkt kan sägas ha gällt hans klient.

Jonas Tamm har yrkat ersättning för 33 timmars arbete. Det framgår av kostnadsräkningen att åtskilliga timmar har lagts på ny bevisning som hans klient har åberopat i hovrätten. Han har deltagit i sammanlagt cirka 12 timmars huvudförhandling, varav ett fåtal timmar mera direkt kan sägas ha gällt hans klient.

Karl Harling har yrkat ersättning för 33 timmars arbete. Han har deltagit i cirka 11 timmars huvudförhandling. Även i hans fall kan ett fåtal timmar sägas mera direkt ha gällt hans klient.

Hovrätten noterar att övriga provskrivares advokater har begärt ersättning för mellan 19 och 25 timmars arbete. Vilket arbete som krävs är naturligtvis individuellt i varje enskilt

fall och vad andra yrkat kan inte läggas till grund för bedömningen. Även om målet har inrymt flera rättsliga frågor, och materialet i målet har varit omfattande, finner hovrätten med utgångspunkt i kostnadsräkningarna och hovrättens kännedom om målet och dess handläggning, att skälig ersättning för Mats Tornéus, Jonas Tamm och Karl Harling inte överstiger motsvarande 28 timmars arbete för var och en av dem.

Ersättning för rättsutlåtanden

Victor Gustafsson har yrkat ersättning av allmänna medel för de fem rättsutlåtanden som han gett in i hovrätten. Kostnaderna uppgår enligt yrkandet till sammanlagt 330 562 kr, varav han begär ersättning med 320 562 kr. Han har dragit paralleller med att sakkunnigutlåtanden är bevisning och därför kan vara ersättningsgilla, och har pekat på att utlåtandena berör flera i målet centrala frågor som även har varit till gagn för andra tilltalade, varför hovrätten bör inta en generös hållning.

Hovrätten kan konstatera att rättsutlåtanden av aktuellt slag inte är bevisning i rättegångsbalkens mening. Victor Gustafsson kan därför inte tillerkännas ersättning för utlåtandena med stöd av rättegångsbalkens bestämmelser om rätt till ersättning för beviskostnader i vissa fall. De kan inte heller ersättas som ett utlägg för den offentliga försvararen. Däremot har det undantagsvis förekommit att rättsutlåtanden har beaktats när ersättning till försvararen har bestämts, och då på så sätt att ersättningen för arbete har höjts i någon mån (se Ekelöf oa Rättegång, fjärde häftet, 7:e uppl., s. 306, och Edelstam, Sakkunnigbeviset s. 132 ff, se även t.ex. rättsfallen NJA 1997 s. 629 och NJA 2004 s. 826). Victor Gustafssons begäran om ersättning ska alltså avslås.

Ansvar för rättegångskostnader – provskrivare

Vid denna utgång är Sara Hamaamin att se som förlorande part i hovrätten och ska efter förmåga betala kostnaderna för sin försvarare. Att dagsbotens storlek har sänkts pga. ändrade förhållanden påverkar inte detta. Återbetalningsskyldigheten prövas utifrån hennes inkomstförhållanden när hovrätten dömer i målet, och enligt Högsta domstolens praxis gäller det även ansvaret för rättegångskostnader vid tingsrätten. Som redan framgått har hon i hovrätten angett att hon studerar men har arbetsinkomst vissa perioder och numera tjänar uppskattningsvis 90 000 kr–120 000 kr per år efter skatt. Med sådana

utgångspunkter bör återbetalningsskyldigheten vid tingsrätten begränsas till 8 000 kr, och ansvaret i hovrätten bestämmas till 5 000 kr.

Även *Besarta Gashi* är att se som förlorande i hovrätten och ska efter förmåga betala försvararkostnaderna i hovrätten. Hon har i hovrätten angett sina inkomster till åtminstone 28 000 kr per månad före skatt, och att hon har två barn. Hon ska betala skäliga 10 000 kr av försvararkostnaderna i hovrätten.

För *övriga provskrivare* är deras inkomstförhållanden sådana att försvararkostnaderna ska stanna på staten.

Ansvar för rättegångskostnader – Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Gardebrand och Lennart Gustafsson

Utgången i hovrätten för Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Gardebrand är sådan att kostnaderna för offentlig försvarare ska stanna på staten.

Lennart Gustafsson har inte vunnit den ändring han yrkat, men det har å andra sidan inte heller åklagaren fullt ut gjort. Vid en tillämpning av 31 kap. 10 § rättegångsbalken finner hovrätten att Lennart Gustafsson är att se som förlorande i hovrätten men att återbetalningsskyldigheten för försvararkostnader kan begränsas till 5 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast den 29 december 2021.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ann Ganelind och Karl Fredriksson, f.d. hovrättslagmannen Mats Lundholm (referent) samt nämndemännen Christer Lantz och Pelle Philip.

Hovrätten är enig.

AVRÄKNINGSUNDERLAG finns i hovrättens akt.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

PARTER

Tilltalad

Anders VICTOR Gustafsson, 19920523-0437
Albrektsvägen 165 Lgh 1201
603 53 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Edward Lundqvist
Norrköpings Advokatbyrå HB
Knäppingsborgsgatan 9
602 26 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Bokföringsbrott, 11 kap 5 § 1 st brottsbalken
2018-01-01 -- 2018-04-12
2. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2016-01-01 -- 2017-12-31 (2 tillfällen)
3. Medhjälp till osann försäkras, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-06-01 -- 2018-04-14 (73 tillfällen)
4. Övergripp i rättsak, 17 kap 10 § 1 st 1 men brottsbalken
2018-08-03
5. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2016-05-12 -- 2018-02-12 (8 tillfällen)
6. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-01 -- 2018-03-30 (2 tillfällen)
7. Penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2017-01-01 -- 2017-12-31 (9 tillfällen)
8. Penningtvättsbrott, 4 § lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2016-12-01 -- 2017-12-31 (13 tillfällen)

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 418 601 05 Norrköping	Olai Kyrkogata 58	011-24 35 00 E-post: norrkopings.tingsratt@dom.se Vår PERSONUPPGIFTSBEHANDLING, se www.domstol.se/norrkopings-tingsratt	011-13 71 34	måndag - fredag 08:00-16:00

9. Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2017-01-01 -- 2017-09-15

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2015-01-01 -- 2015-12-31
2. Medhjälp till osann försäkras, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2017-06-01 -- 2018-04-14 (15 tillfällen)
3. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2015-11-12 -- 2016-05-30 (3 tillfällen)
4. Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2014-07-01 -- 2018-04-03 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 3 år 6 månader

Näringsförbud

Victor Gustafsson meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 4 år och 6 månader räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Victor Gustafsson förpliktas enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken att beträffande egendom som är föremål för kvarstad såsom förverkat utbyte av brottslig verksamhet till staten utge 1 230 316 kr samt personbilen TKW923.

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG410 p. 2, 4).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG397 p. 6-9, 11-16, 17:1-17:21, 17:24-29, 17:31, 18-20, 22-32).
3. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG472 p. 1-5).
4. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG378 p. 1, 9-12).
5. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG384 p. 1).
6. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG493 p. 1-2).
7. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG403 p. 2, 10-23, 25-27, 29-32, 34).
8. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG532 p. 1; 2018-9000-BG317 p. 1; 2018-9000-BG369 p. 1).

9. Beslaget av brev och svarsbrev ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Victor Gustafsson (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG760 p. 1-2).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagan till stämningsansökan gällande osann försäkran, aktbil. 252, 253 och 585 i mål B 1296-18, samt bevisinlaga, aktbil. 393.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Edward Lundqvist får ersättning av staten med 789 311 kr. Av beloppet avser 631 449 kr arbete och 157 862 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Victor Gustafssons egendom att statens fordran om 1 340 316 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Carl OSCAR Gustafsson, 19950404-0636
Gruvfogdevägen 10
617 90 Skärblacka

Offentlig försvarare:

Advokat Carla Pantzar
Advokatfirman Pantzar AB
Skeppsbron 28, 3 tr
111 30 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Bokföringsbrott, 11 kap 5 § 1 st brottsbalken
2018-01-01 -- 2018-04-12
2. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2017-01-01 -- 2017-12-31
3. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-06-01 -- 2018-04-14 (73 tillfällen)
4. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-12 -- 2018-02-12 (4 tillfällen)
5. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2018-03-01 -- 2018-03-30
6. Penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2017-03-01 -- 2017-12-31

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2015-01-01 -- 2016-12-31 (2 tillfällen)
2. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2017-06-01 -- 2018-04-14 (15 tillfällen)
3. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2015-11-12 -- 2017-02-12 (7 tillfällen)

4. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-01 -- 2017-05-31
5. Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2014-07-01 -- 2018-04-03 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år 6 månader

Näringsförbud

Oscar Gustafsson meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 4 år och 6 månader räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Oscar Gustafsson förpliktas enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken att beträffande egendom som är föremål för kvarstad såsom förverkat utbyte av brottslig verksamhet utge 2 192 600 kr till staten.

Förverkande och beslag

I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG373 p. 3, 24).

Sekretess

1. Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagan till stämningsansökan gällande osann försäkran, aktbil. 252, 253 och 585 i mål B 1296-18, samt bevisinlaga, aktbil. 393.
2. Sekretessbestämmelserna i 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som rör Oscar Gustafssons personliga förhållanden och som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar. Sekretessen avser journalanteckningar m.m., aktbil. 294.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Carla Pantzar får ersättning av staten med 710 356 kr. Av beloppet avser 498 420 kr arbete, 61 588 kr tidsspillan, 8 277 kr utlägg och 142 071 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.

Skattetillägg

Skattetillägget bifalles men jämkas av tingsrätten till 0 kronor.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Oscar Gustafssons egendom att statens fordran om 2 192 600 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska med ändring av tidigare beslut i fråga om interimistisk kvarstad gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

LUCAS André Viking Kjellin Gardebrand, 19970310-0819
Persikogatan 11
241 36 Eslöv

Offentlig försvarare:

Advokat Leif Silbersky
Advokat Leif Silbersky AB
Eriksbergsgatan 28
114 30 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Bokföringsbrott, 11 kap 5 § 1 st brottsbalken
2018-01-01 -- 2018-04-12
2. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken
2017-01-01 -- 2017-12-31
3. Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-06-01 -- 2018-04-14 (73 tillfällen)
4. Skattebrott, 2 § skattebrottslagen (1971:69)
2017-05-12 -- 2018-02-12 (4 tillfällen)
5. Grovt skattebrott, 4 § skattebrottslagen (1971:69)
2018-05-01 -- 2018-05-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2017-06-01 -- 2018-04-14 (15 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Näringsförbud

Lucas Kjellin Gardebrand meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 4 år och 6 månader räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Lucas Kjellin Gardebrand förpliktas att beträffande egendom som är föremål för kvarstad såsom förverkat utbyte av brott utge 1 642 500 kr till staten.

Förverkande och beslag

1. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG748 p. 2, 14, 15, 17).
2. I beslag taget gods förklaras förverkat. Beslagen ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG755 p. 1, 13).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagan till stämningsansökan gällande osann försäkran, aktbil. 252, 253 och 585 i mål B 1296-18, samt bevisinlaga, aktbil. 393.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Leif Silbersky får ersättning av staten med 652 625 kr. Av beloppet avser 386 100 kr arbete, 97 660 kr tidspillan, 38 340 kr utlägg och 130 525 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.

Skattetillägg

Skattetillägget bifalles men jämkas av tingsrätten till 0 kronor.

Övrigt

Tingsrätten förordnar om kvarstad på så mycket av Lucas Kjellin Gardebrands egendom att statens fordran om 1 642 500 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Beslutet ska gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst till två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Nils LENNART Gustafsson, 19620807-2030
Vånga Midgård
617 90 Skärblacka

Offentlig försvarare:

Advokat Mikael Abrahamsson
Advokaterna Abrahamsson i Norrköping
AB
Bråddgatan 14
602 22 Norrköping

Offentlig försvarare genom substitution:

Advokat Martin Soner
Advokaterna Abrahamsson i Norrköping
AB
Bråddgatan 14
602 22 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2016-11-01 -- 2018-04-14 (72 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Medhjälp till osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2017-06-01 -- 2018-04-14 (15 tillfällen)

Påföljd m.m.

Villkorlig dom

Förverkande och beslag

Yrkandet om förverkande av i beslag tagen mobiltelefon avslås. Beslaget hävs (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG397 p. 4).

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja förundersökningssekretess. Sekretessen avser bilagorna E och F, och bilagan till stämningsansökan gällande osann försäkran, aktnil. 252, 253 och 585 i mål B 1296-18, samt bevisinlaga, aktnil. 393.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mikael Abrahamsson får ersättning av staten med 323 828 kr. Av beloppet avser 249 912 kr arbete, 7 710 kr tidspillan, 1 440 kr utlägg och 64 766 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

Tilltalad

Ingrid Marija-Elena Dahm, 19870419-1942
Albrektsvägen 165 Lgh 1201
603 53 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Wasteson
Advokatfirman Thomas Wasteson AB
Strandvägen 269
618 35 Kolmården

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Penningtvätsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvätsbrott
2017-01-01 -- 2017-09-15
2. Penningtvätsbrott, 4 § lagen (2014:307) om straff för penningtvätsbrott
2016-12-01 -- 2017-01-31

Åtal som den tilltalade frikänns från

Penningtvätsbrott, 3 § 1 st 1 p lagen (2014:307) om straff för penningtvätsbrott
2017-01-01 -- 2017-05-31 (2 tillfällen)

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Thomas Wasteson får ersättning av staten med 172 876 kr. Av beloppet avser 130 221 kr arbete, 6 746 kr tidsspillan, 1 334 kr utlägg och 34 575 kr mervärdesskatt.

2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Muhamad Almlais, 19980207-2018
Lillbräckegatan 11 Lgh 1001
451 72 Uddevalla

Offentlig försvarare:

Advokat Allan Stutzinsky
Advokatfirman SJS KB
Kristinelundsgatan 16
411 37 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 70 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Muhamad Almlais (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG401 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Allan Stutzinsky får ersättning av staten med 89 748 kr. Av beloppet avser 53 352 kr arbete, 15 420 kr tidsspillan, 3 026 kr utlägg och 17 950 kr mervärdesskatt.

2. Muhamad Almlais ska till staten betala 1 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Fahima Huseini, 19980102-4820
Rågsvedsvägen 95 Lgh 1501
124 65 Bandhagen

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Flodén
Advokatfirman Bastling & Partners AB
Kungsgatan 26, 5 tr
111 35 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 230 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Fahima Huseini (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG395 p.1, beslag nr 2018-9000-BG396 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mats Flodén får ersättning av staten med 61 718 kr. Av beloppet avser 40 014 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan, 1 650 kr utlägg och 12 344 kr mervärdesskatt.
  2. Fahima Hussein ska till staten betala 10 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Besarta Gashi, 19880715-4789
Trebackalånggatan 100 Lgh 1101
281 42 Hässleholm

Offentlig försvarare:

Advokat Filip Savic
Advokatfirman Sundberg & Savic HB
Erik Dahlbergsgatan 16 A
211 48 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 240 kr

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Besarta Gashi (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG382 p. 1-2).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Filip Savic får ersättning av staten med 59 206 kr. Av beloppet avser 41 418 kr arbete, 5 783 kr tidsspillan, 164 kr utlägg och 11 841 kr mervärdesskatt.
2. Besarta Gashi ska till staten betala 10 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.

3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Hans Hilding OLIVER Henriksson, 19961126-0739
Rutviksnäset 116
975 96 Luleå

Offentlig försvarare:

Advokat Roger Häggquist
Advokatfirman Ericksson & Häggquist AB
Nygatan 3
803 20 Gävle

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 60 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Oliver Henriksson (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG391 p. 1-3).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Roger Häggquist får ersättning av staten med 21 060 kr. Av beloppet avser 16 848 kr arbete och 4 212 kr mervärdesskatt.
  2. Oliver Henriksson ska till staten betala 1 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

Tilltalad

Amar Abdulamir Hashim Almousawa, 19930331-7474
Björnvägen 192
906 43 Umeå

Offentlig försvarare:

Advokat Per Nyberg
Advokatfirman Per Nyberg AB
Nygatan 22
903 27 Umeå

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Amar Abdulamir Hashim Almousawa (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG375 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Per Nyberg får ersättning av staten med 64 563 kr. Av beloppet avser 48 438 kr arbete, 3 212 kr tidsspillan och 12 913 kr mervärdesskatt.

2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Athir Abdulrahman Najem, 19930601-3294
Thomsons Väg 72 Lgh 1102
213 72 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö och
Lund HB
Hedvig Möllers gata 12
223 55 Lund

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Athir Najem (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG377 p. 1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Maria Persson får ersättning av staten med 60 101 kr. Av beloppet avser 44 226 kr arbete, 3 855 kr tidsspillan och 12 020 kr mervärdesskatt.
2. Athir Najem ska till staten betala 500 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.

3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Nadia Yasmin, 19940710-8704
Forellgatan 14 Lgh 1401
133 42 Saltsjöbaden

Offentlig försvarare:

Advokat Josefine Sundberg
Advokatfirman JS
Box 19119
104 32 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Nadia Yasmin (Ekobrottsmyndigheten, 2018-9000-BG383 p.1).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Josefine Sundberg får ersättning av staten med 63 143 kr. Av beloppet avser 39 593 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan, 3 211 kr utlägg och 12 629 kr mervärdesskatt.
2. Nadia Yasmin ska till staten betala 500 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.

3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

Tilltalad

Sadeq Faizi, 19990321-5938
Rimfrostgatan 117 Lgh 1201
418 40 Göteborg
Medborgare i Afghanistan och Sverige

Offentlig försvarare:

Advokat Joakim Gillersten
Advokatbyrån Gillersten AB
Brogatan 1
431 30 Mölndal

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 210 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Förverkande och beslag

Beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Sadeq Faizi (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG385 p. 1-3).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Joakim Gillersten får ersättning av staten med 88 655 kr. Av beloppet avser 55 879 kr arbete, 12 850 kr tidspillan, 2 195 kr utlägg och 17 731 kr mervärdesskatt.
  2. Sadeq Faizi ska till staten betala 10 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Sabina Ashraf, 19990220-5328
c/o Ashraf M.
Tensta Allé 4 Lgh 1601
163 64 Spånga

Offentlig försvarare:

Advokat Magnus Bungsmuhr
LEX Advokatbyrå HB
Box 5305
102 47 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Magnus Bungsmuhr får ersättning av staten med 81 346 kr. Av beloppet avser 56 160 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan, 1 207 kr utlägg och 16 269 kr mervärdesskatt.
2. Sabina Ashraf ska till staten betala 1 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.

3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Diana Sadeghei Fazel, 19960305-7127
Vägstolsvägen 13
215 80 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö och
Lund HB
Hedvig Möllers gata 12
223 55 Lund

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2018-04-14

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Beträffande Maria Perssons ersättning, se domslutet för Athir Najem.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

CIMONE Jimo Beuret, 19861009-1244
c/o Per Törnquist
Kungsgatan 46 A Lgh 1301
903 26 Umeå

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Tornéus
Advokatfirman Tornéus AB
Brigadgatan 19
587 58 Linköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mats Tornéus får ersättning av staten med 123 785 kr. Av beloppet avser 63 180 kr arbete, 28 270 kr tidsspillan, 7 578 kr utlägg och 24 757 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Archavir Amini Hajbashi, 19960407-0053
c/o Mohseni
Birger Jarlsgatan 109 A Lgh 1002
113 56 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Karl Harling
Advokatbyrån Bratt Feinsilber Harling AB
Box 24164
104 51 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Karl Harling får ersättning av staten med 83 593 kr. Av beloppet avser 61 074 kr arbete, 4 498 kr tidsspillan, 1 302 kr utlägg och 16 719 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Narin Keredeqi, 19980117-1829
Ryttmästarvägen 156
162 70 Vällingby

Offentlig försvarare:

Advokat Douglas Blidberg
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Douglas Blidberg får ersättning av staten med 49 453 kr. Av beloppet avser 30 888 kr arbete, 8 674 kr tidsspillan och 9 891 kr mervärdesskatt.
2. Narin Keredeqi ska till staten betala 500 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.

3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

Tilltalad

NELLY Claudia Carola Edin, 19971030-4602
Norra Evlinge Gårdsväg 10
139 53 Värmdö

Offentlig försvarare:

Advokat Jonas Tamm
Advokat Jonas Tamm AB
Kungsgatan 35, 6 tr
111 56 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Jonas Tamm får ersättning av staten med 77 056 kr. Av beloppet avser 52 650 kr arbete, 8 995 kr tidsspillan och 15 411 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

MOHAMED Ibrahim Mohamed, 19971021-2870
Kärrhagsvägen 3 B Lgh 1103
632 31 Eskilstuna

Offentlig försvarare:

Advokat Sargon De Basso
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Sargon de Basso får ersättning av staten med 59 256 kr. Av beloppet avser 37 908 kr arbete, 8 995 kr tidsspillan, 502 kr utlägg och 11 851 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Mohammed Ghaleb Abdul Amir, 19970211-5339
Stensjögatan 12 Lgh 1301
217 65 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Maria Persson
Allmänna Advokatbyrån i Malmö och
Lund HB
Hedvig Möllers gata 12
223 55 Lund

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Beträffande Maria Perssons ersättning, se domslutet för Athir Najem.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

Tilltalad

Norhaan Ahmad, 19960625-7948
c/o Mawaheb Ahmad
Bennets Väg 45 Lgh 1502
213 66 Malmö

Offentlig försvarare:

Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Roland Tidén får ersättning av staten med 22 666 kr. Av beloppet avser 16 848 kr arbete, 1 285 kr tidsspillan och 4 533 kr mervärdesskatt.
  2. Norhaan Ahmad ska till staten betala 1 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

Tilltalad

Robin Huynh, 19941226-7677
Uppsalagatan 2
252 50 Helsingborg

Offentlig försvarare:

Advokat Roland Tidén
Advokat Roland Tidén AB
S:t Johannesgatan 2, 4 vån
211 46 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Roland Tidén får ersättning av staten med 20 911 kr. Av beloppet avser 15 444 kr arbete, 1 285 kr tidsspillan och 4 182 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Erik MARCO Vittorio Zanata Petersson, 19961123-2472
Hyllie Kyrkoväg 56 Lgh 1007
216 16 Limhamn

Offentlig försvarare:

Advokat Fredrik Kjellin
Advokatgruppen Mikael Nilsson i Malmö
AB
Stortorget 29
211 34 Malmö

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Fredrik Kjellin får ersättning av staten med 59 663 kr. Av beloppet avser 43 875 kr arbete, 3 855 kr tidsspillan och 11 933 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

EVYLYN Maud Manestam, 19960331-6101
Earyds Gård
331 96 Värnamo

Offentlig försvarare:
Advokat Anders Tolke
Jönköpings Advokatbyrå HB
Östra Storgatan 10
553 21 Jönköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Anders Tolke får ersättning av staten med 57 915 kr. Av beloppet avser 46 332 kr arbete och 11 583 kr mervärdesskatt.
  2. Evylyn Manestam ska till staten betala 500 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

SARA Rojan Hamaamin, 19940527-0803
Lilla Regementsvägen 10 Lgh 1212
415 27 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Hans Dahlström
Swedbergs Advokatbyrå HB
Viktoriagatan 16
411 25 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-04-01

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 520 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Hans Dahlström får ersättning av staten med 81 418 kr. Av beloppet avser 57 424 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan och 16 284 kr mervärdesskatt.
  2. Sara Hamaamin ska till staten betala 10 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Tilltalad

Darya Aziz, 19930416-3109
Glöstorps Röseväg 8 Lgh 1204
417 44 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Cecilia Kongbäck
Odevall Advokatbyrå AB
Södra Vägen 12
412 54 Göteborg

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-04-01

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Cecilia Kongbäck får ersättning av staten med 73 115 kr. Av beloppet avser 53 352 kr arbete, 5 140 kr tidsspillan och 14 623 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaderna för försvararen i tingsrätten och i hovrätten.
-

Tilltalad

JOSEF Saadoun Khadem, 19901021-9013
Silverringen 30
603 69 Norrköping

Offentlig försvarare:

Advokat Eva Enetjärn
Advokaterna Enetjärn & Landberg HB
Östra Storgatan 2
611 34 Nyköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2016-10-29

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 130 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Eva Enetjärn får ersättning av staten med 73 710 kr. Av beloppet avser 58 968 kr arbete och 14 742 kr mervärdesskatt.
  2. Josef Khadem ska till staten betala 3 000 kr av kostnaderna för försvararen i tingsrätten.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen i hovrätten.
-

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT
TR 7

DOM
2020-04-08
meddelad i
Norrköping

Mål nr: B 2042-19

Motpart

Inspection Service Sweden AB i likvidation, 556883-2462
c/o Henrik Stenberg
Avenir Advokater
Drottninggatan 19
602 24 Norrköping

Åklagare

Vice chefsåklagarna Gunilla Arph-Malmberg och Eva-Lena Wessman
Ekobrottsmyndigheten
Ekobrottskammaren i Linköping
Box 432
581 04 Linköping

DOMSLUT

Förverkande och beslag

I penningbeslag tagna 151 866 kr motsvarande medel inestående på Inspection Service Sweden AB:s konto nr 84806-9142062281 i Swedbank förklaras förverkade.
Penningbeslaget ska bestå (Ekobrottsmyndigheten, beslag nr 2018-9000-BG609 p. 1).

Innehåll

RAMEN FÖR TINGSRÄTTENS PRÖVNING	50
YRKANDEN M.M.	55
Åtalen såvitt avser osann försäkran, grovt brott, och medhjälp därtill	55
Särskilda yrkanden i anslutning till åtalen för osann försäkran, grovt brott, och medhjälp därtill	83
Åtalen såvitt avser grovt bokföringsbrott, skattebrott, grovt skattebrott, penningtvättsbrott och grovt penningtvättsbrott	84
Talan om förverkande, s.k. utvidgat förverkande och skattetillägg samt yrkanden om kvarstad och näringsförbud i anslutning till åtalen för grovt bokföringsbrott m.m.	91
Åtalet såvitt avser övergrepp i rättssak.....	95
Särskilt yrkande i anslutning till åtalet för övergrepp i rättssak.....	96
FRIHETSBERÖVANDEN M.M.	96
DE TILLTALADES INSTÄLLNING	96
DOMSKÄL.....	100
Bakgrund	100
Utredningen	105
Några utgångspunkter för värderingen av utredningen.....	109
Tingsrättens överväganden kring HP-hjälpens verksamhet.....	112
Vad som framkommit i utredningen beträffande Victor Gustafssons delaktighet.....	112
Vad som framkommit i utredningen beträffande Lukas Kjellin Gardebrands delaktighet	117
Vad som framkommit i utredningen beträffande Oscar Gustafssons delaktighet	118
Vad som framkommit i utredningen beträffande Lennart Gustafssons delaktighet	122
De tilltalades uppgifter	123
Tingsrättens överväganden och ställningstaganden kring verksamheten och de tilltalades roller	131
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för osann försäkran, grovt brott.....	144
Avvisningsfrågan	144
Vad som framkommit vid vittnesförhören med Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg.....	147
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för osann försäkran, grovt brott, mot Fahima Hussein (åtalpunkten 2) och Nadia Yasmin (åtalpunkten 7).....	151
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Besarta Gashi (åtalpunkten 3)	153
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Sabina Ashraf (åtalpunkten 9)	154
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Diana Fazel (åtalpunkten 10).....	157

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Cimone Beuret (tidigare Haroun, åtalspunkten 11).....	159
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Archavir Amini Hajbashi (åtalspunkten 12)	161
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Nelly Edin (åtalspunkten 14).....	163
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15)	166
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Mohamed Ghaleb Abdul (åtalspunkten 16)	168
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Norhaan Ahmad (åtalspunkten 17)	170
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Robin Huynh (åtalspunkten 18).....	172
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Marco Zanata Petersson (åtalspunkten 19).....	174
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Evylyn Manestam (åtalspunkten 20).....	177
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Sara Hamaamin (åtalspunkten 21).....	180
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Darya Aziz (åtalspunkten 22).....	181
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Josef Khadem (åtalspunkten 23).....	183
Tingsrättens överväganden i rubriceringsfrågan	185
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalspunkterna 1–23	188
Utgångspunkterna för tingsrättens bedömning	188
Har Victor Gustafsson m.fl. främjat provskrivarnas otillåtna gärning och har de erforderligt uppsåt?	189
Hur tingsrätten bedömer invändningarna om att de tilltalade trott att det inte var otillåtet att hjälpa fuskare vid högskoleprovet.....	192
Sammanfattande bedömning	194
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalspunkten 24.....	194
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för grovt bokföringsbrott.....	197
Har det förelegat bokföringsskyldighet beträffande HP-hjälpens verksamhet?	197
Under vilken tid har verksamheten bedrivits och vem har varit bokföringsskyldig?	200
Vem har varit bokföringsskyldig?.....	202
Har bokföringsskyldigheten åsidosatts?	203
Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för grovt bokföringsbrott?.....	205
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för skattebrott och grovt skattebrott	206
Utgångspunkten för tingsrättens överväganden	206
Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit skattepliktig näringsverksamhet i enlighet med vad åklagarna gjort gällande?	207
Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand underlåtit att redovisa mervärdesskatt och nettoinkomst av näringsverksamheten och i så fall i vilken utsträckning?..	207
Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för skattebrott och grovt skattebrott?	210
Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för penningtvättsbrott.....	212

Gärning A.....	213
Gärning B.....	214
Gärning C.....	215
Gärning D.....	216
Gärning E.....	217
Gärning G.....	219
Ska de penningtvättsbrott som Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson döms för rubriceras som grova brott och hur många brott ska de dömas för?	220
Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för övergrepp i rättssak	221
Påföljder	223
Provskrivarna i åtalpunkterna 1–23	223
Victor Gustafsson	224
Oscar Gustafsson	225
Lucas Kjellin Gardebrand.....	225
Lennart Gustafsson	226
Marija Dahm.....	227
Skattetillägg och näringsförbud	227
Förverkande och beslag.....	230
Förverkandeyrkandena som framställts med stöd av 36 kap. 2 § brottsbalken i anslutning till åtalpunkterna 24.2–24.5.....	230
Förverkandeyrkandena som framställts med stöd av 36 kap. 1 och 1 b §§ brottsbalken	232
Förverkandeyrkandet som framställts med stöd av penningtvättsbrottslagen samt yrkandena om bevisbeslag	234
Kvarstad	234
Avgift till brottsofferfonden	236
Ersättning till försvararna m.m.	236
Försvarets ersättning	236
Återbetalningsskyldighet för försvararkostnader	237
Sekretessförordnanden.....	240

RAMEN FÖR TINGSRÄTTENS PRÖVNING

Tingsrätten dömde den 17 januari 2019 (mål nr B 1296-18)

- Victor Gustafsson för grovt bokföringsbrott (4 fall), medhjälp till osann försäkran, grovt brott (88 fall), övergrepp i rättssak, skattebrott (11 fall), grovt skattebrott (2 fall) och grovt penningtvättsbrott (5 fall) till fängelse sex år
- Oscar Gustafsson för grovt bokföringsbrott (4 fall), medhjälp till osann försäkran, grovt brott (88 fall), skattebrott (11 fall), grovt skattebrott (2 fall) och penningtvättsbrott till fängelse fem år
- Lennart Gustafsson för medhjälp till osann försäkran, grovt brott (87 fall) till fängelse ett år sex månader
- Lucas Kjellin Gardebrand för grovt bokföringsbrott (2 fall), medhjälp till osann försäkran, grovt brott (88 fall), skattebrott (4 fall) och grovt skattebrott till fängelse tre år sex månader
- Marija Dahm för penningtvättsbrott (3 fall) till villkorlig dom och dagsböter
- var och en av Muhamad Almlais (då Almarie), Fahima Huseini, Besarta Gashi, Oliver Henriksson, Amar Abdulamir Hashim Almousawa, Athir Najem, Nadia Yasmin, Sadeq Faizi, Sabina Ashraf, Diana Sadeghei Fazel, Cimone Beuret (då Haroun), Archavir Amini Hajbashi, Narin Keredeqi, Nelly Edin, Mohamed Ibrahim Mohamed, Mohamed Ghaleb Abdul Amir, Norhaan Ahmad, Robin Huynh, Marco Zanata Petersson, Evylyn Manestam, Sara Hamaamin, Darya Aziz och Josef Khadem för osann försäkran, grovt brott till villkorlig dom och böter.

Tingsrätten dömde också Alexander Zahari för delaktighet beträffande en del av brottsligheten samt envar av Emma Siöland och Agnes Lithberg för penningtvättsbrott respektive grovt penningtvättsbrott.

Vidare avgjorde tingsrätten genom domen frågor om näringsförbud, förverkande och skattetillägg m.m.

Efter att domen i olika delar överklagats av åklagarna, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson, Marija Dahm och en rad provskrivare undanröjde Göta hovrätt genom beslut den 18 juni 2019 (mål nr B 518-19) tingsrättens dom i de delar domen överklagats. Anledningen till att tingsrättens dom undanröjdes var att rättens ordförande ansågs jävig.

Tingsrätten har i ny sammansättning hållit en ny huvudförhandling beträffande de delar den tidigare domen undanröjdes. När det gäller ramen för prövning är tingsrätten alltså för det första bunden av att tingsrättens tidigare ställningstagande undanröjts, vilket avgörs av om någon av parternas överklaganden omfattar frågan. För det andra är tingsrätten bunden av principen om förbud mot reformatio in pejus. Den principen innebär att tingsrätten inte får göra en strängare bedömning för den tilltalade än den tingsrätten tidigare kommit fram till om inte åklagarna överklagat det tidigare avgörandet och yrkat på en strängare bedömning. Det anförda innebär följande.

När det först gäller de som dömts för osann försäkran, grovt brott, överklagade åklagarna domen och yrkade straffskärpning. För de tilltalade som inte överklagat domen har domen således i princip fått laga kraft i alla frågor utom beträffande påföljd och tingsrätten ska alltså bara bestämma påföljd för det brott som tingsrätten tidigare dömt för (gäller Oliver Henriksson och Narin Keredeqi). Tingsrätten är härvid oförhindrad att döma till en strängare påföljd än påföljden i den tidigare domen. För de tilltalade som överklagat domen beträffande rubricering och påföljd har domen i princip fått laga kraft i alla övriga frågor och tingsrätten ska alltså bara bedöma hur gärningspåståendet, som tingsrätten tidigare kommit fram till att den tilltalade ska dömas för, ska rubriceras och bestämma påföljd för brottet (gäller Muhamad Almalais [tidigare Almarie], Fahima Huseini, Amar Abdulamir Hashim

Almousawa, Athir Najem, Nadia Yasmin och Sadeq Faizi). I ett par fall har provskrivare i hovrätten vidhållit sitt yrkande om att åtalet ska avvisas och även i den nya rättegången vidhållit sitt yrkande. I sådana fall får tingsrätten anses oförhindrad att även pröva skuldfrågan. Tingsrätten är vid påföljdsbestämningen oförhindrad att bestämma en strängare påföljd än påföljden i den tidigare domen. För de tilltalade som överklagat domen och yrkat att åtalet ska ogillas omfattar tingsrättens prövning både frågan om den tilltalade ska dömas för den åtalade gärningen, hur den ska rubriceras och frågan om påföljd, medan domen beträffande andra frågor – i den mån den tilltalade inte yrkat ändring av domen – i princip har fått laga kraft. Sådana frågor kan exempelvis gälla förverkande och skyldighet att ersätta staten för försvararkostnaden. Det anförda gäller Besarta Gashi, Sabina Ashraf, Diana Sadeghei Fazel, Cimone Beuret (tidigare Haroun), Archavir Amini Hajbashi, Nelly Edin, Mohamed Ibrahim Mohamed, Mohamed Ghaleb Abdul Amir, Norhaan Ahmad, Robin Huynh, Marco Zanata Petersson, Evylyn Manestam, Sara Hamaamin, Darya Aziz och Josef Khadem. Tingsrätten är vid påföljdsbestämningen oförhindrad att bestämma en strängare påföljd än påföljden i den tidigare domen. Tingsrätten kommer att återkomma till ramen för prövningen beträffande frågan om återbetalningsskyldighet för försvararkostnaden i samband med att tingsrätten redovisar sina överväganden gällande ersättning till försvararna.

Vad gäller Victor Gustafsson omfattar tingsrättens prövning i princip åtalen i dess helhet med anledning av hans och åklagarnas överklaganden. Åtalet för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i punkten 24.5 bifölls delvis i den tidigare domen (samtliga utom 9 fall, se tingsrättens tidigare dom s. 193). De ogillade delarna omfattas inte av åklagarnas överklagande och åklagarna har härefter även justerat sin talan i den delen. Vidare biföll tingsrätten i den tidigare domen åklagarnas andrahandsyrkande beträffande gärning C i åtalet för grovt penningtvättsbrott. Eftersom åklagarna inte heller överklagat domen i den delen får tingsrätten anses förhindrad att pröva förstahandsyrkandet såvitt avser gärning C. Åklagarna har i överklagandet inte yrkat straffskärpning varför tingsrätten är förhindrad att

bestämma en strängare påföljd än den som utdömdes i den undanröjda domen. Vidare omfattar tingsrättens prövning med anledning av Victor Gustafssons överklagande frågorna om näringsförbud, förverkande (inklusive s.k. utvidgat förverkande) och kvarstad (åklagarna har dock frånfallit ett tidigare framställt yrkande om förverkande av beslag som tingsrätten hävt, se beslagsliggare BG387, nr1 och BG403, nr 6). Eftersom åklagaren inte har överklagat domen beträffande dessa frågor får tingsrätten anses förhindrad att göra strängare bedömningar än de som gjordes i den undanröjda domen.

Vad gäller Oscar Gustafsson omfattar tingsrättens prövning samtliga åtal utom det ogillade åtalet avseende penningtvättsbrott gärning F vilket inte omfattas av åklagarnas överklagande. Åtalet för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i punkten 24.4 bifölles delvis i den tidigare domen (samtliga utom 9 fall, se tingsrättens tidigare dom s. 193). De ogillade delarna omfattas inte av åklagarnas överklagande och åklagarna har härefter även justerat sin talan i den delen. Åklagarna har i överklagandet inte yrkat straffskärpning varför tingsrätten är förhindrad att bestämma en strängare påföljd än den som utdömdes i den undanröjda domen. Vidare omfattar prövningen med anledning av Oscar Gustafssons överklagande frågorna om näringsförbud, utvidgat förverkande, skattetillegg och kvarstad. Prövningen omfattar också frågan om förverkande av visst gods (beslagsliggare BG373, nr 3 och 24 – åklagarna har dock frånfallit ett tidigare framställt yrkande om förverkande av beslag som tingsrätten hävt, se beslagsliggare BG397, nr 2), medan tingsrättens tidigare ställningstagande i fråga om förverkande i övrigt har fått laga kraft. Eftersom åklagarna inte har överklagat domen beträffande angivna frågor är tingsrätten förhindrad att göra strängare bedömningar än de som gjordes i den undanröjda domen.

Vad gäller Lucas Kjellin Gardebrand har åklagarna inte överklagat domen. Med anledning av Lucas Kjellin Gardebrands överklagande omfattar tingsrättens prövning samtliga åtal utom det ogillade åtalet avseende penningtvättsbrott gärning

H, vilket alltså inte överklagats av åklagarna. Åtalet för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i punkten 24.2 bifölls delvis i den tidigare domen (samtliga utom 9 fall, se tingsrättens tidigare dom s. 193). De ogillade delarna omfattas inte av åklagarnas överklagande och åklagarna har härefter även justerat sin talan i den delen. Vidare omfattar prövningen frågorna om näringsförbud, utvidgat förverkande, skattetillägg och kvarstad. Prövningen omfattar också frågan om förverkande av visst gods (beslagsliggare BG748, nr 2, 14 och 15 samt BG755, nr 1 och 13), medan tingsrättens tidigare ställningstagande i fråga om förverkande i övrigt har fått laga kraft. Eftersom åklagarna inte har överklagat domen är tingsrätten förhindrad att göra strängare bedömningar än de som gjordes i den undanröjda domen.

Vad gäller Lennart Gustafsson har åklagarna inte överklagat domen. Med anledning av Lennart Gustafssons överklagande omfattar tingsrättens prövning samtliga åtal. Åtalet för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i punkten 24.3 bifölls delvis i den tidigare domen (samtliga utom 9 fall, se tingsrättens tidigare dom s. 193). De ogillade delarna omfattas inte av åklagarnas överklagande och åklagarna har härefter även justerat sin talan i den delen. Vidare omfattar prövningen frågan om förverkande. Eftersom åklagarna inte har överklagat domen är tingsrätten förhindrad att göra en strängare bedömningar än de som gjordes i den undanröjda domen.

Vad slutligen gäller Marija Dahm har åklagarna inte överklagat domen. Med anledning av Marija Dahms överklagande omfattar tingsrättens prövning samtliga åtal och eftersom åklagarna inte har överklagat domen är tingsrätten förhindrad att göra en strängare bedömningar än de som gjordes i den undanröjda domen. Vidare får anses följa av det anförda att tingsrätten beträffande gärning C i åtalet för penningtvättsbrott är förhindrad att pröva åklagarnas förstahandsyrkande.

YRKANDEN M.M.

Tingsrätten återger under denna rubrik dels de yrkanden åklagarna har framställt i den nya rättegången, dels de ansvarspåståenden som får anses ha fått laga kraft men som ska ligga till grund för påföljdsbestämningen i den nya rättegången.

Åtalen såvitt avser osann försäkran, grovt brott, och medhjälp därtill**1.1 Osann försäkran, grovt brott (Muhamad Almlais, tidigare Almarie)**

Muhamad Almlais har den 14 april 2018 på Handelshögskolan, Vasagatan i Göteborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Muhamad Almlais vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Muhamad Almlais begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Muhamad Almlais använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Muhamad Almlais dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Muhamad Almlais har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

1.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Muhamad Almlais gärning enligt 1.1 med råd och

dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Göteborg, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Muhamad Almlais använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

2.1 Osann försäkrkan, grovt brott (Fahima Huseini)

Fahima Huseini har den 14 april 2018 på Sjödalsgymnasiet, Paradistorget i Huddinge Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkrkan på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Fahima Huseini vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevisshänseende.

Fahima Huseini begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Fahima Huseini använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Fahima Huseini dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Fahima Huseini har i sitt överklagande

av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

2.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Fahima Huseinis gärning enligt 2.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Fahima Huseini använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

3.1 Osann försäkran, grovt brott (Besarta Gashi)

Besarta Gashi har den 14 april 2018 på Linnéskolan, Röingegatan 55 i Hässleholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Besarta Gashi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Besarta Gashi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Bersarta Gashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

3.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Besarta Gashis gärning enligt 3.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Hässleholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Besarta Gashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

4.1 Osann försäkran, grovt brott (Oliver Henriksson)

Oliver Henriksson har den 14 april 2018 på Universitetet i Uppsala, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Oliver Henriksson vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Oliver Henriksson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Oliver Henriksson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Oliver Henriksson dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Åklagaren har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom yrkat straffskärpning och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

4.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Oliver Henrikssons gärning enligt 4.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Uppsala, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Oliver Henriksson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

5.1 Osann försäkran, grovt brott (Amar Abdulamir Hashim Almousawa)

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har på Umeå universitet Ålidsbacken 23 i Umeå, Sverige den 14 april 2018 vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att

på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Amar Abdulamir Hashim Almosawa vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Amar Abdulamir Hashim Almosawa begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Amar Abdulamir Hashim Almosawa använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Amar Abdulamir Hashim Almosawa dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Amar Abdulamir Hashim Almosawa har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

5.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Amar Abdulamir Hashim Almousawas gärning enligt 5.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information, och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände i Umeå, Sverige eller på annan plats i riket mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Amar Abdulamir Hashim Almousawa använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

6.1 Osann försäkran, grovt brott (Athir Abdulrahman Najem)

Athir Abdulrahman Najem har den 14 april 2018 på Malmö universitet i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Athir Abdulrahman Najem vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Athir Abdulrahman Najem begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Athir Abdulrahman Najem har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Athir Najem dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Athir Najem har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

6.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har främjat Athir Abdulrahman Najems gärning enligt 6.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Athir Abdulrahman Najem använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,

- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

7.1 Osann försäkran, grovt brott (Nadia Yasmin)

Nadia Yasmin har den 14 april 2018 på Nacka gymnasium i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Nadia Yasmin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Nadia Yasmin begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Nadia Yasmin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,

- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,

- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Nadia Yasmin dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Nadia Yasmin har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

7.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Nadia Yasmins gärning enligt 7.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Nadia Yasmin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

8.1 Osann försäkran, grovt brott (Sadeq Faizi)

Sadeq Faizi har den 14 april 2018 på Campus Linné på Seminariegatan i Göteborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sadeq Faizi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Sadeq Faizi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sadeq Faizi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Sadeq Faizi dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Sadeq Faizi har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom gjort gällande att brottet inte ska anses grovt och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

8.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sadeq Faizis gärning enligt 8.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Göteborg, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sadeq Faizi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

9.1 Osann försäkran, grovt brott (Sabina Ashraf)

Sabina Ashraf har den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sabina Ashraf vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Sabina Ashraf begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sabina Ashraf har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

9.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sabina Ashrafs gärning enligt 9.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sabina Ashraf använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

10.1 Osann försäkran, grovt brott (Diana Sadeghei Fazel)

Diana Sadeghei Fazel har den 14 april 2018 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Diana Sadeghei Fazel vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Diana Sadeghei Fazel begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Diana Sadeghei Fazel har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

10.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Diana Sadeghei Fazels gärning enligt 10.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2017 och den 14 april 2018 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Diana Sadeghei Fazel använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

11.1 Osann försäkran, grovt brott (Cimone Beuret, tidigare Haroun)

Cimone Beuret har vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Cimone Beuret vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende. Det hände den 21 oktober 2017 i Linköping eller på annan plats, Sverige.

Cimone Beuret begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Cimone Beuret har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

11.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Cimone Beurets gärning enligt 11.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Linköping eller på annan plats, Sverige.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Cimone Beuret använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

12.1 Osann försäkran, grovt brott (Archavir Amini Hajbashi)

Archavir Amini Hajbashi har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Archavir Amini Hajbashi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Archavir Amini Hajbashi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Archavir Amini Hajbashi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

12.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Archavir Amini Hajbashes gärning enligt 12.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Archavir Amini Hajbashi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

13.1 Osann försäkran, grovt brott (Narin Keredeqi)

Narin Keredeqi har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Narin Keredeqi vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Narin Keredeqi begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Narin Keredeqi har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Tingsrättens tidigare dom överklagades inte i de delar Narin Keredeqi dömdes för brott enligt ovanstående gärningspåstående. Åklagaren har i sitt överklagande av tingsrättens tidigare dom yrkat straffskärpning och har vidhållit denna inställning i den nya rättegången.

13.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Narin Keredeqis gärning enligt 13.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Narin Keredeqi använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

14.1 Osann försäkran, grovt brott (Nelly Edin)

Nelly Edin har den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Nelly Edin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Nelly Edin begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Nelly Edin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

14.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Nelly Edins gärning enligt 14.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Stockholm, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Nelly Edin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

15.1 Osann försäkran, grovt brott (Mohamed Mohamed)

Mohamed Ibrahim Mohamed har den 21 oktober 2017 i Eskilstuna, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Mohamed Ibrahim Mohamed vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Mohamed Ibrahim Mohamed begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Mohamed Ibrahim Mohamed har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

15.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Mohamed Ibrahim Mohameds gärning enligt 15.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Eskilstuna, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Mohamed Ibrahim Mohamed använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

16.1 (Mohammed Ghaleb Abdul Amir)

Mohammed Ghaleb Abdul Amir har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Mohammed Ghaleb Abdul Amir vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Mohammed Ghaleb Abdul Amir begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Mohammed Ghaleb Abdul Amir har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

16.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Mohammed Ghaleb Abdul Amirs gärning enligt 16.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Mohammed Ghaleb Abdul Amir använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

17.1 Osann försäkran, grovt brott (Norhaan Ahmad)

Norhaan Ahmad har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Norhaan Ahmad vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Norhaan Ahmad begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Norhaan Ahmad har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

17.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Norhaan Ahmads gärning enligt 17.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Norhaan Ahmad använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

18.1 Osann försäkran, grovt brott (Robin Huynh)

Robin Huynh har den 21 oktober 2017 i Helsingborg, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Robin Huynh vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Robin Huynh begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Robin Huynh har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

18.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Robin Huynhs gärning enligt 18.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Helsingborg, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Robin Huynh använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

19.1 Osann försäkran, grovt brott (Marco Zanata Petersson)

Marco Zanata Petersson har den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Marco Zanata Petersson vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Marco Zanata Petersson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Marco Zanata Petersson har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

19.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Marco Zanata Peterssons gärning enligt 19.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Malmö, Sverige.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Marco Zanata Petersson använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

20.1 Osann försäkran, grovt brott (Evylyn Manestam)

Evylyn Manestam har den 21 oktober 2017 i Värnamo, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Evelyn Manestam vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Evelyn Manestam begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Evelyn Manestam använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
  - åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
  - brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,
- och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

20.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Evelyn Manestams gärning enligt 20.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 21 oktober 2017 i Värnamo, Sverige eller på annan plats i riket.

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Evylyn Manestam använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

21.1 Osann försäkran, grovt brott (Sara Hamaamin)

Sara Hamaamin har den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Sara Hamaamin vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Sara Hamaamin begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sara Hamaamin har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

21.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Sara Hamaamins gärning enligt 21.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2016 och den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Sara Hamaamin använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

22.1 Osann försäkran, grovt brott (Darya Aziz)

Darya Aziz har den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Darya Aziz vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Darya Aziz begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Darya Aziz har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

22.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson, Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Lennart Gustafsson, Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Darya Azizs gärning enligt 22.1 med råd och dåd genom att dels förse henne med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till henne via utrustningen under högskoleprovet. Det hände mellan den 1 november 2016 och den 1 april 2017 i Göteborg eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Darya Aziz använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

23.1 Osann försäkran, grovt brott (Josef Khadem)

Josef Khadem har den 29 oktober 2016 i Norrköping eller på annan plats, Sverige vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Josef Khadem vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebär fara i bevishänseende.

Josef Khadem begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Josef Khadem har använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

23.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Oscar Gustafsson, Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Victor Gustafsson, Alexander Zahari, Lucas Kjellin Gardebrand och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd främjat Josef Khadems gärning enligt 23.1 med råd och dåd genom att dels förse honom med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till honom under högskoleprovet. Det hände mellan den 31 augusti 2016 och den 29 oktober 2016 i Norrköping eller på annan plats, Sverige.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Alexander Zahari och Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt då

- Josef Khadem använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

24.2 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lucas Kjellin Gardebrand)

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 29 respektive 36 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Lucas Kjellin Gardebrand har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson, och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände i Sverige mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018.

Lucas Kjellin Gardebrand begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då

- personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

24.3 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Lennart Gustafsson)

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 29 respektive 36 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Lennart Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Lennart Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då

- personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

24.4 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Oscar Gustafsson)

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 29 respektive 36 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebar fara i bevishänseende.

Oscar Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Victor Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Oscar Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då

- personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

24.5 Medhjälp till osann försäkran, grovt brott (Victor Gustafsson)

Vid genomförandet av högskoleproven den 21 oktober 2017 och den 14 april 2018 har 29 respektive 36 personer undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. De skriftligt lämnade uppgifterna var osanna eftersom personerna vid genomförandet av högskoleproven använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärderna innebär fara i bevishänseende.

Victor Gustafsson har under perioden 1 juni 2017 - 14 april 2018 tillsammans och i samförstånd med Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand och under perioden 1 november 2017- 14 april 2018 även tillsammans och i samförstånd med Alexander Zahari, främjat ovan angivna personers gärningar enligt ovan med råd och dåd, genom att dels förse dem med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information och dels sända ut de rätta svaren till dem via utrustningen under högskoleproven. Det hände någon gång mellan den 1 juni 2017 och den 14 april 2018 i Sverige.

Victor Gustafsson begick gärningarna med uppsåt.

Brotten ska bedömas som grova då

- personerna använt avancerade tekniska hjälpmedel under proven,
- åtgärderna är förslagna och sammantaget systemhotande,
- brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form,

och på grund av oriktighetens betydelse dvs att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Särskilda yrkanden i anslutning till åtalerna för osann försäkran, grovt brott, och medhjälp därtill

Åklagarna framställde i den tidigare rättegången vissa yrkanden om förverkanden vilka bifölls av tingsrätten och som inte omfattas av parternas överklaganden. Detta innebär att tingsrättens tidigare beslut om förverkande av egendom får anses ha fått laga kraft, nämligen beträffande åtalspunkterna 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1, 7.1 och 8.1 (beslagsliggare 2018-9000-BG370, nr 1–3; 2018-9000-BG408, nr 1–5; 2018-9000-BG393, nr 1–5; 2018-9000-BG407, nr 1–8; 2018-9000-BG376, nr 1–4; 2018-9000-BG380, nr 1–4; 2018-9000-BG386, nr 1–4; 2018-9000-BG390, nr 1–5; 2018-9000-BG372, nr 1; 2018-9000-BG377, nr 2–7; 2018-9000-BG388, nr 2–4; 2018-9000-BG389, nr 1 och 2; 2018-9000-BG392, nr 1–10; 2018-9000-BG399, nr 1–10; 2018-9000-BG400, nr 1–4). Vad avser åtalspunkterna 24.2–24.5 får motsvarande anses gälla beträffande egendom i följande beslag, nämligen beslagen i beslagsliggare 2018-9000-BG373, nr 4–22, 30, 31, 34–43. 32:2, 32:4; 2018-9000-BG394, nr 1 och 2; 2018-9000-BG397, nr 3 och 5; 2018-9000-BG522, nr 1–6; 2018-9000-BG523, nr 1–10; 2018-9000-BG1164, nr 1; 2018-9000-BG744, nr 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 18, 19.

Åklagarna har i den nya rättegången i anslutning till åtalspunkterna 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1, 7.1 och 8.1 yrkat att beslaget av viss egendom ska bestå tills domen får laga kraft, nämligen beträffande beslagtagen egendom i beslagsliggare 2018-9000-BG401, nr 1; 2018-9000-BG395, nr 1; 2018-9000-BG396, nr 1; 2018-9000-BG382, nr 1 och 2; 2018-9000-BG391, nr 1–3; 2018-9000-BG375, nr 1; 2018-9000-BG377, nr 1; 2018-9000-BG383, nr 1; 2018-9000-BG385, nr 1–3.

Vidare har åklagarna i anslutning till åtalspunkterna 24.2–24.5 yrkat att egendom som tagits i beslag ska förverkas med stöd av 36 kap. 2 § brottsbalken, nämligen beträffande beslagtagen egendom i beslagsliggare 2018-9000-BG373, nr 3 och 24 (Oscar Gustafsson); 2018-9000-BG748, 2, 14, 15 och 17 (Lucas Kjellin Gardebrand); 2018-9000-BG755, nr 1 och 13 (Lucas Kjellin Gardebrand); 2018-

9000-BG410, nr 2 och 4 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG397, nr 6–9, 11–16, nr 17:1–21, 17:24–29, 17:31, 18–20 och 22–32 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG472, nr 1–5 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG378, nr 1 och 9–12 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG384, nr 1 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG493, nr 1 och 2 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG403, nr 2, 10–23, 25–27, 29–32 och 34 (Victor Gustafsson); 2018-9000-BG397, nr 4 (Lennart Gustafsson); 2018-9000-BG532, nr 1; 2018-9000-BG317, nr 1; 2018-9000-BG369, nr 1.

Åtalen såvitt avser grovt bokföringsbrott, skattebrott, grovt skattebrott, penningtvättsbrott och grovt penningtvättsbrott

1. Grovt bokföringsbrott (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans bedrivit bokföringspliktig näringsverksamhet i Norrköping under firma HP-Hjälpen under åren 2015-2018. Under åren 2017-2018 har verksamheten bedrivits i Norrköping och Lund tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har varit ansvariga för att bokföringsskyldigheten uppfyllts. Rörelsens räkenskapsår löper 1 januari till och med 31 december.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig, uppsåtligen eller i andra hand av oaktsamhet, åsidosatt bokföringsskyldigheten genom att inte upprätta bokföring och genom att inte bevara räkenskapsinformation enligt följande

Räkenskapsår 2015 (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

- Intäkter om i vart fall ca 720 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 180 000 kronor har inte bokförts
- Inköpskostnader om ca 100 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 25 000 kronor har inte bokförts
- Lönekostnader om ca 13 000 kronor har inte bokförts varav ca 10 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 3 000 kronor avseende arbetsgivaravgift
- Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag
- Räkenskapsinformation har inte bevarats

Räkenskapsår 2016 (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

- Intäkter om i vart fall ca 3 120 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 780 000 kronor har inte bokförts
- Inköpskostnader om ca 125 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 31 000 kronor har inte bokförts
- Lönekostnader om ca 357 000 kronor har inte bokförts varav ca 272 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 85 000 kronor avseende arbetsgivaravgift
- Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag
- Räkenskapsinformation har inte bevarats

Räkenskapsår 2017 (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

- Intäkter om i vart fall ca 6 330 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 1 580 000 kronor har inte bokförts
- Inköpskostnader om ca 162 000 kronor samt därå belöpande ingående moms om ca 40 000 kronor har inte bokförts
- Lönekostnader om ca 289 000 kronor har inte bokförts varav ca 220 000 kronor avseende utbetald bruttolön och ca 69 000 kronor avseende arbetsgivaravgift
- Kontanta in- och utbetalningar har inte bokförts senast påföljande arbetsdag
- Räkenskapsinformation har inte bevarats

Räkenskapsår 2018 (Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand)

- Intäkter om i vart fall ca 505 000 kronor samt därå belöpande utgående moms om ca 126 000 kronor har inte bokförts
- Kontanta inbetalningar om tillhoppa i vart fall 632 000 kr har inte bokförts senast påföljande arbetsdag
- Räkenskapsinformation har inte bevarats

Till följd härav har rörelsens förlopp, ekonomiska resultat och ställning i huvudsak inte kunnat bedömas med ledning av bokföringen för något av de aktuella räkenskapsåren.

I första hand görs gällande att de får anses ha bedrivit verksamheten i enkelt bolag och de haft ett gemensamt ansvar för det enkla bolagets bokföringsskyldighet i enlighet med vad som sagts ovan.

I andra hand görs gällande att var och en haft en bokföringsskyldighet för sin andel i det som får anses vara ett enkelt bolag.

I tredje hand görs gällande att var och en bedrivit enskild näringsverksamhet och varit bokföringsskyldig för denna samt att var och en av dem åsidosatt sin bokföringsskyldighet i enlighet med ovan.

Brotten är grova då åsidosättandet avsett mycket betydande belopp, gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt och då gärningen annars varit av särskilt farlig art (skatteundandragande syfte och systemhotande då verksamheten bestått i att tillhandahålla en tjänst som möjliggjort fusk vid det nationella högskoleprovet).

2. Skattebrott och grovt skattebrott (Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har under åren 2015-2018 tillsammans bedrivit skattepliktig näringsverksamhet i Norrköping under firma HP-Hjälpen. Under åren 2017-2018 har de bedrivit verksamheten i Norrköping och Lund tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand.

Skattebrott avseende moms under åren 2015-2016

A. Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig i Norrköping eller på annan plats i riket uppsåtligen underlåtit att till skatteverket redovisa mervärdesskatt för åren 2015-2016 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande avseende beskattningsår 2015 om i vart fall ca 155 000 kronor motsvarande ca 77 500 kr för var och en av Victor respektive Oscar Gustafsson samt avseende beskattningsår 2016 om ca 748 600 kr motsvarande ca 374 300 kr för var och en av Victor respektive Oscar Gustafsson.

Skattebrott avseende moms under år 2017

B. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har tillsammans och i samförstånd alternativt var för sig i Norrköping, Lund eller på annan plats i riket uppsåtligen underlåtit att till skatteverket redovisa mervärdesskatt för år 2017 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande om i vart fall ca 1 542 000 kronor motsvarande ca 514 000 kr för var och en av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand

Beloppen fördelar sig på sätt som framgår av bilaga 1 till stämningsansökan (intagen som domsbilaga 1).

I första hand görs gällande att de får anses ha bedrivit verksamheten i enkelt bolag och de haft ett gemensamt ansvar för redovisning av rörelsens mervärdesskatt i enlighet med vad som sagts ovan.

I andra hand görs gällande att var och en haft en redovisningsskyldighet för mervärdesskatt för sin andel i det som får anses vara ett enkelt bolag och att mervärdesskatten skulle ha redovisats av var och en såsom enskilda näringsidkare.

Skattebrott avseende inkomstskatt

C. Victor Gustafsson har i sina inkomstdeklarationer för beskattningsåren 2015-2017 (taxeringsåren 2016-2018), vilka ingivits till Skatteverket i Norrköping eller på annan plats i riket i maj 2016, i maj 2017 respektive i mars 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 227 000 kronor för inkomståret 2015, ca 1 045 000 kronor för inkomståret 2016 samt ca 1 731 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt undandras det allmänna med totalt ca 2 404 000 kronor varav ca 101 000 kronor avseende inkomståret 2015, ca 826 000 kronor avseende inkomståret 2016 och ca 1 477 000 kr avseende inkomståret 2017.

D. Oscar Gustafsson har i sina inkomstdeklarationer för beskattningsåren 2015-2017 (taxeringsåren 2016-2018), vilka ingivits till Skatteverket i Norrköping eller på annan plats i riket i maj 2016, maj 2017 respektive mars 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 227 000 kronor för inkomståret 2015, ca 1 045 000 kronor för inkomståret 2016 samt ca 1 731 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt undandras det allmänna med totalt ca 2 417 000 kronor varav ca 125 000 kronor avseende inkomståret 2015, ca

820 000 kronor avseende inkomståret 2016 och ca 1 472 000 kr avseende inkomståret 2017.

E. Lucas Kjellin Gardebrand har i sin inkomstdeklaration för beskattningsåret 2017 (taxeringsår 2018), vilken ingivits till Skatteverket i Lund eller på annan plats i riket i maj 2018, uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter genom att inte redovisa sin nettoinkomst av näringsverksamheten som uppgått till ca 1 469 000 kronor för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter.

Förfarandet har gett upphov till fara för att inkomstskatt felaktigt undandras det allmänna med ca 1 127 000 kronor avseende inkomståret 2017.

Brotten är, såvitt avser inkomstskatt för inkomståren 2016 och 2017, att bedöma som grova med hänsyn till att det ingått som ett led i en brottslighet som skett systematiskt eller i större omfattning och/eller de sammantaget avsett mycket betydande belopp.

3. Grovt penningtvättsbrott (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson) och penningtvättsbrott (Marija Dahm)

Victor Gustafsson har under åren 2013-2018 haft inkomst av brottslig verksamhet som han inte redovisat till skatteverket. Oscar Gustafsson har under åren 2015-2018 haft inkomst av brottslig verksamhet som han inte redovisat till skatteverket.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Marija Dahm har i Norrköping/Lund eller på annan plats i riket, vidtagit nedanstående åtgärder med egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet. Respektive åtgärd har syftat till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde.

I andra hand görs gällande att respektive åtgärd, utan sådant syfte som anges i 3 § lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, otillbörligen främjat möjligheten för någon att omsätta pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet.

Beträffande Marija Dahm görs i tredje hand gällande ansvar för näringspenningtvätt bestående i att hon, i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större

omfattning, medverkat till åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i sådant syfte som anges i 3 §.

Gärning A (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Victor Gustafsson har under perioden 1 februari – 30 maj 2017 i Norrköping skickat sammanlagt fyra paket till sig själv mot postförskott som han sedan löst ut med kontanter. Kontanterna har därefter satts in på Victor Gustafssons bankkonton där de sedan förvarats. Sammanlagt har kontanter uppgående till 196 000 kr hanterats på detta sätt.

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har tillsammans och i samförstånd i mars och december 2017 i Norrköping eller på annan plats i riket vid sammanlagt tre tillfällen skickat paket till varandra mot postförskott och paketen har därefter lösts ut med kontanter. Kontanterna har därefter satts in på deras respektive bankkonton där de sedan förvarats. Sammanlagt har kontanter uppgående till 80 000 kr hanterats på detta sätt.

Ovan angivna åtgärder har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen och bröderna Gustafsson har genom förfarandet deltagit i transaktioner som utförts för skens skull.

Gärning B (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har i januari respektive maj 2017 satt in kontanter uppgående till 300 000 kr på ett konto tillhörande bolaget Inspection Service Sweden AB, 556883-2462, där medlen sedan förvarats. Victor Gustafsson var vid denna tidpunkt ensam ägare till bolaget och han utgjorde dess styrelse.

Under perioden 27 januari-15 september 2017 har sammanlagt 104 428 kronor av medlen överförts till Marija Dahm såsom skenbar löneutbetalning. Marija Dahm har därvid uppsåtligen mottagit och på sitt konto förvarat medlen. Victor Gustafsson har sanningslöst till Skatteverket redovisat utbetalningarna till Marija Dahm såsom utbetald lön för att ge en skenbar förklaring till förmögenhetsöverföringen. Under samma tid har Marija Dahm överfört sammanlagt 24 168 kr av den utbetalda lönen samt därutöver 132 000 kr till Victor Gustafssons privata konto.

Gärning C (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har i december 2016 inköpt en personbil av märket KIA med registreringsnummer TKW 923 för 174 900 kr som betalats med kontanter. För skens skull har Marija Dahm vid köpetillfället angivits som köpare på köpeavtalet och registrerats som ägare till

bilen i bilregistret. Personbilen har sedan i januari 2017 registrerats på Victor Gustafsson. Marija Dahm har uppträtt som bulvan för Victor Gustafsson.

Gärning D (Victor Gustafsson)

Victor Gustafsson har i januari 2017 inköpt en motorcykel kontant för 54 500 kr. Han har därefter i februari 2017 sålt motorcykeln vidare för 63 000 kr varvid köpeskillingen av köparen överförts från hans bankkonto till Victor Gustafssons bankkonto. I samband med den försäljningen har ett skriftligt köpekontrakt upprättats. Victor Gustafsson har därefter i februari 2017 satt in kontanter uppgående till 63 000 kr på sitt bankkonto och han har på fråga från banken skriftligen sanningslöst uppgivit att pengarna härrör från försäljning av den ovan angivna motorcykeln samt därvid ingivit och därmed åberopat det ovan angivna köpekontraktet som bevis härför. Pengarna har sedan kommit att förvaras på Victor Gustafssons konto.

Gärning E (Victor Gustafsson och Marija Dahm)

Victor Gustafsson har under perioden januari 2017 till och med december 2017 vid 18 tillfällen gjort beställning av varor på internet för tillhoppa 440 714 kr som han löst ut med kontanter. Han har därefter returnerat merparten av varorna och återbetalning har då skett med 430 693 kr. Av beloppet har 409 936 kr satts in på Victor Gustafssons bankkonton och 20 757 kr på Marija Dahms konto varav 6 800 kr den 26 januari 2017 och 13 957 kr den 3 maj 2017. Det sistnämnda beloppet har samma dag överförts till Victor Gustafssons konto. Åtgärderna har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen.

Gärning G (Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson)

Victor Gustafsson har under perioden 1 juli 2014 - 17 mars 2018 vid 60 tillfällen satt in kontanter härrörande från brott eller brottslig verksamhet uppgående till sammanlagt 357 800 kronor på sina bankkonton och han har därefter förvarat medlen på kontot.

Oscar Gustafsson har under perioden 24 maj 2016 - 3 april 2018 vid 19 tillfällen satt in kontanter härrörande från brott eller brottslig verksamhet uppgående till sammanlagt 135 000 kronor på sina bankkonton och han har därefter förvarat medlen på kontona.

Oscar och Victor Gustafsson har under perioden juni 2016 - september 2017 vid ca 60 tillfällen genomfört fiktiva försäljningar på auktionssajten Tradera och där de växelvis angivits som köpare. Oscar och Victor Gustafsson har i samband härmed överfört sammanlagt ca 1 400 000 kr mellan varandras konton såsom utgörande köpeskillning

för de fiktiva köpen. Åtgärderna har vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendomen och för att försvåra kontrollen av medlens ursprung.

Brotten är, såvitt avser Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson, grova då de sammantaget avsett betydande värde, åtgärderna ingått som ett led i en brottslighet som bedrivits systematiskt och i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art då falska handlingar nyttjats för att dölja brottsligheten.

Talan om förverkande, s.k. utvidgat förverkande och skattetillägg samt yrkanden om kvarstad och näringsförbud i anslutning till åtalen för grovt bokföringsbrott m.m.

Talan om utvidgat förverkande riktad mot Victor Gustafsson

Åklagarna har yrkat i första hand beträffande egendom som varit tagen i beslag/förvar men numera är föremål för kvarstad då det är klart mer sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslighet än att så inte är fallet förverkande med stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken av:

- A) personbilen med registreringsnummer TKW923, inköpt kontant i december 2016 för 174 900 kr samt kontanter uppgående till ett värde av 450 316 kr,
- B) 30 000 kr motsvarande medel inestående på bankkonto 84806-9042560418 i Swedbank,
- C) i första hand 750 000 kr och i andra hand ett värde motsvarande 1/3 av det totala värdet på bostadsrätten till lägenhet nr 011 i bostadsrättsföreningen Stjärnhusen i Norrköping med adress Hagebygatan 35 i Norrköping som inköptes för 2 429 939 kr i mars 2017.

I andra hand har åklagarna yrkat att Victor Gustafsson förpliktas jämlikt 36 kap. 1 b § brottsbalken, såsom förverkat värde utge 1 522 000 kr, då det är klart mer sannolikt att honom tillhörande egendom till motsvarande värde utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Talan om utvidgat förverkande riktad mot Oscar Gustafsson

Åklagarna har yrkat i första hand beträffande egendom som varit tagen i beslag/förvar men numera är föremål för kvarstad då det är klart mer sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslighet än att så inte är fallet förverkande med stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken av:

- A) kontanter uppgående till 2 122 600 kr alternativt ett till värdet av medlen motsvarande belopp,
- B) ett värde om 70 000 kr motsvarande medel inestående på bankkonto 84806-9344393385 i Swedbank.

I andra hand har åklagarna yrkat att Oscar Gustafsson förpliktas, jämlikt 36 kap. 1 b § brottsbalken, såsom förverkat värde utge 2 192 600 kr, då det är klart mer sannolikt att egendom till motsvarande värde utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Talan om förverkande alternativt utvidgat förverkande riktad mot Lucas Kjellin Gardebrand

Åklagarna har yrkat i första hand att ett värde om 1 642 500 kr (som varit föremål för beslag men numera är föremål för kvarstad) ska förklaras förverkat med stöd av 36 kap. 1 § brottsbalken då värdet utgör utbyte av brott enligt brottsbalken.

I andra hand har åklagarna yrkat att ett värde om 1 642 500 kr (som varit föremål för beslag men numera är föremål för kvarstad) ska förklaras förverkat med stöd av 36 kap. 1 b § brottsbalken då det är klart mer sannolikt att egendomen härrör från brott eller brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Talan om förverkande riktad mot Inspection Service Sweden AB

Åklagarna har i anslutning till åtalet för penningtvättsbrott Gärning B yrkat att i penningbeslag tagna 151 866 kr ska förverkas med stöd av 9 §

penningtvättsbrottslagen motsvarande medel innestående på Inspection Service Sweden AB:s konto nr 84806-9142062281 i Swedbank.

Kvarstad

Åklagarna har yrkat att den beslutade kvarstaden mot Victor Gustafsson ska bestå till dess verkställighet sker, dock endast till ett belopp uppgående till 1 522 000 kr samt längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Åklagarna har yrkat att den beslutade kvarstaden mot Oscar Gustafsson om 2 192 600 kr ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Åklagarna har yrkat att den beslutade kvarstaden mot Lucas Kjellin Gardebrand om 1 642 500 kr ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Näringsförbud

Åklagarna har yrkat att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska meddelas näringsförbud eftersom de i egenskap av näringsidkare grovt åsidosatt vad som ålegat dem i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldiga till brottslighet som inte är ringa.

Näringsförbudet är påkallat ur allmän synpunkt eftersom Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand gjort sig skyldiga till brott för vilket det lägsta föreskrivna straffet är fängelse i sex månader och då särskilda skäl inte talar mot ett näringsförbud, åsidosättandet varit systematiskt samt syftat till betydande vinning.

Vidare har åklagarna yrkat att rätten förordnar om näringsförbud för tiden intill frågan om näringsförbud slutligt har avgjorts (tillfälligt näringsförbud).

Skattetillägg

Tingsrätten biföll i den tidigare rättegången åklagarens talan om skattetillägg beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand men jämkade skattetillägget till 0 kr. Tingsrättens dom har endast överklagats av Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand såvitt avser frågan om skattetillägg och får därmed anses ha fått laga kraft beträffande Victor Gustafsson. Åklagarna har förklarat att de vidhåller sin talan om skattetillägg enligt följande.

Det yrkas att Oscar Gustafsson med stöd av 49 kap. 4–6 och 11 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) påförs skattetillägg enligt följande.

Typ av skatt	Beskattningsår	Underlag skattetillägg	% skattetillägg	Belopp skattetillägg
Inkomstskatt	2015	125 784 kr	40 %	50 313 kr
Inkomstskatt	2016	770 068 kr	40 %	308 027 kr
Inkomstskatt	2017	1 243 105 kr	40 %	487 242 kr
Moms	2015	77 500 kr	20 %	15 500 kr
Moms	2016	374 300 kr	20 %	74 860 kr
Moms	2017	514 000 kr	20 %	102 800 kr
			Summa	1 048 743 kr

Det yrkas att Lucas Kjellin Gardebrand med stöd av 49 kap. 4–6 och 11 §§ skatteförfarandelagen påförs skattetillägg enligt följande.

Typ av skatt	Beskattningsår	Underlag skattetillägg	% skattetillägg	Belopp skattetillägg
Inkomstskatt	2017	1 127 453 kr	40 %	450 981 kr
Moms	2017	514 000 kr	20 %	102 800 kr
			Summa	553 781 kr

Åtalet såvitt avser övergrepp i rättssak

Övergrepp i rättssak (Victor Gustafsson)

Victor Gustafsson har under år 2018 suttit häktad på grund av misstanke om brott. I samma mål har Lucas Kjellin Gardebrand suttit häktad. Båda två har varit intagna på häktet i Norrköping.

Victor Gustafsson har i Norrköping skickat en förfrågan till Linköpings universitet i Lucas Kjellin Gardebrands namn med innebörd att han vill få ta del av ett uppsatsarbete av C Chong benämnt "Fördelaktigt att vara tyst i brottmål". Han har i skrivelsen till Linköpings universitet särskilt begärt att hans förfrågan ska bifogas svaret från universitetet. Han har såsom Gardebrands adress angivits häktets boxadress. Skrivelsen har skickats med vetskap om att aktuellt arbete inte funnits och att Linköpings universitet skulle komma att kommunicera hans förfrågan liksom svaret med Lucas Kjellin Gardebrand vilket också skett. Gardebrand mottog svaret från Linköpings universitet den 3 augusti 2018.

Åtgärden från Gustafssons sida har vidtagits på grund av att Kjellin Gardebrand avgett utsaga vid förhör hos Ekobrottsmyndigheten eller för att hindra honom att avge sådan utsaga och angreppet på Kjellin Gardebrand har medfört lidande, skada eller olägenhet för Kjellin Gardebrand. Det hände den 1 augusti till och med den 3 augusti 2018 i Norrköping i Sverige.

Victor Gustafsson begick gärningen med uppsåt.

Särskilt yrkande i anslutning till åtalet för övergrepp i rättssak

Åklagaren har i anslutning till åtalet för övergrepp i rättssak yrkat att beslaget av viss egendom ska bestå tills domen vinner laga kraft, nämligen beträffande beslagtagna egendom i beslagsliggare 2018-9000-BG760, nr 1 och 2.

FRIHETSBERÖVANDEN M.M.

Följande tilltalade har varit frihetsberövade såsom anhållna och därefter häktade under följande tider. Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson från den 14 april till den 6 december 2018, Lennart Gustafsson från den 14 april till den 8 juni 2018 och Lucas Kjellin Gardebrand från den 20 juli till den 16 november 2018.

Med anledning av tingsrättens beslut den 17 september 2019 (Victor Gustafsson), den 18 oktober 2018 (Oscar Gustafsson) och den 1 oktober 2018 (Lucas Kjellin Gardebrand) har kvarstad beslutats med följande belopp av de tilltalades egendom, nämligen 1 340 316 kr beträffande Victor Gustafsson, 2 282 000 kr beträffande Oscar Gustafsson och 1 642 500 kr beträffande Lucas Kjellin Gardebrand.

DE TILLTALADES INSTÄLLNING

Muhamad Almlais (tidigare Almarie) har förnekat gärningen och gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt. Han har ingen erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Fahima Huseini har begärt att åtalet mot henne ska avvisas med hänvisning till förbudet mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). Hon har erkänt gärningen, men gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt. Hon har ingen erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Besarta Gashi har begärt att åtalet mot henne ska avvisas med hänvisning till förbudet mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). I sak har hon erkänt de faktiska omständigheterna men gjort gällande i första hand att brott inte fullbordats och i andra hand att det inte förelegat fara i bevishänseende. Hon har i sista hand gjort gällande att brottet inte ska anses grovt. Hon har ingen erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Oliver Henriksson har förklarat att han inte har någon erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Amar Abdulamir Hashim Almousawa har gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt och har medgett åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Athir Najem har gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt och har medgett åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Nadia Yasmin har begärt att åtalet mot henne ska avvisas med hänvisning till förbudet mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). Hon har erkänt gärningen, men gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt. Hon har ingen erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Sadeq Faizi har gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt och förklarat att han inte har någon erinran mot åklagarens yrkande om fortsatt bevisbeslag.

Sabina Ashraf har förnekat gärningen.

Diana Sadeghei Fazel har förnekat gärningen.

Cimone Beuret (tidigare Haroun) har förnekat gärningen.

Archavir Amini Hajbashi har förnekat gärningen.

Nelly Edin har förnekat gärningen.

Mohamed Ibrahim Mohamed har begärt att åtalet mot honom ska avvisas med hänvisning till förbudet mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). I sak har han förnekat gärningen.

Mohamed Ghaleb Abdul Amir har förnekat gärningen.

Norhaan Ahmad har förnekat gärningen och under alla förhållanden gjort gällande att brottet inte ska anses som grovt.

Robin Huynh har förnekat gärningen.

Marco Zanata Petersson har förnekat gärningen.

Evylyn Manestam har begärt att åtalet mot henne ska avvisas med hänvisning till förbudet mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). I sak har hon förnekat gärningen.

Sara Hamaamin har förnekat gärningen.

Darya Aziz har förnekat gärningen.

Josef Khadem har förnekat gärningen.

Lucas Kjellin Gardebrand har beträffande åtalen för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalpunkterna 1–24 förnekat brott. Han har beträffande åtalet för grovt bokföringsbrott i åtalpunkten 1 förnekat brott på både objektiv och subjektiv grund och gjort gällande dels att han inte haft en sådan ställning i verksamheten att han

varit bokföringsskyldig, dels att han förvissat sig om att bokföringen sköttes beträffande verksamheten, dels att han själv betraktat sig som anställd. Lukas Kjellin Gardebrand har när det gäller åtalen för skattebrott och grovt skattebrott i åtalspunkten 2 beträffande gärningen under punkten B (mervärdesskatt under år 2017) förnekat brott på samma grunder som beträffande åtalet för grovt bokföringsbrott. Han har beträffande gärningen under punkten E (inkomstskatt) erkänt att han inte redovisat nettoinkomst på mellan 900 000 kr och 1 000 000 kr, men bestritt ansvar för brott under åberopande av nöd.

Lennart Gustafsson har förnekat brott.

Oscar Gustafsson har beträffande åtalen för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalspunkterna 1–24 förnekat brott. Han har beträffande åtalet för grovt bokföringsbrott i åtalspunkten 1 förnekat gärningen. Han har förnekat att han bedrivit någon näringsverksamhet och att han varit bokföringsskyldig. Oscar Gustafsson har beträffande åtalen för skattebrott i åtalspunkten 2 förnekat gärningarna och gjort gällande att han inte bedrivit någon skattepliktig näringsverksamhet.

Victor Gustafsson har förnekat brott.

Marija Dahm har förnekat brott och förnekat varje form av uppsåt till att de åtgärder hon vidtagit avsett egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet.

DOMSKÄL

Bakgrund

Högskoleprovet

Högskoleprovet är ett urvalsinstrument för antagning till utbildning på högskola och universitet. Syftet med provet är att rangordna deltagarna där de som ligger högst utifrån rangordningen kommer in på den utbildning som sökts först om inte alla behöriga sökande kan tas emot. Minst en tredjedel av alla platser på högskoleutbildningar ska som huvudregel ha högskoleprovet som urvalsgrund.

Högskoleprovet äger rum två gånger om året, en gång på våren och en gång på hösten. Varje prov består av totalt fem provpass där två delar är kvantitativa och två delar är verbala. En del, som kan vara antingen kvantitativ eller verbal beroende på var i landet man skriver provet, utgör en utprövningsdel som inte räknas med i resultatet. Syftet med denna del är att pröva ut nykonstruerade uppgifter och den används för att bygga kommande prov. Varje provpass är 55 minuter långt och består av 40 frågor med alternativsvar där provskrivaren får ett poäng för varje rätt svar. Alla som har genomfört en eller flera delar på högskoleprovet erhåller utifrån sina poäng ett normerat resultat på en skala mellan 0,0–2,0 som sedan kan användas för att söka till utbildningar på högskola och universitet i Sverige.

Universitets- och högskolerådet ansvarar för att högskoleprovet tas fram och beslutar om resultat på provet. Universitets- och högskolerådet meddelar också föreskrifter om provet. Enligt föreskrifterna är de enda tillåtna hjälpmedlen vid högskoleprovet blyertspenna, radergummi, överstrykningspenna och rak linjal. Inget hjälpmedel på provet får vara sådant att det kan lagra, innehålla eller inhämta information. Provdeltagarna ska placera väskor och andra personliga tillhörigheter på anvisad plats. Mobiltelefoner och annan otillåten teknisk utrustning ska vara avstängd under provet och förvaras på anvisad plats.

Hösten 2016 infördes en sanningsförsäkran på högskoleprovet. Alla som skriver högskoleprovet måste på heder och samvete intyga att de lämnar svar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilseleda. Sanningsförsäkran undertecknas en gång på förstasidan och en gång per svarshäfte, totalt sex gånger under hela provtillfället. Att provdeltagare i samband med högskoleprovet ska underteckna en sanningsförsäkran framgår av 35 a § Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2015:3) om högskoleprovet. Föreskriften trädde i kraft den 31 augusti 2016 och tillämpades första gången vid högskoleprovet på höstterminen 2016.

Fusk på högskoleprovet

För några år sedan uppmärksammades att organiserat fusk med tekniska hjälpmedel förekom på högskoleprovet. Bland annat rapporterade Sveriges Television i programmet Dold om provskrivare som med mycket små dolda hörsnäckor och modifierade telefoner fått svaren till provet levererade till sig vid provet. Provskrivarna kunde genom denna metod erhålla ett resultat på provet som de inte hade kunnat prestera på egen hand.

Den 1 mars 2018 gjordes en brottsanmälan gällande bland annat skattebrott och bokföringsbrott med anledning av att det bedrivits en verksamhet i syfte att hjälpa personer att fuska på högskoleprovet. I anmälningen angavs Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson som misstänkta. Universitets- och högskolerådet hade länge vetat om att det fanns personer som fuskade på högskoleprovet och att det fanns aktörer som erbjöd hjälp att fuska på provet mot ersättning, bland annat den så kallade HP-hjälpen. Universitets- och högskolerådet hade försökt kartlägga vilka det var som hjälpte provskrivarna att fuska, och lämnade över det material som myndigheten samlat på sig rörande HP-hjälpen i samband med anmälan.

HP-hjälpen

Av det material som lämnats in av Universitets- och högskolerådet framgår att HP-hjälpen marknadsfört sig genom bland annat en egen hemsida, på Facebook, Flashback samt Instagram. Av utdrag från verksamhetens egen offentliga marknadsföring framgår bland annat följande. HP-hjälpens affärsidé var att tillhandahålla elektronisk utrustning och mobiltelefoner och med hjälp av denna utrustning hjälpa personer att fuska på högskoleprovet. HP-hjälpen hade prislistor där priset steg beroende på vilket resultat provskrivaren önskade köpa. Om köparen inte erhöll det resultat som beställdes behövde denne inte betala någonting. Fullständig betalning behövde inte göras i förskott, endast en deposition som återlämnades om utrustningen skickades tillbaka efter provet skulle betalas innan provet. HP-hjälpen erbjöd dock köpare av deras tjänster möjligheten att vara anonyma om hela summan betalades i förskott. Kontakt med potentiella köpare skedde endast via e-post.

Polisutredningen

Polisen har genomfört en rad utredningsåtgärder som genererat ett omfattande utredningsmaterial. Bland annat kan nämnas att de misstänkta telefoner har avlyssnats och yttre spaning bedrivits mot de misstänkta. Vidare har den lägenhet på Slottsgatan 129 i Norrköping och som tillhör Victor Gustafsson och i vilken polisen misstänkte att verksamheten bedrevs övervakats. Polisen har också genomfört en s.k. bevisprovokation där en polis tagit kontakt med HP-hjälpen och förklarat sig vilja köpa deras tjänst. Vid provtillfället den 14 april 2018 genomfördes ett tillslag.

Tillslaget

Den 14 april 2018 genomfördes högskoleprovet och drygt 62 000 personer satt i provsalar runtom i Sverige för att skriva provet. Under delprov två, strax efter kl. 11, tog sig polisen med bl.a. nationella insatsstyrkan tillsammans med IT-forensiker

från Ekobrottsmyndigheten in i Victor Gustafssons lägenhet på Slottsgatan. I lägenheten befann sig Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari som höll på att sända ut de rätta svaren till frågorna på högskoleprovet. Alla tre greps.

Victor Gustafsson arbetade den dagen som provledare för högskoleprovet på De Geer-skolan i Norrköping. Polisen befann sig på skolan och bevakade Victor Gustafsson på avstånd. När delprov två var avslutat grep polisen Victor Gustafsson. Samtidigt konfronterades åtta provskrivare runtom på olika platser i Sverige av polis som genom tidigare spaningsarbete visste att dessa provskrivare hade fått utrustning skickat till sig. Dessa provskrivare omfattas av åtalen i målet.

Bevisprovokationen

Polisen har genomfört en bevisprovokation för att samla på sig information om hur det gått till när en person köpt HP-hjälpens tjänster. Provokationen inleddes genom att polisen kontaktade HP-hjälpen anonymt genom e-post och utgav sig för att vilja köpa resultatet 1,7 på högskoleprovet. HP-hjälpen svarade samma dag med instruktioner om att lämna namn, adress, mobiltelefonnummer, önskat resultat, tidigare resultat och två foton. Det ena fotot skulle avse pass och ansikte och det andra pass med en lapp med texten HP-hjälpen. Av HP-hjälpens svarsmejl framgick också att vid slutbetalning skulle alla bilder raderas och att fotona utgjorde en säkerhet för att tjänsten skulle betalas. Det önskade provresultatet 1,7 skulle kosta 89 000 kr. Polisen fick kundnummer T4 vilket senare ändrades till X1.

Polisen valde vid provokationen att vara anonym och betalning skulle därför erläggas i förskott. Betalning skedde med kontanter på så sätt att beloppet lämnades i en förvaringsbox på Stockholms centralstation. Sedan information om boxnummer och kod till boxen utväxlats genom e-post hämtade polisen utrustningen litet senare samma dag från samma box.

Någon dag efter högskoleprovet den 14 april 2018 skickade HP-hjälpen ut ett e-postmeddelande till polisen (X1) i vilket man bad om ursäkt för avbrottet under provet med förklaringen att uppringningsutrustningen hade åkt i golvet. Efter att polisen (X1) i ett e-postmeddelande till HP-hjälpen begärt att få tillbaka sina pengar hördes HP-hjälpen inte av innan det e-postkonto som använts av polisen vid provkationen avslutades den 17 maj 2018. De kontanter som använts av polisen för att betala för provresultatet hittades senare vid en husrannsakan hemma hos Oscar Gustafsson. Alla sedlar utom 1 500 kr kunde identifieras och har lämnats tillbaka till Ekobrottsmyndigheten.

Efter tillslaget

Bland annat med anledning av att det e-postmeddelande som skickades till polisen (X1) efter tillslaget misstänktes att det fanns flera personer inblandade i verksamheten än de fyra som hade frihetsberövats i samband med tillslaget, dvs. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lennart Gustafsson och Alexander Zahari. Den 19 juli 2018 greps Agnes Lithberg som berättade att hon vid ett flertal tillfällen hade hjälpt Lucas Kjellin Gardebrand att hämta paket i olika förvaringsboxar. Lucas Kjellin Gardebrand greps dagen därpå i sin lägenhet och i samband med gripandet togs ett USB-minne i beslag. På USB-minnet hittades listor över skulder från "HT-16" och "HT-17" med uppgifter om personnamn, adress, kön, resultat på högskoleprovet och återstående skuld. Där fanns även e-post som inhämtats från Tuula Kuosmanen från Universitets- och högskolerådet och ett kalkylblad med beteckningen bokföring. Av kalkylbladet framgick utgifter för olika aktörer, ingående balans, kundfordringar, utlägg, inhämtade pengar och lön som betalats. Där framgick också en fördelning av pengar mellan "Ching", "Alk" och "min del". På USB-minnet fanns också bilder på pass, pass och ansikten samt pass med en lapp med texten "HP-hjälpen".

Vid polisens förhör med Agnes Lithberg berättade hon att ytterligare en person som heter Emma Siöland hade hjälpt till att hämta paket. När Emma Siöland hördes av

polisen berättade hon att hon och Lucas Kjellin Gardebrand vid två tillfällen hade grävt ned pengar på hennes föräldrars fritidsfastighet. Emma Siöland ledde polisen till de ställen pengarna var nedgrävda. Två väskor påträffades nedgrävda vilka innehöll totalt 1,6 miljoner kronor i kontanter. I den ena av väskorna fanns också ett USB-minne som innehöll krypterad inloggning till HP-hjälpens e-post, kalkylblad med kundnummer, namn, personnummer, adress, information om förskottsbetalning och resultat.

Relationer

Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson är bröder och Lennart Gustafsson är pappa till dem. Victor Gustafsson och Marija Dahm har en relation och ett barn tillsammans. Victor Gustafsson och Alexander Zahari har varit kamrater. Lucas Kjellin Gardebrand har haft en relation med Agnes Lithberg och med Emma Siöland.

Utredningen

Åtalen riktar sig mot dels enskilda provskrivare (åtal för osann försäkran, grovt brott), dels personer som enligt åklagarna deltagit i verksamheten (åtal för medhjälp till osann försäkran, grovt brott). Dessa åtal kan för enkelhets skull benämnas ”fusk-delen”. Vidare riktar sig åtalen mot dels personer som enligt åklagarna ligger bakom verksamheten vilka delvis är desamma som deltagit i verksamheten (åtalen för grovt bokföringsbrott, skattebrott och grovt skattebrott), dels mot delvis samma personer för hanteringen av medel från det som åklagarna gjort gällande är brottslig verksamhet (åtalen för penningtvättsbrott). Angivna åtal kan benämnas ”eko-delen”. Slutligen har åklagarna riktat ett åtal mot Victor Gustafsson för övergrepp i rättsak med Lucas Kjellin Gardebrand som målsägande.

Den utredning som åklagarna har lagt fram är i stor utsträckning densamma i fusk-delen och i eko-delen. Åklagarna har således sammanfattningsvis lagt fram följande skriftliga bevisning:

- Tillslaget på Slottsgatan: beslagsprotokoll, fotografier av lägenheten och av beslag från lägenheten, undersökningsprotokoll beträffande teknisk utrusning som påträffades i lägenheten.
- Ingripandet mot Victor Gustafsson: beslagsprotokoll och fotografier av beslagen samt bilder av innehållet i en dator som togs i beslag från Victor Gustafsson.
- Ingripandet mot Lucas Kjellin Gardebrand: beslagsprotokoll, undersökningsprotokoll av en dator och bilder av innehållet i ett USB-minne vilka togs i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand.
- Den vidare utredningen beträffande Lucas Kjellin Gardebrand: beslagsprotokoll, bilder, sakkunnigutlåtande och undersökningsprotokoll beträffande de kontanter och USB-minne som påträffats nedgrävda samt bilder av innehållet i USB-minnet.
- Husrannsakingen hos Oscar Gustafsson på Gruvfogdevägen: beslagsprotokoll, fotografier av bostaden och föremål som tagits i beslag samt undersökningsprotokoll beträffande mobiltelefoner och dator som tagits i beslag.
- Konversationer kring verksamheten: analysresultat beträffande s.k. chattnamn, Facebook-konversation mellan vad åklagarna menar är Victor Gustafsson och Alexander Zahari, KiK-konversation mellan vad åklagarna menar är Lucas Kjellin Gardebrand, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson samt e-postkonversation mellan vad åklagarna menar är Victor Gustafsson och en bekant till honom.
- Inköp till verksamheten: Handlingar från olika leverantörer beträffande bl.a. mobiltelefoner där Victor Gustafsson eller Oscar Gustafsson angetts som beställare.

- HP-hjälpens marknadsföring: s.k. skärmdumpar från HP-hjälpens facebook- och hemsida samt inlägg på flashback, handlingar beträffande domännamnet Hp-hjälpen.com, handlingar beträffande radiointervju och e-postmeddelanden med bilagor innehållande reklam.
- Leverans av paket med utrustning till kunder: kommenterade bilder från spaning mot Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson beträffande dels postning av paket med utrustning i postlåda, dels lämnande av sådana paket i förvaringsboxar i Norrköping, Göteborg, Stockholm och Linköping.
- Postboxar som enligt åklagarna använts av HP-hjälpen: handlingar rörande box 2145 i Norrköping; box 792, 556, 1530 i Stockholm och box 900 i Lund.
- Kameraövervakning: bilder och logg från kameraövervakning beträffande Slottsgatan i Norrköping den 4–14 april 2018.
- Hemlig telefonavlyssning: samtal dels mellan Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson, dels mellan Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson, dels mellan Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson, dels där HP-hjälpen ringer upp s.k. fusktelefoner vid övningstillfällen och vid provtillfället den 14 april 2018.
- Hemlig telefonövervakning: promemoria beträffande 14 mobiltelefoner som köpts av Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson.
- Provokation: protokoll beträffande e-posttrafik mellan polisen och HP-hjälpen, bilder och promemoria beträffande de sedlar som polisen erlagt som betalning för utrustningen och som påträffats hos Oscar Gustafsson.

Vidare har tingsrätten hållit syn på dels delar av inslag rörande fusk vid Högskoleprovet som sändes i Sveriges television i december 2016 och våren 2017, dels viss utrustning som tagits i beslag.

När det gäller eko-delen har åklagarna dessutom lagt fram granskningspromemorior beträffande åtalerna för grovt bokföringsbrott samt inkomstdeklarationer, skattebeslut och skatteberäkningar beträffande åtalerna för skattebrott och grovt skattebrott. Vad särskilt gäller åtalerna för grovt penningtvättsbrott och penningtvättsbrott har åklagarna sammanfattningsvis lagt fram följande skriftliga bevisning:

- Gärning A: sammanställning av skickade paket samt bakomliggande handlingar.
- Gärning B: insättningshandlingar från Loomis, kontoutdrag, kontrolluppgift, inkomstdeklaration, årsredovisning, utdrag från Skatteverkets arbetsgivaravgiftsregister, promemoria och tjänsteanteckning.
- Gärning C: e-postkorrespondens, köpekontrakt och utdrag från bilregistret.
- Gärning D: utdrag från fordonsregistret och handlingar från Kronofogdemyndigheten, annons från Blocket, köpekontrakt, kontoutdrag och handlingar från Svea Ekonomi.
- Gärning E: sammanställning av beställningar och underliggande handlingar samt kontoutdrag.
- Gärning G: sammanställning av kontantinsättningar, bearbetade kontoutdrag, underliggande handlingar, promemoria beträffande Traderaauktioner, sammanställning av auktioner och bakomliggande handlingar.

När det gäller fusk-delen har åklagarna utöver vad som tidigare framgått som skriftlig utredning dessutom lagt fram bilder av svarshäften, utdrag ur HP-hjälpens kundlista, bilder av identitetshandlingar, beslagsprotokoll och bilder beträffande fuskutrustning.

Tingsrätten har beslutat att ta upp i princip samtliga förhör på nytt. Förhör har således hållits med samtliga provskrivare som omfattas av åtalerna i punkterna 1–23 samt med Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson och Marija Dahm. Victor Gustafsson har i stor utsträckning förklarat att

han inte vill svara på några frågor. Förhören med honom från den tidigare huvudförhandlingen har därför spelats upp. Vidare har förhör hållits med de tidigare medtilltalade Agnes Lithberg och Emma Siöland. Med anledning av att förnyat förhör med den tidigare medtilltalade Alexander Zahari inte har kunnat genomföras inom ramen för huvudförhandlingen i det återförvisade målet har förhöret med honom från den tidigare huvudförhandlingen spelats upp.

Vittnesförhör har hållits med Per-Erik Lyrén från projektgruppen om högskoleprovet, Mattias Wickberg från Universitets- och högskolerådet och med skatterevisorn Linda Lundh.

Vad slutligen gäller åtalet för övergrepp i rättssak har åklagaren lagt fram promemorior, ett skriftlig meddelande och en dagboksanteckning. Lucas Kjellin Gardebrand och Victor Gustafsson har hörts. Vittnesförhör har också hållits med Carina Nöjd från Häktet i Norrköping.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand samt provskrivarna Fahima Huseini (åtalspunkten 2), Nadia Yasmin (åtalspunkten 7), Sabina Ashraf (åtalspunkten 9), Diana Fazel (åtalspunkten 10), Nelly Edin (åtalspunkten 14), Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15), Evylyn Manestam (åtalspunkten 20) har lagt fram viss skriftlig bevisning. Vidare har på Josef Khadems begäran hållits vittnesförhör med hans mamma Neja Mahod (åtalspunkten 23). Förhören från den tidigare huvudförhandlingen har spelats upp med Gustaf Ekwall och Mattias Persson (studiekamrat respektive tidigare pojkvän till Evylyn Manestam och som åberopats av henne) och Patrik Edin (pappa till Nelly Edin och som åberopats av henne).

Några utgångspunkter för värderingen av utredningen

Som framgått bygger åtalen till stora delar på ett omfattande skriftligt material som påträffats i datorer och annan lagringsmedia och som kan bindas till Victor

Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. I materialet finns bl.a. kommunikation mellan de som uppenbarligen är inblandade i verksamheten. I stor utsträckning har dock olika alias använts i kommunikationen och i andra dokument angående verksamheten. De tilltalade har endast i begränsad utsträckning tillstått vem som döljer sig bakom dessa alias och det är därför förenat med vissa svårigheter att knyta en viss person till exempelvis ett uttalande i ett meddelande som är besvärande för denne.

Vidare bygger åtalen på uppgifter från de tilltalade och från personer som varit tilltalade i det tidigare målet och som numera är dömda. En tilltalads uppgifter om sitt eget agerande ska i princip godtas om uppgiften inte framstår som så osannolik att den kan lämnas utan avseende eller uppgiften motbevisats av åklagaren. Annorlunda förhåller det sig dock med uppgifter som en tilltalad lämnar om en medtilltalad. Sådana uppgifter måste bedömas med stor försiktighet och detta gäller särskilt när det är fråga om åtal för allvarlig brottslighet där det kan finnas ett särskilt intresse av att sätta andra inblandade i fokus och därigenom förringa den egna inblandningen (se exempelvis rättsfallet RH 1994:24).

Flera av de tilltalade är närstående till varandra och av 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken följer att en skriftlig handling mellan en misstänkt och en närstående i princip inte får tas i beslag hos någon av dem. Förbudet uppmärksammades inte vid den tidigare rättegången och material som omfattas av förbudet lades fram som skriftlig bevisning vid den tidigare huvudförhandlingen. Åklagarna har numera återkallat bevisning som enligt deras uppfattning omfattas av nämnda förbud och tingsrätten har avslagit en begäran från bl.a. Victor Gustafsson om att avvisa bevisning som enligt hans uppfattning omfattas av beslagsförbudet och som åklagarsidan alltjämt åberopar som bevisning. Eftersom det i princip inte finns något förbud mot att lägga fram även otillåtet åtkommen bevisning kan det finnas anledning att vid värderingen av vissa bevis återkomma till frågan om beviset kan anses åtkommet på ett otillåtet sätt och i vilken utsträckning detta i så fall

påverkar värdet det beviset. Det anförda gäller även beträffande bevisning som enligt Victor Gustafsson åtkommit i strid mot det s.k. efterforskningsförbudet.

Som framgått har den tidigare domen undanröjts och målet återförvisats på den grunden att tingsrättens ordförande ansetts jävig. Huvudregeln när en rättegång tas om är att förhör som dokumenterats med ljud- och bild återanvänds i den nya rättegången. Av förarbetena till den regeln framgår dock att det i en situation som den förevarande, dvs. när rättegången tas om på grund av jäv, inte framstår som lämpligt att återanvända förhören. Tingsrätten har därför beslutat att i princip samtliga förhör ska tas upp på nytt. Beträffande förhören med Alexander Zahari och Patrik Edin har detta inte varit möjligt. De tidigare förhören har därför spelats upp. Vidare har framför allt Victor Gustafsson i stor utsträckning inte velat medverka till förnyade förhör med honom och förhören från den tidigare rättegången har därför spelats upp i de delar han inte velat medverka och i de delar hans svar avvikit från tidigare lämnade uppgifter. Uppspelning av tidigare förhör har dock inte skett i de delar förhöret gällt meddelanden som omfattas av beslagsförbudet. Även beträffande andra tilltalade har i viss utsträckning tidigare förhör spelats upp i den utsträckning svar avvikit från tidigare lämnade uppgifter eller förhörspersonen inte velat eller kunnat svara frågor vid de förnyade förhören. Således har i viss utsträckning tingsrättens tidigare förhör med Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson spelats upp. Det kan finnas anledning att återkomma till i vilken utsträckning det förhållandet att uppgiften lämnats vid den tidigare rättegången påverkar värdet att uppgiften.

I någon utsträckning har åklagarsidan vid förhör hänfört sig till vad förhörspersonen tidigare uppgett vid förhör under förundersökningen. I enlighet med vad Högsta domstolen uttalat i rättsfallet NJA 2015 s. 702 finns det anledning att värdera sådana lämnade uppgifter med stor försiktighet. Victor Gustafssons försvarare har också illustrerat detta när han pekat på bl.a. avvikelser från nedtecknade

förhörsuppgifter från Alexander Zahari jämfört med vad som framgår av ljudupptagningar från förhöret.

Tingsrättens överväganden kring HP-hjälpens verksamhet

Åklagarna har gjort gällande att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson har drivit HP-hjälpen tillsammans från år 2015 och från år 2017 även tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand som året dessförinnan varit behjälplig i verksamheten. Vidare har åklagarna gjort gällande att Alexander Zahari har varit behjälplig i verksamheten under åren 2015, 2016 och 2018. Han har också dömts för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, för gärningar som begåtts år 2016 och 2018 i tingsrättens tidigare dom som fått laga kraft. Slutligen har åklagarna gjort gällande att Lennart Gustafsson har varit behjälplig i verksamheten under åren 2017 och 2018.

Tingsrätten kommer i detta avsnitt att redovisa vad som framkommit i utredningen beträffande Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons, Lucas Kjellin Gardebrands och Lennart Gustafssons delaktighet i verksamheten och vad de själva berättat.

Tingsrätten kommer därefter redovisa sina överväganden kring verksamheten och de tilltalades roller.

Vad som framkommit i utredningen beträffande Victor Gustafssons delaktighet

Victor Gustafsson har arbetat som provledare vid högskoleprovet både på vår- och höstproven åren 2015–2017 och på vårprovet 2018. Han har således vid dessa tillfällen haft tillgång till frågorna en stund innan dessa delats ut till provskrivarna. Han äger den bostadsrättslägenhet på Slottsgatan 129 där tillslaget gjordes mitt under vårprovet 2018 och från vilken svar på provet sändes ut till provskrivare. Undersökningen av den platta med 21 sammankopplade telefoner som påträffades i lägenheten visar att sammanlagt 68 telefoner ringts upp från de 21 telefonerna och

att Victor Gustafssons DNA påträffats i plattan (Grad +4). Det förhållandet att Victor Gustafssons DNA påträffats i plattan talar för att han deltagit i konstruktionen av den.

Victor Gustafsson greps under rasten efter att det andra delprovet av vårprovet 2018 hade genomförts och i samband med gripandet togs bl.a. en dator som han hade med sig i beslag från honom. I hans ryggsäck påträffades bl.a. tre kuvert märkta Provpas 3, 4 respektive 5 med obrutna sigill och i en byxficka ett tidsschema. Att döma av noteringarna på schemat avser det tillvägagångssättet för att fotografera frågorna till högskoleprovet. Vidare gjordes samma dag husrannsakan i Victor Gustafssons bil och i hans bostad på Hagebygatan.

Vid husrannsakingen i Victor Gustafssons bil påträffades gamla förpackningar för högskoleprovet hösten 2017 och ett kuvert från Universitets- och högskolerådet innehållande kopior av fakturor för transport och tryckeri. Enligt en anteckning på kuvertet skulle detta hämtas i receptionen den 3 april 2017.

Vid husrannsakingen i Victor Gustafssons bostad på Hagebygatan påträffades bl.a. 321 000 kr i kontanter (varav 200 000 kr vacuumförpackade) samt 5 000 euro och 9 200 dollar i kontanter. På ett USB-minne som påträffades i bostaden hittades en fil med samma namn som kan användas som extra säkerhet för countermail, dvs. det e-postprogram som använts av HP-hjälpen, och i Victor Gustafssons dator, som togs i beslag hos honom i samband med gripandet, fanns ett e-postmeddelande enligt vilket han den 27 oktober 2016 betalat 109 dollar till countermail för att utnyttja dess premiumtjänst.

I datorn har vidare påträffats bl.a. följande.

- Etthundra sidor med e-postloggar för bl.a. oktober 2017 avseende Tuula Kuosmanen som är avdelningschef vid Universitets- och högskolerådet.

- Riktade brev till tusentals personer med erbjudande om att köpa önskat resultat på högskoleprovet med användande av hörsnäckor.
- Instruktioner till kunder med bl.a. information om vad paketet innehåller och hur utrustningen ska användas.
- Skuldlista för "HT16".
- En skiss i en mapp med namnet "Brevflöde". Att döma av skissen beskrivs en försändelses väg från "Kund" via "Box 1530 i Stockholm", "Brevia", "Box 1234 Norrköping", "Myway" till mottagaren ("Jag"). Filen med bilden skapades den 14 april 2016.
- Pristlista för "HT17" och "VT18" skapad den 16 mars 2017.
- 32 bilder på högskoleprov skapade den 25 oktober 2016.
- Sökningar i Google från år 2017 med fusk på högskoleprovet och näraliggande frågor som sökbegrepp.
- Dokumentet "introduktion hp-hjälpen" med kort beskrivning av tjänsten och prisuppgifter för olika resultat på högskoleprovet. Enligt egenskaperna för dokumentet har det författats av Victor Gustafsson den 20 juli 2016 och senast sparats den 22 december samma år.
- E-postkorrespondens mellan Victor Gustafsson och företrädare för Brevia under tiden den 27 oktober 2015 till den 13 april 2018 angående bl.a. eftersändning av post från Box 792 som hyrs av Victor Gustafsson.
- E-postkorrespondens angående köp av mobiltelefoner under tiden den 27 januari 2016–1 februari 2018. Enligt en sammanställning som gjorts av e-postkorrespondensen har Victor Gustafsson under den angivna tiden beställt sammanlagt 130 mobiltelefoner.
- E-postkorrespondens angående köp av annan utrustning under tiden den 27 oktober 2015–8 april 2018. Enligt en sammanställning som gjorts av e-postkorrespondensen har Victor Gustafsson under den angivna tiden beställt bl.a. 50 st bubbelplastpåsar med ekonomibrevporto från posten samt en stor mängd batterier och kalsonger med förvaringsficka.

Vidare har Victor Gustafssons DNA (Grad +4) påträffats på en telefon märkt ”M4” som hittades hos en person i ett annat polisärende i oktober 2016. Den person hos vilken telefonen påträffades genomförde högskoleprovet den 29 oktober 2016.

Vid spaning mot Victor Gustafsson har följande framkommit enligt spaningsbilder, beslagsprotokoll och promemorior. Den 21 mars 2018 lade Victor Gustafsson flera vita paket i en brevlåda på Kungsgatan i Norrköping. Vid husrannsakan i brevlådan påträffades nio likadana paket. Åtta av paketens adressater var anmälda att skriva högskoleprovet den 14 april 2018, medan beträffande det nionde paketet var adressatens son anmäld att skriva högskoleprovet. Den 22 mars 2018 lade Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson in vita paket i fyra förvaringsboxar på Göteborgs centralstation. Vid husrannsakan i boxarna påträffades ett paket i varje box. Paketerna var märkta M2, E1, L3 respektive D3. Ett av paketen öppnades och visade sig innehålla utrustning för att fuska på högskoleprovet. Dagen därpå, dvs. den 23 mars 2018, påträffades i en postlåda på Göteborgs centralstation ett vitt paket av samma typ som tidigare förekommit i ärendet. Paketet var adresserat till Sadeq Faizi som var anmäld att skriva högskoleprovet den 14 april 2018. Den 6 april 2018 lade Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson in vita paket i ett par postlådor vid Postterminalen i Norrköping. Vid husrannsakingar i postlådorna påträffades 15 vita paket av samma typ som tidigare förekommit i ärendet. Tolv av adressaterna till dessa paket var anmälda att skriva högskoleprovet den 14 april 2018.

Som framgått har Victor Gustafsson haft e-postkorrespondens med företrädare för Brevia angående eftersändning från en postbox med nr 792 belägen på Frejgatan 13 i Stockholm för vilken han också har betalat hyra. Vid husrannsaking i en postbox med nr 2145 på Postterminalen i Norrköping den 26 april 2018 påträffades två försändelser innehållande fuskutrustning. Att döma av adressetiketten hade försändelserna eftersänts från Box 792. Innehavaren av postboxen i Norrköping var Lennart Gustafsson enligt ett hyresavtal daterat i januari 2017. Vid husrannsaking den 26 april 2018 i Box 556, också den belägen på Frejgatan 13 i Stockholm,

påträffades fem försändelser med returnerad fuskutrustning. Oscar Gustafsson har ingått hyresavtal avseende boxen, men åtminstone en hyresinbetalning har gjorts av Victor Gustafsson. Han har också betalat hyra för Box 1530. Betalningen gjordes den 18 november 2016 och avsåg ett års hyra från den 13 januari 2017. Innehavaren av boxen var en M. Yass. Boxnumret förekommer på skissen med brevflödet skapad den 14 april 2016 och som påträffades i Victor Gustafssons dator. I hans dator har även hittats en bild från den 26 februari 2016 föreställande en försändelse från CSN ställd till M. Yass, Box 1530 Stockholm. Slutligen har i en dator som togs i beslag vid tillslaget mot lägenheten på Slottsgatan 129 den 14 april 2018 påträffats en s.k. KiK-chattkonversation den 12 april 2018 mellan fifflarenn (Lukas Kjellin Gardebrand) och alkisbeer (som enligt tingsrättens uppfattning är Oscar Gustafsson, se nedan) och som uppenbarligen rör HP-hjälpens verksamhet. Konversationen gäller närmare bestämt vilket alias som ska användas vid en radiointervju och i vilken alkisbeer skriver: Eller M.yass. Men den har vi ju redan använt så bättre att ta något nytt.

I nämnda KiK-chattkonversation förekom den 14 april 2018 ett meningsutbyte mellan fifflarenn (Lukas Kjellin Gardebrand) och kaptenfilling (Victor Gustafsson) där fifflarenn uttryckt missnöje med prestationen hos en person som uppenbarligen anlitas för att ta bilder av högskoleprovet (Tintin) varpå kaptenfilling skriver: Det vi avtalat om gäller, punkt slut. Du säger inget annat utan mitt och Alks godkännande.

Chin (Victor Gustafsson) förekommer i de kalkylblad som benämnts bokföring och som påträffats på USB-minnen som tagits i beslag hos Lucas Kjellin Gardebrand och enligt vilka hans andel av vad som förefaller vara verksamhetens resultat är 600 000 kr medan Alk (Oscar Gustafsson) och Min andel (Lucas Kjellin Gardebrand) får lika andelar av resultatet sedan Chins andel dragits av.

Vid ett avlyssnat telefonsamtal mellan Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson den 22 mars 2018 framgår att Victor Gustafsson behöver hjälp för att kunna delta vid en exekutiv försäljning av en lägenhet som skulle kunna användas som kontor eller verksamhetslokal.

Vad som framkommit i utredningen beträffande Lukas Kjellin Gardebrands delaktighet

När Lucas Kjellin Gardebrand greps hemma hos sig den 20 juli 2018 hade han ett USB-minne i handen. USB-minnet togs i beslag liksom en dator. I USB-minnet har bl.a. följande påträffats:

- Kalkylblad med flikar som innehåller skuldlistor (bl.a. HT16, HT17, VT17), kundlistor (bl.a. HT17 och VT18), sammanställning av e-postmeddelanden från Tuula Kuosmanen som är avdelningschef vid Universitets- och högskolerådet angående högskoleprovet samt en flik benämnd bokföring.
- Närmare 200 bilder föreställande bl.a. pass.

I datorn har bl.a. påträffats att det gjorts sökningar angående bl.a. fusk på högskoleprovet (den 29 juni 2017). Vidare har påträffats en skärmbild från den 20 november 2017 med e-postmeddelanden mellan HP-ängeln och HP-hjälpen från augusti och september 2017 angående en uppgörelse med innebörden att HP-ängeln inte kommer att bedriva verksamhet, men att Tintin kommer att leverera bilder för 100 000 kr. I datorn har påträffats en Skype-konversation den 21 oktober 2017 mellan Tuula Kuosmanen (Lucas Kjellin Gardebrand) och Tintin där Tintin levererar bilder. Slutligen har i datorn påträffats dels en konfigurationsfil som används för att ansluta och administrera HP-hjälpens hemsida, dels en faktura från ett s.k. webbhotell för tjänst beträffande HP-hjälpens hemsida.

Som tidigare framgått påträffades den 26 juli 2018 pengar som enligt vad Emma Siöland uppgett i polisförhör Lucas Kjellin Gardebrand hade grävt ned på hennes föräldrars fritidsfastighet dels på hösten 2017, dels i april 2018. Av

beslagsprotokoll, promemorior, sakkunnigutlåtande och foton framgår bl.a. följande. På tomten påträffades två nedgrävda väskor innehållande kontanter till ett sammanlagt värde av 1 642 500 kr. I den väska som grävdes ned i april 2018 påträffades också ett USB-minne. I den andra väskan påträffades Lucas Kjellin Gardebrands fingeravtryck och DNA från honom (Grad +4) på emballage till sedlar och på gummiband till en sedelbunt. I USB-minnet som hittades i en av de nedgrävda väskorna har bl.a. påträffats kundlistor (HT17 och VT18), skuldlistor (HT16, VT17, HT17), bokföring, bilder föreställande identitetshandlingar, en fil som av it-forensiker bedöms användas för åtkomst till countermail, ett dokument innehållande en ursäkt till kunder för den avbrutna utsändningen (senast ändrad den 14 april 2018) och ett dokument innehållande underlag till en intervju (senast ändrad den 12 april 2018).

Lucas Kjellin Gardebrand förekommer, som tidigare framgått, i den KiK-chattkonversation som påträffats i datorn som togs i beslag på Slottsgatan 129 den 14 april 2018. Att döma av hans inlägg var han intresserad av att öka lönsamheten i verksamheten och var pådrivande i frågan om att genomföra den tidigare nämnda radiointervjun.

Vad som framkommit i utredningen beträffande Oscar Gustafssons delaktighet

Oscar Gustafsson befann sig i lägenheten på Slottsgatan 129 vid tillslaget där den 14 april 2018. Av en sammanställning av uppgifter från en övervakningskamera framgår att han befann sig i lägenheten även vid de tidpunkter som det genomfördes övningsprov den 7 och den 12 april 2018.

Vid husrannsaking i Oscar Gustafssons bostad på Gruvfogdevägen i Skärblacka den 14 april 2018 påträffades bl.a. 32 telefoner som var märkta med koder liknande sådana som påträffats på telefoner som ingått i fuskutrustning, flera nya telefoner, förpackningsmaterial liknande sådant som fuskutrustning varit förpackat i när

TR 7

beslag gjorts av utrustning på väg att levereras till kunder, hörsnäckor och annan utrustning samt två säkerhetsskåp. I ett av skåpen påträffades 1 500 000 kr i kontanter och i det andra 1 319 000 kr i kontanter. På andra ställen i bostaden påträffades 56 200 kr i kontanter och ett s.k. bitcoin. Sammanlagt påträffades alltså 2 875 200 kr i kontanter i bostaden.

I en dator som påträffades i Oscar Gustafssons bostad fanns en krypterad mapp som it-forensiker kunnat öppna. Mappen innehöll 103 filer med bl.a. checklista med koder av samma typ som fanns på de märkta telefonerna, förlagor till etiketter av samma typ som förekommit i paketen med utrustning som tagits i beslag och undersökts när de var på väg att levereras till kunder. I en annan mapp på datorn fanns bl.a. 93 bilder på högskoleprovet.

Oscar Gustafssons DNA (Grad +4) har påträffats på en telefon som var märkt med en kod (Q1) liknande sådana som förekommit i ärendet på telefoner avsedda att användas vid fusk på högskoleprovet. Telefonen påträffades i en förvaringsbox på Göteborgs centralstation där den togs i beslag den 11 april 2017. Hans DNA (Grad +4) har också hittats i den platta med sammankopplade mobiltelefoner som påträffades på Slottsgatan 129 vid tillslaget den 14 april 2018.

Vid tillslaget på Slottsgatan 129 den 14 april 2018 då alltså Oscar Gustafsson befann sig i lägenheten påträffades en dator som togs i beslag. Datorn hade beställts av Oscar Gustafsson och hämtats ut av honom den 29 december 2017. Datorn innehåller även material som är starkt kopplat till honom personligen såsom läkarutlåtanden och ansökningar till Försäkringskassan. I datorn har påträffats bl.a. bilder på högskoleprov, tekniska instruktioner, scheman, bilder på utrustning, kundlistor och telefonnummer till telefoner som försetts med kod. I datorn har också påträffats den tidigare nämnda KiK-chattkonversation med inlägg från bl.a. fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand), kaptenfylling (Victor Gustafsson) och

alkisbeer. Enligt tingsrätten är alkisbeer och Alk alias som använts av Oscar Gustafsson av följande skäl.

I den pågående chatten mellan fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand) och alkisbeer vid tiden för tillslaget på Slottsgatan 129 efterfrågar fifflarenn svar från Alk som trots flera påstötningar inte återkommer mer i chatten. Oscar Gustafsson befann sig i lägenheten vid tillslaget och var därefter förhindrad att delta mer i chatten. Vidare framgår av chatten mellan fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand) och alkisbeer den 12 april 2018 att fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand) kommer att skicka underlaget till en radiointervju till e-postadressen tutten@gmx, vilket är Oscar Gustafssons e-postadress. En nedladdad fil från en e-postadress som innehåller gmx.com har hittats i datorn på Slottsgatan 129. Nedladdningen gjordes vid samma tid som e-posten skickats enligt uppgift i chatten. Enligt chatten överväger alkisbeer att låta ching (Victor Gustafsson) tala in intervjun. I ett avlyssnat telefonsamtal mellan Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson vid samma tid diskuteras intervjun och om Oscar Gustafsson ska spela in den med röstförvrängare. En genomgång av Oscar Gustafssons e-postkonto (tutten@gmx.com) visar också att han den 12 april 2018 mottagit underlaget till radiointervjun i ett e-postmeddelande från hjelpen@countermail.com och att han senare samma dag skickar tillbaka en ljudfil.

Av KiK-chattskonversationen mellan fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand), alkisbeer (vilket enligt tingsrätten är Oscar Gustafsson) och kaptenfillling (Victor Gustafsson) framgår att alkisbeer (Oscar Gustafsson) har ett ekonomiskt intresse och är involverad i verksamheten. Detta framgår bl.a. av en konversation om prishöjningar, en konversation där han presenterar en idé om att utveckla tekniken, en konversation om övningsprov och en konversation angående val av alias för radiointervjun där det framgår att alkisbeer (Oscar Gustafsson) känner till att aliaset M.yass tidigare använts. I ett inlägg från kaptenfillling (Victor Gustafsson) angående hanteringen av Tintin (vilket av allt att döma är någon som har i uppdrag att

leverera bilder på högskoleprovet) framgår att Victor Gustafsson och Alk (Oscar Gustafsson) har ett bestämmande inflytande.

Alk (Oscar Gustafsson) förekommer i de kalkylblad som benämnts bokföring och som påträffats på USB-minnen som tagits i beslag hos Lucas Kjellin Gardebrand och enligt vilka hans andel av vad som förefaller vara verksamhetens resultat är hälften av vad som återstår sedan Chins (Victor Gustafsson) andel på 600 000 kr dragits av.

Av utredningen framgår vidare att Oscar Gustafsson under tiden den 9 januari 2017 till den 11 augusti 2017 köpt 106 mobiltelefoner och att han under tiden den 31 juli 2016 till den 3 augusti 2017 köpt stora mängder batterier och förpackningsmaterial såsom pappaskar och s.k. zip-påsar.

Som tidigare framgått har vid spaning framkommit att Oscar Gustafsson tillsammans med Victor Gustafsson den 22 mars 2018 lagt paket innehållande fuskutrustning i fyra förvaringsboxar på Göteborgs centralstation och den 6 april 2018 vid postterminalen i Norrköping postat 15 paket av samma typ som tidigare visat sig innehålla fuskutrustning och som var adresserade till personer som var anmälda att skriva högskoleprovet den 14 april 2018. Vidare har vid spaning framkommit att Oscar Gustafsson tillsammans med Lennart Gustafsson den 8 april 2018 från två förvaringsboxar på Stockholms centralstation tog kuvert och ersatte med paket. Vid husrannsakan i den ena boxen påträffades ett paket innehållande fuskutrustning. Paketet var märkt X1 och utväxlingen var ett led i den bevisprovokation som genomfördes av polisen. Slutligen har vid spaning framkommit att Oscar Gustafsson och en kvinna den 9 april 2018 utväxlade något i en vit plastpåse via en förvaringsbox på Linköpings centralstation.

Som tidigare framgått har av utredningen har också framkommit att Oscar Gustafsson enligt ett hyresavtal innehaft postbox 556 i Stockholm och att det vid

husrannsaking i boxen den 26 april 2018 påträffats fem försändelser med returnerad fuskutrustning.

Genom telefonövervakning har framkommit att åtta telefoner som inhandlats av Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson bara har haft inkommande samtal, att alla var aktiva den 21 oktober 2017 (dagen för höstprovet år 2017) och då befann sig i olika städer. Vidare har framkommit att telefonerna därefter var inaktiva till den 2 och 3 februari 2018 då samtliga telefoner kopplades upp mot telefonmasten Mogården som befinner sig i närheten av Oscar Gustafssons bostad i Skärblacka. Vidare har framkommit att sex telefoner som inhandlats av Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson bara har haft utgående samtal och att telefonerna kopplade upp mot tre olika master i centrala Norrköping den 21 oktober 2017. Slutligen har framkommit att de sex telefonerna därefter var inaktiva till den 2 och 3 februari 2018 då de kopplade upp mot telefonmasten Mogården.

Vad som framkommit i utredningen beträffande Lennart Gustafssons delaktighet

Lennart Gustafsson befann sig i lägenheten på Slottsgatan 129 vid tillslaget där den 14 april 2018. Av en sammanställning av uppgifter från en övervakningskamera framgår att han befann sig i lägenheten även vid de tidpunkter som det genomfördes övningsprov den 7 och den 12 april 2018. När Lennart Gustafsson kom till lägenheten på Slottsgatan 129 den 14 april 2019 kl. 10.32 bar han på en blå väska. Detta framgår av bilder från en övervakningskamera. Vid tillslaget i lägenheten litet senare samma dag påträffades en liknande väska som den Lennart Gustafsson tidigare haft med sig till lägenheten. I väskan påträffades en telefon som bl.a. innehöll 164 bilder föreställande högskoleprovet och som fotograferats mellan kl. 8.05 och 9.47 tidigare samma dag. I väskan fanns också en kopia av det tidsschema som påträffades i Victor Gustafssons byxficka vid gripandet och som att döma av noteringarna på schemat avser tillvägagångssättet för att fotografera frågorna till högskoleprovet. Vidare fanns i väskan annan utrustning som kan antas komma väl

till pass för uppgiften att fotografera högskoleprovet såsom exempelvis strålkastare, mattkniv och plaståterförslutare.

Som tidigare framgått hyr Lennart Gustafsson sedan januari 2017 Box 2145 i Norrköping i vilken det den 26 april 2018 påträffats två försändelser som bedöms ha eftersänts från Box 792 i Stockholm och som innehöll returnerad fuskutrustning. Vidare har, som tidigare framgått, genom spaning framgått att Lennart Gustafsson var med Oscar Gustafsson vid leverans av fuskutrustning till två förvaringsboxar i Stockholm den 8 april 2018.

Genom telefonavlyssning har bl.a. följande framkommit. Den 3 april 2018 förde Lennart Gustafsson ett samtal med Oscar Gustafsson om en okänd ”matlåda” som han inte hade någon anteckning om i sin bokföring. Den 11 april 2018 förde han ett samtal med Oscar Gustafsson om ett paket som returnerats till honom. Vid ett samtal den 12 april 2018 mellan Oscar Gustafsson och Victor Gustafsson där Lennart Gustafsson befinner sig tillsammans med Victor Gustafsson framgår att Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson håller på att lägga upp en strategi för den s.k. dropboxen. Den 14 april 2018 kl. 8.37 hade Lennart Gustafsson och Oscar Gustafsson ett samtal av vilket framgår att Lennart Gustafsson skurit sig och att sidan 20 saknas.

De tilltalades uppgifter

Victor Gustafsson har bl.a. berättat följande. Hans roll i verksamheten var att ordna en kopia av högskoleprovet. Våren 2018 lånade han ut sin lägenhet på Slottsgatan för att användas på provdagen. Han fick veta att det var problem med akustiken och han hängde därför upp täcket och lade ut någon kudde, men i övrigt har han inte ställt i ordning lägenheten på det sätt som framgår av bilderna efter tillslaget. Han har vid några tillfällen skickat paket. Han såg i ett nyhetsinslag, hur högskoleministern hösten 2016 berättade att kriminaliseringen inte omfattade att hjälpa fuskare och han var övertygad om att detta var riktigt. Han har ingen

kännedom om de i målet aktuella provskrivarna. Under en period lånade han ut kreditkortsuppgifter till verksamheten och fick ersättning för de inköp som gjordes genom kortet. Han vet inte vem som satte in pengar när han fick ersättningen inbetald. Han har inte sett sig som delägare i någon form av verksamhet och har inte fått del av någon vinst.

Som nämnts har uppspelning av tidigare förhör skett i de delar Victor Gustafsson inte velat medverka och i de delar hans svar avvikit. I tidigare förhör som lagts fram vid huvudförhandlingen har han bl.a. berättat följande. Han har sedan han började sommarjobba sparat pengar, huvudsakligen kontanter. Han har skrivit högskoleprovet. Våren 2015 var han provledare vid högskoleprovet för första gången. I samband med det fick han information om fusk och hur fusket motarbetas. Efter att ha varit provledare även hösten 2015 insåg han hur fusket måste gå till utifrån provledarnas dåliga rutiner. Av nyfikenhet kontaktade han flera användare på ett forum på internet och fick svar från användaren Salmosalar. Han blev erbjuden att hjälpa till i verksamheten inför vårprovet 2016. Han vet inte varför Alexander Zahari sagt att han och Oscar Gustafsson var med redan hösten 2015. Han var helt säker på att verksamheten inte var olaglig, vilket var en förutsättning för honom. Hans uppgift var att läcka provet om verksamhetens ordinarie källa misslyckades. Genom honom, fick även Alexander Zahari och Oscar Gustafsson uppgifter i verksamheten. De fick betalt för varje betalande provskrivare. Efter våren 2016 hjälpte han och Zahari verksamheten med marknadsföring, bl.a. genom facebook och reklamutskick. Han och Zahari fick betalt utifrån hur många kunder som tillkommit genom deras marknadsföring. Han deklarerade inte inkomsterna från verksamheten 2016. Oscar Gustafssons enda uppgift var att läsa upp svaren på provdagen och fick därför inte lika mycket betalt. Efter höstprovet 2016 ville han inte vara med i verksamheten längre, men blev istället erbjuden 300 000 kr bl.a. för att svara på frågor i SVT-programmet Dold. Beloppet bokfördes och deklarerades i hans aktiebolag. Han var inte inblandad i verksamheten alls under våren 2017. Under perioden utsattes han för flera hot och blev utpressad på en större summa

pengar. Eftersom han inte hade några tillgängliga pengar bad han fusknätverket om hjälp. Nätverket skulle betala utpressarna i utbyte mot att han hjälpte till i verksamheten igen. Med anledning av hoten var det livsviktigt för honom att fusket våren 2018 fungerade och han smusslade därför ut en kopia på högskoleprovet. Under 2017 och 2018 har han i övrigt inte haft någon som helst roll i verksamheten. Vid något tillfälle följde han med sin bror när paket skulle lämnas i Göteborg. Det var Oscar Gustafsson som berättade att det var problem med akustiken. I chattar m.m. har han använt aliasen Ching Chong och Kapten Filling. Han vet inte vem Okänd Svensson är. Han tror att hans bror kallat sig något med Alk. Han var på Ikea i Älmhult med sin bror för att handla möbler och träffade då en man och pratade bl.a. om utpressningen och Oscar Gustafssons ersättning. De fick en USB-sticka med en säkerhetskopia för ett epostkonto. Han vet inte vem det var de träffade. Han vet inte vem eller vilka personer som står bakom nätverket, men han har haft kontakt med någon med aliaset "okänd svensson" och "okänd".

Oscar Gustafsson har bl.a. berättat följande. Han började hjälpa HP-hjälpen med teknik 2017. Han visste då inte vad verksamheten kallades. Han fick betalt för att teckna och låna ut en postbox. Han var inte inblandad i marknadsföring och var aldrig inloggad på HP-hjälpens mail. Han har aldrig kallat sig för Alk. Andra har haft tillgång till hans dator bl.a. genom moln- och fjärrskrivbordstjänster. Datorn innehåller många filer som han inte sett tidigare. Han har köpt in en dator till verksamheten som han skulle få behålla om han hjälpte till. Han har hämtat och betalat ett antal telefoner. Han gjorde iordning kanske tjugo till trettio telefoner under 2017 och ytterligare några under 2018 enligt de instruktioner han fått. Han fick en särskild instruktion för telefoner som skulle återanvändas. Han gjorde även i ordning några paket. Han minns inte att han gjort andra inköp. En del inköp och saker som hittades hemma hos honom har ingen koppling till HP-hjälpen. Han har inte hämtat eller lämnat paket, förutom i samband med polisprovokationen, då han trots att han sa ifrån, blev instruerad att åka till Stockholm. Han tror att det var Okänd som gav instruktioner. Han visste inte ens hur många frimärken som

behövdes till paketen. Han var i lägenheten på Slottsgatan under vårprovet 2018. Plattan med telefoner var i lägenheten, men han vet inte varifrån den kom. Han visste att det var svar han läste upp, men visste i princip ingenting om högskoleprovet. Han hade aldrig sett svarshäften och utgick ifrån att han inte blivit tillsagd att göra något som var olagligt. Han blev väldigt chockad och förstod inte vad som hände vid tillslaget. Sammanlagt har han fått ungefär 100 000 kr i ersättning från HP-hjälpen. Kontanterna som fanns i kassaskåpet i hans bostad kom i huvudsak från handel med kryptovalutor. Han hade för avsikt att komplettera sin inkomstdeklaration med inkomsterna från kryptovalutor. Han har ingen kännedom om de i målet aktuella provskrivarna.

Som nämnts har uppspelning av tidigare förhör skett i de delar Oscar Gustafsson inte velat medverka och i de delar hans svar avvikit. I tidigare förhör som lagts fram vid huvudförhandlingen har han bl.a. berättat följande. Han fick listor per mail från Okänd med leveransadresser dit telefonerna skulle skickas. Alk var en grupp av flera personer som arbetade med utrustningen. Utrustning som kunder skickade tillbaka kom till honom. Han tog emot vissa förskott för att kunna göra inköp av bl.a. telefoner. Okänd gav honom uppdraget att hjälpa till med en radiointervju. Han fick en kopia på någon form av chatt med Sveriges Radio, som han spelade in och förvrängde och skickade tillbaka.

Lukas Kjellin Gardebrand har bl.a. berättat följande: I samband med en skoluppgift våren 2016 kontaktade han några användare på flashback som erbjöd fusk tjänster på högskoleprovet. Han utgav sig för att vilja köpa fusk alternativt jobba för dem för att få mer information. Användaren Salmosalar gav mer detaljerade svar och frågade bl.a. om vilket resultat han fått på högskoleprovet. Salmosalar erbjöd honom 20 000 kr för att hjälpa till med matematikdelen på högskoleprovet. Någon gång mellan sommaren och höstprovet 2016 fick han ett anonymt meddelande på facebook: vi vet vem du är, men du behöver inte vara rädd. Han förstod det som att HP-hjälpen hade lyckats ta reda på vem han var. Dagen före

höstprovet fick han instruktioner från Salmosalar om att ladda ner KiK på mobilen och blev där inbjuden till ett grupprum där han tillsammans med tre, fyra andra på provdagen fick bilder med frågorna som de löste.

När han såg dokumentären Dold och hörde att sanningsförsäkran införts på provet, frågade han Salmosalar om verksamheten var laglig och fick svaret det är bara var olagligt för dem som skriver under försäkran. Han frågade även om bokföring och fick till svar att bokföringen sköttes bortsett från att kunderna inte fick något kvitto. Han sökte själv på internet för att undersöka om det var lagligt att hjälpa fuskarna. Han hittade ingenting som tydde på att det skulle vara olagligt och kände sig nöjd när han hittade artikeln från TT där högskoleministern uttalade att fuskarna kan stoppas men de som hjälpt till inte kunde stoppas.

Några veckor senare fick han ett meddelande om att det uppstått personliga bekymmer och med fråga om någon vill ta över. Han hade inget intresse av att arbeta fysiskt med utrustningen och var varken intresserad av eller hade kunskaper i företagande och bokföring och tackade därför nej. Han fick senare veta att problemen hade löst sig, men att det behövdes hjälp med att ta emot och svara på mail och ta emot kunduppgifter, vilket han tackade ja till. Han fick tillgång till ett mailkonto, dit det kom mail från kunder. I mailen fanns inbyggda färdiga svarsmallar att skicka utifrån kundernas frågor. Om en kund ville köpa tjänsten, skrev han ner namn, adress, önskat resultat samt sparade ner den bild som kunderna skickade i enlighet med villkoren för tjänsten. Han skrev ner uppgifterna i en excelfil som han fått från Ching. Vad han vet var det bara han som samlade in kunduppgifter, även om det definitivt var fler som svarade på mail. Kunder som hoppade av togs bort från listan om de inte betalt förskott. När en provdag närmade sig skulle han skicka kundlistan till Alk, som var den som tog hand om utrustningen som skulle till kunderna. Alk verkade tekniskt kunnig och om kunder hade frågor kring utrustningen kontaktade han Alk. Han själv hade aldrig något med utrustningen att göra utöver när någon kund skickat tillbaka utrustning.

I övrigt fungerade excelfilen i princip som hans anteckningsblock. Filen innehöll flera flikar som inte hade något med verksamheten att göra. Han sparade ner så mycket han kunde från mailen eftersom han var intresserad. Till exempel konversationer med andra nätverk sparade han ner. I mars 2017 hade han gått en kurs i industriell ekonomi och skapade då fliken bokföring i excelarket och gjorde en uppställning utifrån vad han lärt sig i kursen, för att kunna se att han fick ungefär rätt belopp enligt överenskommelsen. De daterade posterna är baserade på uppgifter han sett i mailen och beloppen kan vara avrundade och datumen är inte exakta. Bokföringsfliken skickades aldrig vidare. Han hade varken tillgång till HP-hjälpens facebook- eller instagramkonto, och han var inte inblandad i att ta fram pressmeddelanden.

När han började hjälpa till med mailen var överenskommelsen att Salmosalar, som då bytt alias till Ching, skulle ha 600 000 kr, utgifterna och medhjälpare skulle betalas och sedan skulle han få hälften av det som blev över. Utifrån tidigare omsättning skulle detta motsvara cirka 50 000 kr, vilket han tyckte lät rimligt. Antalet kunder exploderade efter dokumentärerna, eftersom det framgick att tjänsten fungerade. Hans del växte till cirka 500 000 kr eftersom överskottet blev så mycket större. Hans ansvar blev dock inte större. Han minns inte var överenskommelsen skrevs, men det kan ha varit i en chatt. Han fick senare veta att den andra hälften av överskottet gick till den utrustningsansvarige, vilket han ytterligare lite senare fick veta var den som hade aliaset Alk.

Vid några tillfällen blev han tillfrågad av Ching i KiK-chatten om att hjälpa till med att samla in betalning eller utrustning. Han bad Agnes Lithberg, som han då bodde tillsammans med, om hjälp. Efter att han frågat Ching i Kik-chatten om Agnes Lithberg kunde få betalt, fick hon 15 000–20 000 kr per tillfälle, vilket verkade vara verksamhetens standardersättning till s.k. springare. Som han förstod det hade inte Alk någon direkt bestämmanderätt utan det var Ching som tog hand om det

ekonomiska. Agnes Lithberg var även med på provdagen våren 2017, som han minns. Hennes uppgift var då att lyssna på svaren från en annan verksamhet, där HP-hjälpen låtsades vara kund, för att få tillgång den andra verksamhetens svar. Hon befann sig då i lägenheten i Lund.

År 2017 träffade han Emma Siöland. Ett fåtal gånger efter hösten 2017 bad han Emma Siöland om hjälp med att hämta paket i Malmö.

Inför högskoleprovet på våren 2017 hade HP-hjälpen anlitat Geniet som skulle lösa provet. Han var fortfarande med men var mer passiv under själva provdagen. På sommaren 2017 spenderade han mer tid på valutahandel och gjorde sammanlagt 700 till 800 transaktioner under 2017. Han deklarerade en stor vinst på cirka 1,5 miljoner kr, varav han överförde ca 1 miljon kr till sitt bankkonto. Han sålde även digital valuta kontant för mellan 300 000 och 400 000 kr. Han hade därför väldigt mycket kontanter, dels från valutahandeln och dels från HP-hjälpen. Han undersökte möjligheten att skaffa ett kassaskåp, men bestämde sig efter att ha tänkt igenom saken för att gräva ned pengar. Han hade redan cirka en miljon kr på sitt konto och hade inte behov av att komma åt pengarna snabbt.

En märklig händelse var när Ching skrev att de skulle träffas. Han förstod inte varför men kunde inte heller se något ont uppsåt när Ching stod på sig. Han fick veta att de skulle ses på Ikea i Älmhult och när han väntade vid ett bord i restaurangen kom två personer, Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson. Det var första gången han träffade dem i verkligheten. Han tyckte att mötet var märkligt i och med att de inte pratade om något särskilt, utan bara om sådana saker som de normalt diskuterade i chatten. Han hade då hjälpt till i verksamheten i nästan ett år och hade mycket kontakt framför allt med Alk eftersom många frågor på mailen rörde utrustning.

Vid ett provtillfälle tog han emot bilder på provet från Tintin. När han skrev till Tintin att bilderna inte dög hotade Tintin att läcka provet. När han och Alk diskuterade i Kik-chatten vad de skulle göra åt saken försökte Ching lugna ner diskussionen och skrev att han inte fick göra något utan Chings eller Alks godkännande.

När han skrev i Kik-chatten att de var uppe i sex miljoner kronor inför vårprovet 2018 motsvarade beloppet en summering utifrån priset för alla intresserade kunders önskade resultat. Många kunder genomförde inte provet och vissa bytte aktör eftersom HP-hjälpen var ganska dyra. Han minns exempelvis att Narin Keredeqi diskuterade priset eftersom HP-ängeln erbjöd samma tjänst till lägre pris. Han har insett att han inte kan veta om någon på kundlistan fuskat genom HP-hjälpen eller genom någon annan tjänst.

Under vårprovet 2018 blev han orolig när det blev tyst i chatten. Dagen efter provet såg han nyheterna om tillslaget. Han trodde att det kanske handlade om ekobrott eller att det bara var ett missförstånd. Han läste på flashback att folk anlitat lönnmördare för att sätta dit dem bakom verksamheten, vilket gjorde honom rädd. Han vågade därför inte deklarerera sina inkomster från HP-hjälpen avseende 2017 och riskera att bli indragen i utredningen och kanske hotad. Han avsåg att deklarerera och betala skatt på inkomsterna när alltihop retts ut, men blev själv gripen i juli.

Lennart Gustafsson har bl.a. berättat följande. Han var bara inblandad i verksamheten 2018. Utöver resan i samband med polisprovokationen har han åkt med Oscar ytterligare en gång till Stockholm. Han åkte även med Oscar till Göteborg när Oscar skulle sälja bitcoin. Han postade inga paket men det kom några returpaket till hans postbox. Oscar frågade om att låna hans postbox våren 2018. Hans uppgift vid vårprovet 2018 var att sprätta och limma ihop kuvert vid provlokalen. Någon annan tog bilder med en speciell mobiltelefon. Han vill varken berätta vem som tog bilderna eller vem som gav honom instruktioner inför

provdagen. Han har aldrig sett ett svarshäfte och har inte varit medveten om att provdeltagarna undertecknar en sanningsförsäkran.

Som nämnts har uppspelning av tidigare förhör skett i de delar Lennart Gustafsson inte velat medverka och i de delar hans svar avvikit. I tidigare förhör som lagts fram vid huvudförhandlingen har han bl.a. berättat följande. Första gången han fick kännedom om HP-hjälpen var när han såg programmet Dold och han misstänkte då att det var Victor som var med. De pratade om det och Victor förklarade att verksamheten inte var olaglig. När Oscar bodde hos honom hade han ingen aning om att även Oscar kunde vara inblandad i HP-hjälpen. När han fick reda på att Oscar var inblandad kunde Oscar be honom om hjälp med småsaker, som att få använda hans postbox. Han lånade ut postboxen till Oscar år 2017. Han var med vid både vår- och höstprovet 2017. Han skötte telefonerna och Oscar sände ut de rätta svaren som Oscar fick via datorn. På våren befann de sig i lägenheten på Slottsgatan, men på hösten var de i Victors lägenhet på Hagebygatan eftersom lägenheten på Slottsgatan var uthyrd vid tillfället. Inför provet på våren 2017 tömde han boxen och tog med sig posten och inför provet på hösten 2017 hanterade han några paket i Stockholm. Inför provdagen våren 2018 kom det hastigt på att Victor behövde hjälp. Han hade med hjälpmedel, bl.a. bygglampa för att kunna ta bättre bilder. Bilderna togs inne på en toalett på De Geer-gymnasiet. I lägenheten på Slottsgatan skulle han övervaka telefonerna tillsammans med Alexander Zahari. Oscar hade bett honom göra det.

Tingsrättens överväganden och ställningstaganden kring verksamheten och de tilltalades roller

Genom utredningen har följande sammanfattningsvis framkommit om den tjänst som tillhandahållits av det nätverk som gått under beteckningen HP-hjälpen och om tillvägagångssättet för att tillhandahålla tjänsten.

HP-hjälpen har haft en egen hemsida och har marknadsfört sin tjänst med annonser på facebook, instagram samt genom direktreklam till bl.a. svenska läkarstuderande i Polen. Kommunikationen med kunder har skett genom den krypterade e-posttjänsten countermail, via post- och förvaringsboxar. Ingen namngiven person har utåt sett stått som företrädare för verksamheten.

Kunderna har via e-post kontaktat och beställt önskat resultat på högskoleprovet. Priset har varierat utifrån önskat resultat och enligt exempelvis en prislista från 2017 kostade resultatet 1,4 39 000 kr, medan resultatet 2,0 kostade 150 000 kr. Kunderna har också skickat bild på sig själva tillsammans med en identitetshandling, för att säkerställa betalning, och ett förskott i kontanter. Kunderna har kunnat vara anonyma genom att erlagga full betalning i förskott. HP-hjälpen har skickat utrustning till den adress kunden uppgett. För anonyma kunder har utväxling av betalning och utrustning skett via förvaringsboxar. Utrustningen har bestått av en låda innehållande bl.a. en modifierad mobiltelefon, hörsnäckor motsvarande storleken på ett knappnålshuvud, batterier, boxershorts med förvaringsficka för telefonen och instruktioner. Allt har varit prydligt förpackat i papp- och plastaskar samt s.k. zip-påsar och förpackningarna har varit tydligt märkta med etiketter. Inför provet har HP-hjälpen gett möjlighet att testa utrustningen. På provdagen har provhäften fotograferats och bilderna på provet skickats till personer som löst frågorna. Provskrivarna har ringts upp och de rätta svaren har förmedlats via telefon till hörsnäckorna. Efter provet har provskrivarna returnerat delar av utrustningen med post till en boxadress. Om utrustningen inte har returnerats har detta enligt villkoren för tjänsten föranlett en avgift. När provskrivarna har fått sitt provresultat har detta förmedlats till HP-hjälpen av provskrivarna som betalat för uppnått resultat genom att skicka kontanter. Det har också funnits möjlighet till avbetalning. Enligt villkoren för tjänsten har uppgifterna om provskrivarna raderats efter betalning.

Som tidigare framgått har åklagarna gjort gällande att HP-hjälpens verksamhet pågått i vart fall från 2015 och fram till tillslaget den 14 april 2018 samt att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson drivit verksamheten under åren 2015 och 2016 och i tiden därefter tillsammans med Lucas Kjellin Gardebrand. Vidare har åklagarna gjort gällande att Lucas Kjellin Gardebrand hjälpt till i verksamheten vid höstprovet 2016 och att Lennart Gustafsson hjälpt till i verksamheten åren 2017 och 2018.

Verksamheten åren 2015 och 2016

Victor Gustafsson började som provledare för högskoleprovet på våren 2015. Av Alexander Zaharis uppgifter framgår att Victor Gustafsson år 2015 berättade för honom om en idé kring fusk på högskoleprovet. Av hans uppgifter framgår vidare att han hjälpte till vid provtillfällena på hösten 2015, bägge provtillfällena 2016 och provtillfället på våren 2018. Enligt Alexander Zahari har han då befunnit sig i lägenheten på Slottsgatan tillsammans med Oscar Gustafsson som skötte telefonerna som denne hade modifierat. Vid första provtillfället fick han en teknisk genomgång av Oscar Gustafsson och hans roll var att övervaka telefonerna. Enligt Alexander Zahari var det Victor Gustafsson som fotograferade provet och skickade bilderna till Oscar Gustafsson. Han fick 25 000 kr kontant vid varje provtillfälle och pengarna satte han in på sitt konto i anslutning till provet. Av Victor Gustafssons uppgifter framgår att hans intresse för fusk på högskoleprovet väcktes när han blev provledare och att han kom i kontakt med ett fusknätverk och erbjöds att hjälpa till genom att ”läcka” vårprovet 2016 för det fall nätverkets ordinarie leverantör skulle misslyckas. Vidare framgår att han och Alexander Zahari hjälpte till med marknadsföring mot betalning mellan vår- och höstprovet 2016 då han hoppade av. Enligt Victor Gustafsson läste Oscar Gustafsson provsvaren 2016 och fick betalt för det, vilket var Oscar Gustafssons enda uppgift. Av Oscar Gustafssons egna uppgifter framgår att han blev engagerade i HP-hjälpen först år 2017.

Alexander Zaharis uppgifter om sitt engagemang i HP-hjälpen år 2015 och därmed hans uppgifter om övrigas inblandning har tillbakavisats av Victor Gustafsson som också lagt fram viss utredning som ger anledning att ifrågasätta Alexander Zaharis uppgifter på den punkten. Således finns det inte någon notering om någon kontantinsättning i Alexander Zaharis kontoutdrag motsvarande ett belopp han enligt egen uppgift skulle ha satt in av den ersättning han fått för uppdraget 2015. Inte heller finns det någon notering om något uppdrag på provdagen 2015 i Alexander Zaharis kalender till skillnad från övriga engagemang för HP-hjälpen som han berättat om. Slutligen har Victor Gustafsson lagt fram en facebook-konversation i tiden efter höstprovet 2015 i vilken Alexander Zahari frågar efter Victor Gustafssons adress och portkod, vilket han inte borde behövt göra om han, som han själv uppgett, varit i lägenheten på provdagen 2015. Även om det inte framkommit någon omständighet som ger anledning att befara att Alexander Zahari skulle ljuga eller ha misstagit sig i fråga om när han blev engagerad i fuskverksamheten, får – med hänsyn till den av Victor Gustafsson framlagda utredningen – Alexander Zaharis uppgifter på den punkten och därmed hans uppgifter om Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons engagemang år 2015 anses utgöra ett tämligen svagt stöd för åklagarnas påstående i frågan. De uttalanden Victor Gustafsson gjort anonymt i TV-programmet Dold från 2016 om att verksamheten pågått i flera år kan inte tillmätas någon större betydelse med hänsyn till att det är oklart vilka bevekelsegrunder som förelåg för deltagande i intervjun. Av utredningen i övrigt har inte framkommit några omständigheter som stöder det åklagarna gjort gällande om att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson varit engagerade i verksamheten redan år 2015. Sammantaget bedömer alltså tingsrätten att det inte kan anses utrett att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson varit engagerade i verksamheten år 2015.

När det gäller Victor Gustafssons engagemang i verksamheten år 2016 talar bl.a. fynd som gjorts i hans dator för att han haft ett avsevärt större engagemang i verksamheten än vad han berättat om. Således kan han genom en bild från februari

2016 på ett brev adresserat till M. Yass, Box 1530 och uppgifter om hyresbetalningar kopplas till den boxen. Samma box förekommer i en skiss daterad i april 2016 som hittats i Victor Gustafssons dator och som beskriver brevflödet från kund till mottagare. I datorn har också påträffats bilder på högskoleprovet från hösten 2016, en skuldlista som att döma av dess beteckning avser hösten 2016, introduktionsbrev beträffande HP-hjälpen som skapats i juli 2016 och betalningsuppgifter till countermail, vilket är den e-posttjänst som HP-hjälpen använt. Av utredningen framgår också att en telefon märkt på samma sätt som andra av HP-hjälpens telefoner påträffats hos en person som genomförde högskoleprovet på hösten 2016. Det förhållandet att Victor Gustafssons DNA påträffats på telefonen talar med styrka för att han deltagit i hanteringen av utrustningen i verksamheten. Slutligen framgår av utredningen att Victor Gustafsson på våren 2016 införskaffat ett tiotal telefoner och att han under 2016 totalt införskaffat ett hundratal telefoner. Sammantaget talar det anförda för ett stort engagemang i verksamheten från Victor Gustafssons sida under år 2016 och en ökande omfattning av verksamheten under året. Att verksamhetens omfattning utökats under senare delen av 2016 avspeglas bl.a. i omfattningen av telefoninköpen och av Victor Gustafssons egna uppgifter om marknadsföringsinsatserna. Till den bilden hör att det i Victor Gustafssons dator även påträffats tusentals riktade brev med information om HP-hjälpens tjänst.

Enligt både Alexander Zaharis och Victor Gustafssons uppgifter har Oscar Gustafsson deltagit i verksamheten vid bägge provtillfällena år 2016, enligt Victor Gustafsson dock bara genom att läsa upp de rätta svaren på proven. Uppgifterna har lämnats av medtilltalade och måste därför bedömas med försiktighet. Det har emellertid inte framkommit några omständigheter som i och för sig ger anledning att ifrågasätta uppgifterna – särskilt inte när det gäller Victor Gustafssons uppgifter med hänsyn till att uppgifterna gäller en nära släkting. Oscar Gustafssons uttalande i KiK-chatten från april 2018 om att man i verksamheten redan använt aliaset M. Yass, dvs. det alias som bl.a. använts vid tecknandet av hyresavtalet beträffande

postbox 1530, talar också för att Oscar Gustafsson år 2016 var engagerad i verksamheten liksom det förhållandet att han i juli 2016 inhandlade en större mängd batterier. Vad som sålunda framkommit talar så starkt för att Oscar Gustafsson var involverad i verksamheten år 2016 att detta får anses utrett.

Lucas Kjellin Gardebrand har själv berättat att han efter kontakt med HP-hjälpen blev engagerad för att mot betalning hjälpa till att lösa ett delprov vid höstprovet 2016. Det saknas anledning att ifrågasätta hans uppgifter.

Verksamheten 2017 och 2018

Av Victor Gustafssons uppgifter framgår att han hoppade av verksamheten efter höstprovet 2016, men att han efter provet på uppdrag genomförde den anonyma intervjun i TV-programmet Dold utifrån ett underlag som han försetts med. Han fick 300 000 kr i ersättning för uppdraget. Vidare framgår att han och hans familj utsattes för hot och utpressning. Enligt Victor Gustafsson kontaktade han HP-hjälpen som skulle betala utpressarna och han skulle i gengäld förse HP-hjälpen med vårprovet 2018.

Utredningen som lagts fram av åklagarna ger dock en helt annan bild av Victor Gustafssons delaktighet i verksamheten under 2017 och 2018. Således har i hans dator påträffats hundratals sidor med e-postloggar från Universitets- och högskolerådet från hösten 2017. Det har även påträffats fakturakopior från samma myndighet från våren 2017 avseende tryckning och distribution. Dessa omständigheter talar med styrka för att Victor Gustafsson ägnat sig åt kartläggning av Universitets- och högskolerådets arbete. I hans dator har även påträffats prislistor som är skapade våren 2017. Utredningen visar också att Victor Gustafsson gjort vissa mindre inköp av telefoner och även köpt in större mängder boxershorts. Dessa inköp har genomförts i slutet av år 2016, varför tingsrätten drar slutsatsen att telefonerna och boxershortsens skulle användas vid vårprovet 2017. Vidare framgår av utredningen att Victor Gustafsson hanterat eftersändning från box 792 och

betalat hyra för box 1530. Det förhållandet att det vid husrannsakingen i Victor Gustafssons bil i samband med tillslaget 2018 påträffades förpackningar som kunnat härledas till högskoleprovet hösten 2017 talar för att han läckt frågorna till verksamheten vid det provet. Slutligen förekommer Victor Gustafsson (Chin) som en av två andra som, enligt den ”svarta bokföringen” beträffande verksamheten och som påträffades hos Lucas Kjellin Gardebrand, fick en stor del av verksamhetens resultat.

När det gäller 2018 framgår av utredningen att Victor Gustafsson inför vårprovet postat och levererat paket innehållande fuskutrustning, både ensam och tillsammans med Oscar Gustafsson. Vidare framgår att han hanterat eftersändning från box 792. Genom KiK-chatten och telefonavlyssningen har framkommit att Victor Gustafsson var inblandad i diskussionen om hur man skulle genomföra en radiointervju beträffande verksamheten och hur man skulle hantera ”Tintin”. Att döma av uttalandena i chatten har han haft bestämmanderätt i frågan och att döma av vad som framkommit vid telefonavlyssningen har Victor Gustafsson haft tankar på att skaffa en lokal för verksamheten.

Sammantaget talar det anförda med styrka för att Victor Gustafsson i allra högsta grad var delaktig i verksamheten under 2017 och 2018.

När det gäller Oscar Gustafsson har genom hans egna uppgifter framkommit att han iordningställt minst tjugo telefoner för HP-hjälpen under 2017 och ytterligare några under 2018. Vidare framgår att han gjorde i ordning några paket med utrustning samt att han levererade utrustning och tog emot betalning vid ett tillfälle, nämligen det tillfälle som ingick som ett led i bevisprovokationen. Av Oscar Gustafssons uppgifter framgår vidare att han sände ut de rätta svaren på högskoleprovet på våren 2018. Av hans tidigare lämnade uppgifter framgår att han per e-post från ”Okänd” fick listor med adresser dit utrustning skulle skickas, att utrustning som kunder

skickade tillbaka kom till honom samt att han tog emot vissa förskott för att kunna göra inköp.

Utredningen talar dock med styrka för att Oscar Gustafsson haft en större delaktighet än vad han själv har tillstått. Av utredningen framgår att Oscar Gustafsson under tiden januari–augusti 2017 införskaffat ett hundratal telefoner samt stora mängder batterier och förpackningsmaterial. Han är som tidigare framgått överbevisad om att det är han som har kallat sig Alk och enligt den ”svarta bokföringen” som påträffades hos Lucas Kjellin Gardebrand fick han en stor del av verksamhetens resultat. Vid husrannsakingen i Oscar Gustafssons bostad i anslutning till tillslaget 2018 påträffades drygt 2,8 miljoner kr i kontanter och som framgått har betalning för verksamhetens tjänst uteslutande skett med kontanter. Oscar Gustafsson har invänt att kontanterna till största delen härrör från handel med s.k. kryptovaluta. Han har till stöd för invändningen lagt fram viss skriftlig utredning, men förklarat att det avgörande beviset finns på ett krypterat USB-minne som förvarades i ett säkerhetsskåp i hans bostad och som tagits i beslag. Enligt Oscar Gustafsson utgörs koden av en sifferkombination som framträdde vid en viss placering av de tre översta sedlarna i en sedelbunt som förvarades i hans säkerhetsskåp. Sedan sedlarna tagits i beslag och gjorts räntebärande är det inte längre möjligt få fram koden och ta del av informationen på USB-minnet. Enligt tingsrätten framstår Oscar Gustafssons uppgifter beträffande informationen på USB-minnet som en uppenbar efterhandskonstruktion som kan lämnas utan avseende. Oscar Gustafssons förklaring till innehavet av den stora mängden kontanter är alltså inte möjlig att kontrollera och den övriga utredningen som Oscar Gustafsson har lagt fram i denna del ger inte upphov till något rimligt tvivel beträffande kontanternas ursprung. Enligt tingsrätten står det klart att kontanterna härrör från verksamheten. Vidare har av utredningen framkommit att Oscar Gustafsson tillsammans med Victor Gustafsson inför vårprovet postat flera paket innehållande fuskutrustning och vid husrannsakingen i hans bostad efter tillslaget

påträffades, utöver kontanterna, stora mängder fuskutrustning och sådana förpackningar som använts i samband med leverans av fuskutrustning till kunderna.

Sammantaget finns det inget tvivel om att Oscar Gustafsson i allra högsta grad varit delaktig i verksamheten under 2017 och 2018.

När det gäller Lucas Kjellin Gardebrands delaktighet under 2017 och 2018 framgår av hans egna uppgifter att han år 2017 fick i uppgift att besvara e-post från kunder med hjälp av svarsmallar, registrera och sammanställa beställningar och inför provtillfällena vidarebefordra sammanställningarna till Alk som skötte den tekniska utrustningen. Enligt Lucas Kjellin Gardebrand bad Ching honom vid några tillfällen att samla in betalning eller utrustning och han bad då sin dåvarande flickvän Agnes Lithberg att utföra uppdraget mot betalning efter att ha kollat med Ching. När Emma Siöland blivit hans flickvän bad han vid några tillfällen även henne om hjälp för att utföra hämtningsuppdrag efter höstprovet 2017. Enligt Lucas Kjellin Gardebrand tog han vid ett tillfälle emot bilder på provet från ”Tintin”. Vidare har Lucas Kjellin Gardebrand berättat att av de pengar han grävde ned kommer omkring en miljoner kr från HP-hjälpen.

Av Lucas Kjellin Gardebrands egna uppgifter framgår att han under 2017 närmast haft rollen som ordermottagare för verksamheten. Som tidigare framgått har hos Lucas Kjellin Gardebrand påträffats en excelfil som förutom kunduppgifter innehåller vad som kan kallas för en ”svart bokföring” beträffande verksamheten med en beräkning av hur resultatet ska fördelas mellan Chin, Alk och Lucas Kjellin Gardebrand (Min del). En version av den ”svarta bokföringen” fanns också på det USB-minne som påträffades i den väska med pengar som Lucas Kjellin Gardebrand grävde ned i april 2018. Resultatfördelningen beträffande verksamheten, såväl fördelningsmodellen som sådan som det faktiska utfallet talar starkt för att Lucas Kjellin Gardebrand haft en mer central roll i verksamheten än vad han tillstår. Lucas Kjellin Gardebrand har förklarat att han sett det som att han haft en

provisionsbaserad lön och att när överenskommelsen om hans ersättning träffades, var verksamhetens omsättning så pass mycket lägre att ersättningen motsvarade omkring 50 000 kr, vilket enligt hans uppfattning var en rimlig ersättning för de arbetsuppgifter han hade. Även om det faktiska utfallet i enlighet med vad Lucas Kjellin Gardebrand uppgett berodde på tillfälliga omständigheter, framstår modellen för att bestämma hans ersättning som märklig för det arbete han utförde, eftersom det inte ingick i hans uppgifter att exempelvis värva nya kunder. Han har därmed inte kunnat påverka ersättningens storlek med sin arbetsinsats, vilket får sägas utgöra grunden för en provisionsbaserad ersättning. En tänkbar förklaring är istället att Lucas Kjellin Gardebrand i själva verket skötte verksamhetens ekonomiadministration, vilket får påtagligt stöd av det förhållandet att det är han som har upprättat den ”svarta bokföringen”. Enligt Lucas Kjellin Gardebrand avböjde han ett erbjudande om att ta över verksamheten bl.a. med hänsyn till att han inte hade kunskaper i bokföring. Samtidigt har han som förklaring till att han upprättat den ”svarta bokföringen” angett att han ville tillämpa sina nyvunna kunskaper från en kurs i industriell ekonomi i praktiken. Vidare har han som förklaring angett att han ville ha koll på att han fick rätt betalt. En förutsättning för att hans noteringar ska kunna fylla den funktionen är att underlaget är någorlunda tillförlitligt och inte bara baseras på uppgifter som eventuellt dyker upp i ett e-postflöde. Lucas Kjellin Gardebrand har som förklaring till att han grävde ned USB-minnet uppgett att informationen kunde behövas senare av dem som hade åkt fast vid tillslaget. Om den ”svarta bokföringen” i enlighet med Lucas Kjellin Gardebrands uppgifter bara var hans egna noteringar och inte avsedd för någon annan, så skulle det inte heller finnas någon anledning för honom att säkerställa att de bevarades för framtiden. Sammantaget bedömer tingsrätten att Lucas Kjellin Gardebrand inte framstår som trovärdig när det gäller förklaringarna till sin höga ersättning och inte heller till den ”svarta bokföringen”. Angivna omständigheter talar med styrka för att Lucas Kjellin Gardebrand haft en betydligt mer central roll i verksamheten än vad han tillstått. Ytterligare stöd härför talar bl.a. det förhållandet

att han att döma av KiK-chattkonversationen med Alk var pådrivande för att genomföra radiointervjun och även försåg denne med underlaget till intervjun.

När det slutligen gäller Lennart Gustafssons delaktighet i verksamheten framgår av hans egna uppgifter vid den tidigare huvudförhandlingen att han skötte telefonerna vid provtillfällena både på våren och hösten 2017, att han inför höstprovet 2017 hanterade några paket i Stockholm och att han inför vårprovet 2017 vittjade sin postbox. Lennart Gustafsson har numera tagit tillbaka dessa uppgifter och har som förklaring till det uppgett att han lämnade angivna uppgifter vid polisförhör för att bli frigiven från häktet och att han vidhöll uppgifterna vid den förra huvudförhandlingen för att slippa bli ifrågasatt. Lennart Gustafssons förklaring till de ändrade uppgifterna framstår inte som övertygande. Tingsrätten kan konstatera att Lennart Gustafsson redan i början av 2017 skaffade en postbox som senare visat sig användas i verksamheten. Han har inte lämnat någon trovärdig förklaring till varför han i förstone skaffade boxen. Med hänsyn till den inblandning i verksamheten redan i början av 2017 som innehavet av postboxen får sägas utvisa, finns det inte heller anledning att ifrågasätta hans tidigare lämnade uppgifter om sin övriga medverkan år 2017.

När det gäller Lennart Gustafssons inblandning i verksamheten år 2018 framgår av hans egna uppgifter att han utöver leveransen som var ett led i bevisprovokationen var i Stockholm ytterligare en gång tillsammans med Oscar Gustafsson. Av Lennart Gustafssons uppgifter framgår vidare att hans uppgift vid vårprovet 2018 var att sprätta och återförsluta förpackningarna som provhäftena förvarades i, medan det var någon annan som skötte fotograferingen. Av utredningen framgår emellertid att telefonen med bilderna på provhäftena hittades i den blå väska som Lennart Gustafsson medförde till lägenheten på Slottsgatan på förmiddagen den 14 april 2018. Vidare framgår av ett avlyssnat samtal mellan Lennart Gustafsson och Oscar Gustafsson på morgonen samma dag att Lennart Gustafsson skadat sig i samband med att han öppnade förpackningarna men också att han enligt Oscar Gustafsson

missat att ta bild på en del av provet. Med hänsyn till det anförda är Lennart Gustafsson överbevisad om att han även fotograferade det aktuella provet.

Sammantagen bedömning beträffande verksamheten och de inblandades roller

Enligt tingsrätten ger den omfattande utredning som lagts fram av åklagarna sammantaget en bild av en professionellt bedriven verksamhet som syftat till att ge vinst. I verksamheten har bedrivits omfattande marknadsföring och omfattande åtgärder har också vidtagits för att kartlägga agerandet framför allt hos Universitets- och högskolerådet, som har kunnat utgöra ett hinder för verksamheten.

Verksamheten har också utvecklats med tiden. Den tjänst som har saluförts i verksamheten har varit avancerad liksom upplägget för distribution av och betalning för tjänsten. Syftet har uppenbarligen varit att undgå upptäckt för provskrivarna och att bibehålla verksamhetsutövarnas anonymitet. Enligt tingsrätten är annat inte visat än att verksamheten bedrivits från 2016 och fram till dess att den avbröts genom tillslaget mitt under vårprovet 2018.

Enligt tingsrätten ger utredningen också bilden av att verksamhetens omfattning successivt ökat. Utredningen visar även att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand var inblandade i verksamheten år 2016 och att Victor Gustafsson då hade den klart mest framträdande rollen. När det gäller 2017 och 2018 visar utredningen på en förhållandevis klar rollfördelning där i huvudsak Oscar Gustafsson ansvarat för den tekniska utrustningen, Lucas Kjellin Gardebrand för kundhanteringen och ekonomiadministrativa frågor, medan Victor Gustafsson ansvarat för marknadsföring och verksamhetsutveckling. Som framgått har det även förekommit andra personer som varit involverade i verksamheten och som haft specifika och förhållandevis avgränsade uppdrag såsom Alexander Zahari som i huvudsak övervakat telefonerna vid några provtillfällen mot ersättning, Agnes Lithberg och Emma Siöland som hämtat pengar och returnerat utrustning mot ersättning. I utredningen förekommer även uppgifter om andra oidentifierade personer som utfört olika uppdrag mot ersättning såsom att lösa frågorna på provet

(exempelvis Geniet) och att fotografera provet (Tintin). Utredningen visar också att Lennart Gustafsson hjälpt till i verksamheten med förhållandevis avgränsade uppgifter och att detta skett utan att han fått någon ersättning.

Victor Gustafsson, men även Oscar Gustafsson, har invänt att det finns andra personer inblandade och att det varit dessa personer eller nätverk som styrt. Båda har också lagt fram viss utredning till stöd för sin invändning. Victor Gustafsson har pekat på att HP-hjälpens hemsida bl.a. stängdes ned efter tillslaget då han blev gripen, att någon tagit sig in i lägenheten på Slottsgatan efter tillslaget, att det förekommer andra personer i förundersökningen som hanterat mycket kontanter, att postboxuthyraren i Lund vid fotokonfrontation pekat ut en annan person än Lucas Kjellin Gardebrand som varande den som hanterat postboxen i Lund i vilken påträffats fuskutrustning. Oscar Gustafsson har pekat på att ett USB-minne som togs i beslag i hans bostad hanterats på morgonen den 14 april 2018, vilket framgår av information på USB-minnet, dvs. vid en tidpunkt då han bevisligen befann sig på Slottsgatan 129.

Tingsrätten kan inledningsvis konstatera att verksamheten inte synes ha krävt några ytterligare roller för att fungera än de som spelats av de tilltalade och uppdragstagare i enlighet med vad som framgår av den tidigare beskrivningen. Av den ”svarta bokföringen” framgår också att det är just Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand som har delat på verksamhetens resultat. Ingen annan har namngivits av de tilltalade. Uppgifterna om andra inblandade är därför inte möjliga att kontrollera. Vad gäller uppgiften om hanteringen av HP-hjälpens hemsida noterar tingsrätten att Lucas Kjellin Gardebrand greps långt senare än Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson och att det i hans dator påträffades en konfigurationsfil, vilken används för att hantera hemsidan. Vad Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson invänt medför mot bakgrund av det anförda inget tvivel i fråga om Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons och Lucas

Kjellin Gardebrands inblandning i HP-hjälpens verksamhet och vilka roller de spelat.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för osann försäkran, grovt brott

Tingsrätten redovisar i detta avsnitt sina överväganden när det gäller åtalen mot provskrivarna för osann försäkran, grovt brott. Några tilltalade har begärt att åtalet ska avvisas på grund av principen om förbud mot dubbelbestraffning (ne bis in idem). Tingsrätten kommer först att behandla den frågan. Därefter redovisar tingsrätten vad som framkommit vid vittnesförhören med Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg innan tingsrätten redovisar sina överväganden i skuldfrågan. Slutligen redovisar tingsrätten sina överväganden i rubriceringsfrågan.

Avvisningsfrågan

Bakgrund

Fahima Huseini (åtalspunkten 2), Besarta Gashi (åtalspunkten 3), Nadia Yasmin (åtalspunkten 7), Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15) och Evylyn Manestam (åtalspunkten 20) har begärt att åtalen mot dem för osann försäkran, grovt brott, ska avvisas och sammanfattningsvis gjort gällande att en prövning av åtalet skulle innebära att de skulle riskera att drabbas av straffrättsliga sanktioner bestämda i två olika straffrättsliga förfaranden för samma gärning, vilket strider mot principen om dubbelbestraffning (ne bis in idem) i artikel 4.1 i sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Av utredning som har lagts fram av Fahima Huseini, Nadia Yasmin och Mohamed Mohamed framgår att Universitets- och högskolerådet den 5 februari 2019 beslutat för envar av dem dels att inte registrera eller att återkalla resultatet från de högskoleprov de genomfört, dels att avstänga dem från deltagande i högskoleprovet under en tvåårsperiod räknad från dagen för det högskoleprov beslutet gäller. Som skäl för beslutet har Universitets- och högskolerådet anfört att myndigheten bedömt att provskrivaren vilselett vid provet. Av den framlagda utredningen framgår också att Universitets- och högskolerådet i skrivelser daterade

den 24 oktober 2018 till Fahima Huseini och Mohamed Mohamed begärt att de skulle yttra sig i ärendet. Åtal mot envar av de tilltalade väcktes den 26 oktober 2018.

Som tidigare anförts framgår av 31 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2015:3) om högskoleprovet att provdeltagarna bara får använda blyertspenna, radergummi, överstrykningspenna och rak linjal på provet samt att inget hjälpmedel får vara sådant att det kan lagra, innehålla eller inhämta information. Enligt 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) får ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part ändras till den enskildes nackdel bara om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. Vidare framgår av 7 kap. 21 § andra stycket högskoleförordningen (1993:100) att den som genom användning av otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid högskoleprov ska stängas av från deltagande i provet under en period av två år från tidpunkten för försöket. Beslut om avstängning fattas av Universitets- och högskolerådet.

Frågan är om det med hänsyn till principen om förbud mot dubbelbestraffning (ne bis in idem) föreligger hinder mot att pröva de aktuella åtalerna med anledning av Universitets- och högskolerådets inledda och beslutade åtgärder. Åklagarna har motsatt sig att åtalerna avvisas.

Allmänt om förbud mot dubbelbestraffning

Principen om förbud mot dubbelbestraffning kommer till uttryck i två paragrafer i svensk lagstiftning. I 30 kap 9 § första stycket rättegångsbalken framgår att saken är rättskraftigt avgjord i och med en lagakraftvunnen dom (res judicata). Detta innebär att nytt åtal för samma gärning ska avvisas. Regleringen i 45 kap. 1 § första stycket tredje punkten rättegångsbalken är snarlik med den skillnaden att redan en pågående process hindrar nytt åtal gällande samma gärning (lis pendens).

Principen om förbud mot dubbelbestraffning kommer även till uttryck i Europakonventionen, som gäller som lag i Sverige. Av artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet framgår att ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat.

Frågorna om dubbelbestraffning har belysts av Högsta domstolen bl.a. i avgöranden om oriktiga uppgifter i skattesammanhang. Högsta domstolen har i sitt avgörande NJA 2013 s. 502 kommit fram till att det svenska systemet med dubbla sanktioner (skattetillägg och brottspåföljd) för oriktiga uppgifter i skattesammanhang är oförenligt med förbudet mot dubbelbestraffning enligt artikel 4.1. Ett beslut om skattetillägg hindrar alltså åtal för skattebrott avseende samma gärning. I fråga om körkortsåterkallelse på grund av trafikbrott har Högsta domstolen däremot kommit fram till motsatt slutsats. Det gäller både när återkallelsen beslutas efter lagakraftvunnen dom i ett brottmål och när körkortet återkallas före domen i brottmålet (se rättsfallet NJA 2015 s. 587).

Av praxis från Europadomstolen framgår att förbudet mot dubbelbestraffning enligt tilläggsprotokollet aktualiseras först då någon har blivit slutligen frikänd eller dömd och därefter, vid ett andra förfarande, lagförs på nytt. Förbudet i Europakonventionen tar, i likhet med 30 kap. 9 § rättegångsbalken, alltså sikte på rättskraftsverkan av en lagakraftvunnen dom eller ett beslut. Formellt innebär konventionen därför inte något hinder mot parallella förfaranden. Högsta domstolen har dock gått längre än så och fastslagit att förbudet i Europakonventionen mot dubbelbestraffning bör tillämpas på ett sätt som är förenligt med grundläggande svenska processuella principer, inte bara om res judicata utan också om lis pendens. Detta innebär att det bör vara tillräckligt att ett första förfarande inletts för att förbudet mot dubbelbestraffning enligt artikeln ska bli tillämplig i svensk rätt och att rättegångshinder därmed kan anses föreligga (se bl.a. NJA 2013 s. 502, p. 67–72 och NJA 2015 s. 600). För att rättegångshinder på grund av lis pendens ska

föreligga i brottmålet måste det dock krävas att frågan om ett uttag av skattetillägg dessförinnan har konkretiserats i det enskilda fallet. Det avgörande bör vara när Skatteverket har fattat sitt beslut om att påföra skattetillägg. Från den tidpunkten föreligger alltså hinder mot åtal (NJA 2013 s. 502 p. 72).

Tingsrättens bedömning

När det gäller Universitets- och högskolerådets åtgärder att inte registrera eller att återkalla resultatet av högskoleprov som åstadkommits genom användning av otillåtna hjälpmedel samt att stänga av provskrivaren från att delta i högskoleprov under en period av två år, kan enligt tingsrättens mening endast den sistnämnda åtgärden anses vara av straffliknande karaktär. Enligt tingsrätten är det dock fråga om en förhållandevis lindrig reaktion med anledning av användande av otillåtna hjälpmedel och dessutom en förutsebar följd. Av de föreskrifter som tidigare redogjorts för framgår nämligen att Universitets- och högskolerådet ska besluta att stänga av den som vilselett vid provet i två år. Enligt tingsrätten är avstängningen från att delta från högskoleprovet under två år närmast att betrakta som en tilläggsstraffsanktion (jfr det tidigare nämnda rättsfallet NJA 2015 s. 600) som inte bör förhindra åtal beträffande gärningar som begåtts under i allt väsentligt samma faktiska omständigheter som de som legat till grund för beslutet om avstängning. Tingsrätten ser alltså inget hinder mot att pröva åtalet mot Fahima Huseini (åtalspunkten 2), Besarta Gashi (åtalspunkten 3), Nadia Yasmin (åtalspunkten 7), Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15) och Evylyn Manestam (åtalspunkten 20).

Vad som framkommit vid vittnesförhören med Per-Erik Lyrén och Mattias Wickberg

Per-Erik Lyrén har berättat sammanfattningsvis följande. Han arbetar vid Umeå universitet och är bl.a. projektledare för ett uppdrag från universitets- och högskolerådet (UHR) beträffande högskoleprovet vad gäller konstruktion av delprov, samordning av tryck, distribution och beställningar, resultathantering och efterarbete. Högskoleprovet används som urvalsgrund i antagningssystemet till

högskoleutbildningar. Det finns ingen begränsning av hur många gånger någon får skriva provet och ett provresultat kan användas i fem år vid antagningen. Provet består av fem delar; två kvalitativa provdelar, två verbala provdelar och en utprövningsdel. Varje provdel kan ge maximalt 40 poäng. Efter omvandling och sammanräkning erhålls ett normerat resultat på en skala från 0,0 till 2,0. Medelresultatet har de senaste åren varit 0,9, med något högre medelresultat på de kvantitativa delarna. Omkring eller något under en promille av provdeltagarna får 2,0. Högskoleprovet mäter både kunskaper och förmågor. T.ex. läsförståelse går inte att plugga in. Den kvantitativa delen motsvarar klassisk skolmatematik och kan förbättras genom övning. Orddelen är ett kunskapsprov, men det går inte att säga hur fruktbart det är att öva in ord.

I genomsnitt förbättrar provdeltagare sitt resultat med något under 0,1 poäng. Det rör sig om väldigt få, någon procent i bästa fall, som gör förbättringar från exempelvis 1,0 till 2,0. Av statistik framgår att andelen totalförbättringar blir större bland dem med färre provresultat sedan tidigare. I statistik från proven från hösten 2011 till hösten 2014 och från våren 2018 till våren 2019 framgår exempelvis följande om provskrivare som skrivit provet två gånger tidigare och vid sista tillfället fått minst 1,4 i resultat, vilket rör sig om någonstans mellan 1 000 och 2 000 provskrivare per provtillfälle. 85 procent av dessa provskrivare hade förbättrat sitt resultat med mindre än 0,4 poäng eller försämrat sitt resultat. 1,7 procent hade förbättrat sitt resultat med minst 0,6 poäng, 0,6 procent hade förbättrat sitt resultat med minst 0,8 poäng, 0,29 procent hade en förbättring med minst 1,0 poäng, 0,13 procent hade en förbättring sitt resultat med minst 1,2 poäng och 0,01 procent hade en förbättring med minst 1,5 poäng. Bland dem som skrivit provet en gång tidigare gjorde 0,6 procent en förbättring på minst 1,0 poäng. Perioden våren 2015 till hösten 2017 har utelämnats på grund av indikationer på fusk. Förbättringar var då cirka tre gånger vanligare.

Ett förbättrat resultat kan bero på att det tidigare resultatet inte var rättvisande för ens kunskaper. Det är möjligt att förbättra sitt resultat genom intensiva studier om man vid första tillfället t.ex. har väldigt dålig koll på matematiken. Förbättringar kan också bero på nervositet eller andra omständigheter i provlokalen.

Provskrivarens motivation kan också ha betydelse. I en enkätundersökning framkom att omkring 20 procent av provdeltagarna skriver provet för skojs skull.

Utprövningsdelen används för att testa nya frågor inför kommande prov. Frågorna i utprövningsdelen är kvalitetsgranskade i sådan utsträckning att det inte ska märkas vilken del som är utprövningsdelen. Svårighetsgraden i utprövningsdelen avviker inte jättemycket från de reguljära provdelarna även om det kan vara större variation i frågorna. Om någon har i princip full pott på reguljära delarna och betydligt lägre på utprövningsdelen är det inte rimligt att svårighetsgraden skulle förklara detta. En förklaring skulle istället kunna vara att det händer något i lokalen, t.ex. sjukdom eller toabesök.

Han har sett programmet Dold om högskoleprovet. Han kan inte minnas vad han konkret gjorde efter att ha sett programmet. Han har tagit del av HP-hjälpens marknadsföring från sociala medier och reklamblad. Han har ingen förklaring till varför inte någon sagt att det skulle vara olagligt att hjälpa fuskare på högskoleprovet.

Mattias Wickberg har berättat sammanfattningsvis följande. Han arbetar på Universitets- och Högskolerådet (UHR) med fokus på bl.a. högskoleprovet. UHR genomför högskoleprovet på vissa orter utomlands, medan de lokala lärosätena genomför högskoleprovet i Sverige. UHR är en myndighet med rätt att utfärda forskrifter. Han har varit inblandad i arbete med föreskrift om högskoleprovet. Det finns riktlinjer gentemot lärosätena om en rekommenderad hantering av högskoleprovet. Enligt riktlinjerna ska inte en enskild provledare ha tillgång till provet under hela provdagen. En materialsamordnare ska dela ut proven inför varje

pass till respektive lokal, enligt en relativt ny rekommendation. Hanteringen har varierat eftersom lärosätena själva bestämt kring denna. Varje provhäfte ligger numera i kuvert med sigill. Varje 30-pack med provhäften är inplastat i en påse. Provhäftena är färgkodade utifrån provpass. Påsarna med provhäften ska öppnas i närvaro av provdeltagarna, så att de kan se att påsen är obruten. Det finns information om detta på studera.nu, men han tror också att det framgår av kallelsen till provdeltagarna. Svarshäftena är inte inplastade eftersom det inte finns något behov av det. Svarshäftena innehåller ingen information, utan är ett häfte som ska fyllas i.

Det finns en bilaga till föreskriften om vilken information som provledarna ska ge till deltagarna. Information gäller bl.a. att fusk beivras, samt att penna och suddgummi är det enda utrustning som tillåts. Normalt sker ID-kontroll vid ingången till provsalen i samband med varje provpass samt vid kontroll av underskrift på respektive svarshäfte. Provledarna uppmanas att gå omkring i lokalen för att kunna reagera på märkligheter, t.ex. deltagare som petar sig i örat. Om fuskutrustning påträffas på provskrivare ska lärosätet polisanmäla och lämna information till UHR inför eventuellt beslut om avstängning.

Det är inte reglerat hur störningsmoment i provlokalen, som brandlarm eller liknande, ska hanteras. Det är upp till lärosätena att i möjligaste mån erbjuda möjligheten att skriva provet utan störningar och annars erbjuda deltagare att skriva om provet. Allt som avviker eller är störande ska antecknas av provledaren enligt handledningen men vad han vet är detta inte reglerat.

Redan 2015 fick UHR indikationer på att det förekom fusk på högskoleprovet i relativt stor omfattning. UHR fick tips om vilken typ av hjälpmedel som skulle ha använts. Hösten 2015 gjordes en teknisk uppföljning. Ett antal provdeltagares svar var identiska, det vill säga samma rätt och samma fel, vilket är extremt osannolikt. UHR beslutade att inte meddela något resultat för ett femtiotal personer. Hösten

2016 hade de olika versioner på det sista provpasset, där frågorna kom i olika ordning beroende på var man skrev. Det fanns en förteckning över vilken version som skickades vart, exempelvis delades provversion 4 endast ut i delar av Göteborg, Malmö och Stockholm. Vid undersökning kunde de se att vissa skrivit väldigt bra bortsett från det sista provpasset, där provskrivarna istället svarat väldigt bra vid jämförelse med en annan provversion. Provet hösten 2016 var även första gången deltagarna skrev under på heder och samvete. UHR polisanmälde ca 50 personer för misstanke om osann försäkrar.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalerna för osann försäkrar, grovt brott, mot Fahima Hussein (åtalpunkten 2) och Nadia Yasmin (åtalpunkten 7)

Av den skriftliga utredningen som lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Fahima Hussein och Nadia Yasmin skrev högskoleprovet den 14 april 2018 och konfronterades av polis efter det andra provpasset och hade då otillåten utrustning på sig, bl.a. mobiltelefon och hörsnäckor. Fahima Hussein har till polisen överlämnat en vit kartong av samma typ som tidigare förekommit i ärendet med viss utrustning kvar i kartongen och som var adresserad till henne. Vid husrannsakan i Nadia Yasmins bil påträffades samma typ av vita kartong med viss utrustning kvar i kartongen och som var adresserad till henne. Fahima Husseins svarshäften från högskoleprovet och som undertecknats med hennes namn har tagits i beslag och det har visat sig att hon på det första provpasset hade 34 rätt av 40 möjliga och på det andra provpasset hade 27 rätt av 27 möjliga fram till dess att utsändningen av de rätta avbröts. Därefter hade hon 4 rätt av 13 möjliga. Även Nadia Yasmins svarshäften från högskoleprovet och som undertecknats med hennes namn har tagits i beslag och det har visat sig att hon på det första provpasset hade 32 rätt av 40 möjliga och på det andra provpasset hade 23 rätt av 27 möjliga fram till dess att utsändningen av de rätta svaren avbröts. Därefter hade hon 4 rätt av 13 möjliga.

Fahima Husseini har berättat bl.a. följande. Hon hittade HP-hjälpens hemsida när hon sökte information om högskoleguiden på Google. Hon kontaktade HP-hjälpen någon månad innan provet och upplevde att såväl hemsidan som bemötandet var professionellt. Utrustningen kom snabbt efter att hon hade gjort beställningen och instruktionerna för hur den skulle användas var tydliga även om hörsnäckorna var svåra att sätta på plats. Enligt instruktionerna skulle utrustningen skickas tillbaka, annars var användare tvungen att betala för den. Hon beställde resultatet 1,5 eller 1,6. Hon behövde resultatet för att komma in på en utbildning som det var viktigt för henne att gå.

Nadia Yasmin har berättat bl.a. följande. När hon sökte på ”högskoleprovet” på internet kom HP-hjälpens hemsida upp och där hittade hon en e-postadress som hon använde för att få mer information. Hon tror att hon beställde resultatet 1,6 och att hon skulle få betala 40 000 kr genom delbetalning. Hon skickade en handpenning på 2 000 kr i kontanter till vad hon tror var en boxadress och fick därefter utrustningen skickad hem till sig. Hon öppnade paketet med utrustningen samma dag som provet och tog på sig utrustningen i sin bil på parkeringen vid provlokalen. Hon hade inte varit med på något övningstillfälle och det tog därför ett tag innan hon förstod hur hon skulle använda utrustningen. När hon använde utrustningen brusade det mycket i hörsnäckorna och hon tog kontakt med HP-hjälpen om bruset via whatsapp i enlighet med instruktionen och i ett skede drog hon ur en sladd i utrustningen när det brusade, men hon minns inte när. Hon vet inte vad hon hade tänkt att använda resultatet till, men har tidigare velat söka till läkarlinjen. Hon hade dock inte tänkt använda resultatet till att söka den linjen och det krävs också betydligt högre resultat för att komma in på läkarlinjen.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Fahima Husseinis och Nadia Yasmins egna uppgifter samt den utredning som åklagarna lagt fram beträffande åtalen är det bevisat att Fahima Husseini och Nadia Yasmin begått de åtalade

gärningarna som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brotten ska anses som grova.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Besarta Gashi (åtalspunkten 3)

Av den skriftliga utredningen som lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Besarta Gashi skrev högskoleprovet den 14 april 2018 och konfronterades av polis efter det andra provpasset och hade då otillåten utrustning på sig, bl.a. mobiltelefon och hörsnäckor. Hon har också till polisen överlämnat en vit kartong av samma typ som tidigare förekommit i ärendet med viss utrustning kvar i kartongen och som var adresserad till henne. Hon hade kartongen i sin bostad innan hon överlämnade den till polisen. En bild på Besarta Gashi där hon håller upp sitt pass har påträffats på den USB-sticka som togs i beslag hos Lucas Kjellin Gardebrand och uppgifter beträffande henne förekommer i en förteckning som påträffades i den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Besarta Gashis svarshäften från högskoleprovet har tagits i beslag och svarshäftena från de två första provpassen var undertecknade med hennes namn. Det har visat sig att hon på det första provpasset hade 33 rätt av 40 möjliga och på det andra provpasset hade 27 rätt av 27 möjliga fram till dess att utsändningen av de rätta avbröts. Därefter hade hon 2 rätt av 13 möjliga.

Besarta Gashi har berättat bl.a. följande. Hon hörde talas om HP-hjälpen av en slump när hon lyssnade på radion. Hon tog kontakt med HP-hjälpen och tror att hon beställde resultatet 1,2, vilket skulle kosta 30 000 kr. På provdagen satte hon på sig den utrustning hon tidigare fått och gick till provet där hon fick de rätta svaren. Uppkopplingen var inte ”jättebra” men hon fick svaren och skrev provet. Under det andra provpasset försvann uppkopplingen helt och hon gissade antagligen på de resterande frågorna. Det kan vara så som hon uppgett i polisförhör, nämligen att hon genomförde ett testprov med utrustningen på torsdagen innan provet. Hon har tagit hjälp av HP-hjälpen tidigare, men vågade då inte fullfölja fusket. HP-hjälpen

hade inget bra bemötande. Hon hade frågor i sista stund, men HP-hjälpen var inte så duktiga på att svara bl.a. om vad hon riskerade.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Besarta Gashis egna uppgifter och den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram är det bevisat att hon beträffande de två provpass hon deltog i lämnat försäkran i enlighet med vad åklagarna påstått och att den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom hon vid genomförandet av provpassen använt otillåtna hjälpmedel. När det gäller Besarta Gashis invändning om att polisen genom ingripandet efter det andra provpasset hindrade brottets fullbordan eftersom det då inte förelåg fara i bevishänseende gör tingsrätten följande överväganden. Bedömningen av om åtgärden innebar fara i bevishänseende tar sikte på förhållandena vid gärningsögonblicket, vilket enligt tingsrätten måste anses vara när provskrivaren lämnar ifrån sig svarshäftet som innehåller den (osanna) skriftliga försäkran till provledaren. Vid den tidpunkten var det både existentiellt möjligt och plausibelt att svarshäftena med den osanna försäkran skulle komma att fungera som bevismedel i en praktisk angelägenhet och att det därmed uppkommer skada eller olägenhet. Enligt tingsrätten har Besarta Gashis åtgärd således inneburit fara i bevishänseende och hon ska dömas för den åtalade gärningen. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Sabina Ashraf (åtalspunkten 9)

Av den skriftliga utredningen som lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Sabina Ashraf skrev högskoleprovet den 14 april 2018. Flera vita kartonger av samma typ som tidigare förekommit i ärendet och som då visat sig innehålla fuskutrustning från HP-hjälpen påträffades vid husrannsakan i en postlåda vid postterminalen i Norrköping den 6 april 2018. En av kartongerna var adresserad till Sabina Ashraf. Uppgifter beträffande henne förekommer i en förteckning som påträffades i den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Av uppgifterna framgår

bl.a. att hon beställt resultatet 1,8 och att hon fått beteckningen D3. Sabina Ashrafs svarshäften från högskoleprovet och som undertecknats med hennes namn har tagits i beslag. Det har visat sig att hon på de bägge första provpassen hade 37 respektive 32 rätt av 40 möjliga. På det andra provpasset hade hon 26 rätt av 27 möjliga fram till dess att utsändningen av de rätta svaren avbröts och 6 rätt av 13 möjliga på de resterande frågorna. Vidare hade hon på de resterande provpassen då alltså utsändningen av de rätta svaren hade avbrutits följande resultat: 15 rätt av 40 möjliga (provpass 3), 21 rätt av 40 möjliga (provpass 4) och 15 rätt av 40 möjliga (provpass 5). Om Sabina Ashraf hade presterat på samma nivå på de avslutande provpassen som på de två inledande provpassen hade hon fått resultatet 1,75. Om hon istället hade presterat på samma nivå på de två inledande provpassen som på de avslutande provpassen hade hon fått resultatet 0,65. Sabina Ashraf genomförde högskoleprovet även på hösten 2017 och fick då resultatet 0,7.

Sabina Ashraf har berättat bl.a. följande. Hon tog kontakt med HP-hjälpen någon gång i april 2018 och beställde resultatet 1,8. Hon hade sett en annons via en kamrats facebook och tyckte det såg amatörmässigt ut, men blev intresserad av att kontrollera om utrustningen fungerade. När hon fått utrustningen prövade hon den vid ett övningstillfälle och blev chockad av att det faktiskt fungerade. Hon använde dock inte utrustningen på provet. Dagen innan provet hade hon huvudvärk och huvudvärken kom tillbaka innan lunch på provdagen. När hon får huvudvärk kan hon inte koncentrera sig. – Det resultat som hon beställde skulle kosta omkring 100 000 kr. Hon hade inte så mycket pengar, men man behövde bara betala om man uppnådde det resultat man beställt och hon visste att hon inte skulle uppnå 1,8. Hon hade gjort högskoleprovet på hösten 2017 och fick då resultatet 0,7. Hon har fortfarande kvar utrustningen hemma hos sig. Hon har betalat 4 000 kr i förskott, vilket hon inte har fått tillbaka. HP-hjälpen lovade att betala tillbaka förskottet om hon inte fick de resultat hon beställt och hon litade på HP-hjälpen. Hon vet inte vilka personer som står bakom HP-hjälpen.

Sabina Ashraf har åberopat viss skriftlig utredning bl.a. en besöksanteckning från en vårdcentral från februari 2017 enligt vilka hon haft huvudvärk till och från sedan flera år.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Sabina Ashrafs egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Genom Sabina Ashrafs uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen är det klarlagt att hon vid tiden för provet hade tillgång till utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet. Omständigheterna att Sabina Ashraf har haft tillgång till sådan utrustning och de resultat som hon fått på provet fram till dess att utsändningen av de rätta svaren avbröts genom tillslaget på Slottsgatan 129, talar med betydande styrka för att hon också använde utrustningen vid provet. Hennes uppgifter om att hon beställt utrustningen bara av intresse för att se om den fungerade, vilket kostat henne 4 000 kr, framstår som tillrättalagda. Detsamma gäller hennes förklaring till det sammanträffande att hon började prestera sämre i samband med att utsändningen av de rätta svaren på proven avbröts. Tingsrätten har vid den bedömningen beaktat de anteckningar från vårdcentralen som Sabina Ashraf åberopat, men inte tillmätt dem någon betydelse mot bakgrund av att de avser hennes hälsotillstånd drygt ett år innan tiden för den händelse som åtalet avser. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Sabina Ashraf använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Sabina Ashraf dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Diana Fazel (åtalspunkten 10)

Av den skriftliga utredningen som lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Diana Fazel skrev högskoleprovet den 14 april 2018. Flera vita kartonger av samma typ som tidigare förekommit i ärendet och som då visat sig innehålla fuskutrustning från HP-hjälpen påträffades vid husrannsakan i en postlåda vid postterminalen i Norrköping den 6 april 2018. En av kartongerna var adresserad till Diana Fazel. Uppgifter beträffande henne förekommer i en förteckning som påträffades i den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Av uppgifterna framgår bl.a. att hon beställt resultatet 1,8 och att hon fått beteckningen E3. Diana Fazels svarshäften från högskoleprovet och som undertecknats med hennes namn har tagits i beslag. Det har visat sig att hon på de bägge första provpassen hade 36 respektive 33 rätt av 40 möjliga. På det andra provpasset hade hon 26 rätt av 27 möjliga fram till dess att utsändningen av de rätta svaren avbröts och 7 rätt av 13 möjliga på de resterande frågorna. Vidare hade hon på de resterande provpassen då alltså utsändningen av de rätta svaren hade avbrutits följande resultat: 16 rätt av 40 möjliga (provpass 3), 12 rätt av 40 möjliga (provpass 4) och 16 rätt av 40 möjliga (provpass 5). Om Diana Fazel hade presterat på samma nivå på de avslutande provpassen som på de två inledande provpassen hade hon fått resultatet 1,75. Om hon istället hade presterat på samma nivå på de två inledande provpassen som på de avslutande provpassen hade hon fått resultatet 0,4. Diana Fazel har genomfört högskoleprovet två gånger tidigare. På våren 2013 fick hon resultatet 0,45 och på hösten samma år fick hon resultatet 0,6.

Diana Fazel har berättat bl.a. följande. Hon fick ett reklamblad om HP-hjälpen hem till sig. Hon läser till läkare i Polen, men vill hellre studera i Sverige vilket kräver ett högt resultat på högskoleprovet. Hon kontaktade HP-hjälpen och beställde resultatet 1,75 eller 1,8. Hon betalade ett förskott i kontanter och fick utrustningen några dagar innan provet. Hon öppnade paketet med utrustning, men tog aldrig ut utrustningen ur plastförpackningarna. Hon skrev provet, men använde inte

utrustningen av moraliska skäl. Hon skickade tillbaka utrustningen omedelbart efter att hon kommit hem efter provet. – Hon har ojämna studieresultat, så hennes provresultat är helt normalt. Hon åt ingen lunch under provdagen, vilket kan förklara att hon fick sämre resultat på eftermiddagen.

Diana Fazel har åberopat viss skriftlig bevisning bl.a. gymnasiebetyg och betyg från universitetet i Gdansk för att visa att hon har en ojämn kunskapsnivå.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Diana Fazels egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Genom Diana Fazels uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen är det klarlagt att hon vid tiden för provet hade tillgång till utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet. Omständigheterna att Diana Fazel har haft tillgång till sådan utrustning och de resultat som hon fått på provet fram till dess att utsändningen av de rätta svaren avbröts genom tillslaget på Slottsgatan 129, talar med betydande styrka för att hon också använde utrustningen vid provet. Enligt Diana Fazels egna uppgifter har hon gjort inte obetydliga ansträngningar för att få tag i fuskutrustningen, vilket också kostat henne pengar i form av det förskott som hon betalat. Hennes förklaring till att hon i sista stund inte använde utrustningen framstår mot den bakgrunden inte som övertygande. Vidare framstår hennes förklaring till det sammanträffande att hon började prestera sämre i samband med att utsändningen av de rätta svaren på proven avbröts som en efterhandskonstruktion. Tingsrätten har vid sin bedömning beaktat de betyg som Diana Fazel åberopat, men inte ansett sig kunna dra några slutsatser av betygen i jämfört med hennes resultat vid det aktuella högskoleprovet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Diana Fazel använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i

bevishänseende ska Diana Fazel dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Cimone Beuret (tidigare Haroun, åtalspunkten 11)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Cimone Beuret gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om henne har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på henne där hon håller upp sitt pass för kameran och bilder på hennes identitetshandlingar. Cimone Beurets uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Hon har getts beteckningen L3 och att döma av förteckningarna har hon beställt resultatet 1,7. Cimone Beuret har gjort högskoleprovet vid sex tidigare tillfällen. På hösten 2011 fick hon resultatet 0,7, på våren 2015 fick hon resultatet 0,9, på hösten samma år fick hon resultatet, 0,9, på våren 2016 fick hon resultatet 0,85, på hösten samma år fick hon resultatet 1,0 och på våren 2017 fick hon resultatet 1,1. På hösten 2017 fick Cimone Beuret resultatet 1,7. På det första provpasset hade hon 32 rätt av 40 möjliga, på det andra provpasset, som var utprovningssdelen, hade hon 12 rätt av 40 möjliga, på det tredje provpasset hade hon 35 rätt av 40 möjliga, på det fjärde provpasset hade hon 30 rätt av 40 möjliga och på det femte provpasset hade hon 35 rätt av 40 möjliga.

Cimone Beuret har berättat bl.a. följande. Hon har inte haft någon kontakt med HP-hjälpen. Hon har inte använt någon utrustning vid provet eller tagit emot någon utrustning. Hon har successivt ökat sitt resultat på högskoleprovet från det att hon gjorde provet första gången år 2011. Inför provet på hösten 2017 hade hon tid att förbereda sig ordentligt. Hon hade inga andra engagemang utan ägnade sig åt matematikstudier. Hon hade också anlitat en coach från HP-guiden inför provet.

Hon gör proven tillsammans med kamrater för att testa sig själv. Hon hade inte tänkt att använda det resultat hon fick, men hon sökte och kom in på läkarprogrammet i Umeå med sitt resultat från högskoleprovet kompletterat med arbetslivserfarenhet. Hon gick läkarprogrammet en termin innan hon kom på att programmet inte passade henne. Hon vet inte varför hennes uppgifter förekommer bland HP-hjälpens material, utan någon måste ha använt sig av hennes uppgifter men hon vet inte varför. Hon vet inte var bilderna på henne och hennes identitetshandlingar kommer ifrån eller i vilket sammanhang hon tagit ett fotografi på sig själv hållande sitt pass. Hon känner till att det finns en utprövningsdel på högskoleprovet och utprövningsdelen brukar skilja sig åt från övriga delar på provet, men hon vet inte varför hennes resultat blev som det blev. Vid provet ville hon ha det så bekvämt som möjligt och hade därför gymnastikkläder som var tigha. Hon hade alltså inte kunnat ha någon utrustning på sig utan att någon skulle ha lagt märke till det.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Cimone Beurets egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Cimone Beuret förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hennes bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare har det framkommit att Cimone Beuret vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 0,5 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Cimone Beuret uppvisat som mindre sannolik. Därtill kommer att hon presterat påtagligt sämre på utprövningsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Vad Cimone Beuret uppgett förtar

inte i nämnvärd grad värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Cimone Beuret använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebär fara i bevishänseende ska Cimone Beuret dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Archavir Amini Hajbashi (åtalpunkten 12)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Archavir Amini Hajbashi gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om honom har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på honom där han håller upp sitt pass för kameran och en bild på hans pass. Archavir Amini Hajbashis uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Han har getts beteckningen G2 och att döma av förteckningarna har han beställt resultatet 1,6. Archavir Amini Hajbashi har gjort högskoleprovet vid fyra tidigare tillfällen. På våren 2014 fick han resultatet 0,45, på våren 2015 fick han resultatet 0,25, på hösten samma år fick han resultatet 0,55 och på våren 2017 fick han resultatet 0,45. På hösten 2017 fick Archavir Amini Hajbashi resultatet 1,75. På det första provpasset hade han 36 rätt av 40 möjliga, på det andra provpasset hade han 33 rätt av 40 möjliga, på det tredje provpasset, som var utprovsningsdel, hade han 9 rätt av 40 möjliga, på det fjärde provpasset hade han 35 rätt av 40 möjliga och på det femte provpasset hade han 34 rätt av 40 möjliga.

Archavir Amini Hajbashi har berättat bl.a. följande. Han gjorde högskoleprovet första gången på våren 2014. Det var hans föräldrar som ville att han skulle göra

provet och han fick ett dåligt resultat. Han fortsatte att få dåliga resultat tills han bestämde sig för att ändra på det. Tidigare hade han inte tagit provet på allvar. Inför höstprovet 2017 studerade han själv och tillsammans med vänner som gjort provet tidigare. Han skaffade Högskoleappen och tränade på gamla prov. Han tog även kontakt med HP-hjälpen och fick utrustning skickad till sig. Han deltog inte vid några testtillfällen. När han på egen hand prövade utrustningen ramlade hörsnäckan ur örat. Dagen innan provet hade han inte fått utrustningen att fungera. Han bestämde sig då för att inte använda utrustningen på provet och skickade tillbaka den. Han ansökte och kom in på en tandläkarutbildning med det resultat han fått på högskoleprovet. Resultatet har senare frångåtits honom, men han valde själv att hoppa av utbildningen eftersom det inte kändes bekvämt att fortsätta. Han hade klarat alla prov på utbildningen.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Archavir Amini Hajbashis egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att han lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Vidare är det genom hans uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen klarlagt att han vid tiden för provet hade tillgång till utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet. Frågan är om han använde utrustningen som var ett otillåtet hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Archavir Amini Hajbashi vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 1,3 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Archavir Amini Hajbashi uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprövningsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Vad Archavir Amini Hajbashi uppgett förtar inte i nämnvärd grad värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet.

Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Archavir Amini Hajbashi använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Archavir Amini Hajbashi dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Nelly Edin (åtalspunkten 14)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Nelly Edin gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om henne har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på henne där hon håller upp sitt pass för kameran och en närbild på hennes pass. Nelly Edins uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Hon har getts beteckningen J4 och att döma av förteckningarna har hon beställt resultatet 2,0. Nelly Edin har gjort högskoleprovet vid tre tidigare tillfällen. På våren 2015 fick hon resultatet 0,9, på våren 2016 fick hon resultatet 1,05 och på våren 2017 fick hon resultatet 1,25. På hösten 2017 fick Nelly Edin resultatet 2,0. På det första provpasset hade hon 38 rätt av 40 möjliga, på det andra provpasset hade hon 38 rätt av 40 möjliga, på det tredje provpasset hade hon 35 rätt av 40 möjliga och på det fjärde provpasset hade hon 36 rätt av 40 möjliga. På det provpass som var utprovningsdel hade Nelly Edin 19 rätt av 40 möjliga.

Nelly Edin har berättat följande. Hon har inte använt några otillåtna hjälpmedel på högskoleprovet och har inte beställt eller fått någon utrustning. Hon hade inget särskilt syfte med att skriva högskoleprovet. Hon har fortfarande inte bestämt sig vad hon vill göra och studerar för närvarande företagsekonomi. Hon har inte använt

sitt resultat på högskoleprovet för att söka in på någon utbildning. Det gick bra när hon gjorde provet. Frågorna på utvärtningsdelen skiljer sig åt i struktur och svårighetsgrad. Hon antog att det andra provpasset var utvärtningsdelen och tog det lugnare på det provpasset för att kunna skriva bättre på resten av provet. Därför fick hon sämre resultat på utvärtningsdelen. Det var först under sommaren 2018 i samband med polisförhoret som hon fick veta att hennes pappa hade varit i kontakt med HP-hjälpen. Hon blev chockad och sedan arg. Det är hon som har skickat bilden på sitt pass och bilden på sig själv där hon håller sitt pass framför kameran till sin pappa. Han bad henne skicka bilderna och hon frågade inte vad han skulle ha dem till eftersom hon litade på honom.

Nelly Edin har åberopat en omfattande skriftlig utredning – bl.a. betyg, examensbevis, färdhandlingar och kontoutdrag – för att visa dels att hon har förmåga att uppnå resultatet 2,0 på högskoleprovet, dels att hon inte befann sig i Sverige i tid för att kunna beställa och ta emot fuskutrustning, dels att det inte finns några transaktioner på hennes konto som motsvarar betalning av förskott till HP-hjälpen.

Vidare har Nelly Edin åberopat vittnesförhör med sin pappa Patrik Edin. Som tidigare framgått har förnyat förhör inte kunnat hållas med honom. Förhoret med Patrik Edin från den tidigare huvudförhandlingen har därför spelats upp med ljud- och bild. Från det förhoret har bl.a. följande framkommit. Han hade sett en dokumentär på teve och tänkte att han kunde hjälpa sin dotter. Han tog kontakt med dem online och utgav sig för att vara student. När de ville ha ett passfoto skickade han bilderna på Nelly. Han hade sagt till henne att han behövde passfoto på henne till sitt företag där hon arbetade extra ibland. I och med att de fick bilderna med passet så fick de även Nellys personuppgifter. Han betalade inget till dem och han avslutade det hela utan att Nelly fick veta något.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Nelly Edins egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Nelly Edin förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hennes bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare har det framkommit att Nelly Edin vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 0,75 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivån som Nelly Edin uppvisat som mindre sannolik. Därtill kommer att hon presterat påtagligt sämre på utprovingsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. När det gäller värderingen av Patrik Edins uppgifter om att det är han som har haft kontakt med HP-hjälpen för sin dotters räkning utan hennes vetskap kan tingsrätten inledningsvis konstatera att han är närstående till Nelly Edin och att han därför inte avlagt vittnesed. Det finns redan av den anledningen skäl att bedöma hans uppgifter med försiktighet. Vidare är hans uppgifter vaga och svävande när han förklarat hur han gick tillväga i sina kontakter med HP-hjälpen. Sammantaget bedömer tingsrätten Patrik Edin som inte trovärdig. Vad Nelly Edin uppgett och vad som framkommit av den bevisning som hon själv åberopat förtar inte i nämnvärd grad värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Nelly Edin använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Nelly Edin dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Mohamed Mohamed gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om honom har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på honom där han håller upp sitt pass för kameran. Mohamed Mohameds uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Han har getts beteckningen M5 och att döma av förteckningarna har han beställt resultatet 1,8. Mohamed Mohamed har gjort högskoleprovet en gång tidigare, nämligen på våren 2017 då han fick resultatet 0,35. På hösten 2017 fick han resultatet 1,9. På de ordinarie provpassen hade Mohamed Mohamed 35, 37, 36 och 37 rätt av 40 möjliga, medan han på provpasset som innehöll utprövningsdelen hade 9 rätt av 40 möjliga.

Mohamed Mohamed har berättat bl.a. följande. När han gjorde högskoleprovet första gången hade han inte haft tid att förbereda sig. Han genomförde det provet mest för att se vad det handlade om samt hur provdagen och frågorna ser ut. Han svarade på frågorna mest på måfå. Vid provet på hösten 2017 hade han strategier för att göra så bra ifrån sig som möjligt och han hade hunnit förbereda sig inför provet. Han hörde talas om HP-hjälpen först i samband med att förundersökningen inleddes. Någon som känner honom måste ha använt sig av hans identitetsuppgifter och adress för att få tag i fuskutrustning från HP-hjälpen och genomföra fusket utan att kunna bli avslöjad. Den person som han misstänker har haft tillgång till hans lägenhet. Samme person föreslog att de skulle ta bilder på sig själva med identitetshandling framför kameran för att se vem som var mest lik bilden på identitetshandlingen. Bilden lade han sedan ut på sociala medier. Han kände till att det fanns ett provpass med en utprövningsdel, men funderade inte särskilt på vilket provpass det kunde vara. Det kan finnas många anledningar till att han presterade

sämre på utprovningssdelen. Polisen har kontrollerat hans telefon, kontouppgifter och genomfört husrannsakingar, men inte hittat något spår efter fuskutrustning eller att han skulle ha betalat något förskott.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Mohamed Mohameds egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att han lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om han använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Mohamed Mohamed förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hans bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare har det framkommit att Mohamed Mohamed vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 1,55 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Mohamed Mohamed uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Mohamed Mohameds förklaringar till de omständigheter som är besvärande för honom framstår som uppenbara efterhandskonstruktioner vilka tingsrätten därför kan lämna utan avseende. Vad Mohamed Mohamed i övrigt har uppgett förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Mohamed Mohamed använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Mohamed Mohamed dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkrar, grovt brott, mot Mohamed Ghaleb Abdul (åtalspunkten 16)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Mohamed Ghaleb Abdul gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om honom har påträffats i en flik betecknad "KunderHT17" i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på honom där han håller upp sitt identitetskort för kameran och en bild med närbild på identitetskortet. Mohamed Ghaleb Abduls uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Han har getts beteckningen C1 och att döma av förteckningarna har han beställt resultatet 1,6. Mohamed Ghaleb Abdul har gjort högskoleprovet vid fem tillfällen tidigare. På hösten 2014 fick han resultatet 0,45, på våren 2015 fick han resultatet 0,45, på hösten samma år fick han resultatet 0,55, på hösten 2016 fick han resultatet 0,7 och på våren 2017 fick han resultatet 0,5. På hösten 2017 fick Mohamed Ghaleb Abdul resultatet 1,65. På de ordinarie provpassen hade Mohamed Ghaleb Abdul 34, 35, 34 och 33 rätt av 40 möjliga, medan han på provpasset som innehöll utprövningsdelen hade 15 rätt av 40 möjliga.

Mohamed Ghaleb Abdul har berättat bl.a. följande. Han har inte fuskat och han vet inte hur hans uppgifter har hamnat hos HP-hjälpen. Han hade inte så bra gymnasiebetyg och ville få en andra chans att komma in på någon universitetsutbildning i Sverige. Han började skriva högskoleprovet som 16-åring och det var inte så lätt att få bra resultat som så ung. När han skrev provet på våren 2017 var han sjuk, men gjorde provet ändå. Inför höstprovet 2017 beställde han tjänsten HP-guiden och fick en coach som lärde honom olika strategier för att lösa provet. I tjänsten fanns det också övningsuppgifter som han löste. Det har hänt tidigare att han förbättrat sina skolresultat. På gymnasiet gick han från betygen c och d till a i vissa ämnen, medan betygen i matematik och kemi varierade. Han vet inte varför han fick sämre resultat på utprövningsdelen på höstprovet 2017. Det

kanske blev någon förskjutning så att de svar han lämnade avsåg andra frågor, men det kändes att det gick bra den dagen på provet. Han har tagit bilder liknande de som hittades bland HP-hjälpens material och använt på olika ”siter”. På vissa ”siter” krävs det att man skickar sådana bilder om man har glömt sitt lösenord. Någon kan ha fått tag på hans bilder på det sättet och använt hans identitet hos HP-hjälpen. Han hade ingen inkomst vid tiden för provet och hade inte kunnat betala för att få ett högt resultat.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Mohamed Ghaleb Abduls egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att han lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om han använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Mohamed Ghaleb Abdul förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hans bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare har det framkommit att Mohamed Ghaleb Abdul vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 1,15 poäng jämfört med sitt senaste provresultat och med 0,95 jämfört med sitt högsta resultat tidigare. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Mohamed Mohamed uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprovingsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Mohamed Ghaleb Abduls förklaringar till de omständigheter som är besvärande för honom framstår som uppenbara efterhandskonstruktioner vilka tingsrätten därför kan lämna utan avseende. Vad Mohamed Ghaleb Abdul i övrigt har uppgett förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Mohamed Ghaleb Abdul använt otillåtna hjälpmedel vid

provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Mohamed Ghaleb Abdul dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Norhaan Ahmad (åtalpunkten 17)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Norhaan Ahmad gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om henne har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på henne där han håller upp sitt körkort för kameran och en bild med närbild på körkortet. Norhaan Ahmads uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Hon har getts beteckningen D1 och att döma av förteckningarna har hon beställt resultatet 1,7. Norhaan Ahmad har gjort högskoleprovet fyra gånger tidigare. På våren 2014 fick hon resultatet 0,25, på våren 2015 fick hon resultatet 0,30, på hösten samma år fick hon resultatet 0,7 och på våren 2016 fick hon resultatet 0,6. På hösten 2017 fick hon resultatet 1,75. På de ordinarie provpassen hade Norhaan Ahmad 34, 35, 35 och 36 rätt av 40 möjliga, medan hon på provpasset som innehöll utprovningssdelen hade 9 rätt av 40 möjliga.

Norhaan Ahmad har berättat bl.a. följande. När hon hade gjort högskoleprovet på våren 2016 insåg hon att hon behövde plugga mer för att komma in på juristprogrammet som var hennes mål. Vid de tidigare proven gick hon fortfarande på gymnasiet och hade inte haft tid att förbereda sig inför proven. Inför höstprovet 2017 skaffade hon Högskoleprovsboken. Hon övade på gamla prov och kontaktade HP-guiden där hon fick kontakt med en person angående hur man ska lösa uppgifter. Hon fick även hjälp av sin kusin som är jurist angående hur man ska tänka när man skriver högskoleprovet. Hon har också pluggat mycket matematik

och läst både svenska och engelska böcker. Hon blev förvånad när hon kallades till polisförhör och hon har fått veta att hennes tidigare pojkvän varit i kontakt med HP-hjälpen och utgett sig för att vara henne. Han har också till HP-hjälpen skickat bilden på henne där hon visar upp sitt körkort. Det är hon som har tagit bilden och hon gjorde det för att överraska en väninna till henne med att hon tagit körkort. Den tidigare pojkvännen ville antagligen förstöra för henne och har antagligen också betalat förskottet till HP-hjälpen. Han hade tillgång till hennes facebook-konto och visste att hon hade pluggat hårt och att hon hade som mål att få 1,6–1,7 på högskoleprovet 2017. Hon har fått reda på den tidigare pojkvännens agerande genom en gemensam bekant. Hon har polisanmält honom, men polisen har varken kallat honom eller deras bekant till förhör. Hon kände sig väldigt pressad under provet och fick ”hjärnsläpp” och började se suddigt under ett provpass. Det var därför hon fick sämre resultat på det som senare visade sig vara utprovningssdelen. Hon kan få sådana symptom när hon anstränger sig för mycket och symptomen brukar hålla i sig minst en kvart. Hon kom in på juristprogrammet i Lund med sitt högskoleprovsresultat som hon fått behålla. Hon har studerat i två terminer och har för närvarande studieuppehåll, men avser att återuppta sina studier till hösten.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Norhaan Ahmads egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Norhaan Ahmad förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hennes bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare har det framkommit att Norhaan Ahmad vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 1,15 poäng jämfört med sitt senaste provresultat och med 1,05 jämfört med sitt högsta resultat tidigare. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår

en resultatförbättring på den nivå som Norhaan Ahmad uppvisat som osannolik. Därtill kommer att hon presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Norhaan Ahmads förklaringar till de omständigheter som är besvärande för henne framstår som uppenbara efterhandskonstruktioner vilka tingsrätten därför kan lämna utan avseende. Vad Norhaan Ahmad i övrigt har uppgett förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Norhaan Ahmad använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Norhaan Ahmad dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Robin Huynh (åtalpunkten 18)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Robin Huynh gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om honom har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på honom där han håller upp sitt pass för kameran och en närbild på hans pass. Robin Huynhs uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Han har getts beteckningen G3 och att döma av förteckningarna har han beställt resultatet 1,6. Robin Huynh har gjort högskoleprovet fyra gånger tidigare. På våren 2013 fick han resultatet 0,45, på våren 2014 fick han resultatet 0,65, på våren 2016 fick han resultatet 0,65 och på våren 2017 fick han resultatet 0,75. På hösten 2017 fick han resultatet 1,70. På de ordinarie provpassen hade Robin Huynh 33, 34, 34 och 37 rätt av 40 möjliga, medan han på provpasset som innehöll utprovningssdelen hade 16 rätt av 40 möjliga.

Robin Huynh har berättat bl.a. följande. Han ville komma in på en bra utbildning för att få ett bra arbete i framtiden. Han hade gjort högskoleprovet flera gånger tidigare och fått erfarenhet av det. Inför provet hösten 2017 bestämde han sig för att plugga mer seriöst. Han ”hårdpluggade” i sex månader och tog hjälp av HP-guiden där man får en personlig lärare. Han övade också på gamla prov. Innan han började plugga seriöst fick han från en arbetskollega höra talas om att man kunde få högre resultat genom HP-hjälpen. Han hade inte hört talas om HP-hjälpen tidigare och tyckte det lät intressant och bad därför kollegan att introducera honom för dem. Han gav kollegan sina uppgifter och lämnade även över de bilder på honom och hans pass som hittats bland HP-hjälpens material. Detta var på våren eller sommaren 2017. De diskuterade inte vilket resultat han ville ha på högskoleprovet. Han bestämde sig för att inte gå vidare med HP-hjälpens tjänst. Han hade inte själv varit i kontakt med HP-hjälpen så han visste inte vad deras metod gick ut på eller vad det skulle kosta. Han har inte betalat något till HP-hjälpen, men hans kollega kan ha skickat förskottet på 2 000 kr. Han vill inte berätta vad arbetskollegan heter. Han minns inte att han vid den tidigare huvudförhandlingen ska ha sagt att han inte hört talas om HP-hjälpen innan det hölls polisförhör med honom. Vid provet fastnade han på en fråga under det andra provpasset som var utvärderingsdelen och fick inte tillräckligt med tid för de följande frågorna. På de följande provpassen valde han att inte göra om samma misstag, utan hoppade över sådana frågor som han tyckte var svåra.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Robin Huynhs egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att han lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om han använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Robin Huynh förekommer i HP-hjälpens förteckning över kunder hösten 2017 och att även hans bild förekommer bland HP-hjälpens material. Vidare

har det framkommit att Robin Huynh vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 0,95 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Robin Huynh uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Robin Huynhs förklaringar till de omständigheter som är besvärande för honom framstår som uppenbara efterhandskonstruktioner vilka tingsrätten därför kan lämna utan avseende. Vad Robin Huynh i övrigt har uppgett förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Robin Huynh använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkringen. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Robin Huynh dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkringen. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkringen, grovt brott, mot Marco Zanata Petersson (åtalpunkten 19)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Marco Zanata Petersson gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om honom har påträffats i en flik betecknad "KunderHT17" i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på honom där han håller upp sitt pass för kameran och en bild på hans pass. Marco Zanata Peterssons uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Han har getts beteckningen D3 och att döma av förteckningarna har han beställt resultatet 1,6. Marco Zanata Petersson har gjort

högskoleprovet vid två tillfällen tidigare. På våren 2016 fick han resultatet 0,85 och på hösten samma år fick han resultatet 0,8. På hösten 2017 fick Marco Zanata Petersson resultatet 1,7. På de ordinarie provpassen hade han 33, 35, 34 och 35 rätt av 40 möjliga, medan han på det provpass som innehöll utprövningsdelen hade 15 rätt av 40 möjliga.

Marco Zanata Petersson har berättat bl.a. följande. Han kontaktade HP-hjälpen efter att ha sett deras reklam på internet och fick information om hur hjälpen skulle gå till och vad det kostade. Han hade beställt resultatet 1,6 och tror att det skulle kosta omkring 60 000 kr. Han betalade förskott genom att skicka kontanter till en boxadress och fick utrustningen efter ett par veckor. Kunderna erbjöds att testa utrustningen och han försökte men lyckades inte vid något testtillfälle. I något skede fick han reda på att man vid provet måste försäkra att man inte använder otillåten utrustning. Han ville inte skriva på en sådan försäkran och samtidigt ville han inte att de pengar han lagt ned skulle vara bortkastade. Han berättade för en kamrat om sitt problem och kamraten erbjöd sig att skriva provet åt honom mot betalning. Kamraten liknar honom till utseendet och han hade läst på internet att identitetskontrollerna på provet inte gjordes jättenoga. Kamraten lånade hans pass till provet och fick 7 500 kr för att skriva provet åt honom. Efter provet fick han tillbaka utrustningen från kamraten. Han skickade tillbaka utrustningen till HP-hjälpen.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Marco Zanata Petersson egna uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen är det klarlagt att han vid tiden för provet hade tillgång till utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet. Tingsrätten kan konstatera att Marco Zanata Petersson gjorde högskoleprovet på hösten 2016 då kravet på sanningsförsäkran tillämpades för första gången. Han visste alltså redan efter det provet att en provskrivare var tvungen att intyga att han eller hon inte använde otillåten utrustning eller vilseledde. Mot den bakgrunden framstår hans uppgifter om det dilemma han hamnat i och

lösningen på problemet – att han anlitat en kamrat att genomföra provet – som mycket märkliga. Marco Zanata Peterssons uppgifter om att en icke namngiven kamrat genomförde provet för hans räkning är nya och inte möjliga att kontrollera. En lekmannamässig jämförelse av underskrifterna på svarshäftena och underskriften på Marco Zanata Peterssons pass ger också vid handen att dessa inte skiljer sig åt på sådant sätt att det ger upphov till tvivel om att handlingarna inte skulle vara undertecknade av samma person. Med hänsyn till vad som sålunda framkommit framstår Marco Zanata Peterssons invändning om att någon annan genomfört provet som en uppenbar efterhandskonstruktion som tingsrätten därför lämnar utan avseende. Genom den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det således bevisat att Marco Zanata Petersson lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är då om Marco Zanata Petersson använde utrustningen som han hade tillgång till och som var ett otillåtet hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Marco Zanata Petersson vid provet på hösten 2017 förbättrat sitt resultat med 0,9 poäng jämfört med sitt senaste provresultat och med 0,85 poäng jämfört med sitt högsta resultat tidigare. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivån som Marco Zanata Petersson uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprövningsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Vad Marco Zanata Petersson uppgett förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Marco Zanata Petersson använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Marco Zanata Petersson dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann

försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Evylyn Manestam (åtalspunkten 20)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Evylyn Manestam gjorde högskoleprovet på hösten 2017. Uppgifter om henne har påträffats i en flik betecknad ”KunderHT17” i ett kalkylblad på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. På ett annat USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand har även påträffats en bild på henne där hon håller upp sitt pass för kameran och en närbild på hennes pass. Evylyn Manestams uppgifter förekommer också i en förteckning på den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129. Hon har getts beteckningen F2 och att döma av förteckningarna har hon beställt resultatet 1,85. Evylyn Manestam har gjort högskoleprovet vid tre tidigare tillfällen. På hösten 2013 fick hon resultatet 0,45, på våren 2016 fick hon resultatet 0,95 och på våren 2017 fick hon resultatet 1,05. På hösten 2017 fick Evylyn Manestam resultatet 2,0. På vart och ett av de ordinarie provpassen hade hon 39 rätt av 40 möjliga, medan hon på det provpass som innehöll utprovningssdelen hade 21 rätt av 40 möjliga. Av ett utdrag avseende Evylyn Manestams konto framgår att ett uttag av 57 000 kr i kontanter gjordes den 16 november 2017.

Evylyn Manestam har berättat bl.a. följande. Hon hade gjort högskoleprovet tidigare mest för att andra gjorde det. När hon kommit fram till vad hon ville göra bestämde hon sig för att satsa på högskoleprovet, vilket hon inte gjort tidigare. Hon pluggade mycket och gjorde många övningsprov hemma med bra resultat. Hon blev sjuk och började då tvivla på sin kapacitet och i samband med det tog hon kontakt med HP-hjälpen som hon hört talas om någon gång i augusti 2017. Hon kontaktade dem per e-post efter att ha sett deras hemsida. Kontakten ledde till att de skulle skicka utrustning mot att hon betalade en summa. Hon skickade också bilder på sig

själv. Pengarna skickade hon till en postbox i Stockholm och inom en månad från provdagen fick hon en låda med utrustningen. Hon testade utrustningen vid ett övningstillfälle. Hon ångrade sig direkt efter att hon hade tagit kontakten med HP-hjälpen. De hade varit väldigt tydliga med att man var tvungen att betala och betalning skulle ske efter provet oavsett om man använde utrustningen eller inte. Hon minns inte om hon skrev till HP-hjälpen att hon ångrade sig. Hon kunde inte skicka tillbaka utrustningen eftersom det inte fanns någon instruktion för hur man skulle göra om man ändrade sig. Hon hade beställt resultatet 1,85 vilket skulle kosta mellan 80 000 kr och 90 000 kr och hon fick information om hur många fel hon skulle ha för att få det resultatet. Man skulle betala utifrån det resultat man fick på provet. Hon hade inte den aktuella summan vid tillfället utan skulle tjäna ihop den genom arbete och det framgick också av informationen från HP-hjälpen att hela summan inte behövde betalas på en gång. Vid provet fick hon en ångestperiod under ett provpass vilket gjorde att hon tappade fokus och att hon fick ett sämre resultat. I efterhand har det visat sig att det var under utprövningsdelen vilket var olyckligt. Efter provet betalade hon 57 000 kr i kontanter till HP-hjälpen. Hon lämnade pengarna i en förvaringsbox och skickade koden till dem. Hon minns inte om de hade kommit överens om det beloppet, men de hade diskuterat frågan om avbetalning. Hon kom in på läkarprogrammet på Lunds universitet med sitt resultat från högskoleprovet och hon studerade två terminer där innan hon blev avstängd från utbildningen.

Evlyn Manestam har åberopat viss skriftlig bevisning, bl.a. vissa studieresultat från läkarutbildningen. Vidare har hon åberopat vittnesförhören från den tidigare huvudförhandlingen med sin tidigare pojkvän, Gustav Ekwall, och med Mattias Persson, som är en studiekamrat till henne på läkarprogrammet.

Gustav Ekwall har bl.a. berättat att Evlyn Manestam studerade mycket när de bodde tillsammans under en tid år 2017. Vidare har han berättat att hon gjorde

gamla högskoleprov med varierande resultat, men att han sett henne få resultat på mellan 1,8 och 2,0.

Mattias Persson har bl.a. berättat att han valt att plugga tillsammans med Evylyn Manestam bl.a. av anledningen att hon är duktig på att lära sig saker. Vidare har han berättat att han själv förbättrat sitt resultat på högskoleprovet från 1,6 till 1,9 bara genom att vara mera avslappnad.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Evylyn Manestams egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Vidare är det genom hennes uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen klarlagt att hon vid tiden för provet hade tillgång till utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet och att hon efter provet betalat 57 000 kr till HP-hjälpen. Frågan är om hon använde utrustningen som var ett otillåtet hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Evylyn Manestam vid provet på hösten 2017 fick resultatet 2,0, vilket i sig är mycket ovanligt, och att hon förbättrat sitt resultat med 0,95 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Evylyn Manestam uppvisat som osannolik. Därtill kommer att hon presterat påtagligt sämre på utprövningsdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Evylyn Manestams uppgifter om att hon skulle ha betalat 57 000 kr till HP-hjälpen efter provet trots att hon redan på ett tidigt stadium bestämde sig för att inte använda utrustningen framstår som i hög grad anmärkningsvärda och osannolika. Vad Evylyn Manestam i övrigt uppgett och vad som framkommit genom den bevisning hon åberopat förtar inte i nämnvärd grad värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget

bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Evylyn Manestam använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Evylyn Manestam dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Sara Hamaamin (åtalspunkten 21)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Sara Hamaamin gjorde högskoleprovet på våren 2017 och fick då resultatet 1,9. På de ordinarie provpassen hade hon 37, 36, 37 och 37 rätt av 40 möjliga, medan hon på det provpass som innehöll utprövningsdelen hade 16 rätt av 40 möjliga. Dagen innan provet, dvs. den 31 mars 2017, gjorde hon en överföring på 29 000 kr till Victor Gustafssons konto hos GCC Capital AB.

Sara Hamaamin har berättat bl.a. följande. Hon förberedde sig inför provet med HP-guiden och gjorde gamla högskoleprov. Hon ville diskutera en del frågor och kom i kontakt med någon med samma logotype som HP-guiden via en tråd på flashback. Hon gjorde överföringen och fick ett informationsblad som innehöll specifik information om hur fusk skulle gå till. Hon svarade att det måste blivit något slags missförstånd. Hon besvarade inte det svar hon fick. Hon fick ingen utrustning. Tanken med betalningen var att hon skulle få aktiv hjälp inför provet på hösten 2017. Oavsett om hon skulle göra det provet eller inte var hon intresserad av att diskutera framför allt matematikfrågorna för att få veta om det fanns snabbare metoder att lösa frågorna. Vid provet fick hon buksmärter under ett provpass. Hon får det när hon blir stressad och hon var tvungen att göra ett avbrott, men fyllde i något på måfå. Hon tog en kontakt för att få tillbaka sina pengar eller för att få matematisk rådgivning, men fick till svar att hon inte behövde vara orolig och att det gått bra för deras tidigare kunder. Då blev hon rädd och tog ingen ytterligare

kontakt. Hon kom in på läkarprogrammet med sitt resultat från högskoleprovet, men har slutat efter att Universitets- och högskolerådet återkallat hennes resultat.

Sara Hamaamin har åberopat viss skriftlig bevisning.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Sara Hamaamins egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Sara Hamaamin fick resultatet 1,9 och att hon presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Därtill kommer att Sara Hamaamin dagen före provet överförde en förhållandevis stor summa till Victor Gustafsson. Hennes förklaring till överföringen framstår som så osannolik att den kan lämnas utan avseende. Den enda rimliga förklaringen till betalningen är att den avsåg betalning för HP-hjälpens tjänster. Vad Sara Hamaamin i övrigt har uppgett och vad som framkommit av den skriftliga bevisningen som hon åberopat förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet.

Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Sara Hamaamin använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Sara Hamaamin dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Darya Aziz (åtalspunkten 22)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Darya Aziz gjorde högskoleprovet på våren 2017. Hon har gjort

högskoleprovet vid fyra tidigare tillfällen. På våren 2015 fick hon resultatet 0,25, på hösten samma år fick hon resultatet 0,25, på våren 2016 fick hon resultatet 0,3 och på hösten samma år fick hon resultatet 0,45. På våren 2017 fick Darya Aziz resultatet 1,8. På de ordinarie provpassen hade hon 38, 33, 35 och 37 rätt av 40 möjliga, medan hon på det provpass som innehöll utprövningsdelen hade 9 rätt av 40 möjliga. Dagen innan provet, dvs. den 31 mars 2017, gjorde hon en överföring på 24 000 kr till Victor Gustafssons konto hos GCC Capital AB.

Darya Aziz har berättat bl.a. följande. Hon har tidigare fått dåliga resultat på högskoleprovet på grund av att hon mått dåligt. Hon mådde dåligt även på våren 2017 men fick behandling hos en psykolog. Hon provade också på olika studietekniker som hjälpte henne att koncentrera sig och att bli fokuserad, och övade med hjälp av HP-guiden. Vid det andra provpasset, som var utprövningsdelen, tappade hon mycket tid och fick gissa på frågorna. Hon visste inte att det var utprövningsdelen. Transaktionen på 24 000 kr dagen före provet avsåg betalning för en väska som hon köpte via en annons på Blocket. Hon träffade tjejen som hon köpte väskan av och fick ett kontonummer som hon förde över pengarna till. Hon kände inte tjejen och minns inte var hon kom ifrån. Väskan var av märket Chanel med ett ordinarie pris på omkring 34 000 kr. Hon lånade pengarna för väskan av sin syster och har sålt den vidare till en vän.

Darya Aziz har åberopat ett intyg från en psykolog som skriftlig bevisning.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Darya Aziz egna uppgifter och den skriftliga utredning som lagts fram av åklagarna är det bevisat att hon lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är om hon använde otillåtna hjälpmedel vid provet och om de uppgifter hon lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Darya Aziz vid provet på våren 2017 fick resultatet 1,8 och att hon förbättrat sitt resultat med 1,35 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt

Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivå som Darya Aziz uppvisat som osannolik. Därtill kommer att hon presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Vidare har framkommit att Darya Aziz dagen före provet överförde en förhållandevis stor summa till Victor Gustafsson. Hennes förklaring till överföringen framstår som osannolik och hennes uppgifter är inte heller möjliga att kontrollera. Tingsrätten lämnar därför hennes uppgifter utan avseende. Den enda rimliga förklaringen till betalningen är att den avsåg betalning för HP-hjälpens tjänster. Vad Darya Aziz i övrigt har uppgett och vad som framkommit av den skriftliga bevisningen som hon åberopat förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Darya Aziz använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att hon därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Darya Aziz dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för osann försäkran, grovt brott, mot Josef Khadem (åtalspunkten 23)

Av den skriftliga utredningen som har lagts fram av åklagarna framgår bl.a. följande. Josef Khadem gjorde högskoleprovet på hösten 2016. Uppgifter om honom har påträffats i förteckningar med skulder som påträffats dels i Victor Gustafssons dator, dels på ett USB-minne som tagits i beslag från Lucas Kjellin Gardebrand. Enligt förteckningarna hade Josef Khadem köpt resultatet 1,8 på höstprovet 2016 för 79 000 kr, varav han betalat 52 000 kr. Av en insättningsuppgift och ett kontoutdrag framgår att Josef Khadem överfört 10 000 kr till Victor Gustafssons konto i GCC Capital AB den 1 mars 2017. Josef Khadem har gjort

högskoleprovet vid två tillfällen tidigare. På hösten 2011 fick han resultatet 0,4 och på hösten 2014 fick han resultatet 0,55. På hösten 2016 fick Josef Khadem resultatet 1,85. På de ordinarie provpassen hade han 37, 38, 33 och 35 rätt av 40 möjliga, medan han på det provpass som innehöll utprovningssdelen hade 12 rätt av 40 möjliga.

Josef Khadem har berättat bl.a. följande. Han ville komma in på läkarlinjen och pluggade hårt inför högskoleprovet på hösten 2016. Han anlidade också HP-guiden. När han fick se en annons på internet från HP-hjälpen tog han kontakt med dem eftersom han var litet osäker på om han skulle klara provet. Han beställde resultatet 1,6 vilket skulle kosta omkring 70 000 kr. Han betalade ett förskott på 5 000 kr som han skickade till en brevlåda i Stockholm och skickade också en bild på sitt pass. Paketet med utrustningen skulle skickas till hans adress i Norrköping. Han var inte hemma när paketet kom och hans mamma öppnade det. Hon trodde att paketet innehöll en bomb och kastade det i Motala ström. Vid provet under något provpass fick han ont i knät av att sitta still med böjt knä eftersom han var nyopererad. Efter provet begärde HP-hjälpen betalt med hela summan på en gång. Han har därför skickat pengar sammanlagt 17 000 kr.

Josef Khadem har åberopat ett läkarintyg som skriftlig bevisning och vittnesförhör med sin mamma Nejah Mahod som har berättat bl.a. följande. Det kom ett paket adresserat till Josef som hon öppnade eftersom hon trodde att innehållet var till henne. Paketet innehöll en gammal mobiltelefon, batterier och sladdar. Hon trodde att det var en bomb som någon uppmanat Josef att göra något dumt med. Hon kastade paketet i Motala ström. När Josef kom hem frågade hon honom om innehållet i paketet och han blev arg för att hon hade öppnat det. Han förklarade att det var en apparat som skulle hjälpa honom på provet. När hon hörde det blev hon arg och kastade ut honom från hemmet. Hon kontaktade inte polisen med anledning av sin upptäckt när hon öppnade paketet.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom Josef Khadems egna uppgifter som får stöd av den skriftliga utredningen är det klarlagt att han inför provet på hösten 2016 hade beställt utrustning som kan användas vid fusk på högskoleprovet. Vidare är det bevisat att Josef Khadem lämnat en skriftlig försäkran i enlighet med vad åklagarna har påstått. Frågan är då om han använde utrustningen som var ett otillåtet hjälpmedel vid provet och om de uppgifter han lämnade i försäkran således var osanna. Av den skriftliga utredningen som åklagarna har lagt fram framgår att Josef Khadem vid provet på hösten 2016 förbättrat sitt resultat med 1,3 poäng jämfört med sitt senaste provresultat. Enligt Per-Erik Lyréns vittnesmål höjer sig de flesta som skriver högskoleprovet med 0,1 jämfört med det senaste provresultatet och att döma av uppgifterna som han lämnat i sitt vittnesmål framstår en resultatförbättring på den nivån som Josef Khadem uppvisat som osannolik. Därtill kommer att han presterat påtagligt sämre på utprovningssdelen, dvs. det delprov där de rätta svaren inte har kunnat förmedlas via telefon, jämfört med samtliga övriga provpass. Vittnet Nejah Mahod är närstående till Josef Khadem och har inte avlagt vittnesed. Redan på grund härav finns det anledning att bedöma hennes uppgifter med försiktighet. Vidare framstår uppgifterna i sig som mycket osannolika. Vad Josef Khadem uppgett och vad som framkommit genom den bevisning han åberopat förtar inte värdet av den bevisning som har lagts fram till stöd för åtalet. Sammantaget bedömer tingsrätten att det i praktiken inte finns någon annan förklaring till nämnda omständigheter än att Josef Khadem använt otillåtna hjälpmedel vid provet och att han därmed lämnat osanna uppgifter vid försäkran. Eftersom åtgärden innebar fara i bevishänseende ska Josef Khadem dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som osann försäkran. Tingsrätten behandlar i ett senare avsnitt frågan om huruvida brottet ska anses som grovt.

Tingsrättens överväganden i rubriceringsfrågan

Tingsrätten har alltså kommit fram till att Fahima Hussein (åtalpunkten 2), Besarta Gashi (åtalpunkten 3), Nadia Yasmin (åtalpunkten 7), Sabina Ashraf (åtalpunkten 9), Diana Fazel (åtalpunkten 10), Cimone Beuret (åtalpunkten 11),

Archavir Amini Hajbashi (åtalspunkten 12), Nelly Edin (åtalspunkten 14), Mohamed Mohamed (åtalspunkten 15), Mohamed Ghaleb Abdul (åtalspunkten 16), Norhaan Ahmad (åtalspunkten 17), Robin Huynh (åtalspunkten 18), Marco Zanata Petersson (åtalspunkten 19), Evylyn Manestam (åtalspunkten 20), Sara Hamaamin (åtalspunkten 21), Darya Aziz (åtalspunkten 22) och Josef Khadem (åtalspunkten 23) ska dömas för osann försäkran. Vidare är genom tingsrättens tidigare dom som inte överklagats i skuldfrågan avgjort att även följande personer döms för osann försäkran, nämligen Muhamad Almlais (åtalspunkten 1), Amar Abdulamir Hashim Almousawa (åtalspunkten 5), Athir Najem (åtalspunkten 6) och Sadeq Faizi (åtalspunkten 8). Sistnämnda personer har emellertid överklagat den tidigare domen i fråga om brottets rubricering och frågan är om den osanna försäkran som angivna personer alltså döms för ska bedömas som grovt brott, vilket åklagarna gjort gällande, eller om brotten är att bedöma som brott av s.k. normalgrad.

Åklagarna har som skäl för att brotten ska anses grova åberopat att avancerade tekniska hjälpmedel använts under provet, att åtgärderna varit förslagna och sammantaget systemhotande, att brotten utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form och på grund av oriktigheternas betydelse, det vill säga att de oriktiga provresultaten påverkar antagningssystemet till högskolan och hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

I lagtexten ges inga exempel på vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid gradindelningen beträffande osann försäkran och inte heller förarbetena ger någon ledning. Av doktrin framgår att betydelsen av såväl urkunden som oriktigheten i försäkran ska beaktas (se Ulväng m.fl., *Brotten mot allmänheten och staten*, 2014, s. 168).

Allmänt vid gradindelningen ska samtliga omständigheter vid brottet beaktas, med utgångspunkt i omständigheter som anknyter till rekvisiten i straffbestämmelsen. Gärningspersonens avsikter och motiv kan tillmätas betydelse exempelvis när

brottsliga handlingar begås i syfte att uppnå ett längre bort liggande mål. Då krävs konkret fara för åsyftad händelseutveckling samt att faran har subjektiv täckning i tillräcklig utsträckning (se rättsfallet NJA 2016 s. 95).

Rubriceringsfrågan i samband med fusk på högskoleprovet har numera behandlats i ett flertal mål i hovrätt. Hovrätten har genomgående bedömt att de enskilda provskrivarnas handlande inte kan ses som ett led i organiserad brottslighet, när detta gjorts gällande av åklagaren. Tingsrätten ansluter sig till den bedömningen.

Frågan om den osanna uppgiftens betydelse vid fusk på högskoleprovet har dock bedömts olika. Svea hovrätt har i några fall (dom den 23 juli 2019 i mål B 3702-19 samt dom samma dag i mål B 3409-19) menat att den osanna uppgiften i och för sig får anses vara systemhotande genom att antagningssystemet till högskolan påverkas och att andra hindras eller får minskad möjlighet att komma in på högskolan, men att en osann uppgift hotar ett system får anses gälla generellt för brottstypen och bör därför inte ses som något försvårande i sig (se även Svea hovrätts dom den 13 december 2019 i mål B 3458-19).

I ett fall har Svea hovrätt (dom den 21 januari 2020 i mål B 2351-19) bedömt användande av otillåtna hjälpmedel vid högskoleprovet som osann försäkran, grovt brott, efter beaktande av att den osanna uppgiften kan leda till att gärningsmannen kommer i åtnjutande av en i många fall kostnadsfri och skattefinansierad utbildning som han eller hon annars inte hade haft tillträde till och eftersom flertalet utbildningar söks i konkurrens med andra får den osanna uppgiften typiskt sett till följd att en annan, rättmätig, sökande utestängs från utbildningen. Hovrätten beaktade även att det var fråga om ett mycket förslaget sätt att fuska som är svårt att upptäcka.

Den aktuella formen av fusk har, som nämnts, ansetts vara systemhotande, genom att oriktiga provresultat påverkar antagningssystemet till högskolan. Frågan är om

detta ska anses gälla generellt för brottstypen eller om det ska ses som försvårande i sig. Syftet med att använda HP-hjälpens tjänst kan inte ha varit något annat än att erhålla ett högre resultat på högskoleprovet och därmed komma in på en utbildning som man annars inte hade kommit in på. Det oriktiga provresultatet får därmed typiskt sett till följd att en annan sökande utestängs från en utbildning, vilket det finns anledning att se allvarigare på än exempelvis den kollektiva skada som alla skattebetalare lider genom enklare bidragsbrott. Det måste även beaktas att det är fråga om ett förslaget sätt att fuska som är svårt att upptäcka. Vid en sammantagen bedömning är omständigheterna så försvårande att brotten ska bedömas som grova.

Vad som anförts ovan om syftet med gärningen och vad gärningen typiskt sett leder till innebär att det inte har någon betydelse för rubriceringsfrågan om provresultatet faktiskt använts vid antagning till högskola eller inte.

Beträffande de brott som begicks i samband med vårprovet 2018, där provresultaten på grund av tillslaget inte motsvarade de beställda resultaten, fanns även där en konkret risk att användandet av otillåtna hjälpmedel i förlängningen skulle lett till att andra hindrats från att komma in på högskolan. Därmed ska även dessa brott anses som grova.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalerna för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalspunkterna 1–23

Utgångspunkterna för tingsrättens bedömning

Åklagarna har gjort gällande att bl.a. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson tillsammans och i samförstånd främjat de gärningar som begåtts av provskrivarna vid högskoleproven hösten 2016 (dock ej Lennart Gustafsson beträffande den gärningen, dvs. åtalspunkten 23), våren 2017, hösten 2017 och våren 2018 och för vilka provskrivarna åtalats i åtalspunkterna 1–23. Enligt åklagarna har främjandet bestått i att de med råd och dåd dels försett

provskrivarna med teknisk utrustning avsedd för att obemärkt kunna ta emot information, dels sända ut de rätta svaren på högskoleprovet. Åtalen mot Victor Gustafsson m.fl. i denna del avser således s.k. medfrämjandeskap och Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2002 s. 489 ansett att alla som i samförstånd har deltagit i en verksamhet som innebär ett främjande av en brottslig gärning kan dömas för medhjälp till gärningen. En förutsättning härför är att det föreligger uppsåt till såväl den brottsliga gärning som främjandet avser som till själva främjandet.

Har Victor Gustafsson m.fl. främjat provskrivarnas otillåtna gärning och har de erforderligt uppsåt?

Som tidigare framgått har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand deltagit i verksamheten vid höstprovet år 2016 – Lucas Kjellin Gardebrand som provlösare för en del av provet. Från och med våren 2017 har Lucas Kjellin Gardebrand fått en större roll i verksamheten och även Lennart Gustafsson deltagit i verksamheten genom att bl.a. tillhandahålla en postbox som använts i verksamheten, att övervaka telefonerna vid provtillfällena år 2017 och att fotografera vårprovet 2018. Samtliga utom Lennart Gustafsson har alltså deltagit i verksamheten vid höstprovet 2016 och därefter, medan Lennart Gustafsson deltagit i verksamheten först från januari 2017 och därefter. Samtliga har förstått vad verksamheten har gått ut på, dvs. att förse provskrivare med utrustning som gjorde det möjligt att ta emot de rätta svaren på provet, att de rätta svaren sändes ut och att man i verksamheten tagit betalt för detta. Gärningarna – att förse provskrivarna med angiven utrustning och att sända ut de rätta svaren – har varit nödvändiga förutsättningar för provskrivarnas otillåtna gärningar och måste därför anses ha främjat dem. Genom sitt deltagande i verksamheten måste därför Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand i enlighet med vad åklagarna har gjort gällande anses ha främjat respektive provskrivares otillåtna gärning i åtalspunkterna 1–23. Tingsrätten gör motsvarande bedömning beträffande Lennart

Gustafsson såvitt avser respektive provskrivares otillåtna gärning i åtalpunkterna 1–22.

När det härefter gäller frågan om uppsåt gör tingsrätten följande överväganden. Av Victor Gustafssons och Lucas Kjellin Gardebrands egna uppgifter framgår att de var medvetna om att Universitets- och högskolerådet vid höstprovet 2016 införde en sanningsförsäkran som medförde att det blev brottsligt för provskrivare att använda otillåtna hjälpmedel på högskoleprovet. Med hänsyn till vad tingsrätten funnit utrett om deras delaktighet i verksamheten måste de också ha insett att verksamheten som de deltog i främjade provskrivarnas otillåtna gärningar. Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand måste på grund av det anförda anses ha haft erforderligt uppsåt för att kunna dömas för medhjälsbrott beträffande de åtalade gärningarna i punkterna 1–23. Oscar Gustafsson och Lennart Gustafsson har bl.a. med hänvisning till att de inte studerat på högskolan och inte heller skrivit högskoleprovet invänt att det inte har haft uppsåt till att provskrivarna undertecknade en försäkran på heder och samvete om att de inte använt otillåtna hjälpmedel och därmed att provskrivare som använde otillåtna hjälpmedel begick en straffrättsligt otillåten gärning. Som framgått har Oscar Gustafsson varit djupt involverad i verksamheten. Av den KiK-chatt som påträffats i den dator som togs i beslag på Slottsgatan 129 vid tillslaget den 14 april 2018 kan tingsrätten med anledning av meningsutbytet mellan Alkisbeer (Oscar Gustafsson) och fifflarenn (Lucas Kjellin Gardebrand) angående hanteringen av ”Tintin” sluta sig till att Oscar Gustafsson var angelägen om att hålla sig underrättad om Universitets- och högskolerådets åtgärder för att minska fusket på högskoleprovet. Att Oscar Gustafsson mot angiven bakgrund inte skulle vara medveten om dels införandet av sanningsförsäkringen och att det blev brottsligt att använda otillåtna hjälpmedel på provet, dels att den verksamheten som han deltog i främjade provskrivarnas otillåtna gärningar, kan enligt tingsrätten hållas för uteslutet. Även Oscar Gustafsson måste på grund av det anförda anses ha haft erforderligt uppsåt för att kunna dömas för medhjälsbrott beträffande de åtalade gärningarna i punkterna 1–23. När det slutligen gäller Lennart Gustafsson framgår

genom hans egna uppgifter, som det saknas anledning att ifrågasätta, att han fick inblick i verksamheten efter att ha tagit del av TV-programmet Dold och att han då kände igen Victor Gustafsson som medverkande. Det avsnittet sändes den 20 december 2016 och av programmet framgår bl.a. att det för provskrivarna är brottsligt att använda otillåtna hjälpmedel på högskoleprovet. Som framgått är det genom utredningen klarlagt att Lennart Gustafsson i januari 2017 hyrde en box som senare visat sig ha använts i verksamheten, vilket med styrka talar för att Lennart Gustafsson engagerade sig i verksamheten redan inför vårprovet 2017. Även om det inte kan anses klarlagt att Lennart Gustafsson hade insikt om eller ens misstänkte exakt vad provskrivarnas otillåtna gärning bestod i måste han i vart fall haft insikt om att provskrivarnas otillåtna gärning innefattade användning av otillåtna hjälpmedel som de försågs med av den verksamhet som Victor Gustafsson var inblandad i och som han själv sedermera kom att engagera sig i. Enligt tingsrätten får Lennart Gustafssons insikter i dessa avseenden anses tillräckligt för att han ska anses ha haft erforderligt uppsåt för att kunna dömas för medhjälpsbrott beträffande de åtalade gärningarna i punkterna 1–22.

Utredningen beträffande Lennart Gustafssons medverkan ger inte stöd för annat än att han från år 2017 tillhandahållit en postbox som använts i verksamheten, övervakade telefonerna vid provtillfällena 2017 samt att han inför och vid vårprovet 2018 deltagit i hanteringen med att leverera utrusning till kunder och att förse verksamheten med frågorna inför provet. Såvitt framkommit har han inte fått del av utbytet av verksamheten. I förhållande till de andra medverkande, dvs. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand, framstår hans delaktighet som mindre betydande. Även om Lennart Gustafsson får sägas ha medverkat endast i mindre mån, kan hans medverkan inte sägas ha varit betydelselös för verksamheten och därmed inte heller anses vara ett sådant ringa fall som inte ska medföra ansvar (jfr 23 kap. 5 § brottsbalken).

Hur tingsrätten bedömer invändningarna om att de tilltalade trott att det inte var otillåtet att hjälpa fuskare vid högskoleprovet

Victor Gustafsson, Lennart Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har uppgett att de handlat i villfarelse beträffande verksamhetens tillåtlighet. Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har i huvudsak anfört att de gjort egna undersökningar, bl.a. genom sökningar på internet, och att de tagit del av uttalanden dels i programmet Dold om att verksamheten sannolikt inte är olaglig och dels uttalanden från då ansvarig minister om att det inte var olagligt att hjälpa fuskarna, vilket de då utgått ifrån var ett korrekt uttalande. Lennart Gustafsson har i huvudsak anfört att han litat på de svar om verksamhetens tillåtlighet som han fått från i första hand Victor Gustafsson.

Både Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har vid huvudförhandlingen gett in och lagt fram kopior eller utdrag från tidningsartiklar i vilka återges uttalanden från den dåvarande ministern för högre utbildning och forskning. Även åklagaren har gett in och lagt fram en kopia av en artikel i vilken återges uttalanden av samma minister.

En utgångspunkt är att missuppfattningar eller okunnighet om straffbestämmelser inte fritar från ansvar. Av 24 kap. 9 § brottsbalken framgår emellertid att en gärning som någon begår i villfarelse om dess tillåtlighet inte medför ansvar om villfarelsen på grund av fel förekommit vid kungörandet av den straffrättsliga bestämmelsen eller av annan orsak var uppenbart ursäktlig. Uttrycket uppenbart ursäktlig innebär att bestämmelsen ska tillämpas restriktivt. I förarbetena nämns typsituationer då annan orsak kan göra villfarelsen uppenbart ursäktlig, bl.a. felaktiga besked från en myndighet och egen undersökning. Ansvarsfrihet på grund av felaktigt besked från en myndighet förutsätter att gärningsmannen vänt sig till rätt myndighet, gett ett riktigt och fullständigt underlag samt haft ett särskilt skäl att vända sig till myndigheten. Ansvarsfrihet vid villfarelse efter egen undersökning bör enligt

förrarbetena kräva att personen i fråga både har förutsättningar att tillgodogöra sig innehållet i de aktuella bestämmelserna och att tillräckliga efterforskningar gjorts.

Tingsrätten noterar inledningsvis att artiklarna med ministerns påstådda uttalanden getts in först vid huvudförhandlingen i den nya rättegången, vilket ger anledning att starkt ifrågasätta huruvida de påstådda uttalandena verkligen uppmärksamrats av Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand tidigare. Det finns dock ingen entydig utredning som motsäger deras påstående varför detta får godtas av tingsrätten. Att döma av den artikel som lagts fram av Victor Gustafsson och det utdrag av en artikel som lagts fram av Lucas Kjellin Gardebrand är det fråga om journalistiska texter med insprängda uttalanden som förefaller i någon mån anpassade för att hänga ihop med den övriga texten, men med budskapet att det inte är förbjudet att hjälpa fuskare på högskoleprovet. Enligt den av åklagaren framlagda artikeln uttalar ministern som svar på frågan hur man ska hantera de som tjänar pengar på fuskande studenter: ”Jag har ställt frågan till mina tjänstemän och de säger att det ligger inom justitiedepartementet. Det får vi föra en dialog om. Som det är nu krävs det kanske något förtydligande i lagstiftningen.” Ett uttalande från ansvarig minister med besked i en lagstiftningsfråga framstår onekligen som ett auktoritativt besked beträffande frågan. Av den utredning som lagts fram framgår emellertid att det är fråga om uttalanden som återgivits i media och som bearbetats av en journalist till skillnad från exempelvis ett pressmeddelande. Vidare har som framgått uttalandena olika innebörd rent sakligt trots att de gäller samma sakfråga. Med hänsyn till sakfrågans stora betydelse kan enligt tingsrätten en under angivna omständigheter grundad villfarelse inte anses uppenbart ursäktlig. Vad som i övrigt framkommit om Victor Gustafssons och Lucas Kjellin Gardebrands efterforskningsåtgärder och vad de fått del av genom TV-programmet Dold innebär inte heller att de kan anses uppenbart ursäktade.

Att som Lennart Gustafsson förlita sig på vad Victor Gustafsson uppgett beträffande verksamhetens tillåtlighet utgör inte en uppenbart ursäktlig villfarelse.

Sammanfattande bedömning

Tingsrätten har alltså kommit fram till att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, och Lucas Kjellin Gardebrand begått de medverkansgärningar som åklagarna påstått i åtalpunkterna 1–23 och att de därigenom främjat provskrivarnas otillåtna gärningar samt att de haft erforderligt uppsåt och att det inte förelegat någon ansvarsfrihetsgrund. Beträffande Lennart Gustafsson, som bara står åtalad under punkterna 1–22 har tingsrätten gjort motsvarande bedömning. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson ska därför dömas för de gärningar som de åtalats för och gärningarna ska bedömas som medhjälp till osann försäkran. När det gäller frågan om brotten är att anse som grova har tingsrätten tidigare kommit fram till att det brott som var och en av provskrivarna har begått ska anses som grovt. De omständigheter som då lades till grund för bedömning gäller även beträffande de som medverkat till de brotten. Därutöver står det beträffande de medverkande klart att vart och ett av deras brott utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad form. Av anförda skäl ska brotten anses grova.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i åtalpunkten 24

Åtalen mot Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson avser medhjälp till otillåtna gärningar som begåtts av dels 29 provskrivare vid högskoleprovet på hösten 2017, dels 36 provskrivare vid högskoleprovet på våren 2018. Ingen av de angivna provskrivarna står under åtal inom ramen för denna rättegång och ingen av dem har heller hörts vid huvudförhandlingen. Åklagarna har som skriftlig bevisning för att styrka provskrivarnas otillåtna gärningar lagt fram provskrivarnas svarshäften, i förekommande fall bilder som påträffats hos HP-hjälpen, sammanställningar med uppgift om bl.a. provskrivarens beteckning hos HP-hjälpen enligt kundlistor,

beställt resultat, identitet, resultat på provet och för de olika delproven samt i förekommande fall tidigare provresultat.

När det först gäller provskrivarna vid högskoleprovet på hösten 2017 kan tingsrätten konstatera att provskrivarna nr 14, 15 och 27 (i aktbilaga 585 i mål B 1296-18) fått ett sådant resultat på utprövningsdelen att det inte med tillräcklig säkerhet går att dra slutsatsen att dessa personer använt otillåtna hjälpmedel vid provet. Åtalen för medhjälp såvitt avser angivna provskrivares gärningar kan redan till följd härav inte vinna bifall.

Beträffande provskrivaren nr 19 (i aktbilaga 585 i mål B 1296-18) förekommer inte personens namn i HP-hjälpens kundlistor och det framgår inte av det framlagda materialet på vilket sätt personen försetts med fuskutrustning från HP-hjälpen. Även såvitt avser den provskrivaren kan åtal för medhjälp inte vinna bifall.

När det härefter gäller provskrivarna vid vårprovet 2018 gör tingsrätten bedömningen beträffande provskrivarna nr 4, 9, 14, 19, 24, 25, 30 och 35 (i aktbilaga 585 i mål nr B 1296-18) att deras resultat på de olika delproven inte med tillräcklig grad av säkerhet medger slutsatsen att de använt otillåtna hjälpmedel. Åtalen för medhjälp såvitt avser angivna provskrivares gärningar kan till följd härav inte vinna bifall.

Beträffande provskrivarna nr 12, 13 och 40 (i aktbilaga 585 i mål nr B 1296-18) föreligger sådana oklarheter i det framlagda materialet beträffande frågan om dessa provskrivare fått tillgång till otillåten utrustning genom HP-hjälpen att åtalen för medhjälp såvitt avser angivna provskrivares gärningar redan till följd härav inte kan vinna bifall.

När det gäller övriga provskrivares gärning som avses med åtalen för medhjälp, dvs. nr 1, 2, 4-13, 16, 20-22, 24-26 och 29-34 (hösten 2017) samt nr 1-3, 5, 6, 10, 11, 15,

16, 20-23, 26-29, 31-34 och 36-39 (våren 2018), gör tingsrätten bedömningen att det förhållandet att de förekommer i HP-hjälpens material tillsammans med vad som framkommit om deras provresultat med styrka talar för att de använt sig av otillåtna hjälpmedel vid provet genom HP-hjälpens försorg. Genom den framlagda utredningen framgår att de var och en också skriftligen lämnat en försäkran på heder och samvete att inte använda otillåtna hjälpmedel eller vilseleda vid högskoleprovet.

Frågan är då om bevisning kan anses tillräcklig för att provskrivarna ska anses ha begått otillåtna gärningar.

Utifrån angivna omständigheter, dvs. i huvudsak att provskrivarna har fått ett påtagligt sämre resultat på utprovningssdelen (då inga rätta provsvar har kunnat förmedlas med fuskutrusning) jämfört med övriga delar (gäller höstprovet 2017) eller fått ett påtagligt sämre resultat efter fråga 27 på det andra delprovet (då HP-hjälpens utsändning av de rätta svaren avbröts genom tillslaget, gäller vårprovet 2018) samt att provskrivaren finns angiven som kund i HP-hjälpens material, kan tingsrätten dra slutsatsen att provskrivaren använt otillåten utrustning på provet vilken tillhandahållits genom HP-hjälpen. Frågan om bevisningens tillräcklighet gäller närmast om det framkommit några omständigheter i målet som ger anledning att ifrågasätta slutsatsen. Lucas Kjellin Gardebrand har uppgett att det förekom att kunder hoppade av och i stället anlidade ett konkurrerande nätverk eftersom HP-hjälpen ansågs dyra. Invändningen innebär inte ett ifrågasättande av att provskrivarna med påtagligt sämre resultat på utprovningssdelen (2017) eller de sista delproven (2018) använt otillåtna hjälpmedel, utan innebär ett ifrågasättande av att HP-hjälpen tillhandahållit de otillåtna hjälpmedlen. Uppgifterna är svepande och i utredningen finns en utväxling av e-postmeddelanden mellan en intresserad kund och ett konkurrerande nätverk som närmast tyder på motsatsen.

Enligt tingsrätten har det i målet inte framkommit sådana omständigheter som ger anledning att ifrågasätta slutsatsernas riktighet beträffande den framlagda bevisningen. Tingsrätten bedömer därför att bevisningen är tillräcklig och kan då konstatera att åklagarna styrkt provskrivarnas otillåtna gärningar i enlighet med åtalen i 25 fall beträffande höstprovet 2017 och i 25 fall beträffande vårprovet 2018.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson har i enlighet med tingsrättens tidigare bedömningar medverkat även till dessa gärningar och ska av samma skäl som tidigare anförts dömas för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, i 25 fall respektive 25 fall.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för grovt bokföringsbrott

Åklagarna har sammanfattningsvis gjort gällande dels att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson under åren 2015 och 2016 tillsammans bedrivit bokföringspliktig verksamhet och att de åsidosatt bokföringsskyldigheten, dels att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand under 2017 och 2018 bedrivit bokföringspliktig verksamhet och att de åsidosatt bokföringsskyldigheten.

Har det förelegat bokföringsskyldighet beträffande HP-hjälpens verksamhet?

När det gäller bokföringsskyldighet är enligt 2 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) en fysisk person som bedriver näringsverksamhet bokföringsskyldig för denna. Med näringsverksamhet förstås en verksamhet som är av ekonomisk natur och av sådan karaktär att den kan betecknas som yrkesmässig. I enlighet med tingsrättens tidigare redovisade bedömning står det klar att den verksamhet som bedrivits under beteckningen HP-hjälpen bedrivits under flera års tid och med vinstsyfte. Som utgångspunkt får det därmed anses ha förelegat en bokföringsskyldighet beträffande verksamheten.

I målet har den invändningen framförts att om verksamheten anses brottslig eller åtminstone vara av sådant slag som samhället helt tar avstånd från, så föreligger av den anledningen vare sig bokförings- eller skattskyldighet beträffande verksamheten. Tingsrätten gör i den frågan följande överväganden. I förarbetena till bokföringslagen uttalas att ledning i frågan om en verksamhet är bokföringspliktig eller inte ofta kan hämtas från hur verksamheten bedöms skattemässigt; ska verksamheten beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet är den normalt bokföringspliktig (se prop. 1998/99:130 s. 381). Bokföringslagen innehåller inte något undantag från bokföringsskyldighet för affärshändelser som är olagliga och frågan behandlas inte heller i förarbetena till lagen. På motsvarande sätt saknas undantag för olagliga verksamheter i 8 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) och för olaglig omsättning i mervärdesskattelagen (1994:200). Det finns visst stöd i praxis för undantag från skattskyldighet när det är fråga om varor och tjänster som inte överhuvudtaget kan vara en del av det ekonomiska kretsloppet eller när verksamheten i objektiv mening inte kan leda till vinst eftersom vinning av brott ska förverkas. På mervärdesskatteområdet har EU-domstolen slagit fast att ingen skatteskuld vad beträffar omsättningsskatt uppstår vid olaglig leverans av narkotika mot vederlag inom en medlemsstats territorium i den mån dessa produkter inte ingår i den av myndigheterna strängt övervakade handeln för medicinska och vetenskapliga ändamål (se rättsfallet C-289/86). Däremot har uthyrning av en plats i en s.k. coffee-shop till en fast leverantör av narkotika inte ansetts vara en sådan speciell situation då en konkurrens mellan en laglig och en olaglig sektor var utesluten på grund av varans eller tjänstens särdrag att det motiverade undantag från mervärdesskatt (se rättsfallet C-158/98). Enligt inhemsk praxis har en verksamhet som i sin helhet alltid är brottslig ansetts inte kunna utgöra näringsverksamhet (se rättsfallet RÅ 1991 ref. 6). Däremot har intäkter från brottslig verksamhet som ingår som ett led i en legal verksamhet ansetts skattepliktiga (se rättsfallet RÅ 1988 ref. 69 och exempelvis Kammarrätten i Göteborgs dom den 3 september 2010 i mål nr 4377-09 och 4378-09 angående försäljning av s.k. piratkopior). Detsamma har ansetts gälla inkomster från olaglig verksamhet, men där verksamheten varit olaglig

för att den saknat erforderligt tillstånd (se rättsfallet RÅ 2005 ref. 14 och exempelvis Kammarrätten i Göteborgs dom den 11 oktober 2010 i mål nr 2078-09 och 2082-09 angående försäljning av läkemedel). HP-hjälpens verksamhet har varit olaglig. Den olagliga verksamheten har inte utgjort led i en laglig verksamhet och det har inte varit möjligt att genom tillstånd bedriva verksamheten lagligt. Som framgått har en olaglig verksamhet i rättsfallet 1991 ref. 6 inte ansetts kunna konstituera en förvärvskälla. Härför krävdes enligt Regeringsrätten ett vinstsyfte och eftersom utbyte av brott ska förverkas kan verksamhet som grundas på brott, objektivt sett, normalt inte anses leda till vinst. I rättsfallet RÅ 1998 ref. 10 har emellertid Regeringsrätten uttalat att åtminstone i fråga om juridiska personers verksamhet gäller att avsaknaden av ett vinstsyfte inte behöver hindra att verksamheten betraktas som näringsverksamhet, förutsatt att den inte har en alltför begränsad omfattning. Regeringsrätten har som ytterligare argument för sitt ställningstagande i RÅ 1991 ref. 6 påpekat att inkomst av en näringsverksamhet ska beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, men att det ligger i sakens natur att vad som inflyter till följd av brottslig verksamhet inte redovisas öppet. Högsta domstolen har emellertid i rättsfallet NJA 2015 s. 811 ansett bokföringsplikt föreligga i en olaglig verksamhet (se också rättsfallet RH 2007:22). Sammanfattningsvis kan tingsrätten konstatera att det gjorts undantag från de principer som bär upp Regeringsrättens ställningstagande i RÅ 1991 ref. 6 och Högsta förvaltningsdomstolen har också i rättsfallet HFD 2011 ref. 80 ansett att inkomster från olaglig verksamhet (upprättande av osanna fakturor och penninghämtning) skulle beskattas, men då visserligen i inkomstslaget tjänst.

Tingsrätten gör mot bakgrund av det anförda följande överväganden och ställningstagande. Tingsrätten kan konstatera att det i den verksamhet som betecknats HP-hjälpen har sålts en tjänst som syftat till att deltagare vid högskoleprovet ska få ett resultat som överstiger vad provskrivaren normalt presterar. Tjänsten har marknadsförts öppet och har riktat sig mot en bredare allmänhet. Den metod som tillhandahållits genom tjänsten har visserligen varit

olaglig, men tjänsten som sådan får anses konkurrera med andra tjänster med samma syfte men där de metoder som tillhandahålls genom tjänsten inte är olagliga. Tjänsten uppvisar enligt tingsrätten inte sådana särdrag att en konkurrens mellan olaglig och laglig sektor är utesluten. Det finns i 8 kap. inkomstskattelagen inget undantag från skattskyldighet beträffande inkomster som härrör från brottslig verksamhet och enligt tingsrätten har det inte framkommit tillräckliga skäl för göra avsteg härifrån beträffande inkomsterna som influtit i HP-hjälpens verksamhet. Enligt tingsrätten föreligger alltså såväl skattskyldighet som bokföringsskyldighet beträffande verksamheten.

Under vilken tid har verksamheten bedrivits och vem har varit bokföringsskyldig?

Åklagarna har påstått att HP-hjälpen bedrivit verksamheten sedan år 2015 och fram till tillslaget i april 2018. Som framgår av tingsrättens tidigare överväganden och ställningstaganden anser emellertid tingsrätten att det inte kan anses utrett att det bedrevs verksamhet redan år 2015. Verksamheten har enligt tingsrätten istället bedrivits från 2016 då Victor Gustafsson haft en klart framträdande roll, men att det inte är utrett att Oscar Gustafsson haft någon roll i verksamheten annat än att han utfört enstaka uppgifter. Slutligen har tingsrätten tidigare kommit fram till att under åren 2017 och 2018 har såväl Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson som Lucas Kjellin Gardebrand utfört uppgifter i verksamheten utifrån en rollfördelning och där de tre delat på verksamhetens resultat utifrån en särskild resultatfördelningsmodell.

Beträffande år 2016 har åklagarna gjort gällande att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson bedrivit verksamheten tillsammans och beträffande 2017 och 2018 att verksamheten bedrivits av dem alla tre tillsammans, dvs. av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Mot bakgrund av tingsrättens tidigare ställningstaganden talar utredningen med styrka för att Victor Gustafsson bedrev verksamheten år 2016 och att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och

Lucas Kjellin Gardebrand bedrev verksamheten tillsammans under 2017 och 2018.

Samtliga tre har invänt att det är någon annan som har styrt verksamheten, att man utfört olika uppgifter efter instruktioner och att man inte haft någon bestämmanderätt. Victor Gustafsson har hänvisat till någon som använt aliaset Salmosalar och pekat på att han fått e-post från den personen. Lucas Kjellin Gardebrand har uppfattat att det är Victor Gustafsson som är Salmosalar och av en it-forensisk undersökning av Victor Gustafssons dator framgår att det i hans dator fanns användarkonton för Skype med användarnamnet SalmoSalar med e-postadress salmosalar@countermail.com. Oscar Gustafsson har hänvisat till att han fått instruktioner från ”Okänd”. Lucas Kjellin Gardebrand har förklarat att han använt aliaset Okänd och Okänd Svensson och att en av hans uppgifter var att skicka sammanställningar av beställningar inför proven till Alk, dvs. Oscar Gustafsson. Vidare har Oscar Gustafsson invänt att han inte har förmåga att bedriva någon verksamhet bl.a. på grund av sin psykiska ohälsa. Han har bl.a. pekat på ett avlyssnat telefonsamtal mellan Victor Gustafsson och honom enligt vilket han inte kan bestämma sig för om han ska köpa vita eller svarta hörlurar utan rådgjort i frågan med Victor Gustafsson. Både Victor Gustafsson och Lennart Gustafsson har berättat att Oscar Gustafsson inte har någon drivkraft. Den utredning som Oscar Gustafsson hänvisat till utgör enligt tingsrätten i det närmaste karaktärsbevisning som det inte finns anledning att lägga någon större vikt vid när det gäller bedömningen av vad Oscar Gustafsson faktiskt har gjort. Lucas Kjellin Gardebrand har förklarat att han uppfattat att det var Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson som bestämde i verksamheten och att han uppfattat sig själv som anställd i verksamheten. Han har pekat på den tidigare nämnda KiK-chattkonversationen i vilken Victor Gustafsson, efter att han gjort invändningar beträffande Tintins arbetsresultat, uttalat: ”Det vi avtalat om gäller, punkt slut. Du säger inget utan mitt och Alks godkännande”. Enligt tingsrätten framstår det närmast av uttalandet som att alla tre ska vara överens beträffande frågan om Tintin. Sammantaget anser

tingsrätten att vad Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand anfört och vad som i övrigt framkommit inte ändrar bilden av de tilltalades inblandning och att utredningen således visar att Victor Gustafsson bedrivit verksamheten 2016 och att han tillsammans med Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit verksamheten 2017 och 2018.

Vem har varit bokföringsskyldig?

Som tidigare framgått är enligt 2 kap. 6 § bokföringslagen en fysisk person som bedriver näringsverksamhet bokföringsskyldig för denna. Enligt 4 kap. 5 § samma lag får ett företag ha gemensam bokföring med någon annan bokföringsskyldig endast för gemensamt bedriven verksamhet och endast om det är förenligt med god redovisningssed. Huvudregeln är alltså att var och en är skyldig att bokföra för sin del av en gemensamt bedriven verksamhet, men får fullgöra sin bokföringsskyldighet med en gemensam bokföring om förutsättningarna härför i övrigt är uppfyllda.

Åklagarna har gjort gällande att man bedrivit verksamheten i enkelt bolag och haft ett gemensamt ansvar för det enkla bolagets bokföringsskyldighet och, i andra hand, att man haft en bokföringsskyldighet för sin andel i det som får anses vara ett enkelt bolag samt, i tredje hand, att var och en bedrivit enskild näringsverksamhet och varit bokföringsskyldig för denna och att var och en av dem åsidosatt sin bokföringsskyldighet. Victor Gustafsson har invänt att verksamheten såsom åklagaren beskrivit den inte uppfyller definitionen för ett enkelt bolag eftersom det av den ”svarta bokföringen” beträffande verksamheten framgår att verksamhetens resultat inte varit fördelat med en tredjedel för dem var, utan Chin erhållit 600 000 kr och övriga två delat på det återstående resultatet. Eftersom verksamheten inte bedrivits av en juridisk person saknar enligt tingsrätten den associationsrättsliga bedömningen av verksamheten betydelse för bedömningen av vem som varit bokföringsskyldig och för frågan huruvida bokföringsskyldigheten åsidosatts. Eftersom det inte finns någon skyldighet att vid gemensamt bedriven

verksamhet ha en gemensam bokföring får den som bedriver en verksamhet tillsammans med annan anses skyldig att bokföra för sin del av verksamheten. Av den ”svarta bokföringen” framgår visserligen att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand inte delat på resultatet av verksamheten med en tredjedel var. Samtidigt finns noteringar i samma dokument om transaktioner från verksamheten till var och en av de inblandade och mellan de inblandade. Den ”svarta bokföringen” ger enligt tingsrätten inte någon entydig bild av hur resultatet fördelats. Att döma av den övriga utredningen får de tre anses ha lika stora delar av verksamheten och i brist på annan utredning får Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand anses svara för verksamheten med en tredjedel var under 2017 och 2018. När det gäller 2016 har bokföringsskyldigheten åvilat Victor Gustafsson ensam.

Har bokföringsskyldigheten åsidosatts?

Åklagarna har för vart och ett av räkenskapsåren 2015–2017 påstått att intäkter, inköpskostnader, lönekostnader samt kontanta in- och utbetalningar inte har bokförts med i gärningsbeskrivningen angivna belopp och därutöver att räkenskapsinformation inte har bevarats. För räkenskapsåret 2018 har åklagarna påstått att intäkter och kontanta in- och utbetalningar inte har bokförts med i gärningsbeskrivningen angivna belopp samt därutöver att räkenskapsinformation inte har bevarats. Till stöd för åtalet såvitt avser räkenskapsåren 2015–2017 ligger i huvudsak Skatteverkets utredning och beslut om skatt beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. När det gäller räkenskapsåret 2018 stöder sig åklagarna i huvudsak på en granskningspromemoria från Ekobrottsmyndigheten.

Som tidigare framgått har tingsrätten kommit fram till att det inte funnits någon bokföringsskyldighet beträffande räkenskapsåret 2015 och åtalen i den delen ska redan på grund därav ogillas.

När det gäller räkenskapsåren 2016 och 2017 har Skatteverket gjort beräkningar utifrån uppgifter som framkommit i förhör under förundersökningen, kundlistor, prislister och uppskattningar. För 2016 finns det inga kundlistor och Skatteverket har uppskattat antalet kunder till 60 st. I utredningen har framkommit att Victor Gustafsson under 2016 införskaffat ett hundratal mobiltelefoner. Mot den bakgrunden anser tingsrätten att den av Skatteverket försiktigtvis gjorda uppskattningen kan godtas. Enligt tingsrätten har det inte framkommit något i utredningen som ger anledning att ifrågasätta Skatteverkets beräkningar som därför kan ligga till grund för bedömningen av vilka bokföringsåtgärder som skulle ha vidtagits för räkenskapsåren 2016 och 2017.

När det gäller räkenskapsåret 2018 har Lars Fredén vid Ekobrottsmyndigheten gjort beräkningar av intäkter samt kontanta in- och utbetalningar utifrån kundlistor. Enligt tingsrätten har det inte framkommit något i utredningen som ger anledning att ifrågasätta dessa beräkningar som därför kan ligga till grund för tingsrättens bedömning av vilka bokföringsåtgärder som skulle ha vidtagits för räkenskapsåret 2018.

Det är ostridigt att den ”svarta bokföringen” som påträffats hos Lucas Kjellin Gardebrand inte uppfyller bokföringslagens krav på bokföring. Någon bokföring finns alltså inte beträffande verksamheten. Det är således visat att Victor Gustafsson åsidosatt bokföringsskyldigheten beträffande räkenskapsåret 2016 i enlighet med vad åklagarna påstått. Vidare är det visat att bokföringsskyldigheten åsidosatts beträffande den gemensamma verksamheten för räkenskapsåren 2017 och 2018 i enlighet med vad åklagarna påstått och för vilken Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand i enlighet med vad tingsrätten tidigare anfört ska svara för med en tredjedel var.

Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för grovt bokföringsbrott?

Tingsrätten har alltså kommit fram till att Victor Gustafsson åsidosatt bokföringsskyldigheten för räkenskapsåret 2016 och för sin del av verksamheten beträffande räkenskapsåren 2017 och 2018 på det sätt åklagarna i övrigt påstått. Victor Gustafsson har varit företrädare för ett aktiebolag där han själv skött bokföringen. Han måste mot den bakgrunden ha insett vad som ålåg honom även beträffande HP-hjälpens verksamhet och att dessa åligganden åsidosatts av honom. Victor Gustafsson ska därför dömas för bokföringsbrott beträffande räkenskapsåren 2016–2018. Brotten ska när det gäller räkenskapsåren 2016 och 2017 bedömas som grova brott med hänsyn till att åsidosättandet avsett avsevärda belopp, medan brottet avseende räkenskapsåret 2018 ska bedömas som brott av s.k. normalgrad.

Som framgått har tingsrätten kommit fram till att envar av Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har åsidosatt bokföringsskyldigheten för sin del av verksamheten på det sätt åklagarna i övrigt påstått. Verksamheten har bedrivits professionellt, varit av förhållandevis stor omfattning och genererat stor vinst av vilken Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand fått stor del. Oscar Gustafsson måste mot den bakgrunden i vart fall ha insett att det fanns en risk för att han var bokföringsskyldig beträffande verksamheten som han inte efterlevde. Oscar Gustafsson har inte heller deklarerat inkomsterna från verksamheten och tingsrätten kan bl.a. mot den bakgrunden sluta sig till att han var likgiltig för att den angivna risken förverkligades. Oscar Gustafsson har därför haft ett s.k. likgiltighetsuppsåt.

Lucas Kjellin Gardebrand har enligt egen uppgift gått en kurs i industriell ekonomi och mot bakgrund av den e-postkorrespondens med Salmo Salar som han hänvisat till måste han åtminstone ha misstänkt att verksamheten var bokföringspliktig och, med hänsyn till sin grad av inblandning, att han hade ett ansvar för att bokföringsskyldigheten fullgjordes. Det förhållandet att han fick besked om att verksamheten i princip bedrevs lagligt kan inte rimligen ha lugnat honom med tanke

på att uppgiften kom från någon vars verkliga identitet han inte ens kände till. Det var Lucas Kjellin Gardebrand som upprättade den ”svarta bokföringen”. Tingsrätten har tidigare bedömt att Lucas Kjellin Gardebrands förklaring till dokumenten inte är trovärdig och dokumenten fyller ingen funktion om det hade funnits bokföring beträffande verksamheten. Lucas Kjellin Gardebrand har grävt ned drygt en miljon kronor i kontanter som härrör från verksamheten och har inte redovisat de inkomsterna till Skatteverket. Lucas Kjellin Gardebrands förklaring till dessa omständigheter framstår som uppenbara efterhandskonstruktioner som kan lämnas utan avseende. Omständigheterna visar enligt tingsrätten att Lucas Kjellin Gardebrand försökt dölja inkomsterna från HP-hjälpen och det kan mot den bakgrunden hållas för visst att han i vart fall var likgiltig inför förverkligandet av risken för att han åsidosatte sin bokföringsskyldighet. Lucas Kjellin Gardebrand har därför åtminstone haft ett likgiltighetsuppsåt.

På grund av det anförda ska även Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för bokföringsbrott beträffande räkenskapsåret 2017, vilka med hänsyn till att åsidosättandena avsett avsevärda belopp ska bedömas som grova brott, och för bokföringsbrott beträffande räkenskapsåret 2018.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalen för skattebrott och grovt skattebrott

Utgångspunkten för tingsrättens överväganden

Åklagarna har sammanfattningsvis gjort gällande dels att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson under åren 2015 och 2016 tillsammans bedrivit skattepliktig näringsverksamhet och att de inte redovisat för mervärdesskatt och inte heller för nettoinkomst av näringsverksamhet avseende verksamheten, dels att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand under 2017 tillsammans bedrivit skattepliktig näringsverksamhet och att de inte redovisat för mervärdesskatt och inte heller för nettoinkomst av näringsverksamhet avseende

verksamheten. Åklagarna har gjort gällande att gärningarna medfört fara för att i gärningsbeskrivningarna angivna belopp skulle undandras i skatt. Slutligen har åklagarna gjort gällande att brotten avseende inkomstskatt för inkomståren 2016 och 2017 ska bedömas som grova brott med hänsyn till att de ingått som led i en brottslighet som skett systematiskt eller i större omfattning eller att de sammantaget avsett mycket betydande belopp. Åtalen beträffande skattebrottsligheten grundar sig i huvudsak på Skatteverkets utredning och skattebeslut beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand.

Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit skattepliktig näringsverksamhet i enlighet med vad åklagarna gjort gällande?

Tingsrätten har när det gäller åtalen för bokföringsbrott kommit fram till att Victor Gustafsson bedrivit näringsverksamhet år 2016 och att han tillsammans med Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand bedrivit näringsverksamhet år 2017. Vidare har tingsrätten kommit fram till att verksamheten inte kan anses undantagen vare sig bokföringsplikt eller skatteplikt trots att intäkterna i verksamheten härrör från brott. Verksamheten är inte på någon annan grund undantagen skatteplikt och Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har således bedrivit skattepliktig näringsverksamhet i enlighet med det tidigare sagda.

Har Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand underlåtit att redovisa mervärdesskatt och nettoinkomst av näringsverksamheten och i så fall i vilken utsträckning?

Det är ostridigt att ingen av de tilltalade har redovisat mervärdesskatt för aktuell tid och ingen av dem har heller tagit upp inkomster från HP-hjälpen i aktuella inkomstdeklarationer. Som tidigare framgått har tingsrätten kommit fram till att det inte är bevisat att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson bedrivit näringsverksamhet år 2015 och inte heller att Oscar Gustafsson bedrivit näringsverksamhet år 2016. Åtalen mot Victor Gustafsson för skattebrott avseende

mervärdesskatt år 2015 och för inkomstskatt för inkomståret 2015 ska redan på grund därav ogillas. Detsamma gäller åtalerna mot Oscar Gustafsson för skattebrott avseende mervärdesskatt åren 2015 och 2016 samt för inkomstskatt för inkomståren 2015 och 2016. Tingsrätten har vid behandlingen av frågan om i vilket avseende bokföringsskyldigheten åsidosatts gjort bedömningen att Skatteverkets utredning i övrigt kan godtas. Enligt tingsrätten kan utredningen även läggas till grund för bedömningen av i vilken utsträckning Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand underlåtit att redovisa mervärdesskatt och nettoinkomst av näringsverksamhet.

På grund av det anförda är det klarlagt dels att Victor Gustafsson underlåtit att till Skatteverket redovisa mervärdesskatt för 2016 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande på åtminstone omkring 748 000 kr, dels att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand underlåtit att redovisa mervärdesskatt för 2017 vilket medfört fara för ett totalt skatteundandragande på åtminstone 1 542 000 kr.

Tingsrätten har tidigare kommit fram till att det inte är visat att den av Victor Gustafsson bedrivna verksamheten bedrivits tillsammans med Oscar Gustafsson år 2016, men att verksamheten bedrivits gemensamt av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand år 2017. Frågan är då i vilken omfattning var och en kan anses ha undandragit mervärdesskatt avseende 2017. Åklagarna har i första hand gjort gällande att de får anses ha bedrivit verksamheten i enkelt bolag och att de haft ett gemensamt ansvar för redovisning av rörelsens mervärdesskatt, vilket också framgår av gärningspåståendet genom att de tillsammans och i samförstånd ska ha underlåtit att redovisa mervärdesskatten. Såvitt får förstås göras åklagarna gällande att även om mervärdesskatten skatterättsligt delas upp mellan dem, kan samtliga göras straffrättsligt ansvariga för det totala skatteundandragandet i denna del.

En delägare i ett enkelt bolag är enligt 6 kap. 2 § mervärdesskattelagen (1994:200) skattskyldig i förhållande till sin andel. Även om gemensamt bedrivna verksamheten i många fall får ha en gemensam bokföring (4 kap. 5 § bokföringslagen) och det finns en möjlighet att utse och registrera en representant bland delägarna som blir ansvarig för redovisning och betalning av mervärdesskatt i dess helhet (se 5 kap. 2 § skatteförfarandelagen [2011:1244]), gäller alltså att varje delägare är skattskyldig utifrån sin andel.

Även om Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand år 2017 har bedrivit verksamheten gemensamt anser tingsrätten inte att de straffrättsligt kan ansvara för underlåtenhet att redovisa mervärdesskatt utöver vad som belöper på deras respektive andelar. I enlighet med tingsrättens ställningstagande i fråga om bokföringsskyldighetens omfattning beträffande den gemensamt bedrivna näringsverksamheten får Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand anses svara för en tredje del var även i detta avseende beträffande år 2017, dvs. omkring 514 000 kr var. När det gäller 2016 har som tidigare framgått tingsrätten kommit fram till att det inte kan läggas Oscar Gustafsson till last att han underlåtit att redovisa mervärdesskatt, men att Victor Gustafsson haft att redovisa mervärdesskatt vilket han underlåtit. Som åklagarna har utformat åtalet har Victor Gustafssons andel av den undandragna skatten angetts till omkring 374 300 kr vilket han därmed får anses ha undandragit. Mervärdesskatten för verksamheten skulle ha redovisats kvartalsvis. Det har inte framkommit några omständigheter i utredningen som ger anledning att avvika från den periodisering som angetts av åklagarna i enlighet med vad som framgår av en bilaga till stämningsansökningen och som i domen intagits som domsbilaga 1.

När det gäller det gäller oredovisade nettoinkomster av näringsverksamhet och skatteundandragande beträffande inkomstskatt för inkomståren 2016 och 2017 beträffande Victor Gustafsson och för inkomståret 2017 beträffande Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand, kan i enlighet med vad tingsrätten

tidigare uttalat Skatteverkets utredning och beräkningar godtas. Det är därigenom således klarlagt att dels Victor Gustafsson underlåtit att redovisa nettoinkomst av näringsverksamhet som uppgått till omkring 1 045 000 kr för inkomståret 2016 och omkring 1 731 000 kr för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter samt att detta gett upphov till fara för att inkomstskatt skulle undandras det allmänna med omkring 826 000 kr avseende inkomståret 2016 och omkring 1 477 000 kr avseende inkomståret 2017, dels Oscar Gustafsson underlåtit att redovisa nettoinkomst av näringsverksamhet som uppgått till omkring 1 731 000 kr för inkomståret 2017 efter avdrag för egenavgifter samt att detta gett upphov till fara för att inkomstskatt skulle undandras det allmänna med omkring 1 472 000 kr avseende inkomståret 2017, dels att Lucas Kjellin Gardebrand underlåtit att redovisa nettoinkomst av näringsverksamhet som uppgått till omkring 1 469 000 kr för inkomståret 2017 efter avdrag av egenavgifter samt att detta gett upphov till fara för att inkomstskatt skulle undandras det allmänna med omkring 1 127 000 kr avseende inkomståret 2017.

Ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för skattebrott och grovt skattebrott?

Tingsrätten har alltså funnit att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har begått de åtalade gärningarna i den utsträckning som framgår av föregående avsnitt. Frågan är då om de haft erforderligt uppsåt och om Lucas Kjellin Gardebrand har fog för sin invändning om ansvarsfrihet samt – om det finns förutsättningar att döma till ansvar – hur gärningarna i så fall ska bedömas.

Vad först gäller frågan om uppsåt gör tingsrätten ingen annan bedömning beträffande Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson än den som tidigare redovisats i fråga om åtalen för bokföringsbrott. Victor Gustafsson har alltså haft åtminstone ett s.k. insiktsuppsåt och Oscar Gustafsson åtminstone ett likgiltighetsuppsåt. När det gäller Lucas Kjellin Gardebrand har han enligt egen uppgift förstått att han var skyldig att redovisa inkomsterna från HP-hjälpen. Av hans uppgifter framgår vidare att han blev rädd när det uppstod en hätsk stämning mot HP-hjälpen på sociala

medier efter tillslaget och att han därför inte vågade deklarerera för inkomsten och därmed avslöja att han var inblandad i verksamheten. Enligt Lucas Kjellin Gardebrand avsåg han att redovisa sina inkomster från HP-hjälpen ”när allt hade lugnat ned sig”. Lucas Kjellin Gardebrand har alltså förstått att han var skyldig att redovisa inkomsterna från HP-hjälpen. För uppsåt krävs inte att gärningsmannen har en exakt uppfattning om storleken på den undandragna skatten eller insikt om vilken eller vilka skatter eller avgifter som berörs (se prop. 1971:10 s. 231 och prop. 1995/96:170 s. 159). Däremot krävs att uppsåtet avser själva skatteundandragandet och inte bara faran härför (se rättsfallet NJA 2010 s. 306). Tingsrätten har tidigare underkänt Lucas Kjellin Gardebrands förklaring till att han grävde ned omkring 1,6 miljoner kr av vilka, enligt hans egen uppgift, merparten härrörde från HP-hjälpen. För tingsrätten står det klart att åtgärden vidtogs för att dölja pengarna och deras ursprung. Mot den bakgrunden är Lucas Kjellin Gardebrand överbevisad om att han inte haft för avsikt att redovisa sina inkomster från HP-hjälpen och tingsrätten kan därmed konstatera att han haft erforderligt uppsåt. Mot den angivna bakgrunden framstår också Lucas Kjellin Gardebrands invändning om nöd som obefogad. Ansvar för underlåtenheten att komma in med redovisning till Skatteverket avseende inkomster som härrör från brott kan inte heller anses stå i strid mot rättigheten som följer av art. 6 Europakonventionen att inte belasta sig själv (se rättsfallet NJA 2015 s. 811 p. 19). På grund av det anförda ska Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand dömas för gärningarna i enlighet med vad tingsrätten funnit utrett om dem i föregående avsnitt.

Gärningarna beträffande inkomstskatt ska bedömas som grova skattebrott med hänsyn till att var och en av gärningarna avsett mycket betydande belopp, medan gärningarna i övrigt ska bedömas som skattebrott.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalerna för penningtvättsbrott

Som framgått har tingsrätten tidigare kommit fram till att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, och Lucas Kjellin Gardebrand varit delaktiga i HP-hjälpens verksamhet i varierande utsträckning under 2016 samt att de från 2017 bedrivit verksamheten tillsammans. Vidare har tingsrätten kommit fram till att ingen av Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson eller Lucas Kjellin Gardebrand har redovisat sina inkomster av den brottsliga verksamheten för Skatteverket. Genom utredningen är det klarlagt att betalningen för HP-hjälpens tjänster nästan uteslutande har skett med kontanter och det har i verksamheten genererats en mycket stor mängd kontanter.

Åklagarna har beträffande gärningarna nedan i första hand gjort gällande att åtgärder som vidtagits med egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet, har syftat till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde (s.k. penningtvättssyfte). I andra hand har åklagarna gjort gällande att där åtgärderna inte haft sådant syfte, åtgärderna otillbörligen har främjat möjligheten för någon att omsätta pengar eller annan egendom som härrör från brott eller brottslig verksamhet. Beträffande Marija Dahm har åklagarna i tredje hand gjort gällande ansvar för näringspenningtvätt bestående i att hon i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, medverkat till åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i penningtvättssyfte. Som tidigare framgått dömde tingsrätten i den tidigare domen Victor Gustafsson och Marija Dahm beträffande Gärning C i enlighet med åklagarens andrahandsyrkande och eftersom tingsrättens friande dom såvitt avser förstahandsyrkandet beträffande den gärningen inte överklagats, får tingsrätten i den nya sammansättningen därmed anses förhindrad att pröva förstahandsyrkandet beträffande Gärning C.

Tingsrätten redovisar i det följande sin bedömning beträffande var och en av de gärningar som omfattas av tingsrättens prövning och redovisar avslutningsvis sin bedömning i frågan om de brott som Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson åtalats för ska rubriceras som grova brott.

Gärning A

Enligt de uppgifter som framkommit vid förhör med Victor Gustafsson vid den tidigare huvudförhandlingen har han vidgått att han skickat paket med postförskott till sig själv, men har inget minne av att han och Oscar Gustafsson har skickat paket till varandra. Enligt Victor Gustafsson behövde han få in kontanter på sitt konto inför ett köp av en lägenhet.

Oscar Gustafsson har i huvudsak uppgett att hans kontanter är hänförliga till handel med kryptovalutor och att tillvägagångssättet med att skicka paket med postförskott var det smidigaste sättet som fanns att genomföra insättningar i närheten av hans bostad.

Genom den skriftliga utredningen samt Victor Gustafssons och Oscar Gustafssons uppgifter är det utrett att de skickat paket och genom postförskott omvandlat kontanter till kontomedel i enlighet med vad åklagarna har påstått. Medlen (196 000 kr respektive 80 000 kr) har därefter förvarats på konton. Tingsrätten har tidigare underkänt Oscar Gustafssons förklaring till sitt innehav av drygt 2,8 miljoner kr i kontanter. Mot bakgrund av de roller som tingsrätten konstaterat att Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson haft i HP-hjälpens verksamhet står det klart att kontanterna härrör från brottslig verksamhet och det finns ingen annan rimlig förklaring till åtgärderna än att de vidtagits i penningtvättssyfte. Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson ska på grund av det anförda dömas för den åtalade gärningen som ska bedömas som penningtvättsbrott. Var och en av åtgärderna får anses utgöra ett brott. Det saknas dock anledning att döma för andra brott än de allvarligaste, nämligen förvaringen, som avsett de sammanlagda

beloppen av åtgärderna. Som framgått återkommer tingsrätten nedan till om brotten ska rubriceras som grova brott.

Gärning B

Victor Gustafsson har vid förhör vid den tidigare huvudförhandlingen uppgett i huvudsak följande. Han hade tidigare utfört konsulttjänster genom sitt aktiebolag Inspection Service Sweden AB och trodde att han gjorde rätt genom att bokföra ersättningen om 300 000 kr från HP-hjälpen i bolaget. Det var av skattemässiga skäl som han valde att göra och redovisa löneutbetalningar till Marija Dahm som inte motsvarade något utfört arbete.

Marija Dahm har förnekat uppsåt till brott och uppgett i huvudsak följande. Hon har inte utfört något arbete för bolaget. Utbetalningarna till henne var en form av inkomstfördelning eftersom hon och Victor Gustafsson bodde tillsammans. Hon överförde därefter belopp till Victor Gustafssons privata konto eftersom han stod för den större delen av deras gemensamma kostnader. Utbetalningarna från bolaget blev högre när hon inte erhöll studiemedel längre. Victor Gustafsson hade mycket pengar redan när de träffades och han och hans familj har alltid rört sig med mycket kontanter. Hon och Victor Gustafsson pratade om HP-hjälpen sommaren 2016 för första gången. Hon var tydlig med att hon inte ville ha med verksamheten att göra.

Genom den skriftliga utredningen samt Victor Gustafsson och Marija Dahms uppgifter är det utrett att de handlat i enlighet med det händelseförlopp som åklagarna gjort gällande. Frågan är om handlingarna utgör penningtvättsåtgärder. Mot bakgrund av vad tingsrätten konstaterat tidigare om Victor Gustafssons roll i HP-hjälpen kan hans förklaring om att insättningarna avsåg konsultarvode lämnas utan avseende. Enligt tingsrätten råder det ingen tvekan om att kontanterna härrör från den brottsliga verksamheten och att Victor Gustafsson vidtagit åtgärderna i penningtvättssyfte. Beträffande Victor Gustafsson utgör både insättningen av kontanterna till bolagets konto, förvaringen av pengarna på kontot och de så kallade

löneutbetalningarna penningtvättsåtgärder. Han ska därför dömas för gärningen som ska bedömas som penningtvättsbrott. Det har alltså varit fråga om två insättningar vid olika tillfällen på bolagets konto där medlen förvarats och där sedan delar av medlen vid flera tillfällen utbetalats under sken av att det varit fråga om löneutbetalningar. Även om det således varit fråga om flera åtgärder som vidtagits vid olika tillfällen har hanteringen avsett det belopp som förvarats på bolagets konto innan ytterligare åtgärder vidtagits med en del av medlen. Tingsrätten anser att förvaringen av medlen som avsett det större beloppet är att anse som det allvarligaste brottet och att Victor Gustafsson ska dömas för det, medan övriga brott får anses konsumerade av det brottet. Som framgått återkommer tingsrätten nedan till frågan om rubricering.

Beträffande Marija Dahms invändning om bristande uppsåt framgår av hennes egna uppgifter att hon, under aktuell tidsperiod, hade kännedom om Victor Gustafssons inblandning i HP-hjälpen. Hon har under den aktuella tiden levt i hushållsgemenskap med Victor Gustafsson och måste mot den angivna bakgrunden i vart fall ha insett att det fanns en risk att pengarna härrörde från brott. Hon har tagit emot löneutbetalningar utan att ha utfört arbete och därefter överfört pengar till Victor Gustafsson. Transaktionerna har alltså inte avspeglat verkliga förhållanden och genom att inlåta sig i de minst sagt märkliga transaktionerna måste Marija Dahm åtminstone dels ha insett risken för att transaktionerna dölde pengarnas ursprung, dels anses ha varit likgiltig inför förverkligandet av de angivna riskerna. Även Marija Dahm ska därför dömas för gärningen som ska bedömas som penningtvättsbrott. Marija Dahm har också vidtagit flera åtgärder vid olika tillfällen och i enlighet med vad tingsrätten anfört beträffande Victor Gustafsson får hon anses ha begått flera brott, men ska bara dömas för ett brott.

Gärning C

Victor Gustafssons uppgifter från den tidigare huvudförhandlingen har spelats upp. Genom hans och Marija Dahms i huvudsak samstämmiga uppgifter har följande

framkommit. I samband med bilköpet registrerades bilen i Marija Dahms namn för att de skulle få en boendeparkering vid hennes bostad och för att få lägre försäkringspremier. När de separerade skrevs bilen över på Victor Gustafsson eftersom det var han som betalat för den. När de flyttade ihop igen hade de kvar boendeparkeringen och eftersom Victor Gustafsson snart skulle fylla 26 år hade försäkringspremierna ingen större betydelse längre.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom den skriftliga utredningen samt Victor Gustafssons och Marija Dahms uppgifter är det klarlagt att köpet av bilen gått till på det sätt som åklagarna påstått. Som tidigare anförts omfattar tingsrättens prövning beträffande detta åtal endast åklagarnas yrkande i andra hand (eller tredje hand beträffande Marija Dahm). Frågan är därmed om bilköpet otillbörligen främjat möjligheten att omsätta pengar som härrör från brottslig verksamhet. Mot bakgrund av Victor Gustafssons roll i HP-hjälpen står det klart att de kontanter som använts i samband med bilköpet härrör från den brottsliga verksamheten. Oavsett syftet med inköpet och syftet med att registrera Marija Dahm som ägare anser tingsrätten att åtgärden inneburit ett otillbörligt främjande av möjligheten för Victor Gustafsson att omsätta pengar som härrör från brottslig verksamhet, vilket Victor Gustafsson måste ha insett och Marija Dahm i vart fall ha insett risken för. Med hänsyn till Marija Dahms relation till Victor Gustafsson kan det hållas för visst att hon var likgiltig för att den risken förverkligades. Victor Gustafsson och Marija Dahm ska därför dömas för gärningen i enlighet med åklagarnas andrahandsyrkande och gärningen ska bedömas som penningtvättsbrott enligt 4 § penningtvättsbrottslagen.

Gärning D

Victor Gustafsson har vid den tidigare huvudförhandlingen uppgett i huvudsak följande. Han har haft motorcykel tidigare och hade även körkort för motorcykel, men inte för tung motorcykel. Han köpte den tunga motorcykeln för vad han förstod var ett bra pris och betalade den kontant. Eftersom det var dyrare än han hade trott att ta körkort för tung motorcykel valde han att sälja motorcykeln och gjorde då en

vinst. Köparen förde över betalningen för motorcykeln till hans konto och de skrev ett avtal om köpet. När han senare skulle sätta in kontanter från vedverksamheten på ett konto hos Svea Ekonomi krävde de underlag på varifrån pengarna kom. Han kom då på att han kunde använda sig av avtalet från försäljningen av motorcykeln.

Det är utrett att Victor Gustafsson köpt en motorcykel med kontanter, sålt motorcykeln och erhållit betalning till sitt bankkonto och senare använt avtalet från försäljningen vid insättning av andra kontanter hos Svea Ekonomi under sken av att kontanterna härrörde från motorcykelförsäljningen. Mot bakgrund av Victor Gustafssons roll i HP-hjälpen står det enligt tingsrätten klart att kontanterna både vid köpet av motorcykel och vid den senare insättningen härrör från den brottsliga verksamheten. Det står vidare klart att Victor Gustafsson vidtagit åtminstone den senare åtgärden, dvs. insättningen under det oriktiga åberopandet av avtalet, i syfte att dölja att pengarna härrör från brottslig verksamhet. Inköpet av motorcykeln med kontanter från brottslig verksamhet kan, till skillnad från den senare åtgärden, inte anses utgöra en åtgärd som går klart utöver vad som får anses vara en sedvanlig hantering av brottsutbyte. Det saknas därför under alla förhållanden anledning att döma för ett sådant brott. Gärningen som innebär att Victor Gustafsson med penningtvättssyfte gjort insättningen hos Svea Ekonomi under oriktigt åberopande av avtalet från försäljningen av motorcykeln ska bedömas som penningtvätsbrott för vilket Victor Gustafsson ska dömas. Rubriceringsfrågan avhandlas i ett senare avsnitt.

Gärning E

Victor Gustafsson har vid den tidigare huvudförhandlingen berättat i huvudsak följande. En del av beställningarna har helt eller delvis gjorts i syfte att genom att returnera de varor som han beställt och betalat med kontanter få motsvarande belopp insatta på sitt bankkonto. Flera beställningar har returnerats av andra skäl, exempelvis kläder i fel storlekar. Han och Marija Dahm kan ha suttit och beställt varor tillsammans. Av beställningarna som finns upptagna på sammanställningen på

sid 141 i förundersökningsprotokollet (aktbilaga 248 i mål nr B 1296-18) gjordes följande med syftet att omvandla kontanter till bankmedel, nämligen den 10 februari 2017 hos Svenskt Kosttillskott, den 7 mars 2017 hos Junkyard, den 3 april 2017 hos H&M, två beställningar den 7 april 2017 hos Billigteknik, den 10 april 2017 hos H&M. Följande beställningar från sammanställningen hade delvis syftet att omvandla kontanter till bankmedel, nämligen den 9 mars och den 25 september 2017 hos H&M. Övriga beställningar som finns upptagna på sammanställning har inte gjorts med syfte att omvandla kontanter till bankmedel.

Marija Dahm har i huvudsak uppgett följande. Hon minns bara de två beställningar som gjorts i hennes namn. Hon var gravid och beställde kläder i ett flertal storlekar både till sig själv och till sin dotter och beställningarna blev därmed stora. Det var inte hon som hämtade ut paketen och hon känner inte till på vilket sätt betalning skedde.

Genom den skriftliga utredningen och Victor Gustafssons uppgifter är det utrett att de beställningar av varor som avses med åtalet betalats kontant och att returer av varorna genererat återbetalningar till bankkonton i enlighet med vad åklagarna gjort gällande. Mot bakgrund av Victor Gustafssons roll i HP-hjälpen står det klart att kontanterna som använts vid betalning härrör från den brottsliga verksamheten. Den utredning som har lagts fram är inte tillräcklig för att motbevisa Victor Gustafssons uppgifter om syftet med beställningarna. Annat kan därmed inte anses visat än att beställningarna den 10 februari 2017, den 7 mars 2017, den 3 april 2017, den 7 april 2017 (två beställningar) och den 10 april 2017 och där varorna sedermera returnerats och genererat insättningar på hans konto i enlighet med Victor Gustafssons uppgifter företagits med penningtvättssyfte. Övriga beställningar, som fått motsvarande effekt, har emellertid enligt tingsrätten inneburit ett otillbörligt främjande av Victor Gustafssons möjlighet att omsätta pengar från brottslig verksamhet, vilket han måste ha insett. Den åtalade gärningen såvitt avser Victor Gustafsson är således styrkt och han ska dömas för sex fall av penningtvättsbrott

enligt 3 § penningtvättsbrottslagen och tolv fall av penningtvättsbrott enligt 4 § penningtvättsbrottslagen.

Beträffande de två beställningar som gjorts i Marija Dahms namn konstaterar tingsrätten att hennes uppgifter om hur beställningarna gått till inte går att lämna utan avseende. Då annat inte framkommit än att Victor Gustafsson ombesörjt val av betalningsmetod samt uthämtning och betalning av paketen har inte åklagaren styrkt att Marija Dahm begått penningtvättsbrott. Åtalet såvitt avser Marija Dahm ska därför ogillas.

Gärning G

Victor Gustafsson har vid den tidigare huvudförhandlingen berättat bl.a. följande. Insättningarna före 2016 kan inte avse pengar från HP-hjälpen och han tror inte att de senare insättningarna heller avser pengar från HP-hjälpen. Insättningarna 2017 var inför att han skulle köpa lägenhet. Transaktionerna mellan honom och Oscar Gustafsson avser fiktiva försäljningar genom Tradera i syfte att samla bonuspoäng på deras respektive kreditkort. Det är i princip samma 50 000 kr som överförts mellan deras konton.

Beträffande transaktionerna mellan bröderna har Oscar Gustafsson i allt väsentligt bekräftat Victor Gustafssons uppgifter. Därutöver har han bl.a. berättat att insättningarna inte avser kontanter från brottslig verksamhet, utan att de i huvudsak kommer från handel med kryptovalutor.

Tingsrätten gör följande överväganden. Insättningar av kontanter till bankkonton kan givetvis ha ett penningtvättssyfte och som nämnts tidigare är det sannolikt så att kontanterna i fråga i vart fall till stor del härrört från HP-hjälpens verksamhet. Jämfört med flera av de övriga gärningarna i penningtvättsdelen där agerandet i sig talat för att det rört sig om pengar från brottslig verksamhet, måste det enligt tingsrättens mening emellertid ställas högre krav på bevisningen avseende

kontanternas ursprung när fråga är om rena insättningar. Med beaktande av att det i både Victor Gustafsson och Oscar Gustafssons fall rör sig om insättningar som inte i sig kan sägas vara anmärkningsvärda, anser tingsrätten att åklagarna inte har styrkt att insättningarna avser pengar från brottslig verksamhet.

Avseende de fiktiva försäljningarna ger den skriftliga utredningen stöd för uppgiften att det är samma medel som rört sig mellan Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson. Utredningen motsäger inte de tilltalades egna uppgifter om syftet med transaktionerna, nämligen att samla bonuspoäng. Det har inte framkommit något som talar för att åtgärderna vidtagits för att ge en skenbar förklaring till innehavet av egendom och för att försvåra kontrollen av medlens ursprung. Förfarandet kan inte heller anses otillbörligen ha främjat omsättningen av egendom.

Åtalet mot Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson såvitt avser den nu behandlade gärningen ska därför ogillas.

Ska de penningtvättsbrott som Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson döms för rubriceras som grova brott och hur många brott ska de dömas för?

Som grund för att penningtvättsbrotten, såvitt avser Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson, ska ses som grova har åklagarna anfört att de sammantaget avsett betydande värde, åtgärderna ingått som ett led i en brottslighet som bedrivits systematiskt och i större omfattning eller i annat fall varit av särskilt farlig art då falska handlingar nyttjats för att dölja brottsligheten.

Tingsrätten gör följande överväganden. Åklagarna har delat upp åtalpunkten under olika rubriker utifrån olika former av påstådda penningtvättsåtgärder. Under varje rubrik avser åtalet flera penningtvättsåtgärder. Även om vissa åtgärder upprepats flera gånger utgör detta enligt tingsrätten inte sådan systematik som är försvårande i sig. Med undantag för de paket som Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson skickat mot postförskott till varandra är deras åtgärder vidtagna var för sig i olika

former. Det framstår därvid som att de i första hand vidtagit åtgärder med sin respektive vinning från HP-hjälpen, s.k. självtvätt, och det är i vart fall inte styrkt att åtgärderna varit ett led i en brottslighet som bedrivits systematiskt. Det har inte heller framkommit att brotten varit av särskilt farlig art i sådan utsträckning att det kan ses som försvårande.

Vid bedömningen av om brotten avsett betydande värden framgår av förarbetena att som utgångspunkt anses belopp över fem basbelopp vara betydande. Som framgått är det bara brottet under B som avsett belopp överstigande fem basbelopp. Det förhållandet att samtliga brott som Victor Gustafsson ska dömas för sammantaget avsett betydande belopp medför dock enligt tingsrätten inte att varje brott kan bedömas som grovt.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att Victor Gustafsson ska dömas för ett fall av grovt penningtvättsbrott och 22 fall av penningtvättsbrott, medan Oscar Gustafsson ska dömas för ett fall av penningtvättsbrott.

Tingsrättens överväganden beträffande åtalet för övergrepp i rättssak

Genom utredningen är följande klarlagt. Under 2018 var Victor Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand intagna på häktet i Norrköping med anledning av misstanke om brott som prövas i detta mål. Båda var ålagda restriktioner. Victor Gustafsson har då skickat en förfrågan till Linköpings universitet i Lucas Kjellin Gardebrands namn enligt vilken han vill få uppgift om huruvida C Chong skrivit en uppsats med titeln "Fördelaktigt att vara tyst i brottmål". Victor Gustafsson har i skrivelsen begärt att förfrågningen ska bifogas svaret från universitet och har som adress till Lucas Kjellin Gardebrand angett häktets boxadress. Lucas Kjellin Gardebrand mottog en skrivelse från Linköpings universitet den 3 augusti 2018 med svar på förfrågningen som också var bilagd skrivelsen.

Lucas Kjellin Gardebrand har berättat att han kopplade meddelandet till Victor Gustafsson med anledning av dennes alias i HP-hjälpen. Lucas Kjellin Gardebrand har också berättat att han blev chockad, rädd och orolig när han tog del av meddelandet, men att han fick stöd av Carina Nöjd vid häktet vilken han visade meddelandet för.

Victor Gustafsson har berättat att han antog att Lucas Kjellin Gardebrand hade tagits in på häktet Norrköping och att han ville framföra till denne att han för egen del inte hade sagt något i förhören. Vidare har han berättat att han inte hade någon avsikt att hota eller skrämma Lucas Kjellin Gardebrand.

Tingsrätten gör följande överväganden. Genom utredningen står det alltså klart att Victor Gustafsson genom korrespondens med Linköpings universitet framfört ett meddelande med det innehåll som framgår av gärningsbeskrivningen. Med hänsyn till meddelandets ordalydelse – fördelaktigt att vara tyst i brottmål – är det uteslutet att det funnits något annat syfte med åtgärden än att påverka Lucas Kjellin Gardebrand till att tåga vid förhör. Meddelandet kan inte sägas innehålla vare sig ett direkt eller förtäckt hot. Lucas Kjellin Gardebrand har emellertid befunnit sig i en särskilt utsatt situation och förklarat att han tog illa vid sig, vilket bekräftats av vittnet Carina Nöjd vid häktet i Norrköping, som berättat om Lucas Kjellin Gardebrands reaktion på meddelandet. Victor Gustafssons åtgärd får därför anses ha utgjort ett angrepp på Lucas Kjellin Gardebrand som i vart fall medfört en olägenhet för Lucas Kjellin Gardebrand. Med hänsyn till att Victor Gustafsson som häktad befann sig i samma utsatta situation som Lucas Kjellin Gardebrand måste han ha insett att hans åtgärd skulle få den effekten. Victor Gustafsson ska därför dömas för gärningen som ska bedömas som övergrepp i rättssak.

Angreppet på Lucas Kjellin Gardebrand måste visserligen sägas ha varit av förhållandevis lindrigt slag, men med hänsyn till den förslagenhet Victor Gustafsson uppvisat vid gärningen kan brottet inte anses som ringa.

Påföljder**Provskrivarna i åtalspunkterna 1–23**

Som framgått har tingsrätten bedömt att brottet osann försäkran som varje provskrivare har gjort sig skyldig till ska bedömas som grovt brott. Straffvärdet för vart och ett av brotten motsvarar enligt tingsrätten någon månads fängelse. Åklagarna har yrkat att tingsrätten ska bestämma påföljden för var och en av provskrivarna till ett kortare fängelsestraff.

Utgångspunkten vid valet av påföljd är att domstolen ska fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för en lindrigare påföljd än fängelse och som skäl för fängelse får tingsrätten, utöver brottslighetens straffvärde och art, beakta att den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott. Ingen av provskrivarna har tidigare gjort sig skyldig till brott i något avseende som har någon betydelse för valet av påföljd. Brottsens straffvärde är inte heller så högt att straffvärdet utgör skäl för fängelse. Det finns inga uttalanden i vare sig förarbeten eller praxis om att brottstypen skulle vara av sådan art som motiverar att fängelse ska väljas som påföljd oavsett straffvärde eller tidigare brottslighet. Sammanfattningsvis bedömer tingsrätten att det inte finns skäl att välja fängelse som påföljd beträffande någon av provskrivarna. Påföljden ska därför bestämmas till villkorlig dom eller skyddstillsyn.

I valet mellan angivna påföljder ska som skäl för villkorlig dom beaktas om det saknas särskild anledning att befara att den tilltalade kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Vid genomgången av provskrivarnas personliga förhållanden har framkommit att samtliga i princip är ostraffade och att alla synes leva under ordnade förhållanden. Mot den bakgrunden saknas särskild anledning att befara att någon av provskrivarna kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Tingsrätten bestämmer därför påföljden för var och en av provskrivarna till

villkorlig dom som ska förenas med dagsböter. Antalet dagsböter bestäms utifrån straffvärdet till 50 och i de fall provskrivaren var under 21 år vid tidpunkten för brottet bestäms antalet dagsböter till 40. När det gäller storleken på varje dagsbot bestämmer tingsrätten den utifrån vad som framkommit den tilltalades ekonomiska förhållanden.

Victor Gustafsson

Victor Gustafsson döms nu för ett fall av bokföringsbrott, två fall av grovt bokföringsbrott, ett fall av övergrepp i rättssak, 73 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott, åtta fall av skattebrott, två fall av grovt skattebrott, 22 fall av penningtvättsbrott och ett fall av grovt penningtvättsbrott. Vid bedömningen av den samlade brottslighetens straffvärde anser tingsrätten att de allvarligaste brotten är det grova skattebrottet avseende inkomståret 2017 och det grova bokföringsbrottet avseende räkenskapsåret 2016 som vardera har ett straffvärde motsvarande ett års fängelse. Vidare har skattebrotten avseende mervärdesskatt år 2017 ett straffvärde motsvarande fängelse ett år och det grova skattebrottet avseende inkomståret 2016 ett straffvärde motsvarande omkring 10 månaders fängelse. Slutligen bör enligt tingsrätten medhjälpsbrotten få ett genomslag på straffvärdet motsvarande ett års fängelse. Sammantaget bedömer tingsrätten att den samlade brottslighetens straffvärde motsvarar fängelse tre år sex månader.

Med hänsyn till det höga straffvärdet saknas det anledning att överväga någon annan påföljd än fängelse. Det har inte framkommit några omständigheter som vid straffmätningen ger anledning att bestämma straffets längd till annan än som följer av straffvärdet. Tingsrätten bestämmer därför påföljden till fängelse tre år sex månader.

Oscar Gustafsson

Oscar Gustafsson döms nu för ett fall av grovt bokföringsbrott, ett fall av bokföringsbrott, 73 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott, fyra fall av skattebrott, ett fall av grovt skattebrott och ett fall av penningtvättsbrott. Vid bedömningen av den samlade brottslighetens straffvärde anser tingsrätten att de allvarligaste brotten är det grova skattebrottet avseende inkomståret 2017 som enligt tingsrätten har ett straffvärde motsvarande ett års fängelse och skattebrotten avseende mervärdesskatt år 2017 som sammantaget har ett straffvärde motsvarande ett års fängelse. Vidare har det grova bokföringsbrottet avseende räkenskapsåret 2017 ett straffvärde motsvande fängelse sex månader. Slutligen bör enligt tingsrätten medhjälpsbrotten få ett genomslag på straffvärdet motsvarande ett års fängelse. Sammantaget bedömer tingsrätten att den samlade brottslighetens straffvärde motsvarar fängelse två år sex månader.

Med hänsyn till det höga straffvärdet saknas det anledning att överväga någon annan påföljd än fängelse. Det har inte framkommit några omständigheter som vid straffmätningen ger anledning att bestämma straffets längd till annan än som följer av straffvärdet. Tingsrätten bestämmer därför påföljden till fängelse två år sex månader.

Lucas Kjellin Gardebrand

Lucas Kjellin Gardebrand döms nu för ett fall av grovt bokföringsbrott, ett fall av bokföringsbrott, 73 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott, fyra fall av skattebrott och ett fall av grovt skattebrott. Vid bedömningen av den samlade brottslighetens straffvärde anser tingsrätten att de allvarligaste brotten är det grova skattebrottet avseende inkomståret 2017 som enligt tingsrätten har ett straffvärde motsvarande ett års fängelse och skattebrotten avseende mervärdesskatt år 2017 som sammantaget har ett straffvärde motsvarande ett års fängelse. Vidare har det grova bokföringsbrottet avseende räkenskapsåret 2017 ett straffvärde motsvande

fängelse sex månader. Slutligen bör enligt tingsrätten medhjälsbrotten få ett genomslag på straffvärdet motsvarande ett års fängelse. Sammantaget bedömer tingsrätten att den samlade brottslighetens straffvärde motsvarar fängelse två år sex månader.

Lucas Kjellin Gardebrand var 21 år när han begick det allvarligaste brottet, men 20 år och i vissa fall 19 år när han begick en stor del av brotten. Hans ungdom ska beaktas vid påföljdsbestämningen. Med hänsyn till det höga straffvärdet saknas det anledning att överväga någon annan påföljd än fängelse och det höga straffvärdet utgör också särskilda skäl för att välja fängelse som påföljd trots Lucas Kjellin Gardebrands ålder vid tidpunkten för brotten. Det har inte framkommit några andra omständigheter än Lucas Kjellin Gardebrands ålder vid tidpunkten för brotten som vid straffmätningen ger anledning att avvika från straffvärdet. Med beaktande av Lucas Kjellin Gardebrand ålder vid tiden för brotten bestämmer tingsrätten påföljden till fängelse två år.

Lennart Gustafsson

Lennart Gustafsson döms nu för 72 fall av medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Som tidigare framgått har han inte haft någon framträdande roll i verksamheten och såvitt framkommit av utredningen har han inte fått någon ersättning för sin medverkan. Mot denna bakgrund bedömer tingsrätten att den samlade brottslighetens straffvärde för Lennart Gustafssons del motsvarar fängelse i mellan sex och åtta månader.

Lennart Gustafsson har inte tidigare gjort sig skyldig till brott. Den samlade brottslighetens straffvärde är inte så högt att straffvärdet utgör skäl för fängelse. Brottsligheten är inte heller av sådan art att det finns skäl för fängelse. Det saknas således skäl att välja fängelse som påföljd. Lennart Gustafsson synes leva under ordnade förhållanden och det finns mot den bakgrunden ingen särskild anledning att befara att han kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden ska

därför bestämmas till villkorlig dom. Lennart Gustafsson har med anledning av misstanke om brott som prövats i målet varit berövad friheten såsom anhållen och häktad i närmare två månader. Med hänsyn härtill föreligger det särskilda skäl att inte förena den villkorliga domen med böter.

Marija Dahm

Marija Dahm döms nu för två fall av penningtvättsbrott. Tingsrätten bedömer att den samlade brottslighetens straffvärde motsvarar omkring ett par månaders fängelse. Marija Dahm har inte tidigare gjort sig skyldig till brott. Den samlade brottslighetens straffvärde är inte så högt att straffvärdet utgör skäl för fängelse. Brottsligheten är inte heller av sådan art det finns skäl för fängelse. Det saknas således skäl att välja fängelse som påföljd. Marija Dahm synes leva under ordnade förhållanden och det finns mot den bakgrunden ingen särskild anledning att befara att hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden ska därför bestämmas till villkorlig dom som ska förenas med dagsböter. Antalet dagsböter bestäms utifrån straffvärdet till 50 och när det gäller storleken på varje dagsbot bestämmer tingsrätten den utifrån vad som framkommit Marija Dahms ekonomiska förhållanden.

Skattetillägg och näringsförbud

Som tidigare framgått förde åklagarna vid den tidigare rättegången talan om skattetillägg mot Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Tingsrätten biföll i den tidigare domen åklagarnas talan om skattetillägg men jämkade skattetillägget till 0 kr. Den tidigare domen har i den delen inte överklagats av åklagarna och inte heller av Victor Gustafsson. Däremot överklagades domen beträffande frågan om skattetillägg av Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand. Eftersom hovrätten beslutat att undanröja domen i överklagade delar och återförvisa målet får det anförda anses innebära följande. Tingsrättens tidigare beslut i fråga om skattetillägg beträffande Victor Gustafsson

har fått laga kraft och omfattas således inte av tingsrättens prövning. De tidigare besluten om skattetillägg – som överklagats av Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand, men inte av åklagarna – omfattas visserligen av tingsrättens prövning, men med hänsyn till att principen om förbud mot reformatio in pejus anses gälla i en situation som den föreliggande, får tingsrätten anses vara förhindrad att bestämma ett strängare utfall i fråga om skattetillägg beträffande Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand än vad som beslutades av tingsrätten i den tidigare domen, dvs. 0 kr. Tingsrätten har vid huvudförhandlingen tagit upp frågan om ramen för prövningen, varvid åklagarna förklarat sig vidhålla sin talan om skattetillägg mot Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand.

Tingsrätten gör beträffande talan om skattetillägg mot Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand följande överväganden. Skattetillägg ska tas ut om någon lämnat en oriktig uppgift till ledning för egen beskattning eller har lämnat en oriktig uppgift i ett mål om egen beskattning. En uppgift ska anses vara oriktig om det klart framgår att en lämnad uppgift är felaktig, eller en uppgift som ska lämnas till ledning för beskattningen har utelämnats. En uppgift ska dock inte anses vara oriktig om uppgiften tillsammans med övriga uppgifter som har lämnats eller godkänts utgör tillräckligt underlag för ett riktigt beslut, eller uppgiften uppenbart inte kan läggas till grund för ett beslut. Skattetillägg ska tas ut vid skönsbeskattning. Det anförda framgår av 49 kap. 4–6 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244). Av 11 § samma kapitel i skatteförfarandelagen framgår att skattetillägg på sådan skatt som avses i 56 kap. 3 § 1–4 och 6 skatteförfarandelagen (skattetillägg på slutlig skatt) är 40 procent av den skatt som, om den oriktiga uppgiften hade godtagits, inte skulle ha bestämts för den som har lämnat uppgiften. Skattetillägg på annan skatt är 20 procent av den skatt som, om den oriktiga uppgiften hade godtagits, inte skulle ha bestämts för eller felaktigt skulle ha tillgodoräknats den som har lämnat uppgiften.

Som framgått har tingsrätten tidigare kommit fram till att både Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand oriktigt har underlåtit att redovisa nettoinkomst

avseende näringsverksamhet för beskattningsåret 2017 och för mervärdesskatt år 2017. Det finns därför i och för sig förutsättningar att påföra envar av dem skattetillägg med 40 procent av den undandragna skatten avseende inkomstskatt och med 20 procent av den undandragna skatten avseende mervärdesskatt. Av det tidigare anförda följer dock att tingsrätten är förhindrad att påföra skattetillägg beträffande Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand som överstiger 0 kr. Tingsrätten bifaller därför talan om skattetillägg beträffande Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand, men jämkar skattetillägget till 0 kr.

Som framgått under rubriken yrkanden m.m. har åklagarna yrkat att Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska meddelas näringsförbud och tillfälligt näringsförbud. Åklagarna har gjort gällande att näringsförbudet ska gälla i fem år.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har med hänvisning till sin inställning i skuldfrågan bestritt åklagarnas yrkanden om näringsförbud.

Tingsrätten gör ifråga om näringsförbud följande överväganden. Av 4, 8, 10 och 21 §§ lagen (2014:836) om näringsförbud framgår följande. Den som har grovt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamheten och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa ska meddelas näringsförbud, om ett sådant förbud är påkallat från allmän synpunkt. Vid bedömningen av om näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt ska rätten särskilt ta hänsyn till om åsidosättandet har varit systematiskt eller syftat till betydande vinning. Om näringsidkaren har gjort sig skyldig till brott i näringsverksamheten och det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader, ska näringsförbud anses påkallat från allmän synpunkt, om inte särskilda skäl talar mot det. Näringsförbudet ska meddelas för lägst tre och högst tio års tid och från det att beslutet om näringsförbud får laga kraft. Vid bestämmande av förbudstidens längd ska rätten ta

hänsyn till om det har meddelats tillfälligt näringsförbud. Om det är uppenbart att det finns grund för näringsförbud får rätten besluta om tillfälligt förbud för tiden till dess att frågan om näringsförbud har avgjorts slutligt.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand döms nu för bl.a. grovt skattebrott och grovt bokföringsbrott. Detta innebär att var och en av dem grovt åsidosatt vad som ålegat dem i näringsverksamhet och att de gjort sig skyldiga till brottslighet som inte är ringa. De lägsta föreskrivna straffen för angivna brott är fängelse sex månader och brottsligheten är således så allvarlig att utgångspunkten är att näringsförbud ska anses påkallat från allmän synpunkt. Det har inte framkommit några särskilda skäl som talar mot näringsförbud. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska därför meddelas näringsförbud vilket som utgångspunkt bör bestämmas till en tid av fem år. Eftersom tingsrätten i den tidigare domen beslutade om tillfälligt näringsförbud från tiden för domen, dvs. den 17 januari 2019, vilket upphörde genom hovrättens beslut den 18 juni samma år då hovrätten undanröjde tingsrättens tidigare dom, bör emellertid näringsförbudet bestämmas till en tid av fyra år och sex månader (jfr rättsfallet NJA 2019 s. 251). Enligt tingsrätten är det uppenbart att det finns grund för näringsförbud. Tingsrätten beslutar därför om tillfälligt förbud för tiden till dess att frågan om näringsförbud har avgjorts slutligt.

Förverkande och beslag

Förverkandeyrkandena som framställts med stöd av 36 kap. 2 § brottsbalken i anslutning till åtalspunkterna 24.2–24.5

Victor Gustafsson har förklarat att han inte har någon erinran mot åklagarnas yrkanden om förverkande bortsett från yrkandena om förverkande av dels två dokument som enligt honom utgör meddelanden mellan närstående och som tagits i beslag i strid mot beslagsförbudet i 27 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken (beslagsliggare 2018-9000-BG397, nr 17:1 och 2018-9000-BG378, nr 1), dels en

dator (beslagsliggare 2018-9000-BG384, nr 1). Beträffande datorn har Victor Gustafsson gjort gällande att det inte kan anses proportionerligt att datorn förverkas.

Oscar Gustafsson har motsatt sig åklagarnas yrkanden om förverkande som avser två datorer (beslagsliggare 2018-9000-BG373, nr 3 och 2018-9000-BG373, nr 24).

Lucas Kjellin Gardebrand har motsatt sig åklagarnas yrkanden om förverkande som avser lagringsmedia, dator, vacuumförpackare och väskor (beslagsliggare 2018-9000-BG755, nr 2, 14, 15 och 17 samt 2018-9000-BG755, nr 1 och 13).

Lennart Gustafsson har motsatt sig åklagarnas yrkande om förverkande som avser en mobiltelefon (beslagsliggare 2018-9000-BG397, nr 4).

När det först gäller förverkandeyrkandena som riktats mot Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand kan tingsrätten inledningsvis konstatera att all den egendom som omfattas av yrkandena använts som hjälpmedel vid brott. Beträffande dokumenten som tagits i beslag hos Victor Gustafsson och som han motsatt sig förverkande av framgår inte av dessa att det är fråga om skriftliga meddelanden mellan en misstänkt och en närstående. När det gäller dokumenten samt den övriga egendom som han, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand motsatt sig förverkande av framstår det enligt tingsrätten – med hänsyn till allvaret av den brottslighet som de döms för och brottslighetens karaktär – närmast som stötande att de skulle få tillbaka egendomen. Beträffande den egendom som Victor Gustafsson inte haft någon erinran mot att den förverkas, behövs enligt tingsrätten ett förverkande för att förebygga brott. Samtliga yrkanden om förverkande ska således bifallas. Beslagen avseende egendomen som förklaras förverkad ska bestå.

När det gäller förverkandeyrkandet som riktas mot Lennart Gustafsson och som avser en mobiltelefon finns det visserligen anledning att utgå från att den använts som hjälpmedel vid brott. Ett förverkande framstår emellertid inte som påkallat för

att förebygga brott och inte heller av andra skäl. Tingsrätten avslår därför yrkandet och beslaget av telefonen ska därför hävas.

Förverkandeyrkandena som framställts med stöd av 36 kap. 1 och 1 b §§ brottsbalken

Som tidigare framgått under yrkanden m.m. har åklagarna sammanfattningsvis beträffande dels Victor Gustafsson yrkat förverkande av en bil, kontanter, bankmedel, ett belopp om 750 000 kr, eller 1/3 av en bostadsrätt eller, i andra hand, 1 522 000 kr, dels Oscar Gustafsson yrkat förverkande av kontanter och bankmedel eller, i andra hand, 2 192 000 kr, dels Lucas Kjellin Gardebrand yrkat förverkande av 1 642 500 kr. Åklagarna har när det gäller yrkandena beträffande Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson åberopat 36 kap. 1 b § brottsbalken (s.k. utvidgat förverkande) och när det gäller Lucas Kjellin Gardebrand i första hand 36 kap. 1 § brottsbalken (utbyte av brott) och i andra hand 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Enligt 36 kap. 1 § första stycket brottsbalken ska utbyte av brott förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Av 36 kap. 1 b § samma balk framgår att om någon döms för brott för vilket det är föreskrivet fängelse i fyra år eller mer och brottet har varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, ska även i annat fall som avses i 1 § egendom förklaras förverkad om det framstår som klart mer sannolikt att den utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. I stället för egendomen får dess värde förklarats förverkat. Har brottet varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, gäller bestämmelsen om utvidgat förverkande även om någon döms för något annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer och som har utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad form. Utvidgat förverkande får inte beslutas om det är oskäligt.

När det först gäller Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson döms de bl.a. för grovt skattebrott och medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Sist nämnda brottslighet har helt klart utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad form.

Utredningen beträffande Victor Gustafssons ekonomi visar bl.a. att det hos honom påträffats omkring 450 000 kr i kontanter, att han förvärvat en bil och en bostadsrätt utan att ta banklån. Det saknas enligt tingsrätten anledning att ifrågasätta den finansiella utredningen beträffande Victor Gustafsson enligt vilken det saknas laglig förklaring till åtminstone 1 522 329 kr i hans ekonomi. Enligt tingsrätten framstår det därför som klart mer sannolikt att den egendom eller dess värde i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Beträffande Oscar Gustafsson har det som tidigare framgått påträffats sammanlagt 2 875 000 kr i kontanter i hans bostad och tingsrätten har underkänt hans förklaring till innehavet av den stora mängden kontanter. Vidare saknas det enligt tingsrätten anledning att ifrågasätta den finansiella utredningen beträffande Oscar Gustafssons ekonomi enligt vilken det saknas laglig förklaring till åtminstone 2 282 471 kr i hans ekonomi. Enligt tingsrätten framstår det därför som klart mer sannolikt att den egendom som omfattas av åklagarens förstahandsyrkande utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet.

Victor Gustafsson har invänt att ett förverkande framstår som oskäligt med hänsyn till vad han ålagts att betala i skatt. Tingsrätten kan konstatera att skattebeslutet inte har fått laga kraft och av praxis följer att betalningsskyldighet med anledning av brott kan beaktas vid bestämmande av skattens storlek (se rättsfallen HFD 2011 ref. 80 och 2014 ref. 63). På grund av det anförda och vad som i övrigt framkommit framstår inte ett förverkande som oskäligt vare sig beträffande Victor Gustafsson eller Oscar Gustafsson. Förstahandsyrkandena ska således bifallas.

När det härefter gäller Lucas Kjellin Gardebrand döms han för bl.a. medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Brottslighet har helt klart utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad form och har genererat stora mängder kontanter. Förverkandeyrkandet motsvarar det belopp som Lucas Kjellin Gardebrand grävt ned. Enligt Lucas Kjellin Gardebrands egna uppgifter kommer de nedgrävda pengarna delvis från HP-hjälpens verksamhet. Lucas Kjellin Gardebrand har dock

uppgett att en del av pengarna härrör från handel med kryptovaluta. Uppgifterna i den delen är vaga. Tingsrätten har tidigare underkänt Lucas Kjellin Gardebrands förklaring beträffande anledningen till att han grävde ned pengarna och omständigheterna är enligt tingsrätten sådana att det finns anledning att bortse från hans uppgifter om att de nedgrävda pengarna till någon del skulle ha annat ursprung än från HP-hjälpen. På grund av det anförda och då ett förverkande inte kan anses uppenbart oskäligt ska pengarna förverkas såsom varande utbyte av brott.

Förverkandeyrkandet som framställts med stöd av penningtvättsbrottslagen samt yrkandena om bevisbeslag

Som tidigare framgått har åklagarna i anslutning till åtalen för penningtvättsbrott (gärning B) yrkat att i penningbeslag tagna 151 866 kr ska förverkas med stöd av 9 § penningtvättsbrottslagen. Yrkandet riktas mot Inspection Service Sweden AB som numera har försatts i konkurs och konkursförvaltaren har förklarat sig inte ha någon erinran mot förverkande. Tingsrätten har tidigare kommit fram till att pengarna varit föremål för brott enligt 3 § penningtvättsbrottslagen. På grund härav och då förutsättningarna i övrigt för förverkande får anses uppfyllda ska yrkandet om förverkande bifallas. Penningbeslaget ska bestå.

Som tidigare framgått har åklagarna i anslutning till åtalen för osann försäkras, grovt brott, och medhjälp därtill (åtalpunkterna 1–8) och åtalet för övergrepp i rättssak yrkat att bevisbeslag som gjorts får bestå tills domen får laga kraft. Det har inte framställts några invändningar mot yrkandena och det finns förutsättningar att bifalla dem.

Kvarstad

Den tidigare tingsrätten beslutade om kvarstad dels i april 2018 beträffande Victor Gustafssons egendom intill ett belopp om 3 199 000 kr och beträffande Oscar Gustafsson intill ett belopp om 2 760 000 kr, dels i oktober 2018 beträffande Lucas Kjellin Gardebrand intill ett belopp om 1 642 500 kr. Den tidigare tingsrätten

justerade kvarstadens storlek i oktober 2018 beträffande Victor Gustafsson till 1 570 000 kr och beträffande Oscar Gustafsson till 2 282 000 kr. I den tidigare domen justerades kvarstadens storlek ytterligare beträffande Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson. Sedan domen undanröjts av hovrätten har även det i domen intagna beslutet om justering av kvarstaden beträffande Victor Gustafsson och Oscar Gustafsson undanröjts. Hovrätten påpekade i sitt beslut om att undanröja domen att tingsrättens tidigare beslut om kvarstad inte omfattades av beslutet om undanröjande. Tingsrätten har härfter beslutat att justera kvarstaden beträffande Victor Gustafsson till 1 340 316 kr och som skäl härför anförde tingsrätten att den egendom som omfattades av åklagarnas förstahandsyrkande om förverkande var värderad till det beloppet (tingsrättens beslut den 17 september 2019, aktbilaga 28).

Som tidigare framgått har åklagarna yrkat att besluten om kvarstad beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom och med följande belopp, nämligen 1 522 000 kr beträffande Victor Gustafsson, 2 192 000 kr beträffande Oscar Gustafsson och 1 642 500 kr beträffande Lucas Kjellin Gardebrand.

Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har bestritt åklagarnas yrkande.

Tingsrätten gör följande överväganden. För att förordna om kvarstad ska det skäligen kunna befaras att den misstänkte genom att avvika eller genom att undanskaffa egendom eller på annat sätt undandrar sig att betala ersättning till det allmänna. Kvarstad får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse. Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson och Lucas Kjellin Gardebrand har i och med tingsrättens beslut om förverkande ålagts en omfattande betalningsskyldighet till det allmänna. Redan mot den bakgrunden kan det skäligen

befaras att samtliga genom att undanskaffa egendom eller på annat sätt undandrar sig betalningsskyldigheten till det allmänna. Enligt tingsrätten uppväger också skälen för åtgärden det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse beträffande samtliga tre.

Tingsrätten gör ingen annan bedömning än den som gjordes senast när det gäller kvarstadens storlek beträffande Victor Gustafsson. Således beslutar tingsrätten om kvarstad på så mycket av Victor Gustafssons, Oscar Gustafssons och Lucas Kjellin Gardebrands egendom att statens fordran kan antas bli täckt vid utmätning.

Beloppen ska avseende Oscar Gustafsson justeras till 2 192 600 kr. Tidigare beslut om 1 340 316 kr beträffande Victor Gustafsson och 1 642 500 kr beträffande Lucas Kjellin Gardebrand ska kvarstå. Kvarstaden ska i samtliga fall bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Avgift till brottsofferfonden

Samtliga tilltalade döms för brott med fängelse i straffskalan och ska därför i enlighet med lagen (1994:419) om brottsofferfond åläggas att betala en avgift som uppgår till 800 kr.

Ersättning till försvararna m.m.

Försvararersättningen

Tingsrätten har hållit en ny huvudförhandling efter att den tidigare domen undanröjts och målet återförvisats. Beträffande provskrivarna har tingsrättens prövning för vissa avsett ansvarsfrågan, medan för andra prövningen i princip bara gällt frågan om påföljd. Detta har medfört att behovet av närvaro vid huvudförhandlingen har sett olika ut för olika försvarare. I något fall var försvararen inte förordnad vid tiden för den tidigare huvudförhandlingen, vilket medfört mer arbete med inläsning inför den nya förhandlingen. Provskrivarnas försvarare har lagt ned mellan 11 och 45 timmars arbete. Det saknas enligt tingsrätten anledning att ifrågasätta rimligheten av den nedlagda tiden för någon av dem. Inte heller finns

det anledning att ifrågasätta skäligheten av den ersättning de begärt för utlägg och tidsspillan. Den ersättning som begärts av provskrivarnas försvarare ska alltså tillerkännas envar av dem.

När det gäller övriga försvarare har Leif Silbersky lagt ned 275 timmars arbete, Carla Pantzar 355 timmar, Edward Lundqvist 449,75 timmar, Mikael Abrahamsson 178 timmar och Thomas Wasteson 92,75 timmar.

Åklagarna har ifrågasatt den av Edward Lundqvist nedlagda tiden för inläsning och förberedelse och vidare ansett att han lagt ned för mycket tid på frågor som initierats av hans klient. Vidare har åklagarna anmärkt på Leif Silberskys arbetsredogörelse och anfört att den är alltför kortfattad för att bedöma skäligheten av den ersättning han begärt.

Tingsrättens huvudförhandling pågick i sexton dagar. Målet är komplicerat när det gäller såväl sak- och rättsfrågor som processuella frågor.

Förundersökningsmaterialet är mycket omfattande och en del material har tillkommit efter det att målet återförvisades. Vidare måste beaktas att den nya huvudförhandlingen påbörjades drygt ett år efter det att den tidigare avslutades. Sammantaget bedömer tingsrätten trots allt att det av Edward Lundqvist nedlagda arbetet får anses rimligt. Även den tidsåtgång som framgår av Leif Silberskys kostnadsräkning framstår som rimlig. Det saknas enligt tingsrätten anledning att ifrågasätta skäligheten av begärd ersättning för utlägg och tidsspillan samt den ersättning som begärts av övriga försvarare.

Återbetalningsskyldighet för försvararkostnader

Försvararkostnaderna vid tingsrätten

I den tidigare domen beslutade tingsrätten om återbetalningsskyldighet för del av försvararkostnaden för Marija Dahm och samtliga provskrivare med undantag av

Mohammed Ghaleb Abdul Amir. Tingsrättens dom överklagades uttryckligen i denna del endast av några av de tilltalade. Med anledning av att hovrätten undanröjde tingsrättens tidigare dom i överklagade delar uppkommer frågan om i vilken utsträckning tingsrätten nu har att pröva tidigare beslutad återbetalningsskyldighet beträffande de tilltalade som inte uttryckligen har överklagat denna.

Som utgångspunkt begränsas prövningen i högre rätt av i vilka delar ett avgörande har överklagats. Av praxis framgår emellertid att lägre rätts beslut beträffande rättegångskostnader i brottmål ska prövas av högre rätt oberoende av yrkanden i vissa fall. Detta gäller exempelvis vid en ändrad bedömning av själva saken eller påföljdsfrågan, men även när den dömdes personliga och ekonomiska förhållande har ändrats (se rättsfallet NJA 2017 s. 61 och där gjorda hänvisningar). Hovrätten hade därmed, för det fall målet inte hade återförvisats, kunnat pröva återbetalningsskyldigheten även beträffande tilltalade som inte uttryckligen överklagat i den delen. Mot den bakgrunden får tingsrätten i föreliggande situation anses ha motsvarande möjlighet i den utsträckning ett sådant behov finns för en välavvägd reaktion på den tilltalades brott.

Utgångspunkten är att en tilltalad som döms för brott, när åklagaren för talan, ska ersätta staten för försvararkostnader. Återbetalningsskyldigheten begränsas till kostnader som varit skäligen motiverade och ska inte heller överstiga vad den tilltalade skulle ha fått betala i rättshjälpsavgift vid rättshjälp.

Återbetalningsskyldigheten kan vidare sättas ned helt eller delvis, med hänsyn till den tilltalades brottslighet eller dennes personliga och ekonomiska förhållanden (31 kap. 1 § rättegångsbalken). I NJA 2006 s. 131 sattes återbetalningsskyldigheten ned för en tilltalad på grund av kostnader som inte skäligen varit motiverade för utredningen bl.a. med hänsyn till att målet omfattat sju andra tilltalade. Även om övrig utredning hade betydelse för utredningen av den tilltalades brottslighet gjordes nedsättning med en tredjedel.

Frågan om återbetalningsskyldighet beträffande de som döms för osann försäkran, grovt brott, har berörts i första hand av Muhamad Almlais försvarare. Han har bl.a. anfört att huvudförhandlingens upplägg inneburit att de enskilda provskrivarna använts som bevispersoner gentemot dem som åtalats för medhjälp, och att de då blivit del av en betydligt mer omfattande förhandling jämfört med vad som annars hade kunnat vara ett s.k. taxemål. Det är också utan provskrivarnas förskyllan som ytterligare en tingsrättsförhandling har behövt genomföras.

Tingsrätten delar denna uppfattning. Provskrivarnas försvarare har, utöver när respektive provskrivares åtalpunkt avhandlats, i huvudsak närvarat under huvudförhandlingens inledande dagar och i varierande omfattning närvarat även under förhören beträffande medhjälp till osann försäkran. Vad som avhandlats har visserligen haft relevans för tillvaratagandet av respektive tilltalads intressen, men det är tveklöst så att huvudförhandlingen utformats utifrån åtalen avseende medhjälp till osann försäkran, grovt brott. Följaktligen har kostnaderna för försvaret varit betydligt större än vad som varit fallet om åtalen mot respektive provskrivare hanterats var för sig, och får därför till en betydande del anses inte varit skäligen motiverade för utredningen i den mening som avses i bestämmelserna om återbetalning. Detta gäller försvarskostnaden både i den tidigare rättegången och i den nya. Vidare bör det vid bedömningen av återbetalningsskyldighet beaktas att två huvudförhandlingar hållits. Merkostnaderna på grund av detta har inte vållats av de tilltalade. Sammantaget gör tingsrätten bedömningen beträffande de som nu döms för osann försäkran, grovt brott, att det bör gälla ett tak för återbetalningsskyldigheten på 10 000 kr och som omfattar försvararkostnaderna från båda rättegångarna. Med hänsyn till vad som framkommit om respektive tilltalads personliga och ekonomiska förhållanden har återbetalningsskyldigheten beträffande några tilltalade satts ned ytterligare (31 kap. 1 § tredje och fjärde stycket rättegångsbalken).

Beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand, Lennart Gustafsson och Marija Dahm bedömer tingsrätten, efter beaktande av vad som framkommit om deras personliga och ekonomiska förhållanden, att deras respektive försvararkostnader ska stanna på staten.

Försvararkostnaderna i hovrätten

Av 31 kap. 10 § tredje stycket rättegångsbalken framgår att frågan om kostnaden i den högre rätten efter återförvisning prövas i samband med målet efter dess återupptagande. Detta framgår även av hovrättens beslut den 23 september 2019 beträffande försvararkostnader att frågan om återbetalningsskyldighet ankommer på tingsrätten.

Av 31 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken framgår att återbetalningsskyldigheten ska bestämmas med hänsyn till rättegången i den högre rätten. Med hänsyn till att rättegången i hovrätten ledde till beslut om undanröjande av den fällande tingsrättsdomen gör tingsrätten bedömningen att försvararkostnaderna i hovrätten ska stanna på staten.

Sekretessförordnanden

Det finns anledning att låta sekretessen bestå för uppgifter som har lagts fram vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar i enlighet med vad som framgår under domslutet beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT

DOM
2020-04-08

B 2042-19

TR 7

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (TR-01)

Överklagande ställs till Göta hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 29 april 2020.

På tingsrättens vägnar

Magnus Dahlberg

Bo Rydstedt

AVRÄKNINGSUNDERLAG, finns i tingsrättens akt och bifogas domen beträffande Victor Gustafsson, Oscar Gustafsson, Lucas Kjellin Gardebrand och Lennart Gustafsson.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19920523-0437	Datum för dom/beslut 2020-04-08
Efternamn Gustafsson	Förnamn Anders VICTOR

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Postadress

Box 418
601 05 Norrköping

Besöksadress

Olai Kyrkogata 58

Telefon

011-24 35 00

Telefax

011-13 71 34

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

E-post: norrkopings.tingsratt@dom.se

Vår PERSONUPPGIFTSBEHANDLING, se www.domstol.se/norrkopings-tingsratt

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19950404-0636	Datum för dom/beslut 2020-04-08
Efternamn Gustafsson	Förnamn Carl OSCAR

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19970310-0819	Datum för dom/beslut 2020-04-08
Efternamn Kjellin Gardebrand	Förnamn LUCAS André Viking

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-07-20	2018-11-16
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19620807-2030	Datum för dom/beslut 2020-04-08
Efternamn Gustafsson	Förnamn Nils LENNART

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-06-08
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Ekobrottskammaren i Linköping
Vice chefsåklagare Per Hedman

Ansökan om stämning

2018-10-26

Sida 14(34)
Handling 2367
Ärende EB-1198-18
Handläggare 951-10

Bilaga 1 till stämningsansökan

Periodisering av moms samt beräkning av skatteundandragande i ärende EB-1198-18

Oredovisad moms uppgår till följande belopp totalt och per person enligt SKV:s förslag till beslut

Beskattningsår	Utg moms	Ing moms	Undandr. moms	Per/person	Anmärkning
2015	180 000 kr	25 000 kr	155 000 kr	77 500 kr	Två personer
2016	780 000 kr	31 400 kr	748 600 kr	374 300 kr	Två personer
2017	1 582 600 kr	40 600 kr	1 542 000 kr	514 000 kr	Tre personer

Periodisering vid redovisning av moms kvartalsvis

Redov.per.	Tidpunkt	Undandr. moms	Per person
År 2015			
juli-sept	151112	77 500 kr	38 750 kr
okt-dec	160212	77 500 kr	38 750 kr
Totalt		155 000 kr	77 500 kr
År 2016			
jan-mars	160512	187 150 kr	93 575 kr
april-juni	160812	187 150 kr	93 575 kr
juli-sept	161112	187 150 kr	93 575 kr
okt-dec	170212	187 150 kr	93 575 kr
Totalt		748 600 kr	374 300 kr
År 2017			
jan-mars	170512	385 500 kr	128 500 kr
april-juni	170812	385 500 kr	128 500 kr
juli-sept	171112	385 500 kr	128 500 kr
okt-dec	180212	385 500 kr	128 500 kr
Totalt		1 542 000 kr	514 000 kr

Skatteundandragande vad avser inkomstskatt

Person	Beskattn.år	Ursprunglig ink.skatt	Ink.skatt enl utredning	Undandragen skatt
Victor Gustafsson	2015	5 326 kr	106 868 kr	101 542 kr
	2016	50 970 kr	877 218 kr	826 248 kr
	2017	81 410 kr	1 558 889 kr	1 477 479 kr
			Totalt	2 405 269 kr
Oscar Gustafsson	2015	65 579 kr	191 363 kr	125 784 kr
	2016	47 194 kr	867 557 kr	820 363 kr
	2017	65 711 kr	1 537 909 kr	1 472 198 kr
			Totalt	2 418 345 kr
Lucas Gardebrand	2017	503 113 kr	1 630 566 kr	1 127 453 kr
			Totalt	1 127 453 kr

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 1
Rotel 12

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2021-12-01

Aktbilaga 448
Mål nr B 1427-20

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19920523-0437	Datum för dom/beslut 2021-12-01
Efternamn Gustafsson	Förnamn Anders VICTOR

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Mats Lundeholm

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19950404-0636	Datum för dom/beslut 2021-12-01
Efternamn Gustafsson	Förnamn Carl OSCAR

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-12-06
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Mats Lundeholm

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19970310-0819	Datum för dom/beslut 2021-12-01
Efternamn Kjellin Gardebrand	Förnamn LUCAS André Viking

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-07-20	2018-11-16
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Mats Lundholm

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19620807-2030	Datum för dom/beslut 2021-12-01
Efternamn Gustafsson	Förnamn Nils LENNART

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2018-04-14	2018-06-08
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Mats Lundeholm

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se